

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק א הלכה א

[דף א עמוד א] **מתני'**: בתולה נישאת ביום הרביעי ואלמנה ביום החמישי. שפעמים בשבת בתי דינין יושבין בעיירות, ביום השני וביום החמישי. שאם היה לו טענת בתולים היה משכים לבית דין:

גמ': תנן, בתולה נישאת ביום הרביעי ואלמנה ביום החמישי. מ"ט? בר קפרא אמר, מפני שכתוב בם ברכה. והלא אין כתיב ברכה אלא בחמישי ובששי בלבד? בחמישי בעופות ובדגים, בששי באדם וחוה. אמר רבי יוסי, טעמא דבר קפרא, רביעי כדי שהבעילה תהיה אור חמישי, חמישי אור ששי. והלא כתיב ברכה בשביעי **ולמה אין נושאים בשישי? בשביעי** אין כתיב ברכה בבריות אלא ביום. מפני שאין כתיב ברכה בבריות, הא אילו הוה כתיב ברכה בבריות היתה נישאת בשבת? לא כן תני לא יבעול אדם בעילה בתחילה בשבת, מפני שהוא עושה חבורה? אלא כאחרים, שאחרים מתירין. כלום אחרים מתירין אלא בשכנס לחופה **קדם שבת**, שעד שלא כנס, אינו זכאי, לא במציאתה, ולא במעשה ידיה, ולא בהפר נדריה. משכנס, זכאי במציאתה, ובמעשה ידיה ובהפר נדריה. אם אומר את כן **שיכול לשאת בשבת**, נמצאתה כקונה קניין בשבת. אמר ר' מנא, הדא אמרה, אילין דכנסין ארמלן, שאין חופה קונה בהן אלא רק ביאה, צריך לכונסה לבא עליה מבעוד יום, שלא יהא כקונה קניין בשבת. רבי אלעזר מיייתי לה טעם דמתניתין, שאם היה לו טענת בתולים, היה משכים לבית דין. מתניתא מסייעא לרבי אלעזר דתנן, מן הסכנה והילך נהגו לשאת בשלישי ולא מיחו בידן חכמים. בשני אין שומעין לו. ואם מפני האונס מותר. מהו מפני האונס? מפני הכשפים שמפחד שיעשו לו כשפים שפועלים רק ביום רביעי כמו שמזכר בתרגום יהונתן [דבריפ כד ו] לא יחבול רחים ורכב כי נפש הוא חובל. תרגום יהונתן ולא יהוה גבר אסר חתנין וכלין בחרשין. **אם הטעם הוא משום ברכה**, מה בין שני לשלישי? **אם כבר התרנו להזיז ליום שלישי בגלל הסכנה, למה לא נתיר להעביר ליום שני? אלא ראייה לר"א שהטעם הוא כדי שאם היה לו טענת בתולים, יהיה משכים לבית דין. ולא התירו לדחות יומים לפי שלא** [דף א עמוד ב] דומה משתהא יום אחד אחר שבעל עד שיבא לבית דין, למשתהא שני ימים. וישתהא שני ימים? שלא יערב עליו המקח. ויערב עליו המקח ומה בכך? שהרי הכל ענין ממוני, ואם רוצה לקיימה אף שלא הייתה בתולה יכול? לית יכול, דאמר רבי אילא בשם ר' אלעזר, מצא הפתח פתוח, אסור לקיימה משום ספק סוטה, דחיישינן שמא זינתה תחתיו. וחש לומר שמא אנוסה היא ומותרת לו? קול יוצא לאנוסה. ואפילו תאמר שאין קול יוצא ותחוש לה משום אנוסה, עדיין אנוסה עליו. דלא ספק אחד הוא? ספק אנוסה ספק פתוחה ברצון, וספק אחד מדבר תורה להחמיר. אמר רבי יוסי, חייבים לאמר שהטעם שאסורה עליו ולא חוששים שמא נאנסה, זה מפני שקול יוצא לאנוסה. שאם לא כן אינה נאסרת עליו. דאם תחוש לה משום אנוסה, שתי ספיקות הן. ספק אנוסה ספק פתוחה ברצון, ספק משנתאסרה ספק עד שלא תארס. ושתי ספיקות מדבר תורה להקל. קידשה בחופה לית ליה באילין קנסייא, שהרי לא היה שלב שהייתה ארוסה לו קדם שנשאה ובא עליה ומצא שאינה בתולה, כך שלא יתכן שזינתה תחתיו וממילא מותרת לו. ואם הטעם רק משום טענת בתולים יכול לשאת בכל יום. אמרין דרבי מתניה עבד לברתיה כן שנשאה ביום שהתארסה. על דעתיה דר' אלעזר שתקנו לשאת ברביעי כדי שאם לא ימצא בתולים ישכים לבית דין, למה לא נאמר במשנה שבמקום שבת דינין יושבין בכל יום תינשא בכל יום. ובמקום שאין בתי דינין יושבין בכל יום לא תינשא כל עיקר? שלא לעקור זמנו של רביעי. ויעקור זמנו של רביעי? אף הוא אית לה כהדא דתני בר קפרא, דבר קפרא אמר, מפני שכתוב בהן ברכה. ותינשא בראשון וישכים לבית דין בשני? אית דבעי מימר, שלא לעקור זמנו של רביעי דשקדו חכמים שיהיה טורח בסעודה שלושה ימים. ואית דבעי מימר, כהדא דתני בר קפרא, דבר קפרא אמר, מפני שכתוב בהן ברכה. ושון שאינה נישאת לא בערב שבת, ולא במוצאי שבת. לא בערב שבת מפני כבוד שבת, שלא יאכל סעודת שבת לתאבון אחר שכבר אכל בסעודת חתנים. ולא במוצאי שבת, חברייא אומרין מפני הטורח, שלא יטרח בסעודה מפני השבת. דשקדו חכמים שיהיה טורח בסעודה. רבי יוסי אומר [דף ב עמוד א] מפני כבוד שבת. שירעיב עצמו בשבת כדי שיוכל לאכול בסעודה. מתניתא מסייעא לחברייא דתנן, מפני מה אמרו בתולה נישאת ביום הרביעי? כדי שיהא אדם מתקין צרכיו ג' ימים זה אחר זה. ר' אבא בר כהן אמר קומי רבי יוסי, אמר רבי אחא בשם רבי יעקב בר אידי, אסור לאדם לארס אשה

בערב שבת. הדא דאת אמר, לעשות סעודת אירוסין. הא לארוס, יארס. שמואל אמר, אפילו בתשעה באב יארס, שלא יקדמנו אחר. מחלפא שיטתא דשמואל? תמן הוא אמר **משמים אשה לאיש דכתיב** [תהילים סח ז] אלהים מושיב יחידים ביתה וגו' [שם סב ז] במאזנים לעלות המה מהבל יחד. שארבעים יום קדם יצירת הולד בת קול מכריזה בת איש פלוני לפלוני ובההוא אמר אכין **שמה יקדמנו אחר?** אלא שלא יקדמנו אחר בתפילה. ואף על פי כן אם קדמנו אחר בתפילה לא קיימה, **אלא או הוא ימות או היא תמות. אמר רבי** חזקיה, רבי חייה **אמר** בשם רבי אבהו, אסור לדון דיני ממונות בערב שבת שלא יהיה טרוד במחשבות בשבת. והא מתניתא פליגא **דתנן**, לפיכך אין דנין לא בערב שבת ולא בערב יום טוב דיני נפשות שצריך ללון בדיו, וכיוון שלמחרת שבת יצרכו לחכות ליום ראשון וישכחו את טענותיהם. הא דיני ממונות דנין. ותני רבי חייה כן, **דתנן**, דנין דיני ממונות בערב שבת אבל לא דיני נפשות. **כאן** שאסור להלכה **מדברי חכמים**, כאן לדבר תורה. **אמר** רבי יונה בשם רבי קריספא, בוגרת כחבית פתוחה היא ואין לבעל טענת בתולים. הדא דאת אמר, שלא להפסידה מכתובתה. אבל לקיימה אינו רשאי משום ספק סוטה. ואתייא כ"י דרבי חנינא. דרבי חנינא אמר, מעשה באשה אחת שלא נמצאו לה בתולים. ובא מעשה לפני רבי. אמר לה, איכן הן? אמרה ליה, מעלותיו של בית אבא היו גבוהין ונשרו. והאמינה רבי. הדא דתימר, שלא להפסידה מכתובתה. אבל לקיימה אינו רשאי משום ספק סוטה. ואתייא כ"י דתנינן תמן, בתולה שהיא אלמנה גרושה וחלוצה מן האירוסין, כתובתן מאתים, ויש להן טענת בתולים. בתולה שהיא אלמנה גרושה חלוצה מן הנשואין, כתובתן מנה ואין להן טענת בתולים. הדא דאת אמר, בכתובת מנה מאתים. אבל לקיימה, אינו רשאי משום ספק סוטה. ואתייא כ"י דתנינן תמן, האוכל אצל חמיו ביהודה שלא בעדים, אינו יכול לטעון טענת בתולים מפני שהוא מתייחד עמה. הדא דאת אמר לכתובת מנה מאתים, אבל **אם הוא יודע שלא בא עליה לקיימה אינו רשאי מפני ספק סוטה. ואתייא כ"י דתנינן**, הנושא את האשה ולא מצא לה בתולים. היא אומרת, משאירסתני נאנסתי ונסתחפה שדך. והוא אומר, לא כי אלא עד שלא אירסתך, והיה מקחי מקח טעות, **רבן גמליאל אומר נאמנת**. הדא דאת אמר לכתובת מנה מאתים, אבל לקיימה אינו רשאי משום ספק סוטה. ואתייא כ"י [דף ב עמוד ב] דתנינן תמן, היא אומרת מוכת עץ אני. והוא אומר, לא כי אלא דרוסת איש את. **רבן גמליאל אומר נאמנת**, הדא דתימר בכתובת מנה מאתים, אבל לקיימה אינו רשאי משום ספק סוטה. וכולהן מן ההיא, דא"ר הילא בשם ר' אלעזר, מצא הפתח פתוח, אסור לקיימה משום ספק סוטה. על דעתיה דרבי **אלעזר שנשאת ברביעי משום טענת בתולים, כל אלו שאן להם טענת בתולים כגון בוגרת, אימתי היא נישאת?** בתולה מן הנישואין אימתי היא נישאת? מוכת עץ כרבי מאיר שכתובתה מאתים ואין לה טענת בתולים, אימתי היא נישאת? נישמענה מן הדא **דתנן**, [משנה כתובות ב א] **אשה שנתארמלה או שנתגרשה. היא אומרת בתולה נשאתני והוא אומר לא כי אלא אלמנה נשאתך**. אם יש עדים שיצאת בהינומא וראשה פרוע, כתובתה מאתים וכ"ו. ולא נאמר שאם יש עדים שנשאת ברביעי סימן שהיתה בתולה כשנשאה. וממה דלא אידכר רביעי, הדא אמרה, דלית רביעי כלום. שיש בתולות נשאות בשאר הימים כמו אלו שאין להם טענת בתולים. **תנן**, ואלמנה ביום החמישי. מ"ט? שאם אומר את לו באחד מכל ימות השבת, אף הוא משכים ויוצא למלאכתו. מתוך שאת אומר לו בחמישי בשבת, אף הוא שמח עמה חמישי ששי ושביעי. משה התקין שבעת ימי המשתה **כדתיב מלא שבועה זו**. ושבעת ימי האבל **דכתיב ויעש לאביו אבל שבעת ימים**, ולא התקין לאלמנה כלום. אף על גב דתימר לא התקין לאלמנה כלום, טעונה ברכה מבוועז. **דכתיב** [רות ד ב] ויקח בועז עשרה אנשים מזקני העיר ויאמר שבו פה וישבו. אמר רבי אלכסנדר, מיכן שאין קטן רשאי לישב עד שיאמר לו הגדול שב. אמר רבי פינחס, מיכן לבית דין **שממנין** זקנים בבתי משתיות שלהן י"א להשיגו וי"א שהיו עושים סעודה כשהיו ממנים חכמים. **אמר רבי אלעזר** בי רבי יוסי, מיכן לברכת חתנים שהיא בעשרה. אמר ר' יודה בר פזי, ולא סוף דבר בחור לבתולה. אלא אפילו אלמון לאלמנה. מבוועז שהיה אלמון ורות היתה אלמנה. **ומנין שבעה היה אלמן? דכתיב** [שם א יט] ותהום כל העיר עליהם. **אפשר** כן **דכל** קרתא מתבהלה בגין נעמי על עליבתא שנהיתה עניה? אלא אשתו של בועז מתה באותו היום, עד **דכל** עמא גמל חסדא, נכנסה רות עם נעמי. ונמצא זו יוצאת זו נכנסת. תני אומרים ברכת חתנים כל שבעה. רבי ירמיה סבר מימר מפקין כלתא כל שבעה **לחופה**. אמר ליה רבי יוסי, והא תני רבי חייה, אומרים ברכת אבלים כל שבעה. אית לך מימר מפקין מיתא כל שבעה **לקבורה**? מאי כדון? מה כאן מנחם עמו. אף כאן משמח עמו. מה כאן מזכירין **שם שמים בברכה**. אף כאן מזכירין. תני א"ר יודה, ביהודה בראשונה היו מעמידין אותן שני שושבינין, אחד משל כלה ואחד משל חתן. אף על פי כן אף שהיו מתיחדים

בשעת האירוסים לא היו מעמידין אותן אלא בשעת נישואין. ובגליל לא היו עושין כן. ביהודה, בראשונה היו מייחדין החתן אצל הכלה שעה אחת לפני הנישואים כדי שיהא לבו גס בה. ובגליל לא היו עושין כן. ביהודה בראשונה היו השושבינין מפשפשיין במקום החתן ובמקום הכלה. ובגליל לא היו עושין כן. [דף ג עמוד א] כל שלא נהג כמנהג זה, אינו יכול לטעון טענת בתולים. תמן תנין, כל גפן יש בה יין כל אשה יש לה דם נידה ודם בתולים. ושאיין בה יין טרוקטי משפחה שלא היה לנשים דם נידות ולא דם בתולים. ר' ירמיה בעי, מעתה אין טענת בתולים לר' יודה? שהרי כל שלא ימצא לה דם בתולים תטען שהיא ממשפחה זו. אמר רבי יוסה, כל גרמא אמרה שיש טענת בתולים לרבי יודה. דתני אמר רבי יודה, ביהודה בראשונה היו מעמידין שני שושבינין, אחת משל חתן ואחת משל כלה. אף על פי כן לא היו מעמידין אלא לנישואין. ובגליל לא היו עושין כן וכו'. עד ישינין במקום חתן ובמקום כלה. ובגליל לא היו עושין כן. מאי כדון? עליה להביא ראיה שהיא ממשפחת טרוקטי. תנן כל שלא נהג כמנהג זה, אינו יכול לטעון טענת בתולים. רבי ירמיה סבר מימר, שלא נהג מנהג יהודה שלא העמידו שני שושבינין לבדוק בגליל. אמר ליה רבי יוסי, וכי אם נהג מנהג יהודה בגליל עדות תורה היא? הרי גם את השושבינים אפשר לרמות שאינם רואים כמכחול בשפופרת. אלא אם לא שינה ממנהג המקום, ונהג מנהג יהודה ביהודה, ומנהג גליל בגליל, יש לו טענת בתולים ואם שינה, אין לו טענת בתולים. מכיון דתימר אינה עדות תורה, אפילו ביהודה לא יעמידו שושבינים? אלא לא העמידו שושבינים אלא כדי להפחיד שלא יפרצו בנות ישראל בזימה. אם בשביל שלא יפרצו בנות ישראל בזימה ואין עדותם עדות גמורה, אפילו מעמיד, לא יהא נאמן. ולמה אמרנו שאם העמיד נאמן לטעון טענת בתולים? אמר רבי יוסי בשם רבי אילא, משום שאין אדם עשוי להוציא יציאותיו ולהוציא שם רע על אשתו. שחזקה אין אדם טורח בסעודה ומקלקלה. אם משום שאין אדם עשוי להוציא יציאותיו ולהוציא שם רע על אשתו, אפילו אינו מעמיד יהא נאמן? אמר רבי הילא, מפני חשוד אחד, מפני פרוץ אחד. איתמר, אם לא העמיד אין לא טענת בתולים. מה אן קיימין? אם בשפיפש ומצא, הרי מצא. אם בשלא מצא, הרי פישפש ולא מצא? אלא הכין אן קיימין, בשלא פישפש ומצא. היא אומרת דם בתולים היא. והוא אומר, לא כי אלא דם צפור היא. הורע כוחו, שלא נהג כמנהג זה. הדא דתימר, שלא להפסידה מכתובתה. אבל לקיימה, אינו רשאי משום ספק סוטה. ותייא כיי דתנין תמן, בתולה שהיא אלמנה גרושה חלוצה מן הנישואין, כתובתן מנה ואין להן טענת בתולים. הדא דאת אמר, בכתובת מנה מאתים. אבל לקיימה, אינו רשאי משום ספק סוטה. וכולהן מן ההין דאמר רבי הילא בשם רבי אלעזר, מצא פתח פתוח, אסור לקיימה משום ספק סוטה. תני, טענת בתולים כל שהן. מעשה באשה אחת שלא נמצא לה בתולים אלא כעין החרדל. ובאת לפני רבי ישמעאל בי רבי יוסי. אמר לה, כמותך ירבו בישראל. אמר רבי זכריה חתניה דרבי לוי, מקללה שלא ירבו כמותה. כאינשי דקראו לסמיה, סגי נהורא. חבריה אמר, מקנתר לה, דכל אשה שדמיה מעוטין, וולדיה מעוטין. רבי יוסי אמר [דף ג עמוד ב] מקלס לה, דכל אשה שדמיה מעוטין, אינה מצויה לטמא בטהרות

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק א הלכה ב

מתני': בתולה כתובתה מאתים, ואלמנה מנה. בתולה אלמנה גרושה וחלוצה מן האירוסין, כתובתן מאתים ויש להן טענת בתולים. הגיורת והשבוייה והשפחה שנפדו שנשתחררו ושנתגיירו פחותות מבנות שלש שנים ויום אחד, כתובתן מאתים, ויש להן טענת בתולים:

גמ': תנן, בתולה כתובתה מאתים, ואלמנה מנה. אמר רבי חונה בשם שמואל, בשקל הקודש. רבי אבא בר בינא אמר, במטבע יוצא. מתניתא מסייעה לר' אבא בר בינא דתנן, וחמש סלעים של בן, במנה צורי. שלשים של עבד, חמשים של אונס ושל מפתה, מאה של מוציא שם רע, כולן בשקל הקודש במנה צורי. ולא תנא כתובת אשה עמהן. אמר ר' אבין. כלום למדו כתובת אשה, לא מאונס וממפתה דכתיב כמהר הבתולות? מכיון דתנין האונס והמפתה, כמאן דתנא כתובת אשה עמהן. עד כדון למדנו שבתולה כתובתה מאתים זוז מאונס ומפתה. אלמנה מאי מנין שכתובתה מנה? אמר רבי חיננא, דייה לאלמנה שתיטול מחצית בתולה. אמר רבי חייה בר אדא, אפילו אי תני כתובת אשה עמהן, אין

מכאן ראייה שכך ההלכה. לית כל אילין רבנין פליגיין? **דרבי חנניה ורבי יונתן תריהון אמרין,** מטבע יוצא. רבי יהושע בן לוי אמר, מטבע יוצא. ר' יעקב בר אחא רבי אימי **ורבי שמעון בן לקיש אמרו בשם ר' יודן נשייא,** מטבע יוצא. אמר רבי יוחנן סלעים סביריניות מהגינות ירושלמיות **הם כמידת שקל הקדש.** קס"ד שרבי יוחנן חולק וסובר שמאיתם זוז של כתובה בשקל הקדש. **כל אילין אמרין אכן** שכתובה במטבע יוצא ואילין רבי יוחנן אמרין אכן בשקל הקודש? **אלא כד רבי יוחנן שמע שכל כך הרבה סוברים שכתובה במטבע יוצא,** אף הוא חזר וסבר דכוותהון. **מה הפלא בזה שרבי יוחנן חולק?** ולית כל מיליאי אכן, **דאילין אמרין אכן ואילין אמרין אכן?** באמת יש מקרים שרבי יוחנן חולק על הרבה אמוראים, **אלא שבמקרה הזה היתה מסורת שאף רבי יוחנן חזר ואמר דכוותהון.** אתא עובדא קומי דרבי חונה, באשה שהיתה כתובתה פחותה ממאתים זוז בשקל הקדש אבל יותר ממאתים בכסף מדינה. ואמר, **תטול מה שכתב לה.** אמר לרבי מנא שב וחתום על הפסק. אמר לה, **אשוי שיטתך ואחתום, לא אתה הוא רבי חונה דאמר בשם שמואל בשקל הקודש?** ואפילו כתב לה מטבע אחר הרי זה כמתנה על מה שכתוב בתורה ותנאו בטל וישלם בשקל הקדש. ואף כאן שכתב פחות ממאתים זוז יתן מאתים. **אמר רבי אבדומא דציפורי בשם רבי חונה, משום [דף ד עמוד א] ויתור. שעל גובה הסכום יכולה למחול. וכיוון שכתוב בכתובה פחות ודאי מחלה, מעתה אשה שהיתה כתובתה פחותה ממאתים בשקל הקודש,** תטמין כתובתה כדי שתיטול מאתים בשקל הקודש? אמר ר' חונה, רק במקום שאין כותבין כתובה, **גובה מאתים אף בלא שתראה כתובה,** אבל במקום שכותבין כתובה, **אינה גובה כלום בלא כתובה. וכשתראה כתובתה מה דו, מפקא.** מה שכתוב בה תקבל אמר ר' יוחנן ותני כן, **חרש שנשא פיקחת, אין לה עליו לא מזונות ולא כתובה.** ואם מתה, הוא יורשה, שהיא רצתה לזוקק יש בה דעת להתחייב לו נכסיה, והוא לא רוצה לזוקק אין בו דעת להתחייב לה בנכסיו. פיקח שנשא חרשת, יש לה עליו מזונות וכתובה. ואם מתה, אינו יורשה שהוא רוצה לזוקק יש בו דעת להתחייב לה נכסיו, והיא לא רצתה לזוקק אין בה דעת להתחייב לו נכסיה. וחרשת יש לה קניין ויש לה כתובה? **אמר רבי ירמיה בשם רבי אלעזר, תיפטר כשכנסה פיקחת ונתחרשה. אמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי אלעזר, אם בשכנסה פיקחת ונתחרשה, לא מכל מקום פיקחת כנסה ויתחייבו שניהם? אמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי אלעזר, תיפטר שהיתה חרשת ונתפקחה, וכנסה קידש כשהיתה פיקחת ושוב נתחרשה ונשאה שכבר התחייב לה כתובתה בקידושין, וירושטה ושאר דברים אינו זוכה אלא בשעת נישואין ואז היתה כבר חרשת. שלא תאמר,** הואיל והיתה חרשת תחילה, **אף שקידשה כשהיתה פיקחת אין לה כתובה.** לפום כן צריך למימר יש לה. רבי יוסי לא אמר כן אלא, אילו מי שבא על החרשת, שמא אין לה קנס? **כל שיש לה קנס יש לה כתובה.** א"ר יודן, וכי בקנס הדבר תלווי? הרי בוגרת, אין לה קנס וכתובתה מאתים? הרי בתולה מן הנישואין, יש לה קנס וכתובתה מנה? חרש או שוטה שכנסו פיקחת. אף על פי שחזר החרש ונתפקח, שוטה ונשתפה. אין לה כתובה. **במה דברים אמורים? כשאינו רוצה לקיימה. אבל אם רצה לקיימה, כתובתה מנה. אמר רבי אלעזר בשם ר' חנינה, והוא שבא עליה משנתפקח ומשנשתפה. אבל אם לא בא עליה משנתפקח ומשנשתפה, אפילו כתובת מנה אין לה. תנן, הגיורת והשבוייה והשפחה שנפדו שנשתחררו ושנתגיירו פחותות מבנות שלש שנים ויום אחד, כתובתן מאתים, ויש להן טענת בתולים. שאפילו אם נבעלו, הבתולים חוזרים. אמר רבי יוסי בשם ר' חייה בר אשי, ואמרי ליה רבי יונה ורב חייה בר אשי אמרו בשם רב. למה זו דומה? לעושה גומא בבשר וחוזר ומתמלא. תני רבי חייה. משל לעוכר את העין שחוזרת וצוללת. א"ר יוסי, מתניתא אמרה כן, פחותות מיכן כנותן אצבע בעין. אמר רבי אבין היינו דכתיב[תהילים נז ג] אקרא לאלהים עליון, לאל גומר עלי. בית דין של מטה גוזר והקב"ה מקיים. בת שלש שנים ויום אחד ונמלכין ב"ד לעוברו, הבתולין חוזרין. ואם לאו אין הבתולין חוזרין:**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק א הלכה ג

מתני': הגדול שבא על הקטנה פחות מבת שלוש ויום אחד, והקטן פחות מכן תשע ויום אחד שבא על הגדולה, ומוכת עץ [דף ד עמוד ב] כתובתן מאתים, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים, מוכת עץ כתובתה מנה:

גמ': אי זהו קטן ואי זו היא קטנה? משום רבי יהודה בן חגרא אמרו, קטן פחות מבן תשע שנים ויום אחד. וקטנה פחותה מבת שלשה שנים ויום אחד. ניחא גדול שבא על הקטנה, הבתולין חוזרין. קטן שבא על הגדולה, הרי אין הבתולין חוזרין **ולמה כתובתה מאתים?** אמר רבי אבין, תיפטר שבא עליה שלא כדרכה. אמר רבי יוסי ברבי אבין, ואפילו תימא בכדרכה, קטן ביאתו ביאה, אבל אין בו כח ליגע בסימנין. ותני כן, מעשה שעברה ובתוליה קיימין. **תנן, ומוכת עץ כתובתן מאתים, דברי רבי מאיר.** מתיבין לרבי מאיר. בתולין אין כאן, ותימר כתובתה מאתים? אמר לון, וכי בבתולין הדבר תלוי? הרי בוגרת אין לה בתולים וכתובתה מאתים. הרי בתולה מן הנישואין, יש לה בתולים וכתובתה מנה. מאי כדון מה ההבדל בן בוגרת לבתולה מן הנישואין? בוגרת לא בטל חינה. בתולה מן הנישואין בטל חינה. מה פליגין? במוכת עץ. דר"מ אמר, לא בטל חינה. ורבנין אמרין, בטל חינה. בתולה הנבעלת מן הקטן וממי שאינו איש מבהמה, כשירה לכהונה. תני ר' חלפתא בר שאול, כשירה אפי' לכ"ג. ר' יוסי ור' אמי מקשי, מה בינה לבין הנבעלת באצבע? אילו הנבעלת באצבע מוכת עץ, שמא אינה פסולה לכהונה גדולה? אמר ר' חגי, תיפטר שבא עליה שלא כדרכה. בעא רבי חגי מיהדר ביה. א"ל רבי אבא, לא תהדור בך. ולמה בעא רבי חגי מיהדר ביה? מן הדין דכתיב [ויקרא כא יג] והוא אשה בבתוליה יקח. עד שתהא בתולה משני צדדיה. **ודכוותיה כתיב** [בראשית כד טז] בתולה ואיש לא ידעה. בתולה מכדרכה, ואיש לא ידעה שלא כדרכה. רבי יצחק בן אלעזר אמר, **אף אדם לא תבע בה** אפילו לא במחשבה שהקב"ה הסיר את חינה בעיני הבריות. שנאמר [תהילים קכה ג] כי לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים. מה עבד לה רבי חגי עד שלא יחזור בו? **הרי מהפסוק בבתוליה משמע ששני סוגי ביאות פוסלות לכ"ג.** פתר לה בהערייה. **שגם ביאה וגם העריה פוסלים.** ולמה לית רב יוסי [דף ה עמוד א] פתר ליה בערייה? שמא שנאמר בתולה הנבעלת מן הקטן וממי שאינו איש, כשירה לכהונה. מדובר שרק הערה בה ונשארה בתולה. ואינה דומה למוכת עץ שאינה בתולה. אמר רבי מנא, דהיא צריכה ליה. דרבי יוסי בעא, הערייה בזכור מהו? הערייה בבהמה מהו? כד שמע רבי ירמיה הדא דרבי חגי, אמר, לא על הדא הוה רבי אמי מקשי כיוון שהתרוץ כל כך פשוט לא הגיוני שזו הייתה השאלה של רב אמי

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק א הלכה ד

מתני': בתולה אלמנה גרושה וחלוצה מן הנישואין, כתובתן מנה ואין להן טענת בתולים. הגיורת והשבוייה והשפחה שנפדו או שנתגיירו או שנשתחררו יתירות על שלש שנים ויום אחד, כתובתן מנה ואין להן טענת בתולים:

גמ': איזו היא בתולה מן הנישואין? אמר רבי יוחנן, כל שנכנסה לחופה ועדיה מעידין אותה שלא נבעלה. אמר רבי יוסי, הדא אמרה, נשא אשה בחזקת בתולה כמו כאן שהיו עדים שלא נבעלה ונמצאת בעולה, אין זה מקח טעות **להפסידה** מכתובת מנה. נשא אשה בחזקת שלא זינתה ונמצאת שזינתה, אין זה מקח טעות **להפסידה** מכתובת מנה. רבי **אלעזר** שאל, הבא על שפחה משוחררת **משומרת שהיא בתולה** מהו? נישמענה מן הדא **דתנן**, יכול **האונס והמפתה** הבא על שפחה ארמית יהא חייב? תלמוד לומר [שמות כב טו] מהר **ימהרנה** לו לאשה. את שיש לו הוייה בה. יצא שפחה ארמית או מי שאין לו הוייה בה. מפני שאין לו בה הוייה, הא אם יש לו הוייה בה **כגון משוחררת, אם הייתה משומרת**, יש לה קנס. וכל שיש לה קנס יש לה כתובה. אמר רבי יודן, וכי בקנס הדבר תלוי? הרי **בוגרת**, אין לה קנס **וכתובתה** מאתים. הרי בתולה מן הנישואין, יש לה קנס **וכתובתה** מנה. אמר רבי זעירא קומי רבי מנא, תיפטר בשנתגיירו או שנשתחררו פחותות מבנות שלש שנים ויום אחד. א"ל, אם בשנתגיירו או שנשתחררו פחותות מבנות ג' שנים ויום א', כישאל הן. ולא צריך פסוק מיוחד כדי ללמד שיש לה קנס. אלא ודאי הפסוק בה ללמד על מי שהייתה משומרת שיש לה קנס. **סומה ואיילונית** יש להן טענת בתולין. **סומכוס** אומר משם רבי מאיר, סומה אין לה טענת בתולים. מה טעמא דרבי מאיר? **שאני** אומר מצא ואיבד הבעל השמיד את הבד שבו הדם כדי לפחות מכתובתה. מה טעמא דרבנן? יכולה היא לתפוש את הבד שעליו **דם הבתולים**. מה עבד לה רבי מאיר? יכול הוא לדחותן ברוק אף אם הבד בידיה. תני טענת בתולים עד שלשים יום דברי ר' מאיר. וחכמים אומרים, מיד. מה אנן קיימין? אם בשבעל, **פשיטא שמיד. ואם בידוע שלא בעל**, אפילו לאחר כמה. אלא כן אנן קיימין, בסתם. ר' מאיר אמר, חזקה אדם מעמיד

עצמו שלשים יום. ורבנין אמרין, אין אדם מעמיד אפילו יום אחד. ר' ירמיה בעי, מהו שיהא נאמן לומר על דר' מאיר העמדתי עצמי שלשים יום בשביל לעשות הוולד שתוקי. האם כמו שנאמן להפסיד את אשתו כתובתה, כך נאמן לפסול את בנו שלא ירש אותו? נישמענה מן הדא דתנן, היבמה שאמרה בתוך שלשים יום לא נבעלתי. כופין אותו שיחלוץ לה. לאחר שלשים יום, מבקשין ממנו לחלוץ לה. ואמר ר' אלעזר דר' מאיר היא. ואמר ר' אלעזר, לא שנו אלא אצלה, שהיא נאמנת על עצמה ואסורה לשוק אף שנתן לה גט עד שיחלוץ לה, הא אצל צרתה לא. כמה דתימר תמן, לא הכל ממנה לחוב לצרתה. אף הכא, לא הכל ממנו לחוב לבנו.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק א הלכה ה

מתני': האוכל אצל חמיו ביהודה שלא בעדים. אינו יכול לטעון טענת בתולים, מפני שהוא מתייחד עמה. אחד אלמנת ישראל ואחד אלמנת כהנים, כתובתן מנה. בית דין של כהנים היו גובין לבתולה ארבע מאות זוז, ולא מיחו בידם חכמים:

גמ': בראשונה גזרו שמד ביהודה. שכן מסורת להם מאבותם, שיהודה הרג את עשו דכתיב [בראשית מט ח] ירך בעורף אויביך. והיו הולכין ומשעבדין בהן, ואונסין את בנותיהן. וגזרו שיהא איסטרטיוס הגמון בועל תחילה. התקינו שיהא בעלה בא עליה עודה בבית אביה. שמתוך שהיא יודעת שאימת בעלה עליה, עוד היא נגררת אחר בעלה, שאין אשה מוצאת קורת רוח אלא מבעלה הראשון. מכל מקום אין סופה להיבעל מאיסטרטיוס? אנוסה היא ואנוסה מותרת לביתה. כהנות מה היו עושות? מטמינות היו. ויטמינו אף בנות ישראל? קול יוצא ומלכותא שמעה ואילין ואילין מתערבבין. מה סימן היה להן שכהן מתחת בצנעה? קול מגרוס שטוחנים גריסים לסעודה בעיר, משתה שם משתה שם. אור הנר בברור חיל כשגזרו על המילה, שבוע בן שבוע בן. אף על פי שבטל השמד, המנהג שארוסה מתיחדת ביהודה לא בטל. כלתו של רבי הושעיה נכנסה מעוברת. תנן, בית דין של כהנים היו גובין לבתולה ארבע מאות זוז. תני ולא למנה מאתים. ואית תני אחד אלמנת ישראל ואחד אלמנת כהנים [דף ו עמוד א] כסדר הזה שכתובתה מנה. תנן, בית דין של כהנים היו גובין לבתולה ארבע מאות זוז. אמר רבי יוסי מסתברא, בת כהן לישראל תגבה. ששבטה גובה. בת ישראל לכהן, לא תגבה. לא מסתייה דסליקא לכהונתא, אלא דתימר תגבה? אמר רבי מנא, לא מסתברא דא אלא חליפין. בת ישראל לכהן, תגבה. דסליקא לכהונתא. ובת כהן לא תגבה, דנחיתא מן כהונתה. אמר ר' יוסי בי ר' בון, אחת זו ואחת זו כתובתם ארבע מאות זוז, קנס קנסו בהן. כדי שיהא אדם מידבק בשבטו ובמשפחתו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק א הלכה ו

מתני': הנושא את האשה ולא מצא לה בתולים. היא אומרת, משאירסתני נאנסתי ונסתחפה שדהו. והוא אומר, לא כי, אלא עד שלא אירסתין, והיה מקחי מקח טעות. רבן גמליאל ורבי אליעזר אומרים, נאמנת. רבי יהושע אומר, לא מפיה אנו חייין. אלא הרי היא בחזקת בעולה עד שלא תתארס והטעתו, עד שתביא ראיה לדבריה:

גמ': רבי ירמיה בעי, מעתה, אין טענת בתולים, לא כרבן גמליאל ולא כרבי אליעזר אלא רק כרבי יהושע? שהרי תמיד תוכל לטעון משאירסתני נאנסתי ונסתחפה שדיהו. חזר ואמר, יש טענת בתולים כרבן גמליאל ורבי אליעזר בשותקת. ואפילו תימא במדברת, באומרת מצא ואיבד. ותהא נאמנת במדברת? לית יכיל, דאמר ר' אילא בשם ר' אלעזר, מצא פתח פתוח, אסור לקיימה משום ספק סוטה, ומתוך שהאמינו לו לאסרה עליו משום החזקה שאין אדם טורח בסעודה ומקלקלה, האמינו גם לפוטרו מתשלום כתובה. הכא באומרת משאירסתני נאנסתי את אמר נאמנת. והכא את אמר אינה נאמנת? תמן שניהן מודין שהפתח פתוח, אלא שהיא טוענת ברי לי שאחר שארסתני נאנסתי, והוא

אומר שמא קדם שרסתיך ולכן היא נאמנת, דברי ושמה ברי עדיף. ואילו כאן שניהם טוענים ברי
 והיא אסורה עליו דשויה חתיכה דאיסורה ואין לה כתובה דהמוציא מחבירו עליו הראיה. **תמן תנינן** היו בה מומין ועודה בבית
 אביה, **האב צריך להביא ראיה** שהמומין באו אחר שנתארסה ונסתחפה שדיהו, **נכנסה לרשות הבעל, הבעל צריך**
להביא ראיה שעד שלא נתארסה היו בה מומין אלו והיה מקחו מקח טעות. משמע שהיא נאמנת שהרי הבעל
 צריך להביא ראיה. **רבי אלעזר** שאל לר' יוחנן, מתניתא דרבן גמליאל ור' אליעזר שנאמנת, **ודלא** כרבי
 יהושע? אמר ליה, דברי הכל היא, שנייא היא מומין, שדרכן להוולד דאמרינן כאן נמצא כאן היה. אמר רבי יוסי,
ממה דאנן חמיי רבנן מדמו מומין לבתולין, משמע דאילין ילפין מן אילין, ואילין ילפין מן אילין. בתולים
ילפי ממומין, שאם בא עליה עודה בבית אביה, צריך האב להביא ראיה כמו במומין. מומין מבתולים,
 שאם נולדו לה מומין, ספק משנכנסה לרשותו ספק עד שלא תיכנס לרשותו [דף ו עמוד ב] הבעל צריך
 להביא ראיה **כמו בבתולים.** ובתולין כי בטלו, לא בבית אביה בטלו? **שהרי אף היא מודה שנאנסה**
בבית אביה. רק טוענת שזה קרה אחר שנתארסה ונסתחפה שדהו. ואת אמר **כיוון שהיא ברשותו,**
 הבעל צריך להביא ראיה. **אף הכא במומין כיוון שהיא ברשותו, הבעל צריך להביא ראיה**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק א הלכה ז

מתני': היא אומרת, מוכת עץ אני. והוא אומר, לא כי אלא דרוסת איש את. רבן גמליאל
 ורבי אליעזר אומרים, נאמנת. ר' יהושע אומר, לא מפיה אנו חיינן, אלא הרי זו בחזקת
 דרוסת איש, עד שתביא ראיה לדבריה:

גמ': תנן, היא אומרת, מוכת עץ אני. והוא אומר, לא כי אלא דרוסת איש את. קס"ד שהוא טוען דרוסת איש
 את וכתובתך מנה. אמר רבי אלעזר, דרבי מאיר היא. **דרבי מאיר** אמר, מוכת עץ כתובתה מאתים, דאי כרבנן
 הרי גם מוכת עץ כתובתה מנה אז על מה הם מתוכחים, הרי בכל מקרה כתובתה מנה? אמר רבי יוסי, **בתחילה, הוינן סברין**
מימר, מה פליגין ר' מאיר ואילין רבנן שלר"מ כתובתה מאתים ולרבנן כתובתה מנה? בשכנסה בחזקת מוכת עץ.
שארבי מאיר כתובתה מאתים שסבר וקיבל. אבל אם כנסה בחזקת בתולה ונמצאת מוכת עץ, אף
 רבי מאיר מודי. מן מה דתנינן, היא אומרת מוכת עץ אני, והוא אומר לא כי אלא דרוסת איש את.
ואמר רבי אלעזר, דרבי מאיר היא. הדא אמרה אפילו כנסה בחזקת בתולה ונמצאת מוכת עץ היא
 המחלוקת. רבי ירמיה אמר, רבי זעירא לא אמר כן אלא, היא אומרת מוכת עץ אני וכתובתה מאתים.
 והוא אומר, לא כי אלא דרוסת איש את ואין לך עלי כלום. מה אנן קיימין? אם בשכנסה בחזקת בתולה
 ונמצאת מוכת עץ, אף רבי מאיר מודה. אם בשכנסה בחזקת מוכת עץ ונמצאת מוכת עץ **והוא טוען**
דרוסת איש, למה שנאמין לו. וכי ניכר הוא בפתח פתוח בין בעץ בין באדם? רבי הונא בשם רבי
 זעירא, לא אמר כן אלא היא אומרת, מוכת עץ אני **וכן אתניתי עמך ויש לי כתובה.** והוא אומר, לא כי
 אלא דרוסת איש את, לא אתניתי עמך כלום ואין לך כתובה שהיה מקחי מקח טעות

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק א הלכה ח

מתני': ראוה מדברת נבעלת עם אחד. שאלו לה מה טיבו של זה ואמרה איש פלוני וכהן
 הוא. רבן גמליאל ור' אליעזר אומרים, נאמנת. רבי יהושע אומר, לא מפיה אנו חיינן,
 אלא הרי זו בחזקת בעולה לנתין ולממזר עד שתביא ראיה לדבריה.

[דף ז עמוד א] **גמ':** מהו מדברת? נבעלת. ולמה תנינן מדברת? **רבי אומר** לשון נקיה. אמר רבי
 יעקב בר אחא בשם ר' יוחנן, הלכה כרבן גמליאל ורבי אליעזר, משום שנים שרבו על אחד. רבי יוסי
 בעי, אם יש מסורת שכך הלכה, למה תלה בכך שהם שנים מול אחד? ואם הלכה כמותם לפי שהם

שנים, למה אמר הלכה שמשמע שיש לו מסורת שכך הלכה? מעתה אין יסבור רבי יוחנן בן נורי בתינוקות שנאנסה, שאם רוב העיר משיאין לכהונה, הרי זו תינשא לכהונה ואילו רבן גמליאל ור' אליעזר אומרים, נאמנת אפילו שאין הרוב פסולים אצלה כרבי יהושע. אין הלכה כרבן גמליאל וכו' אליעזר אלא כרבי יהושע שהם שנים כנגד שנים? **תנן, רבן גמליאל ור' אליעזר אומרים, נאמנת.** מאי כדון למה נאמנת? משום עדות שהאשה כשירה לה ואף דחישינן שמא לפסול נבעלה כיון שהיא אומרת ברי לי שלכשר נבעלתי נאמנת דברי ושמא ברי עדיף. הוון בעיי מימר, מה פליגין רבי יהושע ואילין רבנין? במקום שרוב פסולין אצלה. **שרבן גמליאל ור' אליעזר סברי אשה בודקת ומזנה.** אבל במקום שרוב כשירין, אף רבי יהושע מודי. אתא רבי יעקב בר אחא **ואמר בשם רבי יוחנן ור' אילא אמר בשם רבי אלעזר,** אפילו במקום שרוב כשירין היא המחלוקת. דסבר רבי יהושע שהזנות רצה אחר הפסולים. שאף שהרוב כשרים אמרינן דלפסול נבעלה, שכשרים אינם מזנים. אמר רבי זעירא, מתניתא אמרה אפילו כשירין מזנין. דתני, אפילו חסיד שבחסידיים אין ממנין אותו אפיטרופוס על עריות

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק א הלכה ט

מתני': היתה מעוברת. אמרו לה, מה טיבו של עובר זה? ואמרה מאיש פלוני וכהן הוא. רבן גמליאל ורבי אליעזר אומרים נאמנת. ור' יהושע אומר, לא מפיה אנו חייין. אלא הרי זו בחזקת מעוברת מנתין וממזר, עד שתביא ראייה לדבריה:

גמ': אמר רבי אלעזר, הכל מודין בוולד שהוא שתוקי. ותני כן, במה דברים אמורים? בעידות אשה על גופה שהיה לה חזקת כשרות. אבל בוולד שמעולם לא היתה לו חזקת כשרות, הכל מודין שהוא שתוקי. אמר ליה ר' יוחנן שתוקי סתם **נאמר ואין ראייה שהולד פסול**, יתכן ונקרא שתוקי, לעניין שמשנתקן אותו מהירושה, שאומרים לו הבא ראייה שאתה אחינו. **ומצינו שתוקי כהן גדול.** היך עבידא? סיעה של כהנים עוברת ופירש אחד מהן ובעל. הרי מצינו שתוקי כהן גדול. אמר ליה רבי אלעזר, הרי אלמנת עיסה אשה שהתאלמנה מכהן שבמשפחתו התערב ספק חלל דהוי ספק ספקה. ספק אם היה חלל ספק אם היא אלמנתו, **היא כשירה לכהונה שהיתה לה חזקת כשרות,** ובתה פסולה? אמר ליה הלכה כדברי מי שמכשיר בה מכשיר בבתה. אמר רבי יעקב בר אחא, לא אמר אלא כדברי מי שהוא מכשיר, מכלל דאית חורן פוסל. מני מכשיר? רבי מאיר. מני פוסל? רבנן. דתני, אי זו היא עיסה כשירה? כל שאין בה חשש שהתערב בה לא ממזר ולא נתין **ולא עבדי מלכים.** ותני, רבי מאיר אומר, כל שאין בה אחת מכל אילו, בתה כשירה לכהונה אף אם התערב בה ספק חלל. אבל [דף ז עמוד ב] משפחה שנשתקע בה פסול. רבי מאיר אומר, בודק עד ארבע אימהות ומשיא. וחכמים אומרים, בודק לעולם. אמר רבי ירמיה, רבי זעירא, לא אמר כן, אלא רבי אלעזר שאל לרבי יוחנן. אלמנת עיסה מה היא? אמר ליה כשירה. בתה מה היא? א"ל, הלכה כדברי מי שהוא מכשיר בה מכשיר בבתה. הוון בעי מימר, על דעתיה דרבי אלעזר שתוקי פסול שהרי הביא ראייה מהבריתא שאמרה שהכל מודין שהוא שתוקי. על דעתיה דרבי יוחנן, שתוקי כשר שהרי רבי יוחנן דחה ואמר שהלכה כדברי מי שמכשיר בה מכשיר בבתה. **ולא היא,** אף רבי יוחנן אית ליה **שהולד שתוקי פסול.** והכא בשיטתו השיבו. בשיטתך שאת אומר אף שתוקי סתם פסול, בגלל שנאמר בבריתא שהכל מודים שהוא שתוקי משמע שהולד פסול. הרי, מצינו שתוקי כהן גדול. היך עבידא? סיעה של כהנים עוברת ופירש אחד מהן ובעל. הרי מצינו שתוקי כהן גדול. מילתא דרבי זירא אמר, שהולד שתוקי פסול. דר' זעירא בעא קומי רבי יוסי, מה שאמרו רבן גמליאל ורבי אליעזר שנאמנת. אף לעניין משפחה כן ובניה כשרים? אמר ליה, כן אמר רבי שמעון בן לקיש, הא דתנן תמן שבדוקים ארבע דורות, לעניין משפחה להכשיר את הולד. ברם הכא **שאמרו רבן גמליאל ורבי אליעזר שנאמנת,** לענין קדשי הגבול שמותרת לאכול תרומה **בלבד, אבל הולד לכ"ע פסול.** מילתא דרבי שמואל בר יצחק אמרה שתוקי כשר. דרבי שמואל בר רב יצחק בעא. מעתה אין שתוקי כרבן גמליאל וכו' רבי אליעזר. אלא כרבי יהושע? שהרי תמיד תטען לכשר נבעלתי. חזר ואמר, יש שתוקי כרבן גמליאל וכו' רבי אליעזר בשותקת. ואפילו תימר במדברת. באומרת איני יודעת. אבל אם אומרת לכשר נבעלתי אף הולד כשר

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק א הלכה י

מתני': אמר ר' יוסי, מעשה בתינוקת שירדה למלאות מים מן העין ונאנסה. אמר רבי יוחנן בן נורי, אם רוב העיר משיאין לכהונה, הרי זו תינשא לכהונה:

גמ': אמר רב יהודה בשם רב כהן, בקרונה ביום שוק של ציפורין הוה עובדה ואיכא תרי רובא, רוב אנשי העיר כשרים ורוב שיירות הבאות מבחוץ כשרים. ר' ירמיה ור' חמא בר עוקבא תריהון אמרי בשם רבי חנינה בשם רבי יוני [דף ח עמוד א] מודה רבי יהושע באנסה שהולכים אחר רוב. אבל במזנה אינה נאמנת אפילו כשאומרת ברי לי שלכשר נבעלתי. שאשה אינה בודקת ומזנה ופסולים מצויים אצלה. ר' חזקיה ורבי אבהו אמרו בשם ר' יוחנן, מודה רבי יהושע באנסה. רב חייה בר אשי אמר בשם רב, הלכה כרבי יוסי שאמר משם רבי יוחנן בן נורי. רבי זעירא בעא קומי רבי יסא, היך עבדין עובדא? אמר ליה, כרבי יוסי שאמר בשם רבי יוחנן בן נורי. אמר רבי אילא בשם רבי ינאי, תוכה שבציפורין בעל. ואף שיש רק רוב אחד כשרה שרק בתוך הבתים חשוב קבוע אבל בפלטיא אפילו שהיא בתוך העיר אמרין כל דפריש מרובה פריש. אמר רבא בשם רבי ינאי, ראו אותו פורש מציפורין ובעל, חזקה שפסול ששם בעל. דכל קבוע כמחצה על מחצה. פלטיא מהו האם נחשב כקבוע או שרק בתים הוי קבוע? רבי ירמיה אמר ברוב שרק בתוך הבתים חשוב קבוע אבל בפלטיא אפילו שהיא בתוך העיר אמרין כל דפריש מרובה פריש. רבי יוסי אמר אינו ברוב דכיוון שיודעים שיצא מאחד הבתים אף זה קבוע. חייליה דרבי ירמיה מן הדא, דאמר רבי חייה בשם רבי יוחנן, מבוי שכולה גוים וישראל אחד דר בתוכו, ונפל בתוכו מפולת. מפקחין עליו בשביל ישראל ששם. דכל קבוע כמחצה על מחצה. ופלטיא הולכין אחר הרוב שמחוץ לבתים אין זה מקום הקביעות. ומהו דאמר רבי אבא בשם רבי ינאי, ראו אותו פורש מציפורין ובעל, חזקה שפסול ששם בעל דכל קבוע כמחצה על מחצה? על דעתיה דרבי ירמיה, והן שראוהו פורש מן הבתים, שרק הבתים נחשבים קבוע. ועל דעתיה דרבי יוסי, אפילו מפלטיא נחשב קבוע. היתה ציפורין נעולה כך שיש רק רוב אנשי העיר. רבי יוסי אומר, עד שיוכיח שהפסול היה במעין. אבל אם לא ידוע שהיה הפסול במעין הולכים אחר הרוב, והא רבי יוסי אומר פלטיא אינו ברוב שכל העיר נחשבת קבוע? חייליה דר' יוסי מן הדא. דאמר רבי זעירא אמר רבי יוסי בשם ר' יוחנן, נתחלפה קופתו אצל הטוחן. אם הוחזק עם הארץ להיות טוחן שם אותו היום, חושש. ואם לאו, אינו חושש. מה בינה ולסירקית שיירה של סוחרים ישמעאלים? לא כן תני, סירקית שהיא מסתפקת יום אחד מן האיסור, נעשה אותו היום הוכיח לכל הימים. דבכל יום קים ספק האם היום לקח מן האיסור. והוי כקבוע, וכל קבוע כמחצה על מחצה ואסור. ולמה כאן לא נאמר שכיוון שיום אחד הוחזק עם הארץ להיות טוחן שם, יעשה הוכח לכל הימים ונחשוש תמיד? סירקית אי אפשר לה שלא להסתפק ויש חזקת איסור ודאי. שהרי אנו יודעים בודאות שיש יום מסוים שהיא מסתפקת מן האיסור. ברם הכא אני אומר [דף ח עמוד ב], הא לא הוחזק ע"ה להיות טוחן שם ביום מסוים ולמה נחשוש? הרי בכל יום יש רק ספק, והולכים אחר הרוב. אף הכא אני אומר, לא ירד הפסול למלאות שם באותו היום וחושש? גופא. אמר רבי אילא, רבי ינאי אומר תוכה שבציפורין בעל שרק בתוך הבתים חשוב קבוע אבל בתוך העיר אמרין כל דפריש מרובה פריש. ור' אבא בשם ר' ינאי אומר, ראו אותו פורש מציפורין ובעל, חזקה פסול ששם בעל. דכל קבוע כמחצה על מחצה. והא תנן: תשע חנויות, כולן מוכרין בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבלה, ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאיזה מהן לקח, ספיקו אסור. ובנמצא הלך אחר הרוב. ולמה כאן אם ראו אותו פורש מציפורין ובעל, חזקה פסול ששם בעל? מן קושיי, מדוחק מדמין רבנן דינא דר' ינאי לשרצים ומסייעין ליה מדתני, תשע צפרדעים ושרץ אחד ברשות היחיד. ונגע באחד מהן ואין ידוע באיזו נגע. ספיקו טמא. פירש לרשות הרבים ונגע, ספיקו טהור. חזר לרשות היחיד ונגע, ספיקו טמא. ולנמצא הלך אחר הרוב. אמר רב חסדא, ולא מצאו כל אנשי חיל ידיהם. הרי אין במה שחכמים אמרו תשובה לקושיה. דעד דאת מדמי לה לרשות היחיד, דמיתה לרשות הרבים. דתני, ט' שרצים וצפרדע אחד ביניהן ברשות הרבים. ונגע באחד מהן ואין ידוע באי זה מהן נגע, ספיקו טהור. פירש לרשות היחיד ונגע בו, ספיקו טמא. חזר לרשות הרבים ונגע בו, ספיקו טהור ולנמצא הלך אחר הרוב. אם כך קרונה של צפורי הרי זה ספק ברשות הרבים ותהיה טהורה? אמר רבי אימי, ברוך שבחר בהם ובדבריהם שחכמים ענו תשובה נכונה. איך יתכן וקרונה של ציפורין, לאו רשות הרבים הוא? אמר ר' יוסי, מכיון ששניהן יכולין להתייחד, כמאן דהוא רשות היחיד. מעשה בתינוקת שראו אותה מושלכת לאשפה. אתא עובדא קומי ר' ישמעאל בי ר' יוסי ואמר, תיטפל לעיסה שתצטרף למשפחות שמעורב בהם ספק. רבי ירמיה סבר מימר, לעיסה כשירה. דאם תאמר לעיסה פסולה נמצא שרבי ישמעאל בי רבי יוסי חלוק על אביו. שהרי בתינוקת שנאנסה אמר רבי יוסי שאם רוב העיר משיאין לכהונה כשרה

לכהונה. אמר רבי יוסי, ואפילו תימא לעיסה פסולה, לית רבי ישמעאל בי רבי יוסי חלוק על אביו. כי מה שהכשיר בתנוקת שנאנסה, זה כיוון שגם כשירים מזנין. אבל כשמצאו תינוקת משלכת, ודאי פסולה. שרק פסולין משליכין. לכן תצטרף לעיסה פסולה

הדרן עלך פרק בתולה נישאת

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ב הלכה א

מתני': האשה שנתארמלה או שנתגרשה. היא אומרת בתולה נישאתי. והוא אומר לא כי אלא אלמנה נשאתיך. אם יש עדים שיצאת בהינומא [דף ט עמוד א] וראשה פרוע, כתובתה מאתים. רבי יוחנן בן ברוקה אומר, אף חילוק קליות ראייה:

גמ': נחא שנתגרשה. אבל נתאלמנה מי עורר? היורשים, והרי אין טענתם ברי אלא שמא, והלך אחר הרוב, וכיוון שרוב הנישאות, בתולות נישאות, אמור מעתה אף היא בתולה נישאת ותהיה כתובתה מאתים. ומזה שלא אמרנו כך, זאת אומרת שלא הילכו במידת הדין לממון אחר הרוב. תמן תנין, שור שנגח את הפרה ונמצא עוברה בצידה. ואין ידוע אם עד שלא נגחה ילדה אם משנגחה ילדה, משלם חצי נזק לפרה ורביע לוולד דברי סומכוס, וחכמים אומרים המוציא מחבירו עליו הראייה. וכי רוב הפרות מפילות? אמור מחמת נגיחה הפילה וחייב בעל השור? אמר רבי אבהו, מזה שלא פסקנו כך זאת אומרת שלא הילכו במידת הדין לממון אחר הרוב. אמר רבי אבון, ובדבר אחד הלכו במידת הדין לממון אחר הרוב. כהדא דתני רבי אחא, גמל שהיה אחר רובע מאחור בין הגמלים ונמצא שם אחד מהן מת, חייב. אני אומר אותו שהיה אחר, נשכו. טענו מנה וכפר בו, והביא עדים שחייב לו חמשים. רבי חייה רבא אומר, נשבע על השאר שעדים שהעידו שחייב מקצת כמודה במקצת וחייב. רבי יוחנן אומר, אינו נשבע על השאר. משנים או חזין בטלית למד רבי חייה רבא. דתנין תמן, שנים או חזין בטלית. זה אומר אני מצאתיה וזה אומר אני מצאתיה. זה שתופס בחציה, הרי הוא כמביא עדים שחציה שלו דאנן סעדי דמה שתפס שלו, והלה אומר כולה שלי. וזה שהוא תופס בחציה, כמביא עדים שחציה שלו דאנן סעדי דמה שתפס שלו, והלה אומר כולה שלי. והדין שכל אחד מהם נשבע שאין כולה של השני. רואים שעדים על מקצת הרי הם כמודה במקצת וחייב שבועה. ולא שמיע דאמר רבי אילא בשם רבי יוחנן שאין זו שבוע דאוריתא משום מודה במקצת, אלא תקנת שבועה היא. שלא יהא אדם רואה את חבירו בשוק ואומר לו, טלית שעליך שלי הוא, בוא וחלק עמי טליתך. אמר רבי אבין בשם רב, מודה חביבי רבי חייה בשטר שלא נשבע. היך עבדה? טענו מנה וכפר בו, והוציא שטר שהוא חייב לו חמשים. אין לו [דף ט עמוד ב] אלא חמשים ואינו נשבע. שאין נשבעים על כפירת שעבוד קרקעות. ואמר רבי יוסי בי ר' בון, נשמענה מן הדא דתן שטר שכתוב בו כסף סילעין די אינון, ונמחק מקום הסכום, אין פחות משנים. אם טענו מיכן ואילך יותר משנים כגון שהמלוה אומר חמש והלוה אומר שלש. בן עזאי אומר, הואיל והודה מן הטענה, ישבע. וחכמים אומרים, אין הודאה מן הטענה ואינו אלא כמשיב אבדה. מפני שאין הודאה מן הטענה, והא אם הודייה מן הטענה חייב. כל הדין הוא מפני שאמר שלוש. אבל למה לא מחייבים אותו בגלל השטר שמוזכר בו מקצת החוב? מכאן ששטר אינו כמודה במקצת והא הכא כשהאשה תובעת מאתים כבתולה, והוא מודה במנה, לא כמי שהודייה מן הטענה היא? ולמה אינו חייב שבועה? אין זה כמודה במקצת הטענה כיוון שכל עמא מודיי שהוא חייב לה מנה. שזה כמעשה בית דין שאין אחריו כלום, וכאילו כתוב בשטר שאין דנין עליו. והיא כתובעת בידו מנה אחר והוא אינו מודה לה, ובו אמרינן המוציא מחבירו עליו הראייה. תנן, אם יש עדים שיצאת בהינומא מאי הינומה? תמן אמרינן נמומה כיוסי שמכסה את עיניה ונקרא כך שהכלה מנממת מתחתיו, רבנן דהכא אמרינן פיריזמא חופה של הדס. יוצאה וראשה פרוע. אמר רבי חייה בשם רבי יוחנן, בגין אילו זכר למנהג שהבתולות שיצאו ביום הכיפורים וראשה פרוע לחולל בכרמים.. וחש לומר שמא בתולה מן הנישואין היא שכתובתה מנה ועידיה שמעידין שיצאה וראשה פרוע כאילו מעידין אותה שלא נבעלה וכתובתה מאתים? זאת אומרת, בתולה מן הנישואין אינה יוצאת וראשה פרוע. וחש לומר שמא מוכת עץ היא? אלא כר' מאיר, דר' מאיר אומר, מוכת עץ כתובתה מאתים. רבי יוחנן אמר אפילו

לרבנן שאמרו שמוכת עץ כתובתה מנה, יוצאה בראשה פרוע דלא חשו על דבר שאינו מצוי. תנן, ר' יוחנן בן ברוקה אומר אף חילוק קליות ראייה. וחש לומר שמא בתולה מן הנישואין היא? זאת אומרת בתולה מן הנישואין אין לה חילוק קליות. תני אבא שאול אומר, אף מי שהולכו לפניה חבית של בסורות חבית תרומה שנקראת ראשית שאף בעילתה ראשית. וחש לומר שמא בתולה מן הנישואין היא? זאת אומרת בתולה מן הנישואין אין לה חבית של בסורות

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ב הלכה ב

[דף י עמוד א] מתני': מודה ר' יהושע באומר לחבירו, שדה זו של אביך היתה ולקחתיה ממנו שנאמן. שהפה שאסר הוא הפה שהתיר. אם יש עדים שהיא של אביו, והוא אומר לקחתיה ממנו, אינו נאמן:

גמ': תנן, מודי רבי יהושע משמע שקדם פליג **והיכן פליג? בקדמיתא** דתנן, היא אומרת, משאירסתני נאנסתי ונסתחפה שדהו. והוא אומר, לא כי, אלא עד שלא אירסתך, והיה מקחי מקח טעות. רבן גמליאל ורבי אליעזר אומרים, נאמנת. רבי יהושע אומר, לא מפיה אנו חזין. אלא הרי היא בחזקת בעולה עד שלא תתארס והטעתו, עד שתביא ראייה לדבריה: דאף שיש לה מיגו דאי בעיא אמרה מוכת עץ אני ולא פסלה נפשה מכהונה. **וקמ"ל שאע"פ שאת ההתר שנובע ממיגו רבי יהושע לא סובר, את ההתר משום הפה שאסר הוא הפה שהתיר רבי יהושע מודה.** תנן אם יש עדים שהיא של אביו, והוא אומר לקחתיה ממנו, אינו נאמן. בשלא אכלה שני חזקה, אבל אם אכלה שני חזקה, נאמן. בשלא מת אביו מתוכה כשהקרקע בחזקתו, אבל אם מת אביו מתוכה, אפילו אכלה שני חזקה אינו נאמן. שאין מחזיקים בנכסי קטן אפילו אחר שהגדיל. שהבן אינו בקיא בנכסי האב ולא ידע למחות. כהדא דתני, ראובן אוכל שדה בחזקת שהיא שלו, והביא שמעון עדים שמת אביו מתוכה, מפקין לה מראובן ומחזירין ליה לשמעון. חזר ראובן והביא עדים שלא מת אביו מתוכה, א"ר נחמן בר יעקב, אנא אפיקתיה מראובן, ואנא מחזיר ליה לראובן. רבנין דהכא סברין כן. רבנין דתמן אמרין, משעה שיצאת, בעדות ברורה יצאת ואף שהביא עדים שמעון שיקרו, לא מוצאים מידו עד שיביא עדים שהקרקע שלו. א"ר יוסי, מודו רבנין דתמן, שאילו משעה ראשונה שנים אומרים מת אביו מתוכה, ושנים אומרים לא מת מתוכה, שהשדה בחזקת ראובן. דאוקי תרי בהדי תרי והשדה נשארת ביד המחזיק. אמר ר' יוחנן ותני כן, שנים אומרים מת ושנים אומרים לא מת. [דף י עמוד ב] לא תינשא, ואם נישאת לא תצא. שנים אומרים נתגרשה ושנים אומרים לא נתגרשה. לא תינשא, ואם נישאת תצא תמן אמרו, לא שנייא, היא מיתה היא גירושין לא תינשא, ואם נישאת לא תצא. על דעתיה דרבנין דתמן ניחא, שהשוו מדותיהם, היא מיתה היא גירושין. על דעתיה דרבנן דהכא, מה בין מיתה מה בין גירושין? ר' זעירא אמר לה סתם, רבי חייה אמרה בשם רבי יוחנן, הדעת מכרעת בעידי מיתה שודאי האשה תבדוק ולא תסמוך רק על העדים, מאחר שאילו יבוא הוא מכחיש. אבל בגרושין אם יבא הבעל ויטען שלא גרש, יכולה היא לטעון שכן גרש דכיון שיש עדים מעיזה פניה. אמר רבי חזקיה. רבנן דתמן כדעתין. כמו דרבנן דתמן אמרי, בשעה שיצאה השדה מראובן, בעידות ברורה יצאה שהרי הייתה רק עדות אחת. כן רבנין דתמן אמרין, בשעה שניסית, בעידות ברורה נישאת. אמר רבי יוסי, מסתברא דמחלפא שיטתין דרבנן דתמן. וכי לא מודיי רבנן דתמן, שאילו משעה ראשונה, שנים אומרים מת אביו מתוכה כשהשדה בחזקתו ושנים אומרים, לא מת אביו מתוכה, שהשדה בחזקתו של ראובן, דאוקי תרי בהדי תרי והשדה נשארת אצל המחזיק בה. אילו במקרה שלנו היה מדובר שנים אמרו נתגרשה ונישאת, ואחר כך באו שנים ואמרו לא נתגרשה. יאות. אבל במקרה שלנו מדובר שבאו בבת אחת ואחר כך נשאה. ועל זה אמרו רבנן דתמן שלא תצא. והרי במקרה כזה היתה צריכה להשאר בחזקתה הראשונה שהיא אשת איש ותצא. על דעתיה דרבי יוחנן אם שנים אומרים נתגרשה ושנים אומרים לא נתגרשה לא תנשא, ואם נישאת תצא. מתניתא פליגא על ר' יוחנן. דתנן, שנים אומרים נתקדשה ושנים אומרים לא נתקדשה, לא תינשא. ואם נישאת, לא תצא. אמר רבי הושעיה, פתר לה רבי יוחנן את הבריתא, בשנים אומרים נתקדשה ונתגרשה, ושנים אומרים לא נשאה ולא נתגרשה. במקרה כזה לא תינשא, ואם נישאת, לא תצא. מה בינא לקדמיתא? תמן מה שאמר רבי יוחנן שלא תנשא ואם נשאת תצא

הוחזקה אשת איש בפני הכל, שהרי גם העדים הראשונים מודים שהיתה נשואה, רק הם טוענים שנתגרשה. ברם הכא, לא הוחזקה אשת איש אלא בפני שנים, והם אמרו נתגרשה. והשניים האחרים אמרו שבכלל לא נשאה. [דף יא עמוד א] מתניתא פליגא על רבי יוחנן דתנן, שנים אומרים נשבית והיא טהורה. ושנים אומרים נשבית והיא טמאה. לא תינשא, ואם נישאת לא תצא. והרי כאן כולם אומרים שנשבת ואעפ"כ לא תצא. אמר רבי יוסי, שבויה אינה כאשת איש שודאי נאסרה, אלא רק ספק אם נטמאה. ומאחר שאילו אומרים טהורה, ואילו אומרים טמאה. כמי שאילו אומרים נשבית, ואילו אומרים לא נשבית, ואנו כחיין מפיה, דאוקי תרי בהדי תרי, וכאילו אין עדים וסומכים על דבריה שאומרת נשבית וטהורה אני והיא טהורה. שהפה שאסר הוא הפה שהתיר. שנים אומרים נתקדשה ושנים אומרים לא נתקדשה. רבי יונה מדמי לה לחלבין. דאילו שנים אומרים פלוני אכל חלב, ושנים אומרים לא אכל חלב, שמא אינו מביא אשם תלוי מספק? אף הכא יתן גט מספק. אמר ליה רבי יוסי, לא תדמינה לחלבין. שכן על כל ספק אפילו קל, ואפילו אמר ליבי נוקריני מביא אשם תלוי. לכן כששתי כתות עדים מכחישות זו את זו, מביא אשם מספק. קס"ד שלרבי יוסי בשנים אומרים נתקדשה ושנים אומרים לא נתקדשה. שהרי הוא אמר אל תדמנה לחלבים. מתניתא פליגא על רבי יוסי דתנן, שנים אומרים נתקדשה, ושנים אומרים לא נתקדשה, לא תינשא. קס"ד שלרבי יונה אם נשאת תצא שהרי הוא מדה לחלבים שחייב אשם תלוי וסיפא פליג על רבי יונה דתנן, אם נישאת לא תצא. אמר ר' מנא מה שאמר רבי יוסי שאין לדמות לחלב, לא דרבי יוסי אמר תינשא לכתחילה. ומה שמדמה רבי יונה לחלב, לא דר' יונה אמר אם נישאת תצא. לא אמר לה אלא, לא תדמינה לחלבים, שאפילו אמר ליבי נוקריני, מביא אשם תלוי.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ב הלכה ג

מתני': העדים שאמרו כתב ידינו זה, אבל אנוסים היינו, קטנים היינו, פסולי עדות היינו, הרי אילו נאמנין שיש להם מיגו דמתוך שהיו יכולים לשתוק ואי אפשר היה להשתמש בשטר, גם עכשין נאמין להם שהפה שאסר הוא הפה שהתיר. אם יש עדים שהוא כתב ידן, או שהיה כתב ידן יוצא ממקום אחר, אינן נאמנין:

גמ': תני, וכן העדים שהעידו בין לטמא בין לטהר, בין לרחק בין לקרב, בין לאסור בין להתיר, בין לזכות בין לחובה. עד שלא נחקרה עדותן בבית דין אמרו מבדין היינו, הרי אילו נאמנין. משנחקרה עדותן בבית דין אמרו מבדין היינו, אינן נאמנין. דכיוון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד. משמע שכל עוד לא נחקרה עדותם יכולם לחזור בהם, ולמה אם יש עדים על כתב ידם אינם יכולים לחזור בהם? הרי לא נגמרה העדות שהרי עדין צריך לקיים את השטר רשב"ל אמר, עשו העדים החתומין על השטר כמי שנחקרה עדותן בבית דין ואינם יכולים לחזור. הן אומרים כתב ידינו הוא, ואחרים אומרים כתב ידן הוא, תני ר' חיייה, לא מעלין ולא מורידין. דכיוון שיש עדים אינם נאמנים לשנות במיגו. דמיגו במקום עדים לא אמרינן. א"ר יוסי מתניתא אמרה כן דתנן, אם יש עדים שהוא כתב ידן, או שהיה כתב ידן יוצא ממקום אחר, אינן נאמנין. הן אומרים כתב ידינו הוא, ואחרים אומרים אינו כתב ידם. אמר ר' מנא, נעשה כשטר שנקרא עליו ערער שאפשר ממנו לקיים שטרות אחרים שאין מקימים שטרות אלא משטר שקרא עליו ערער והתקים בחותמיו או שהוחזק בבית דין. א"ר אסי מה שמקימים שטרות על ידי שטר שקרא עליו ערער, זה רק בשטר שנקרא עליו ערער ונתקיים בב"ד שהדיינים חתמו עליו. [דף יא עמוד ב] רבי אלעזר אמר, אפילו שטר לא נתקיים בבית דין אפשר לקיים ממנו שטרות אחרים ובלבד שלא קרא עליו ערער. אמר רבי אילא, טעמא דר' אלעזר, כיון שהוחזקו העדים להיות חתומין בשטר, כמי שנחקרה עדותן בבית דין. רב חנא אמר, למידין מספר מוגה כגון אילין דאמרין ספרוי דאסי כגון אם ידוע בודאות מספר מסוים נכתב על ידי אדם מסוים, ושמו של אותו אדם חתום על שטרות. אפשר להשוות את הכתב ולאמת שאכן אותו אדם חתום על השטרות. ובאילין איגראתא צריכינן יש מקום להסתפק כיוון שבאיגרת אדם לא מקפיד על הכתב כמו שמקפיד בספרים ושטרות. אמר רבי יוסי בי ר' בון, כשבאים לקיים בעזרת שטרות צריך לפחות שלוש שטרות. ובלבד שלשה שטרות של

שנמצאים ביד **שלשה בני אדם** כי אם כולם מאדם אחד אולי זייף את כולם. **אמר רב חונה בשם רב, נאמנין העדים לומר שטר אמנה** שנכתב קדם ההלוואה והאמינו הלוח שלא יתבענו אלא אם כן ילווה לבסוף, **ושטר פוסיטיים** שכתב לו חברו כדי שיוכל להשווץ שחייבים לו כסף אף שלא באמת הלוח **הוא. והא רב אמר** אסור לחתום בשטר אמנה ובשטר פוסיטיים. מה ופליג? והא אמרי בשם רב, נאמנין העדים לומר שטר אמנה ושטר פוסיטיים הוא. מילתא דרב פליגא על מילתא דרב? אמר רבי חגי, לא דרב אמר אסור לחתום. אלא אסור לקיים וחייב לקרוע את השטר שמא יבא לידי תקלה כגון שישכח או ימות. כהדא **דתנן כתיב [איוב יא יד]** אם און בידך הרחיקהו. זה שטר אמנה ושטר פוסיטיים. ואל תשכן באהליך עולה. זה שטר פרוע

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ב הלכה ד

מתני': זה אומר, זה כתב ידי וזה כתב ידו של חברי. וזה אומר, זה כתב ידי וזה כתב ידו של חברי, הרי אילו נאמנים. זה אומר, זה כתב ידי. וזה אומר, זה כתב ידי. צריכין שיצטרף עמהן אחר דברי רבי. וחכמים אומרים, אינן צריכין שיצטרף עמהן אחר, אלא נאמן אדם לומר זה כתב ידי:

גמ': תנן, זה אומר, זה כתב ידי וזה כתב ידו של חברי. וזה אומר, זה כתב ידי וזה כתב ידו של חברי, הרי אילו נאמנים. למה נצרכה הרישא? לרבי. דאף על גב דרבי אומר צריכין שיצטרף אחר עמהן, מודה הוא הכא שהן העדים החתומים בשטר **נאמנים להעיד על חתימתם, ואין צורך בעדים מבחוץ.** אמר רבי זעירא, תני בכתובות דבית רב, **לדברי רבי העדות שמעידים עדי הקיום זה על גופו של השטר, לכן צריך שני עדים על כל חתימה. ולדברי חכמים כמעיד על המלוה עצמו והרי הם שנים.** תני, כותב אדם עדותו ומעידה אפילו לאחר כמה שנים. רב חונה אמר, והוא שיהא זכור עדותו כשקרא מתוך הכתב. רבי יוחנן אמר, אף על פי שאינו זכור עדותו. באמת אם היו העדים זוכרין את המלוה אפי' בלא השטר, גם רבי מודה שאין צריך לצרף עמהן אחר. דעיקר העדאתן על המלוה. וכשאין זוכרין המלוה אפי' ע"י ראיית השטר, אפי' רבנן מודו דצריכין לצרף עמהן, שאין מעידין אלא על כתב ידן. וכי פליגי היכא שזוכרין המלוה ע"י ראיית השטר. **ותיבא דרב חונה** שסובר שזכירה מתוך הכתב לא הוי זכירה. ונמצא שלא מעידים על ההלוואה אלא על השטר, **כרבי** שסובר שהעדים שמעידים על חתימת ידם בקיום השטר, מעידים על כתב ידם, **ור' יוחנן** שסובר שזכירה מתוך הכתב הוי זכירה. **כרבנין** שסוברים שהעדים שמעידים על חתימת ידם בקיום השטר, מעידין על מנה שבשטר. **אמר רבי זעירא אמר רב חונה, אמרו בשם רב, אין הוא ואחר מצטרפין על חתימת העד השני.** היך עבידא? היה אחד מכיר כתב ידו וכתב ידו של חברו [דף יב עמוד א] **והשני איננו, ואין אדם מכירו אלא חברו** אותו העד **ואחד מן השוק. חברו,** מה הוא שיצטרף עם אותו אחד מן השוק להעיד עליו? הדא הוא דאמר רבי זעירא אמר רבי חונא בשם רב, אין הוא ואחר מצטרפין על חתימת העד השני, **שעל מנה שבשטר הם מעידים. וכיוון שאחד מעיד על כתב ידו, נפיק פלגא דממונא אפומיה** שהרי אינו צריך לעד אחר על חתימת ידו **וכי הדר מצטרף עם אחד מן השוק להעיד על חתימת חברו, הרי דנפיק עוד ריבעא דממונא אפומיה, ואישתכח דכולה ממונא נכי ריבעא נפיק אפומא דחד סהדא. ואנן ע"פ שנים עדים בעינן. חצי דבר ע"י זה וחצי דבר ע"י זה. לא צורכה דא אלא כשהיו שנים. אחד הכל מכירין כתב ידו. ואחד אין אדם מכירו, אלא חברו ואחד מהשוק. חברו,** אם אחרים העידו על חתימתו ולא הוא מהו שיעשה כאחד מן השוק להעיד עליו? אם אתה אומר כן, נמצאת כל העדות שלושה חלקים מתקיימת בעד אחד. **שחצי יוצא בחתימתו ורבע בעדותו. א"ר יודן ויאות. אילו שנים שיצאו מעיר אחת שרובה עכו"ם כגון הדא סוסיתתה. אחד הכל מכירין אותו שהוא ישראל, ואחד אין אדם מכירו אלא חברו. חברו** מהו שיעשה כאחד מן השוק להעיד עליו **כדי ששניהם יוכלו להעיד בעדות אחרת? אם אומר את כן לא נמצאת כל העדות מתקיימת בעד אחד? הכא נמי נמצאת כל העדות מתקיימת בעד אחד. אמר רבי חגי, ר זעירא בעא, עד אחד מעיד על ההלוואה בפה ועד אחד חתום בשטר מהו שיצטרפו? עד אחד בכתב, כלום הוא? לא צריכה אלא כשהיו שנים חתומים על השטר. ומצאו לקיים כתב ידו של ראשון, ולא מצאו לקיים כתב ידו של שני, ומצאו עד שמעיד על מה שכתוב בשטר. רבי מנא בעא, עד אחד בכתב שחתום בשטר מהו לזוקקו לשבועה כמו עד אחד בעל פה? עד אחד בכתב כלום הוא? לא כן צריכה אלא כשהיו שנים. ומצאו לקיים כתב ידו של ראשון, ולא מצאו לקיים כתב ידו של שני. האם על כל פנים יחייבו אותו שבוע או לא. ויבא כהדא דתנן [דף יב עמוד ב] אין מקבלין מן העדים**

אלא אם כן ראו שניהן כאחת. רבי יהושע בן קרחה אומר ואפילו באו זה אחר זה. רבי ירמיה ורבי שמואל בר יצחק אמרו בשם רב. מודין חכמים לרבי יהושע בן קרחה, בעידי הבכורה. שאם עד אחד מעיד שבפניו אמר האב בבקר שזה הבכור, ועד שני מעיד שבפניו אמר האב בן הערבים שזה הבכור מצטרפים. וכן בעידי החזקה. שאם עד אחד אומר בפני עדר והחזיק בנכסי הגר בבקר, ועד אחר אומר בפני עדר והחזיק בנכסי הגר בן הערבים, מצטרפים. אמר רבא בשם רבי ירמיה. אף בעידי סימנין כן. פשיטא אם זה אמר ראיתי שתי שערות בגבו. וזה אמר ראיתי שתי שערות בגבו, מצטרפים. שהרי שניהם מעידים שהוא גדול. זה אמר ראיתי שיערה אחת בגבו. וזה אמר ראיתי שיערה אחת בכריסו, לאו כלום הוא. שהרי זה חצי עדות וחצי סימן. וכל שכן אם זה מעיד שראה שיערה אחת בגבו, וזה מעיד שראה שיערה אחת בגבו. דלאו כלום הוא. דאפשר דתרוויהו בחד שיערה קמסהדי. שנים אומרים ראינו שיערה אחת בגבו ושנים אומרים ראינו שיערה אחת בכריסו מהו? רבי יוסי בי רבי בון, ורבי הושעיה בריה דר' שמי. חד אמר פסול. וחד אמר כשר. מאן דאמר פסול, כמעיד על חצי סימן. שהרי אלו שמעידים שראו אחת בגבה, מעידים גם שבדקו בכריסה ולא מצאו, ואלו שמעידים שראו אחת בכריסה, מעידים גם שבדקו בגבה ולא מצאו, והרי זו עדות מוכחשת. ומאן דאמר כשר, אני אומר שמא נשרו. אחד אומר שתי שערות בגבה. ואחד אומר שתי שערות בכריסה. רבי חגיג' אומר, דברי הכל פסול, דאף למכשיר, הכא פסול. דעדיף חצי דבר ועדות שלמה שכל שנים מעידים על שיערה אחת, מדבר שלם וחצי עדות שכל אחד מעיד על שני שערות. רבי אבא אמר, דברי הכל כשר, דאף הפוסל, יכשיר כאן. שהרי יש כאן סימן שלם. וחצי עדות על סימן שלם שכל אחד מעיד על שני שערות, עדיף על עדות שלמה בחצי סימן שכל שנים מעידים על שיערה אחת. רבי יודן אמר, אף זה במחלוקת. רבי יוסי אמר, אף זה במחלוקת. אמר רבי יוסי לרבי חגיג'. והא רבי יודן סבר כוותי? אמר ליה, על רבי אבא רביה אנא פליג. לא כל שכן עילויה? אמר רבי מנא. יאות אמר רבי חגיג' שדברי הכל פסול. אילו שטר שהוא מחותם בארבעה עדים, וקרא עילויה ערער. ובאו שני עדים לקיימו. זה מעיד על שנים וזה מעיד על שנים, שמא כלום הוא? ואין כל חתימה וחתימה צריכה שני עדים? אף הכא כל סימן וסימן צריך שני עדים. רבי חנניה יליף לה משני חזקה. אילו אחד מעיד שאכלה שנה ראשונה ושניה ושלישית. ואחד מעיד שאכלה רביעית חמישית וששית שמא כלום הוא? וכי אין כל חזקה וחזקה צריכה ב' עדים? אף הכא כל סימן וסימן צריך שני עדים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ב הלכה ה

מתני': האשה שאמרה אשת איש הייתי וגרושה אני, נאמנת. שהפה שאסר הוא הפה שהתיר. אם יש עדים שהיא אשת איש והיא אומרת גרושה אני, אינה נאמנת:

גמ': תנן, אם יש עדים שהיא אשת איש והיא אומרת גרושה אני, אינה נאמנת. תני, אם משנישאת באו עדים הרי זו לא תצא. רב חונה ור' חנינה תריהון אמרין, לא סוף דבר משנישאת, אלא אפילו התירוה ב"ד להינשא, לא תצא מהיתרה. כהדא, דחדא איתא אתת לגבי ר' יוחנן אמרה ליה, אשת איש הייתי וגרושה אני. והתירוה. מן דנפקת, אמרין ליה רבי, הרי עידיה בלוד. אמר, וכי כך אני אומר, אפילו עדיה בקסוסנון סוף העולם, תמתין? א"ר יוסי בר בון, תרין עובדין הוון. אחד אמרין ליה, הרי עדיה בלוד. וא' אמרין לו, הרי עדיה בקסרין, וכן הוה אמר לון. וכי כך אומר אני, אפילו עדיה בקסוסנון תמתין? ר' יודן בעא, אמרה אשת איש הייתי ונתגרשתי במקום פלוני. ובאו שנים ואמרו לא נתגרשה אשה ביום זה, או מעולם במקום פלוני. מכחישין הן אותה ואינה נאמנת? או נאמנת במיגו שיכלה לשתוק? ואין זה כמיגו במקום עדים כיוון שאשה עשויה להתגרש בצנעה רבי 'וסי' בעא, אם תאמר שבמקרה הקדם אינה נאמנת אמרה אשת איש הייתי ונתגרשתי במקום פלוני באותו היום. ובאו ואמרו נתגרשה אשה במקום פלוני. ובאו שנים ואמרו לא נתגרשה אשה במקום פלוני. האם זה כהכחיש עדות בתוך עדות דאוקי תרי בהדי תרי וכאילו אין עדים, ואנו כחיינ מפיה ונאמנת מדין הפה שאסר הוא הפה שהתיר? [דף יג עמוד א] היום אמרה אשת איש הייתי, ולמחר אמרה גרושה אני. אמרין לה, אתמול אמרת אכין, ויום דין אכין? אמרה לון, מפני כת של פריצים שהיו באין להזדוג לי. אמר רבי אבין בשם רבי אילא, מכיון שהביאה מתלא לדבריה נאמנת. כהדא דשמואל בעא אזדיקוקי לאיתתיה. אמרה ליה, טמאה אני. למחר

אמרה ליה, טהורה אני. אמר לה, אתמול אמרת טמאה, יומא דין טהורה? אמרה ליה, לא הווה בחיילי היי שעתא. אתא שאל לרב, א"ל, מכיון שהביאה מתלא לדבריה נאמנת.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ב הלכה ו

מתני': האשה שאמרה נשבית וטהורה אני נאמנת, שהפה שאסר הוא הפה שהתיר. אם יש עדים שנשבית והיא אומרת טהורה אני, אינה נאמנת. אם משנישאת באו עדים, הרי זו לא תצא:

גמ': תנן, אם משנישאת באו עדים, הרי זו לא תצא. אמר רב חונה, לא סוף דבר שנישאת, אלא אפילו התיירה בית דין לינשא לא תצא מהיתרה. נשים נשבו לשם נשבו מארץ ישראל ונפדו בבל. אתא עובדא קומי אבא בר אבא ולוי ושמאל. אמרו, מסרו להן עדים שישמרו שלא התייחדו איתם גוים בדרך, וניסקון חזרה לארעא דישראל. אמר ליה שמאל, ומה נעשה לימים הראשונים שנתייחדו? אמר ליה, אבא בר אבא, אילו הוינן בנתך כן הייתה אומר? ואישתביין בנתייה דשמאל כשגגה שיוצא מלפני השליט. כד סלקון להכא, סלקון שביין עמהון. עלין קומי רבי חנינה, אוקימן שביין מלבר. אמרו ליה, נשבינו וטהורות אנו. והתירן. מן דנפקן, שלחן שביין עלין. אמר, ניכרות אילו שבנות חכם הן שידעו שאחר שב"ד מתיר שוב אינן נאסרות. מן דאיתודעין מאן הויין, אמרין לשמעון בר אבא שהיה כהן והיה קרובו של שמאל, איטפל בקריבתך. נסב לקדמיתא, ומיתת. לתניינא, ומיתת. למה? בגין דשקרון? חס ושלום לא שקרון. אלא מן חטאת דחנניה בן אחי רבי יהושע, שעיבר את השנה בחוצה לארץ. יש אומרים ששמאל היה מזרעו לפי הגר"א הם נבעלו בגיל שלוש ביום האחרון, אלא שהם חשבו שכיון שאחי רבי יהושע עיבר את השנה הרי הן קטנות משלוש והם טהורות

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ב הלכה ז

מתני': שתי נשים שנשבו. זאת אומרת טהורה אני, וזאת אומרת טהורה אני, אינן נאמנות. בזמן שהן מעידות זו על זו, הרי אילו נאמנות. וכן שני אנשים. זה אומר כהן אני וזה אומר כהן אני, אינן נאמנות. בזמן שהן מעידות זה את זה, הרי אילו נאמנות.

[דף יג עמוד ב] **גמ':** אמר רבי חייה בשם ר' יוחנן, מתניתא שאמרה שעד אחד נאמן לכהונה זה רק לעניין קדשי הגבול שתרומה בזמן הזה מדרבנן. אבל לעניין משפחה ולקדשי המזבח צריך שני עדים. והא תני, מעלין לכהונה ללויה לישראל עפ"י עד אחד. ניחא לכהונה וללויה ששיך בהם קדשי גבול, אפשר לאמר שעד אחד נאמן להאכילן תרומה אבל לא ליוחסין. אבל לישראל למה מעלין אותם? ולא לעניין משפחה? לא, להעיד שהוא עני ואין לו מאתים זוז ליתן לו מעשר עני. שתי חזקות לכהונה בארץ ישראל. נשיאות כפים וחילוק גרנות. ובסוריא, נשיאות כפים אבל לא חילוק גרנות. ונשיאות כפיים הוה חזקה עד מקום ששלוחי החדש מגיעין שבת דיינין של ארץ ישראל היו בודקים את הכהנים שזה עד נמרין. ובבל כסוריא. רבי שמעון בן אלעזר אומר, אף באלכסנדריאה בשעה שבת דיינין יושבין שם ובודקים מי שעולה לדוכן. תני רבן שמעון בן גמליאל, כשם שהתרומה חזקה לכהונה, כך מעשר ראשון חזקה לכהונה שהוא סובר שעזרא גזר שמעשר ינתן רק לכהנים. והחולק ירושה על פי ב"ד וקיבל תרומה בחלקו, אינה חזקה לכהונה. שאני אומר, תרומה נפלה לו מאבי אמו כהן. אמר ר' ישמעאל בי רבי יוסי, מימי לא העדתי עדות. ופעם אחת העדתי והעליתי עבד לכהונה שראה שמחלקים תרומה לאדם אחד והוא סבר שאין מחלקים תרומה לעבדים ללא רבו עימו. וראה אחד שחלקו לו תרומה ושם נהגו כרבי יוסי שמחלקים תרומה לעבד אף שאין רבו עימו. אמר ר' יצחק בן חקולה רבי ור"ש ברבי. חד העלה אח מפני אחיו, וחרנה העלה בן מפני אביו. חד לכהונה וחד ללויה. חד בר נש אתא לגבי דרבי ואמר ליה, בני הוא זה, וכהן הוא. אמר ליה, נאמן אתה להעיד שבנך הוא שהתורה האמינה לאב מדין יכיר לעניין ירושה, ואינו כהן שאין האב שהוא קרוב נאמן לזה. אמר ליה ר' חייה רובה, אם מאמינו את שהוא בנו, האמינו שהוא כהן. ואם אין את מאמינו שהוא כהן, אל תאמינו שהוא בנו. א"ל, בנו הוא. אלא שאני אומר, שמא בן גרושה הוא, או בן חלוצה הוא. א"ר אבין, אכין א"ל. אם מאמינו את

שהוא בנו, האמינו שהוא כהן. ואם אין את מאמינו שהוא כהן, אל תאמינו שהוא בנו. ויעשה כהרחק עדות כאילו אינו קרובו ויהא נאמן עליו. אמר לו, בנו הוא אלא אני אומר, שמא בן גרושה וחלוצה הוא. לא כן אמרינן דרבי ור' שמעון ברבי, חד העלה אח ע"פ אחיו, וחרנה העלה בן מפי אביו? נימא שמי שהעלה בן על פי אביו היה רבי שמעון ברבי. ורבי העלה אח מפי אחיו, שהרי רבי לא הסכים להעלות בן על פי אביו לכהונה[דף יד עמוד א] אפילו תימר שרבי הוא זה שהעלה בן מפי אביו, לא לכהונה העלה אלא ללוייה שלא שייך בו שמא הוא חלל

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ב הלכה ח

מתני': ר' יהודה אומר, אין מעלין לכהונה על פי עד אחד. א"ר אלעזר, אימתי? במקום שיש עוררין. אבל במקום שאין עוררין, מעלין לכהונה על פי עד אחד. רבן שמעון בן גמליאל אומר משום ר' שמעון בן הסגן, מעלין לכהונה על פי עד אחד:

גמ': איתמר: אם היה ראובן אוכל שדה בחזקת שהיא שלו, והביא שמעון עדים שמת אביו מתוכה, מפקין לה מראובן ומחזירין ליה לשמעון. חזר ראובן והביא עדים שלא מת אביו מתוכה, א"ר נחמן בר יעקב, אנא אפיקתיה מראובן, ואנא מחזיר ליה לראובן. רבנין דהכא סברין כן. רבנין דתמן אמרין, משעה שיצאת, בעדות ברורה יצאת. ואף שהביא עדים שעדי שמעון שיקרו, לא מוצאים מידו. תנן, ר' יהודה אומר, אין מעלין לכהונה על פי עד אחד. א"ר אלעזר, אימתי? במקום שיש עוררין. אמר ר' חיייה בשם רבי יוחנן, אין ערער פחות משנים. רבי בון בר חיייה בעא, מה אנן קיימין? אם בשהעלו אותו בעד אחד, יורידו אותו באחד. ואם בשהעלו אותו בשנים, אפילו כמה לא יורידו אותו. אמר רבי הונא, אתיין כרבנין דתמן דאמרי, משעה שיצאת, בעדות ברורה יצאת. ברם רבנין דהכא, וכרב נחמן בר יעקב. כשם שמעלים אותו בשנים, כך מורידין אותו בשנים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ב הלכה ט

מתני': האשה שנחבשה ע"י עכו"ם על ידי ממון, מותרת לבעלה שכיוון שהשובים רוצים לקבל כסף הם לא יפגעו באשה. על ידי נפשות, אסורה לבעלה. עיר שכבשה כרקום חיילים שעשו מצור שאי אפשר לברוח ממנו, כל הכהונות שבתוכה פסולות. ואם יש עדים, אפילו עבד אפילו שפחה הרי אילו נאמנין. ואין אדם נאמן ע"י עצמו. אמר רבי זכריה בן הקצב שהיה כהן, המעון הזה לא זזה ידה מתוך ידי משעה שנכנסו עכו"ם לירושלים עד שיצאו. אמרו לו, אין אדם מעיד על ידי עצמו:

גמ': תמן תנינן, העיד ר' יוסי הכהן ור' זכריה בן הקצב, על תינוקת שהורהנה באשקלון וריחקה בני משפחה, ועידיה שהעידו שהורהנה מעידין אותה שלא נסתרה ולא נטמאה. אמרו להם חכמים אם מאמינים אתם שהורהנה, האמינו שלא נסתרה ושלא נטמאה. ואם אין אתם מאמינים שלא נסתרה ושלא נטמאה, אל תאמינו שהורהנה: לפי שהעדים מעידין אותה שלא נסתרה ושלא נטמאה. הא אם אין עידיה מעידין אותה שלא נסתרה ושלא נטמאה, אף אם נחבשה על ממון אסורה. אמר רבי אלעזר, כשהגויים לוקחים אשה בתור פיקדון כדי שישלמו להם, הם לא יפגעו בה, אבל שנייה היא בהירהון כיוון שהיא ניתנה לגויים כמשכון שאם לא יביאו את הכסף תהיה שלהם, אסורה. שהרבים הגויים שיודעים שאם יעבר הזמן ולא שילמו להם נוהגין לו בהתר על פי חוקיהם ואף לפני הזמן אינם מפחדים לבא עליה: תנן על ידי נפשות אסורה. אמר ר' יודן בריה דרב חמא דכפר תחמין בשם חזקיה, והוא שנגמר דינה להריגה שמתרצת להם שלא יהרגוה. רבי יוחנן אמר, אפי' לא נגמר דינה להריגה, כבר מהפחד שמא יגמר דינה למיתה היא מתרצת. אמרין בשם רבי יוחנן, אשת לסטים כלסטים.

שהמלכות מפקירה את נשותיהם של הנתפסים בליסטות . תנן, עיר שכבשה כרקום חילים שעשו מצור שאי אפשר לברוח ממנו, **כל הכהונות שבתוכה פסולות.** אי זהו כרקום? **אמר רבי אבא בשם רב חייה בר אשי, כגון [דף יד עמוד ב] שהיו דוגין פעמונים ושלישיות וכבלים ואווזים ותרנגולין ואפרטוטות חילים** מקיפין את העיר, **שאינן אפשרות לברוח.** **ואמר רבי אבא בשם רב חמא בר אשי, אף על פי כן מעשה היה וברחה משם סומה אחת.** היה שם פירצה אחת, מצלת את הכל. היו שם מחבואה שרק אחת יכולה להחבא בא, צריכה. ר' זעירה ר' אבא בר זבדא **ורבי יצחק בר חקולה אמרו בשם ר' יודן נשיאה, ובלבד כרקום של אותה מלכות. שאחר שכבשו את העיר שמרדה בהם, יש להם זמן לבעול. ואינם ממהרים מחשש שמא יבא צבא המדינה לגרשם.** אבל כרקום של מלכות אחרת, כליסטים הן, **ואין להם זמן לבעול. תנן, ואם יש עדים, אפילו עבד אפילו שפחה הרי אילו נאמנין. ואפילו קטן? אמר ר' אימי בשם ר' יהושע בן לוי, אפילו קטן ואפילו קרוב. אפילו קטן והוא קרוב?** נשמענה מן הדא, **דחנניה קרתיסיה אישתבאי הוא ובניה ואיתתיה, והיה הוא ובנו קטן מעידים על אשתו שלא נטמאה.** אתון לגבי רבי חנינא, ולא קבלון. אתון לגבי רבי יהושע בן לוי, וקבלון. הדא אמרה, אפילו קטן וקרוב. רבי חייה בר יוסף שלח בתר אתתיה, אמר, יסקון עימה תלתא תלמידין. שאם יפנה אחד מהן לצורכו, תתייחד עם שנים. והא גבי סוטה תנינן מוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבוא עליה בדרך? אמר רבי אבין, ובעלה הרי שלשה. **תנן, אמר רבי זכריה בן הקצב** שהיה כהן, **המעון הזה לא זזה ידה מתוך ידי משעה שנכנסו עכו"ם לירושלים עד שיצאו. אמרו לו, אין אדם מעיד על ידי עצמו** אף הוא שכר לה את הבית, והוא מעלה לה מזונות, ולא היה מתייחד עמה אלא בפני בניה. וקרא על עצמו הפסוק הזה [ירמי' מה ג] יגעתי באנחתי ומנוחה לא מצאתי

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ב הלכה י

מתני': ואילו נאמנין להעיד בגודלן מה שראו בקוטנן. נאמן אדם לומר זה כתב ידו של אבא, וזה כתב ידו של רבי, וזה כתב ידו של אחי. זכור אני באשת פלוני שיצתה בהינומה וראשה פרוע. ושהיה איש פלוני יוצא מבית הספר לטבול לתרומתו. ושהיה חולק עמנו בגורן. ושהמקום הזה בית הפרס הוא. ועד כאן היינו באין בשבת. אבל אינו נאמן אדם לומר, דרך היה לאיש פלוני במקום הזה. מעמד ומספד היה לאיש פלוני במקום הזה:

גמ': תנן, ואילו נאמנין להעיד בגודלן מה שראו בקוטנן. תני ובלבד דברים שהן רגילין בהן. תני ובלבד שיצטרף עם אחרים כעד שני. **תנן, ושהיה איש פלוני יוצא מבית הספר לטבול לתרומתו.** וחש לומר שמא עבד הוא? הדא מסייעא להאי דאמר רבי חמא בר עוקבה בשם רבי יוסי בר חנינה, אסור לאדם ללמד את עבדו תורה [דף טו עמוד א] לא כן א"ר זעירא בשם רב ירמיה, העבד עולה משבעה קרייות, וידבר עולה מג' פסוקים? תיפתר שלמד מאיליו, או שלמדו רבו כטבי שר"ג למד עם החכמים והוא שמע. **תנן, ושהיה חולק עמנו בגורן.** וחש לומר שמא עבד הוא? הדא מסייעא להאי דתני ר' חייה, נשים ועבדים אינן חולקין על הגורן האשה שמה תתגרש או ימות בעלה בלא שיש לה ולד, והעבד שמה ישחררו או ימכרו לאחר, אבל נותנין לו מתנות כהונה ולוייה מתוך הבית. מהו להוציא ממון מתוך עדותן? היך עבידא? היו הכל יודעין שעד שדה ראובן תחום שבת. ובאו ואמרו, עד כאן היינו באין בשבת. ונמצאת השדה של שמעון, מהו מפיקתה מן שמעון ומחזרתה לראובן? מהו שיהו נאמנין לומר, יוצאין היו ללקט בפגי שביעית למחרת ראש השנה. ומכאן ראייה שהתאנים חנטו בשישית והם מותרים. ושמענו פלוני ממלל על פלונית אשתו שזינתה. או אשה פלנית ממללת על בניה שהם ממזרים? ר' אחא ור' שמואל בעי, הוציאו ממון בעדותן כגון שהעידו שיצאה בהינומה, הוזמו מהו שישלמו? או יבא כ"י דא"ר אבא אמר רב יהודה בשם שמואל, אין לומדין דבר מדבר בעדים זוממין. אף הכא כן. דכיוון שהעידו על דבר אחד ובעקבותיו הוציאו ממון. כגון כאן שהעידו עד כאן תחום שבת, וממילא הוציאו ממון, או שיצאה בהינומה וממילא כתובתה מאתים, אם הוזמו לא ישלמו. תני שאכלנו בקציצת פלוני ופלוני. מהו בקציצת? בשעה שהיה אדם מוכר את שדה אחוזתו, היו קרובין ממלין חביות קליות

ואגוזים ושוברין לפני התינוקות, והתינוקות מלקטין ואומרים נקצץ פלוני מאחזתו. ובשעה שהיתה חוזרת לו, היו עושין לו כן ואומרים, חזר פלוני לאחזתו. אמר רבי יוסי בי רבי בון, אף מי שהיה נושא אשה שאינה הוגנת לו, קרוביו ממלין חביות קליות ואגוזים ושוברין לפני התינוקות, והתינוקות מלקטין ואומרים, נקצץ פלוני ממשפחתו. ובשעה שהיה מגרשה היו עושין לו כן ואומרים, חזר פלוני

למשפחתו. **תנן, ואילו נאמנין להעיד בגודלן מה שראו בקוטנן. אין נאמנין אלא בגודלן מה שראו בקוטנן.** הא בקוטנן, לא נאמנים להוציא ממון. תמן תנינן, נאמנת אשה או קטן לומר, מיכן יצא נחיל, והוא מהלך לתוך שדהו ונוטל את נחילו. **ולמה בהוא אמר כן שקטנים אינם נאמנים? אמר רבי אחא אמר רבי חנניה בשם ר' יוחנן, לא אמר ר' יוחנן בן ברוקה, אלא על נחיל של דבורים, שאין גזילו דבר תורה. תני רבי אושעיה, ובלבד במפריח. אבל בשוכו לא כשעדים כשרים רואים אותם פורחים והקטנים מעידים מהיכן יצאו. אבל כשהגדולים ראו רק אחר שהדבורים כבר התישבו על ענף, הקטנים אינם נאמנים.** רבי זעירא בעא קומי ר' מנא, לא מסתברא שהקטן נאמן רק אם העיד על אתר, הא לאחר זמן לא? אמר ליה אף אנא סבור כן. ותנינן במה דברים אמורים? שהעידו במאמדם, אבל יצאו וחזרו, אני אומר מפני יראה ופיתוי אמרו

הדרן עלך פרק האשה שנתארמלה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ג הלכה א

[דף טו עמוד ב] מתני': אילו נערות שיש להן קנס באונס ומפתה נערה בתולה. הבא על הממזרת, ועל הנתינה, ועל הכותית אף שהם חייבי לאוין ולוקים. והבא על הגיורת ועל השפחה ועל השבויה, שנפדו או שנתגיירו או שנשתחררו פחותות מבנות שלש שנים ויום אחד. הבא על אחותו, ועל אחות אביו, ועל אחות אמו, ועל אחות אשתו, ועל אשת אחיו, ועל אשת אחי אביו, ועל הנידה, יש להן קנס. אף על פי שהן בהיכרת, שאין בהן מיתת בית דין ורק במיתת ב"ד אמרינן קים ליה בדרבא מינא ואינו משלם.

גמ': תנן, אילו נערות שיש להן קנס באונס ומפתה נערה בתולה. הבא על הממזרת. כתיב [דברים כב יט] ולו תהיה לאשה. אשה שהיא ראויה לו, וממזרת היא ראויה לו? רבי שמעון בן לקיש אמר כתיב[שמות כב טז] כסף ישקול כמוהר הבתולות. ריבה כאן בתולות הרבה שאפילו על האסורות לו משלם. **אם כן שישאנה כדן כל אונס ומפתה? אמר רבי זעירא, אילו היה כתיב בתולות כמוהריות, הייתי מרבה אף את הפסולות **לכל דבר.** לית כתיב אלא כמוהר הבתולות. לא ריבה אותן הכתוב אלא למוהר בלבד. ויידא אמרה **הדא שלא יקח את הפסולה?** אף שיש כאן מצוות עשה ולא אמרינן עשה דוחה לא תעשה דתני חזקיה **כתיב[שמות כב טז] אם מאן ימאן אביה. אין לי אלא שמיאן אביה, מניין שאם ימאנו אפילו מהשמים שיש איסור? תלמוד לומר מאן ימאן, מ"מ. אם כמוהר הבתולות אתה למד לרבות את הפסולו, מעתה הבא על השפחה יהא לה קנס? לית יכיל, דתני, יכול הבא על השפחה ארמית יהא חייב? תלמוד לומר [שם טו] מהר ימהרנה לו לאשה. את שיש לו הוייה בה. יצאת שפחה ארמית שאין לו הוייה בה. התיבון, הרי אחותו, אין לו הוייה בה והוא משלם קנס? שנייא היא שיש לה הוייה אצל אחר. הרי בתו יש לה הוייה אצל אחר ואינו משלם קנס? שנייא היא שהוא מתחייב בנפשו. שכל המתחייב בנפשו אינו משלם ממון. נתינה. אמר רבי יוסי, נתינים לא חשו להם, אלא משום פסולי משפחה. אין תימר משום פסולי עבדות שיהושע הפך אותם עבדים להביא עצים למזבח, מעתה הבא על הנתינה לא יהיה לה קנס כמו הבא על השיפחה. ואנן תנינן, הבא על הנתינה יש לה קנס. כותית. אתיא כמאן דאמר, כותי כישראל לכל דבר **לכן יש להן קנס.** ברם כמאן דאמר כותי כגוי, לא בדא. דאיתפלגון, כותי כגוי דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר, כותי כישראל לכל דבר. אפילו תימא כותי כגוי **יש להן קנס, שהרי כותי, משום מה הן פסולין אפילו אם יתגירו? לא משום גוי ועבד הבא על בת ישראל שהכותים נשאו נשים מישראל? גוי ועבד הבא על בת ישראל הוולד ממזר, וממזרת יש לה קנס. ניחא דאזלינן לחומרין לענין משפחה, דאת עבד ליה כגוי ועבד הבא על בת ישראל הוולד ממזר ואפילו אם יתגירו ישארו אסורים. [דף טז עמוד א] אבל לענין קנס, אולי הנערה הזו באה מישראל שבא על הגויה והיא גויה המוציא מחברו עליו הראיה נעביד ליה כישראל הבא על הגויה שהוולד גוי ואין לה קנס? אלא על כרחך המשנה כמ"ד******

כותים גירי אמת הן. א"ר יוסי בי ר' חנינא, האונס והמפתה את היתומה, פטור. **דכתיב [דברים כב כט]** ונתן האישי השוכב עימה לאבי הנערה חמישים כסף. וזו אין לה אב. אמר רבי אבא בר ממל, במחלוקת כדתנן, נערה שנתארסה או שנתגרשה. רבי יוסי הגלילי אומר, אין לה קנס. רבי עקיבה אומר, יש לה קנס וקנסה של עצמה. כר' יוסי הגלילי אין לה קנס, כי פקע זכות האב ממנה והרי היא כיתומה בחיי האב, וכ"ש ביתומה ממש. ברם כר' עקיבה, יש לה קנס, וקנסה של עצמה. אמר רבי יוסי, מתניתא אמרה כן שיש לה קנס **דתנן, שנתגירו ושנתחררו פחותות מבנות שלש שנים ויום אחד,** ולא כיתומה היא? **מתניתין כרבי עקיבא.** והתני [דברים כב כט] תחת אשר עינה. לרבות את היתומה לקנס, דברי רבי יוסי הגלילי? אמר ר' אחי, תיפטר שבא עליה עד שלא מת אביה, ומת אביה. שכבר נראה ליתן לאביה. תמן תנינן, האוכל תרומה מזיד, משלם את הקרן ואינו משלם את החומש. ותנינן, [מכות ג א] אלו הן הלוקין הבא על אחותו, ועל אחות אביו, ועל אחות אמו, ועל אחות אשתו, ועל אשת אחיו, ועל אשת אחי אביו, ועל הנדה. אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט. ממזרת ונתינה לישראל. אכל טבל ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו. משמע שעל תרומה

לוקה הכא במסכת מכות **גבי תרומה וממזרת ונתינה** את אמר לוקה, והכא במסכת תרומות גבי תרומה ואצלנו בממזרת ונתינה את אמר משלם? א"ר יוחנן, לצדדין היא מתניתה. אם התרו בו, לוקה ואינו משלם. לא התרו בו, משלם ואינו לוקה. סבר ר' יוחנן למימר, במקום מכות ותשלומים, לוקה ואינו משלם. וילקה וישלם? **כתיב** [שם כה ב] כדי רשעתו. משום רשעה אחת אתה מחייבו, ואי אתה מחייבו משום שתי רשעיות. וישלם ולא ילקה? **כתיב** [שם כה ב] והפילו השופט והכהו לפניו כדי רשעתו במספר. **במי שיש בו שתי רשעיות** שעל אחת חייב מלקות ועל השניה חייב ממון **הכתוב מדבר** ואמרה תורה שילקה. ר' שמעון בן לקיש אמר, ואפילו לא התרו, אינו משלם. מאחר שאילו מתרין בו, לוקה. מתניתא פליגא על רבי שמעון בן לקיש **דתנן, [תרומות ז א]** האוכל תרומה שוגג, משלם את הקרן וחומש. ואלו התרו בו, וכי אינו לוקה? לרבי יוחנן לא קשה שאפשר להעמיד בשלא התרו בו. אבל לר"ל הרי אפילו אם לא התרו צריך להיות פטור. מתניתא פליגא על דרבי שמעון בן לקיש דתנינן, אילו נערות שיש להן קנס. אילו התרו בו, אינו לוקה? **ואעפ"כ יש לו קנס כשלא התרו** לרבי יוחנן לא קשה שאפשר להעמיד בשלא התרו בו. אבל לר"ל הרי אפילו אם לא התרו צריך להיות פטור. פתר לה כרבי מאיר, דרבי מאיר אמר, לוקה ומשלם. אמר רבי אבהו בשם רבי שמעון בן לקיש, מן המוציא שם רע למד רבי מאיר **דכתיב** [שם כב יח יט] ויסרו אותו וענשו אותו. ויסרו אותו מכות. וענשו אותו מאה כסף, ממון. רבנין אמרין, לחידושו יצא המוציא שם רע. ודבר שהוא יוצא לחידושו, אין לומדין ממנו. **ומה חידושו?** לפי שבכל מקום אין אדם מתחייב מדיבורו דהוי לאו שאין בו מעשה, וכאן אדם מתחייב מדיבורו. **כשם שאי אתה למד ממנו לחייב דבר אחר שאין בו מעשה,** כן אין את למד ממנו לא עונשין ולא מכות שילקה וישלם. לא כן אמר ר' אבהו בשם רבי יוחנן, **מי שהיה מזיד בחלב** [דף טז עמוד ב] ושוגג בקרבן, אם התרו בו לוקה ומביא קרבן. אף הכא ילקה וישלם? אמר ר' בון בר חייה בשם רבי שמואל בר רב יצחק, **כתיב [דברים כה ב]** והפילו השופט והכהו לפניו כדי רשעתו. **כששני דברים מסורין לבית דין,** את תופס אחד מהן. יצא קרבן שהוא דבר שמסור לשמים. הכל מודין שאין ממון אצל מיתה, מן הדא. **דכתיב [ויקרא כד כא]** מכה בהמה ישלמנה, ומכה אדם יומת. מה מכה בהמה, לא חלקתה בו בין שוגג למזיד לחייבו ממון. אף מכה אדם, לא תחלוק בו בין שוגג למזיד לפוטרו ממון. מה פליגינן? בממון אצל מכות. רבי יוחנן אמר, אין ממון אצל מיתה, ויש ממון אצל מכות. רבי שמעון בן לקיש אומר, כשם שאין ממון אצל מיתה, כך אין ממון אצל מכות. אמר רבי אמי בבלייה בשם רבנין דתמן, טעמא דרבי שמעון בן לקיש, **אתיא רשע רשע.** נאמר רשע במחוייבי מיתה **דכתיב [במדבר לה לא]** אשר הוא רשע למות, ונאמר רשע במחוייבי מכות **דכתיב [דברים כה ב]** והיה אם בן הכות הרשע. מה רשע שנאמר במחוייבי מיתות ב"ד, אין ממון אצל מיתה. אף רשע שנאמר במחוייבי מכות, אין ממון אצל מכות. נתן בר הושעיה אמר, מה שהקשנו מהמשנה שלנו שבה נאמר שלממזרת ונתינה יש קנס ממה שנאמר באלו הן הלוקין שהבא על הממזרת ועל הנתינה לוקה, והרי אין לוקה ומשלם. **לא קשיא.** כאן בנערה וכאן בבוגרת. נערה, יש לה קנס ואין לה מכות. בוגרת, יש לה מכות ואין לה קנס. **ובוגרת אין לה בושות** ופגם וישלם ולא ילקה? רבנין דקסרין אמרין, תיפטר, **במפותה** או שמחלה לו. וסבר נתן בר הושעיה, במקום מכות ותשלומין משלם ואינו לוקה לכן בנערה משלם ואינו לוקה. וילקה וישלם? **כתיב** כדי רשעתו. משום רשעה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי רשעיות. **וילקה ולא ישלם?** כעדים זוממין. כמה דתימר תמן בעדים זוממין, משלמין ואין לוקין, אף הכא משלם ואינו לוקה. אמר רבי יונה, טעמא דרבי נתן בר הושעיה **מדכתיב** כדי רשעתו. את שמכותיו יוצאות כדי כל רשעתו. יצא זה

שאומרים לו אחר שלקה, עמוד ושלם. מתניתא פליגא על רבי שמעון בן לקיש דתנן, האוכל תרומה מזיד, משלם את הקרן ואינו משלם את החומש. על דעתיה דנתן בר הושעיה דאמר בכל מקום שיש מלקות וממון משלם ואינו לוקה, ניחא. על דעתיה דרבי יוחנן דאמר, התרו בו לוקה. ואם לא התרו בו, משלם. פתר לה במזיד בלא בהתראה. על דעתיה דרבי שמעון בן לקיש, שסובר שאפילו אם לא התרו, אינו משלם. מאחר שאילו היו מתרין בו, היה לוקה. הא לא שנייא ליה, היא שוגג היא מזיד היא התרו בו היא לא התרו בו בכל מקרה פטור. ולמה אמרה המשנה שמשלם? פתר לה כרבי מאיר, דאמר לוקה ומשלם. אמר רבי חנינה קומי רבי מנא, ואפילו [דף יז עמוד א] יסבור רבי שמעון בן לקיש כל מתניתא דרבי מאיר. קרייה דרבי מאיר? והכתיב [ויקרא כב יד] איש כי יאכל קודש בשגגה ויסף חמישיתו עליו ונתן לכהן. ואיך אמרה תורה שישלם, הרי לרבי שמעון בן לקיש כיוון שבמזיד בהתראה יש מלקות, אפילו שוגג לא משלם? אלא מיסבר סבר ר' שמעון בן לקיש, חומש כקרוב שבא לכפר, ולכן לוקה. דאין אומרים בקרבן קים ליה בדבריה מיניה כמו בתשלומים. ואפילו תימר חומש כקרוב, קרן קרבן? הרי הוא חייב בקרן דכתיב חמישיתו ויסף עליו א"ר יודן בר שלום, מתניתא אמרה שהקרן קנס. דתנינן תמן, אינו משלם תרומה, אלא חולין מתוקנין והן נעשין תרומה. אילו ממה שאכל היה משלם, ניחא שזה ממון. אבל עכשיו שמשלם חולין שזה מה שהזיק, אין זה ממון אלא קנס. ועוד מהדא דתני, אכל תרומה טמאה, משלם חולין טהורין. ואם שילם חולין טמאין, יצא. ולא דמי עצים הוא חייב לו? הדא אמרה, שהקרן קנס. כמה דאת אמר קרן קנס, כוונתה חומש קנס, ולמה במזיד פטור? אלא רשב"ל כדעתיה, כמה דאמר תמן, הכל היה בכלל [שמות כ יג] לא תענה ברעך עד שקר שלוקה, יצא [דברים יט יט] ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו. למה יצא? לא שישלם ממון? אף הכא, הכל היה בכלל [ויקרא כב י] וכל זר לא יאכל קודש. ולוקה. יצא ואיש כי יאכל קודש בשגגה, ללמד שישלם ממון ולא ילקה. והתני מודין חכמים לר"מ, בגונב תרומת חבירו ואכלה, שהוא לוקה ומשלם ולמה לא אמרינן קים ליה בדבריה מיניה? שכן, האוכל תרומתו ששיכת לו ואין בה גזל, לוקה. וכל מקום שיש מציאות של מלקות ללא ממון, אף כשיש חוב ממון לוקה ומשלם. והתני מודין חכמים לרבי מאיר, בגונב חלב חבירו ואכלו, שלוקה ומשלם? שכן האוכל חלבו לוקה. והתני, החוסם את הפרה, משלם ששת קבין לפרה, וארבעה קבין לחמור אף שלוקה על המזיד? שכן החוסם פרתו לוקה. אמר רבי יוסי, אף למחוייבי מיתות כן. כגון שגנב תרומת הקודש ואכלה שחייב בשוגג קרבן מעילה ובמזיד מיתה בידי שמים, שהוא לוקה ומשלם, שהרי מכל מקום הפסידו ממון ואפשר שיהיה זה בלי זה שעל הגזלה לבד חייב ממון [דף יז עמוד ב]. אמר רבי מנא קומי רבי יוסי, מעתה הבא על אחותו קטנה, ילקה וישלם. שכן הבא על אחותו בוגרת לוקה? חזר ואמר, גבי אחותו, חל עליו תשלומין ומיתה כאחת. ברם הכא, מכיון שחוסם, נתחייב מכות. מיכן ואילך, בתשלומין. התיב רבי זעירא קומי רבי מנא, הרי המצית גדישו של חבירו בשבת פטור מתשלומין. למה לא נאמר שעל שיבולת הראשון חייב מכות. מיכן ואילך בתשלומין? לית אמר כן ולא אומרים כן אלא, על כל שיבולת ושיבולת יש בה התריית מיתה. אף הכא, על כל חסימה וחסימה יש בה התריית מכות? רבי יוסי בי רבי בון אמר, תרין אמוראין, חד אמר בחוסם בתרומה ובקדשים שאין לאו דחסימה בתרומה וקדשים. דכתיב לא תחוסם שור בדישו. בדישו שלו ולא של הקדש. וחרנה אמר, בחוסם על ידי שליח. שליח לוקה והוא פטור דכתיב [ויקרא יז ד] דם יחשב לאיש ההוא. לאיש ההוא ולא לשולחיו. מכאן דאין שליח לדבר עבירה. שוגג בתרומה ומזיד בחמץ? שוגג בתרומה ומזיד בנזיר? שוגג בתרומה ומזיד ביום הכיפורים? אין תפתרינה כשני דברים ניחא שחייב ממון על אחד ומלקות על השני, ואין תיפתר כדבר אחד כיוון שמדובר באכילה אחת, מחלוקת רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש. לריש לקיש שסובר שגזרת הכתוב בתרומה שלא אומרים קים ליה בדבריה מיניה משום שהכל היה בכלל [ויקרא כב י] וכל זר לא יאכל קודש. ולוקה. יצא ואיש כי יאכל קודש בשגגה, ללמד שישלם ממון ולא ילקה. אף כאן למרות שיש לא נוסף משלם ולא אכפת לנו שיש לאו נוסף. לרבי יוחנן שמשלם רק אם לא התרו בו. כאן שהתרו בו על החמץ לוקה ומשלם. תמן תנינן, אין בין שבת ליום הכיפורים אלא שזה זדונו בידי אדם וזה זדונו בהיכרת. הא בתשלומין, שניהן שוין, ופטור דקים ליה בדבריה מיניה. מתניתא דרבי נחונייא בן הקנה, דרבי נחונייא בן הקנה אומר [דף יח עמוד א] יום הכיפורים כשבת לתשלומין. רבי שמעון בן מנסיא אומר, מחוייבי כריתות כמחוייבי מיתות בית דין. ופטור מתשלומים. מה ביניהון? אמר רבי אחא בשם ר' אבינה, אנס נערה נידה ביניהון. רבי מנא אומר, אף אנס את אחות אשתו ביניהון. על דעתיה דר' נחונייא בן הקנה, מה שבת אין לו היתר אחר איסורה אף יום הכיפורים אין לו היתר אחר איסורו. ואלו, הואיל ויש להן היתר אחר איסורן, משלם. על דעתיה דרבי שמעון בן מנסיא. מה שבת יש בה

כרת, אף יום הכיפורים יש בה כרת. ואלו, הואיל ויש בהן כרת, אינו משלם. רבי יודה בר פזי בעא, מכות וכרת, מה אמרין בה אילין תנאי? האם כמו שכשיש כרת וממון הם פוטרים מן הממון, אף כשיש מלקות וכרת הם יפטרו מן המלקות? אמר רבי יוסי, צריכה לרבנין. רבי יונה בעא, למה לא שמע לה מן הדא דתני רבי שמעון בן יוחי? דתני רבי שמעון בן יוחי, רבי טרפון אומר, נאמר כרת בשבת דכתיב, [שמות לא יד] כל העושה בה מלאכה ונכרתה הנפש ההיא. ונאמר כרת ביום הכיפורים דכתיב [ויקרא כג כט] כל הנפש אשר לא תעונה בעצם היום הזה ונכרתה מקרב עמה. מה כרת שנאמר בשבת, אין מכות אצל כרת משום דהוי לאו הניתק למיתת בית דין. אף כרת שנאמר ביום הכיפורים, אין מכות אצל כרת. אמר ר' מנא קומי רבי יוסי, מה צריכה לך? כרשב"ל. ברם כרבי יוחנן פשיטה לו שכרת לא פוטר ממלקות. כי מה מכות אצל מיתה יש לו, כל שכן מכות אצל כרת. דאיתפלגון, השוחט אותו ואת בנו לשם ע"ז. רבי יוחנן אמר, התרו בו משם אותו ואת בנו, לוקה. משם ע"ז, היה נסקל. רשב"ל אמר, אפילו התרו משם אותו ואת בנו, אינו לוקה. מאחר שאילו התרו בו משם ע"ז היה נסקל. אמר ליה, אפילו כרבי יוחנן צריכה לו, תמן, שני דברים. מלקות על הלאו של אותו ואת בנו, ומיתה על ע"ז. והכא דבר אחד. על דעתיה דרשב"ל, מה איכא בין אילין תנאי רבי נחמיה בן הקנה ורבי שמעון בן מנסיא שסוברים שחייבי כריתות פטורים מתשלומים. לאילין רבנן שחולקים על רבי מאיר וסוברים שחייבי מלקות פטורים מתשלומים. שהרי כל כריתות הם גם חייבי מלקות, וממ"נ יפטר מתשלומים? לאוין שאין בהם כריתות. שלרבי נחמיה בן הקנה ורבי שמעון בן מנסיא יהיה חייב בתשלומים. ולאילין רבנן שחולקים על רבי מאיר יהיה פטור. רבי יודן אמר כגון, הבא על הממזרת ביניהון. ר' חנניה אמר כגון המצית גדיש חבירו ביום טוב ביניהון. על דעתיה דרבי שמעון בן מנסיא ורבי נחמיה בן הקנה, הואיל ואין בהן כרת ולא מתחייב בנפשו משלם. על דעתיה דאילין רבנן שחולקים על רבי מאיר, הואיל ויש בהן מכות, אינו משלם. מעתה, אילו נערו שיש להן קנס ובניהם הבא על הממזרת, דלא כרבנין אלא כרבי מאיר? שהרי לרבן כיוון שיש לאו לוקה ואינו משלם אמר רבי מתניה [דף יח עמוד ב] תיפטר דברי הכל, בממזר שבא על הממזרת שאינו אסור בה. תנן, ואשת אחיו, יש לה קנס. אף על פי שהיא בהיכרת. לאו יבמתו היא? שהרי מדובר בנערה בתולה כך שאין לאחיו ילדים, ומדובר שאחיו מת אחרת היה חייב סקילה וברור שאינו משלם? אמר רבי מתניה, תיפטר שהיו לאחיו בנים, ואירס אשה ומת. ובא אחיו ואנסה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ג הלכה ב

מתני': ואילו שאין להן קנס. הבא על הגיורת, ועל השבויה, ועל השפחה שנפדו או שנתגירו או שנשתחררו יתרות על שלש שנים ויום אחד. רבי יהודה אומר, שבויה שנפדית, הרי היא בקדושתה, אף על פי שהיא גדולה:

גמ': תנן, רבי יהודה אומר, שבויה שנפדית, הרי היא בקדושתה, אף על פי שהיא גדולה: אמר רבי יוחנן, לא ריבה אותה רבי יהודה אלא לקנס שיש לה קנס כבתולה אבל לשאר דברים הרי היא כבעולה. תני רבי חייה, אף לכתובת מנה מאתים. רבי שמעון בן לקיש אמר, אף להאכילה תרומה. על דעתיה דרבי שמעון בן לקיש שאמר ששבויה אוכלת תרומה, רבי יודה ורבי דוסא שניהן אומרים דבר אחד. דתנין תמן, השבויה אוכלת בתרומה דברי רבי דוסא. כי אתא רבי חנינה אמר בשם רבי שמעון בן לקיש הלכה כרבי דוסא

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ג הלכה ג

מתני': הבא על בתו, ועל בת בתו, ועל בת בנו, ועל בת אשתו, ועל בת בתה, ועל בת בנה. אין להן קנס מפני שהוא מתחייב בנפשו, שמיתתו בידי בית דין. שכל המתחייב בנפשו, אינו משלם ממון שנאמר [שמות כא כב] ולא יהיה אסון, ענוש יענש:

גמ': תנו, הבא על בתו אין לה קנס. למה צריך לאמר שאין לה קנס מפני שמתחייב בנפשו. אילו אחר בא עליה, קנסה לאו לאביה הוא? תיפטר שבא עליה אביה, ומת ובשעת גמר דין היתה לעצמה, הייתי אומר שיכולה לתבוע את היורשים. קמ"ל שאין לה קנס. חייבים להעמיד כך לרבי יוסי הגלילי שסובר שנערה שנתארסה ונתגרשה אין לה קנס, ברם כר' עקיבה שסובר שנערה שנתארסה ונתגרשה יש לה קנס וקנסה של עצמה. אפשר להעמיד ביתומה בחיי אביה, שיש לה קנס וקנסה לעצמה, ואביה פטור משום שמתחייב בנפשו. תנו, שכל המתחייב בנפשו, אינו משלם ממון שנאמר [שמות כא כב] ולא יהיה אסון, ענוש יענש: אמר רבי ירמיה בשם רבי אלעזר, ממשמע שנאמר ולא יהיה אסון, איני יודע שאם יהיה אסון ונתת נפש תחת נפש? ומה תלמוד לומר אם יהיה אסון? לרבות את המזיד בלא התרייה. שאף שאין דין מיתה, פטור מתשלומים. אמר רבי יוסי, ולא מתניתא היא? דתנו שכל המתחייב בנפשו, אינו משלם ממון? דלא אתיא אלא בשוגג שאף שאין דין מיתה פטור מתשלום. אמר [דף יט עמוד א] חזקיה, עוד תני מתניתא [ויקרא כד כא] מכה בהמה ישלמנה, ומכה אדם יומת. מה מכה בהמה לא חלקתה בו בין בשוגג בין במזיד, לחייב ממון. אף מכה אדם, לא תחלוק בו בין שוגג למזיד לפטור ממון.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ג הלכה ד

מתני': נערה שנתארסה ונתגרשה. רבי יוסי הגלילי אומר, אין לה קנס. רבי עקיבה אומר, יש לה קנס וקנסה של עצמה:

גמ': מאי טעמא דרבי יוסי הגלילי? דכתיב [דברים כב כח] אשר לא אורשה. ורבי עקיבא? אשר לא אורשה, עד שלא נתארסה נותן לאביה. נתארסה נותן לעצמה. על דעתיה דר"ע אם דורשים כך, למה לא נאמר, נערה נותן לאביה, בוגרת נותן לעצמה. בתולה נותן לאביה, מוכת עץ נותן לעצמה? שנייא היא דכתיב נערה בתולה. נערה ולא בוגרת. בתולה, בתולה ולא מוכת עץ. תנו, רבי עקיבה אומר, יש לה קנס וקנסה של עצמה. אף הכא, וכי לית כתיב אשר לא אורסה? ולמה בזה רבי עקיבא אומר שיש קנס, רק שהכסף הולך אליה? אשר לא אורסה נצרך לדרשה, ללמד הימינה לגזירה שוה למפתה. מה תמן באונס חמשיין. אף הכא במפתה חמשיין. ולית ליה לרבי יוסי חמשיין? אית ליה, מכסף כסף. מה כסף שנאמר להלן חמשיין, אף כאן חמשיין. לרבי יוסי שלנערה שנתארסה אין קנס, בא עליה עד שלא נתארסה, ונתארסה ונתגרשה מהו? לית מילתא דרבי אחי אמרה שהוא נותן? והתני [שם כט] תחת אשר עינה, לרבות את היתומה לקנס דברי ר"י הגלילי. והקשנו לר"י שדורש אשר לא אורסה פרט למאורסת. הכא נמי היה לו לדרוש ונתן לאביה, פרט למי שאין לה אב? וא"ר אחי, תיפטר שבא עליה עד שלא מת אביה, ומת אביה, שכתב נראה ליתן לאביה. הוא אותו דין בא עליה עד שלא מת אביה ומת אביה, והוא בא עליה עד שלא נתארסה ונתארסה. רבי זעירא אמר, רב חסדא בעא, בא עליה עד שלא נישאת ונישאת, למי הקנס? ממה דתימר תמן בא עליה עד שלא נתארסה ונתארסה, אף שעכשיו תחת בעלה היא, הוא נותן לאביה. אף הכא אף שתחת בעלה היא הוא נותן לאביה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ג הלכה ה

[דף יט עמוד ב] **מתני':** המפתה נותן שלשה דברים, והאונס ארבעה. המפתה נותן בושת ופגם וקנס, מוסיף עליו האונס, שהוא נותן את הצער, והמפתה אינו נותן את הצער. האונס נותן מיד, והמפתה לכשיוציא. האונס שותה בעציצו, והמפתה אם רצה להוציא יוציא:

גמ': ודלא כרבי שמעון, דרבי שמעון פטר את האונס מן הצער. דסבר למה זה דומה? לחותך יבלת חבירו ועתיד לחתכה. למה זה דומה? לקוצץ נטיעות חבירו ועתיד לחתכן. אמרו לו, אינו דומה נבעלת

באונס לנבעלת ברצון. לא דומה נבעלת באשפה, לנבעלת בחופה. מה מקיים רבי שמעון תחת אשר עינה? אמרו בשם רב חסדא, תיפטר בשבא עליה על הקוצים. **תנן** והמפתה לכשיוציא. אמר רב חסדא, בשלא רצה לקיים. אבל אם רצה לקיים, אינו נותן כלום. תני רבי ישמעאל **כתיב** [שמות כב טז] כסף ישקול כמוהר הבתולות. מגיד שהוא עושה אותן עליו מוהר, ואין מוהר אלא כתובה. כמה דאת אמר [בראשית לד יב] הרבו עלי מאד מוהר ומתן. **אנוסה לרבנן אין לה כתובה, דיצא כסף קנסה בכתובתה. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: יש לה כתובה מנה. במאי קמיפלגי? רבנן סברי: טעמא מאי תקינו רבנן כתובה? כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה, והא לא מצי מפיק לה; ורבי יוסי ברבי יהודה סבר: הא נמי מצער לה, עד דאמרה היא לא בעינא לך.** ר' אלעזר שאל, לדעת רבנן שסוברים שאין לאנוסה כתובה. בנות אנוסה, מהו שיהא להן בתנאי כתובתה שאם הבעל ימות הבנות יזונו מנכסיו עד שיתחתנו. [דף כ עמוד א] **נראה דפשיטא ליה באנוסה, דלית לה בנין דכרין,** שהרי תקנו בנין דכרין כדי שהאב יתן לביתו נכסים כדי שירצו להתחתן איתם, וכאן הרי חייב להתחתן איתה. **ובמפותה, דאית לה בנן נוקבן, שהרי יש לה כתובה וזה מתנאי הכתובה. דאין תימר דתריהון צריכה לה לר"א,** נשאל בנות אנוסה ובנות מפותה מהו שיש להן בתנאי כתובה. **ולמה ר"א שאל רק לגבי אנוסה? וגם הן דצריכה ליה, כרבנין, שאמרו שלאנוסה אין כתובה,** הן דפשיטא ליה, כרבי יוסי בי רבי יהודה. דתני, רבי יוסי בי רבי יהודה אומר, האונס נותן כתובת מנה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ג הלכה ו

מתני': כיצד הוא שותה בעציצו? אפילו היא חגרת, אפילו היא סומא, אפילו היא מוכת שחין. נמצא בה דבר זימה, או שאינה ראויה לבוא בישראל, אינו רשאי לקיימה שנאמר [דברים כב יט] ולו תהיה לאשה. אשה שהיא ראויה לו:

גמ': רבי ירמיה ורבי חייה אמרו בשם רבי שמעון בן לקיש, לא יאמר ולו תהיה לאשה **במוציא שם** רע, שאינו צריך, **שהרי כבר היא תחת ידו.** ומה תלמוד לומר ולו תהיה לאשה? תלמד הימינה לגזירה שוה. **וכך תדרש. נאמר ולו תהיה לאשה במוציא שם רע, ונאמר ולו תהיה לאשה באונס.** מה לו תהיה שנאמר להלן **במוציא שם רע באשה שראויה לו, שהרי היא אשתו שנשאה בהיתר.** אף לו תהיה שנאמר כאן **באונס, באשה הראויה לו.** אי מה להלן **במוציא שם רע רק באשה הראויה לו משלם קנס,** אף לו תהיה לאשה שנאמר כאן **באונס, רק באשה הראויה לו משלם קנס. ואך אמרנו שיש קנס גם באסורות לו?** רבי זעירא ועולא אמרו בשם רבי ישמעאל **שאמר בשם רבי אלעזר.** לא יאמר ולו תהיה במוציא שם רע, שאינו צריך **שהרי כבר היא תחת ידו.** מה ת"ל ולו תהיה לאשה? מלמד הימינה לגזירה שוה מתדרשה. **נאמר ולו תהיה במוציא שם רע. ונאמר ולו תהיה באונס.** מה לו תהיה שנאמר להלן **במוציא שם רע הכוונה שאם** [דף כ עמוד ב] גירש אומר לו שיחזיר ואינו לוקה, **דהוה לאו הניתק לעשה.** אף לו תהיה האמור כאן **באונס, גירש אומר לו שיחזיר.** תני ר' חייה, אחד האונס ואחד המוציא שם רע שגירשו, כופין אותן להחזיר. אם היו כהנים, סופגין את הארבעים. כהדא דתני [דברים כב כב] בעולת בעל. להביא את המקבלת בעלה בבית אביה והיא ארוסה, **שהבא אחריו בחנק כדין נשואה, ולא בסקילה כארוסה.** ולא סוף דבר **שבא עליה הארוס כדרכה, אלא אפילו שלא כדרכה. אמר רבי אבהו בשם ר' יוחנן, לכן צריכה כל הצורך של הפסוק זה לבעולת בעל שלא כדרכה. דאי תימא לכדרכה.** למה לי בעלה? אפילו אחר שהרי אינה בתולה, כ"י דתנינן תמן, באו עליה שנים, הראשון בסקילה והשני בחנק. נערה מאורסה, באו עליה עשרה שלא כדרכה, ואחד כדרכה, כולן בסקילה. כולהון כדרכה, הראשון בסקילה והשאר בחנק. הערו בה עשרה בני אדם ואחד גמר את הביאה. כולהון בסקילה. כולהון גמרו את הביאה. הראשון בסקילה והשאר בחנק. ובפנויה, באו עליה עשרה שלא כדרכה ואחד כדרכה. כולם בקנס. כולהון בכדרכה, הראשון בקנס והשאר פטור. ביררה לה אחד מהן. נפטרו כולן מלא תעשה **של לא יוכל שלחה.** אמרה **אי אפשי בו** שחזרה בה קדם נישואים [דף כא עמוד א] בוררת וחוזרת ובוררת. היה נשוי את אחותה, כבר נפטר מהלאו שאסורה לו. מתה אחותה, כבר נפטר. מת, אין כופין את היבם

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ג הלכה ז

מתני': יתומה שנתארסה ושנתגרשה, רבי אלעזר אומר, האונס חייב, והמפתה פטור:

גמ': א"ר יוחנן, אתייד דר' אלעזר [דף כא עמוד ב] בשיטת רבי עקיבה רבו. כמה דרבי עקיבה אמר **ארוסה שנתגרשה** יש לה קנס וקנסה לעצמה. כן אמר רבי אלעזר, יש לה קנס וקנסה של עצמה. מעתה **אפילו** במפותה? אמר רבי ירמיה בשם רבי אלעזר, תיפתר שמחלה לו. במשנה לא גרסו יתומה ויש אדם מוחל דבר שאינו שלו הרי הם של האב? פתר לה ביתומה. ותני דבית רבי כן. היתומה, רבי אלעזר אמר, האונס חייב והמפתה פטור. ויש אדם מוחל על דבר שאינו ברשותו? שהרי חיוב הקנס חל רק משעת העמדה בדין? **ומניין שחיוב הקנס חל רק משעת העמדה בדין?** נישמענה מן הדא, **דאמר רבי בון בר חייה** בשם ר' זעירה, קנס, אין בו משעה הראשונה. דתנינן תמן, עמדה בדין עד שלא מת אביה, הרי הן של אב. מת האב, הרי הן של אחין. **לא הספיקה לעמוד בדין עד שמת האב הרי הן של עצמה.** אם אומר את כן **שהקנס** הוא משעה הראשונה, הרי הן של אחין משעה הראשונה **שהרי כשנאנסה היה של האב מיד**, ואין זה תלוי בשעת העמדה בדין, **ומשמת האב זכו הבנים.** אז איך היא יכולה **למחול?** אמר רבא בשם רב חסדא, בבושת ופגם הדא מתניתא. **אבל קנס אינה יכולה למחול.** דקתני במפתה פטור, שיכולה למחול. **אבל קנס חייב שאינו שלה.** רבי מנא אמר, מהו האונס חייב והמפתה פטור? **האונס חייב בכל, והמפתה פטור מן הכל.** רבי אבין אמר שמי בעי. מהו האונס חייב והמפתה פטור? האונס חייב בכל, והמפתה פטור מן הבושת ומן הפגם וחייב בקנס שאינה יכולה למחול שאינו ברשותה. **והיא כרבי עקיבה.** **והאומר האונס חייב בכל** והמפתה פטור מן הכל **היא כדרבי יוסי הגלילי** היא:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות פרק ג הלכה ח

[דף כב עמוד א] **מתני':** ואי זהו הבושת? הכל לפי המבייש והמתבייש. פגם. רואין אותה כאילו היא שפחה נמכרת בשוק, כמה היתה יפה וכמה היא יפה. קנס. שוה בכל אדם. וכל שיש לו קיצבה מן התורה שוה בכל אדם:

גמ': תנן, ואי זהו הבושת? **הכל לפי המבייש והמתבייש.** לא דומה המבייש את הגדול למבייש את הקטן. לא דומה מתבייש מן הגדול למתבייש מן הקטן. בושת הגדול מרובה **שהוא מקפיד** ונזקו ממועט **כשמבייש את הקטן.** בושת הקטן ממועט **שאינו מקפיד על בשתו** ונזקו מרובה **כשמבייש גדול**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ג הלכה ט

מתני': כל מקום שיש מכר, אין קנס. וכל מקום שיש קנס, אין מכר. קטנה, יש לה מכר ואין לה קנס. נערה, יש לה קנס ואין לה מכר. הבוגרת, לא קנס ולא מכר:

גמ': תנן, קטנה, יש לה מכר ואין לה קנס. אמר רבי חייה בשם רבי יוחנן, דרבי מאיר היא. ברם כרבנין, **לקטנה** יש מכר וקנס כאחת. לר"מ מבת יומה ועד **שתביא שתי שערות**, יש לה מכר ואין לה קנס. **משתביא שתי שערות** עד שתבגור יש לה קנס ואין לה מכר. **משתבגור**, לא מכר ולא קנס. לרבנין, מבת יומה ועד ג' שנים ויום אחד, **יש לה מכר ואין לה קנס.** מבת שלשה שנים ויום אחד עד שתביא שתי שערות, יש לה מכר **ויש לה קנס.** משתביא שתי שערות ועד שתבגור, יש לה קנס ואין לה מכר. בוגרת לא מכר ולא קנס. תמן תנינן, הבא על נערה מאורסה, אינו חייב, עד שתהא נערה בתולה מאורסה בבית אביה. אבל הבא על ארוסה בגרת או נשואה, או אפילו מסורה לשלוחי הבעל, דינו בחנק **באו עליה שנים**, הראשון בסקילה והשני בחנק. **אמר רבי יסא בשם רבי יוחנן, ורבי חייה אמר בשם אלעזר,** דרבי מאיר היא. ברם כרבנין, אפילו קטנה. מאי טעמא **דרבנן?** נער חסר כתיב בפרשה ללמד שנערה לאו דווקא.

מה מקיימין רבי מאיר נער? אמר רבי אבהו בשם ר"ש בן לקיש, נערה אחת שלימה כתיב בפרשה [דף כב עמוד ב] ולימדה על כל הפרשה שהיא גדולה. מתיב ר' מאיר לרבנין, הרי המוציא שם רע. הרי כתיב בו נער, והיא גדולה, דאין הקטנה נסקלת? מה עבדין לה רבנן? אמר רבי אבין, תיפטר שאפילו בא עליה דרך זכרות נסקלת, לכן כתוב נער אף שהיא גדולה. אבל מקום אחר שנאמר בו נער אף קטנה במשמע. יעקב בר אבא בעא קומי רב, הבא על הקטנה מאורסה מהו? האם דינו בסקילה כבא על נערה מאורסה, או כוון שכתוב ומתו גם שנהם. ובקטנה היא לא מתה, אף הוא לא ימות בסקילה, אלא ככל הבא על אשת איש שמיתנו בחנק אמר ליה בסקילה. הבא על הבוגרת מהו? א"ל אני אקרא נערה ולא בוגרת. וקרא נערה ולא קטנה? אמר ליה ולית את מודה לי שהיא בקנס כרבנן? א"ל לגבי קנס יש ריבוי מיוחד לחייב על הקטנה. דדרשינן תחת אשר עינה לרבות את הקטנה לקנס. ותדרוש קרא תחת אשר עינה לרבות את הבוגרת לקנס? אמר רב. אף על גב דנצחייה יעקב בדינה, הלכה, הבא על הקטנה בסקילה והיא פטורה. אמר ר' אבין בשם שמואל. ולמה לא שמע לה מן הדא דכתיב [דברים כב כה] נאם בשדה ימצא האיש את הנער המארשה והחזיק בה האיש ושכב עמה, ומת האיש אשר שכב עמה לבדו. ולנער לא תעשה דבר אין לנער חטא מוות. וכי אין אנו יודעין שאין לנערה חטא מות? מה תלמוד לומר [שם כו] ולנערה לא תעשה דבר כי אין לנערה חטא מות? להביא עוד מקרה שרק האיש בסקילה הבא על הקטנה מאורסה שהוא בסקילה, והיא פטורה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ג הלכה י

מתני': האומר פיתיתי את בתו של פלוני אף שפוגם אותה וכל שכן באומר אנסתי שחייב. משלם בושט ופגם על פי עצמו, ואינו משלם קנס. האומר גנבתי, משלם את הקרן על פי עצמו, ואינו משלם לא תשלומי כפל ולא תשלומי ארבעה וחמשה. המית שורי את פלוני, או שורו של פלוני. הרי זה משלם על פי עצמו. המית שורי עבדו של פלוני, אינו משלם על פי עצמו. זה הכלל, כל המשלם יותר על מה שהזיק, אינו משלם על פי עצמו:

גמ': תנן, המית שורי עבדו של פלוני, אינו משלם שלושים של עבד על פי עצמו. רבי יצחק שאל, מהו שישלם דמי העבד מפי עצמו? מה צריכה ליה? האם כל שלשים קנס, או רק מה שיותר מדמיו עד שלושים קנס. [דף כג עמוד א] אין תימר כל שלשים קנס, אינו משלם. אין תימר, יותר מדמיו קנס, משלם דמיו. תמן תנינן, המית שורך את עבדי. והוא אומר, לא המית. משביעך אני שבועת הפיקדון, ואמר אמן ואחר כך הודה, פטור. שאין נשבעים על כפירת קנס, אלא על כפירת ממון. אין תימר, שרק יותר מדמיו קנס, אבל כדי דמיו ממון, נמצא שכפר ממון, ולמה אינו נשבע? אמר רבי חגי קומי רבי יוסי, תיפטר שהמית עבד מוכה שחין שאינו שוה כלום, וכל השלושים קנס. אמר לו, אמור דבתרה, המית שורך את בני, והוא אומר לא המית, משביעך אני, ואמר אמן, חייב כופר. ופתרה תעמיד גם את הסיפא במוכה שחין ויהא פטור, שהרי אינו שוה ממון? אמר רבי חגי קומי ר' יוסי, תיפטר כמאן דאמר, ונתן פדיון נפשו של מזיק. אמר ליה, ואין כמאן דאמר ונתן פדיון נפשו של מזיק, הרי כולו קנס שאינו לפי הנזק, ויפטר משבועה. אלא ודאי בבריאי. ובעבד פטור, לפי שכל שלושים של עבד משום קנס. תנן, זה הכלל, כל המשלם יותר על מה שהזיק, אינו משלם על פי עצמו דמודה בקנס פטור: מהו שיאמרו לו, צא ידי שמים? נישמענה מן הדא, מעשה ברבן גמליאל שהפיל שן טבי עבדו. אתא גבי דרבי יהושע אמר ליה, טבי עבדי מצאתי עילה לשחררו. אמר ליה ומה בידך? ואין קנסות אלא בבית דין ובעדים. ויאמרו לו צא ידי שמים? הדא אמרה, שאין אומרים לו צא ידי שמים. רבי גמליאל בי רבי אבינה בעא קומי ר' מנא, רבן גמליאל כמאן דאמר מותר לשחרר עבד? אמר ליה, כל גרמה אמרה שאסור לשחררו. דאי לא כן, היו לו לשחרר משעה ראשונה, ולא היה צריך לחפש עילה

הדרן עלך פרק אילו נערות

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ד הלכה א

מתני': נערה שנתפתתה. בושתה ופגמה וקנסה לאביה, והצער גם הוא לאב בתפוסה באנוסה. עמדה בבית דין עד שלא מת האב, הרי הן של אב. מת האב, הרי הן של אחין. לא הספיקה לעמוד בבית דין עד שמת האב, הרי הן של עצמה:

גמ': תנן, נערה שנתפתתה. מאן תנא נערה? ר"מ. ברם כרבנין, אפילו קטנה. והצער גם הוא לאב בתפוסה מאי בתפוסה? באנוסה. ודלא כר"ש, דר"ש פוטר את האונס מן הצער. עד כדון דברים הבאים מחמת הביאה. חבל בה [דף כג עמוד ב] סימה את עינה, קטע את ידה, שיבר את רגלה, למי הוא משלם, לה או לאביה? רבי יוחנן אמר, נותן לאביה. רבי שמעון בן לקיש אמר, נותן לעצמה. מיסבר סבר רבי שמעון בן לקיש, שמדאורייתא מעשה ידיה שלה עד שתבגור. **וחכמים תקנו שמעשה ידיה לאביה. אבל בממון שבא מעלמה לא תקנו, ולכן גם דמי החבלה שלה.** רבי יוחנן אמר, מבגורה ואילך. **אמר רבי אבין בשם רבי הילא עד שעת בוגרה פליגין.** אבל מבוגרה ואילך, כל עמא מודיי שהן של עצמה. מתניתא מסייעא לדין ומתניתא מסייעא לדין. ומתניתא מסייעא לר' יוחנן שסובר שדמי חבלה לאב **דתנן, החובל בבתו ובנו של חבירו. של בנו של חבירו יתן מיד.** ושל בתו יעשה בהן סגולה יטע אילן והאב אוכל פירות עד שתבגור. **אמר ר' יודן אבוי דרבי יודה אבוי דרבי מתניה, את מתני רישא, אבל סיפא מסייעא לרבי שמעון בן לקיש שסובר שהנזק שלה דתנן, החובל בבתו קטנה, ניזקה שלה, ופטר מן הבושת ומן הפגם. אחרים שחבלו בה, נזקה שלה, והשאר יעשה בהן סגולה, ובושתה ופגמה של אביה. תנן, לא הספיקה לעמוד בבית דין עד שמת האב, הרי הן של עצמה:** מה חמית מימר כן? הרי בתורה כתוב לאביה. תני רבי שמעון בן יוחי **דכתיב [דברים כב כט] ונתן לאבי הנערה.** ויכל לכתוב ונתן לאביה. אלא פעמים **ונתן לנערה** ופעמים **ונתן לאבי הנערה.** הא כיצד? עמדה בדין עד שלא מת אביה, אשכחת אמר ונתן לאבי הנערה. **מת אביה, אשכחת אמר ונתן לנערה. עמדה בדין עד שלא בגרה, אשכחת אמר ונתן לאבי הנערה.** משבגרה, אשכחת אמר ונתן לעצמה. מן אילין מיליא שאם עמדה בדין משמת האב, **הכסף לעצמה ואן הבנים זוכים מכח האב?** אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן **דכתיב [ויקרא כה מו] והתנחלתם אותם לבניכם לרשת אחוזה, אותם לבניכם, ואין בנותיכם לבניכם.** בקנס [דף כד עמוד א] הכתוב מדבר. תני רבי חייה, אין להן לא בקנסי הבת לא בפתוייה ולא בחבליה. קנס אימתי הוא מתחייב? רבי יונה אמר משעה ראשונה. רבי יוסי אמר, בסוף **בשעת העמדה בדין.** מתיב רבי יוסי לרבי יונה, על דעתך דתימר משעה ראשונה, והא תנינן עמדה בדין עד שלא מת האב, הרי הן של אב. מת האב הרי הן של אחין. **ואם משעה ראשונה למה תלה בהעמדה בדין?** אמר ליה, מטינתה הגעתי לה היא דתני רבי שמעון בן יוחי, **דכתיב [דברים כב כט] ונתן לאבי הנערה.** ויכל לכתוב ונתן לאביה. אלא פעמים ונתן לנערה ופעמים ונתן לאבי הנערה. מתיב רבי יונה לרבי יוסי, על דעתך דתימר בסוף **בשעת העמדה בדין.** והא תנינן, עמדה בדין עד שלא בגרה, הרי הן של האב. משבגרה, הרי הן של עצמה. ובוגרת יש לה קנס? אמר ליה, מטינתה הגעתי לה היא דתני רבי חייה. דתני רבי חייה **כתיב [דברים כב כט] תחת אשר עינה, לרבות שהיתה נערה ובגרה. ואתיא אילין פלוגותא, כהלין פלוגותא. דתנינן תמן, גנב משל אביו טבח ומכר ואחר כך מת האב. משלם תשלומי ארבעה וחמשה. גנב משל אביו ומת אביו ואח"כ טבח ומכר. משלם תשלומי כפל ואינו משלם ד' וה'.** מתיב רבי חגי לר' יוסי, על דעתך דאת אמר בעמידת בית דין הדבר תלוי. ניתני, גנב משל אביו טבח ומכר בחיי אביו, לא הספיק לעמוד בדין עד שמת אביו, משלם תשלומי כפל? שהרי לדעתך הכל תלוי בשעת העמדה בדין. **א"ל, והן וכי אמרתי גבי ארבעה וחמשה שאינו מתחייב אלא בשעת העמדה בדין? בזה פשיטא שמתחייב מיד בשעת הגניבה. לא אמרתי אלא הכא גבי נערה שנאנסה, דכל עמא מודו שהקנס של עצמה שהרי היא זו שנאנסה אלא שהתורה אמרה שהזכות שלה עובר לאב. אבל אם אין אב פשיטא שהיא זוכה ולא אחר. לא צורכה דא אלא למי הוא נותן, לעצמה או לאביה. כלאמר מהו הרגע שבו אם אין אב היא זוכה לעצמה. ובזה אני סובר ששעת העמדה בדין הוא הרגע הקובע**

פרק ד הלכה ב

מתני': עמדה בבית דין עד שלא בגרה, הרי הן של אב. מת האב, הרי הן של אחין. לא הספיקה לעמוד בבית דין עד שבגרה, הרי הן של עצמה. [דף כד עמוד ב] רבי שמעון אומר, אם לא הספיקה לגבות עד שמת האב, הרי הן של עצמה. מעשה ידיה ומציאתה, אף על פי שלא גבתה, מת האב, הרי הן של אחין:

גמ': תנן, רבי שמעון אומר, אם לא הספיקה לגבות עד שמת האב. תני רבי שמעון בן יוחי **כתיב** [דברים כב כט] ונתן האיש השוכב עמה לאבי הנערה חמשים כסף. מלמד שאין האב זוכה אלא בנתינה. רבי שמעון אומר, במגבה הדבר תלוי. ורבי אומר, בעמידת בית דין הדבר תלוי. ר' שמעון עבד לה כמעשה בית דין שאינו זוכה בו אלא משעת נתינה. ורבנין עבדין לה **משעמד בדין**, כמלוה. על דעתיה דרבי שמעון גובה בעידית כנזיקין וכל מעשה ב"ד. על דעתיה דרבנין, גובה בבינונית כמלוה. על דעתיה דרבי שמעון, אין השביעית משמטתה כמעשה ב"ד. על דעתיה דרבנין, השביעית משמטתה כמלוה. על דעתיה דרבי שמעון, הבכור נוטל פי שנים שמעשה ב"ד נחשב מוחזק. על דעתיה דרבנין, אין הבכור נוטל פי שנים שמלוה נחשב ראוי. ר' זעירא שלח לרב נחמן בר יעקב ולרבי אימי בר פפי, **מת האב** מעשה ידי הבת של מי? אמר ליה, שוקד אמר, לעצמה. מני שוקד? שמואל. אמר רבי מתנה. בשם רבי אמרוה, ומדרש אמרוה **דכתיב** [ויקרא כה מו] והתנחלתם אותם לבניכם אחריכם לרשת אחוזה. אותם לבניכם לא בנותיכם לבניכם. במעשה ידי הבת הכתוב מדבר. א"ר יודן [דף כה עמוד א] מתניתא אמרה כן **דתנן**, מעשה ידיה ומציאתה אף על פי שלא גבת ומת האב, הרי הן של אחין. מעשה שעשת בחיי האב. אבל עשת לאחר מיתת האב, כל עמא מודו שהן של עצמה. **שאם אחר מתת האב מעשה ידיה של האחיים, מה שייך לדון האם גבתה או לא גבתה? הרי בכל מקרה זה יהיה של האחיים**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ד הלכה ג

מתני': המארס את בתו וגירשה, אירסה ונתאלמנה. כתובתה שלו. השיאה וגירשה, השיאה ונתאלמנה, שלה. ר' יהודה אומר, פעם הראשונה של אב אפילו נשאה שהמשעת כתיבת הכתובה זכה בה האב. אמרו לו, משהשיאה אין לאביה רשות בה:

גמ': א"ר בון בר חייה, טעמא דרבי יודה, כדי שיהא אדם מצוי ליתן לבתו בעין יפה. **שיודע שאם תתאלמן או תתגרש הכל יחזור אליו.** אמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי יצחק, ממוציא שם רע למד ר"מ ת"ק **שאמר השיאה וגירשה, השיאה ונתאלמנה, כתובתה שלה. שאף שבתחילה כשהיתה ארוסה הכתובה שלו, אחרי שנשאה אין לאביה רשות בה.** כדתני רבי חייה, זינתה ועודה בבית אביה ארוסה, **ומשבגרה הוציא עליה שם רע.** אם נמצא ששיקר הוא אינו לוקה, ואינו נותן מאה סלע כיוון שהיא כבר היתה בוגרת והתורה אמרה ונתן לאבי הנערה. **ואם נמצא שזינתה או שהעדים זוממים או היא או זוממיה מקדימין לבית הסקילה רואים שאף שהוציא עליה שם רע כשהיתה נערה, הולכים אחר זמן העמדה בדין. כך גם לעניין כתובה הולכים אחרי זמן תביעת הכתובה, וכיון שזה אחרי נישואין, אין לאב כלום.** רבי מנא בעא קומי רבי יוסי, הגע עצמך מה הדין **שהוציא עליה שם רע בעודה נערה ובגרה? א"ל בזה שמענו שנותן לאביה.** אמר רבי ירמיה קומי רבי זעירא, ותמיה אני, היך רבנין מדמו כתובה לקנס שהם מביאים ראיה לכתובה מקנס של מוציא שם רע, ולא דמי. **דהא כתובה משעה הראשונה כשחתם התחייב, וקנס בסוף בשעת העמדה בדין ואת אמר אכן ש"מ למד כתובה מקנס? אמר ליה, ומי יאמר לך שאני סובר שקנס מתחייב רק משעת העמדה בדין? אני סובר שאפילו קנס משעה הראשונה הוא [דף כה עמוד ב] ואתייד דרבי מנא כרבי ירמיה שסובר שזוכה בקנס רק בסוף בשעת העמדה בדין, ור' יוסי כרבי זעירא סובר שזוכה בקנס מתחילה**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ד הלכה ד

מתני': הגיורת שנתגיירה בתה עמה וזינתה, הרי זו בחנק, ואין לה, לא פתח בית אב ולא מאה סלע. היתה הורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה, הרי זו בסקילה, ואין לה לא פתח בית אב ולא מאה סלע. היתה הורתה ולידתה בקדושה. הרי היא כבת ישראל לכל דבריה. יש לה אב ואין לה פתח בית האב, יש לה פתח בית האב ואין לה אב. הרי זו בסקילה. לא נאמר פתח בית האב אלא למצוה:

גמ': תנן, הגיורת שנתגיירה בתה עמה וזינתה, הרי זו בחנק. דכתיב [דברים כב יט] כי הוציא שם רע על בתולת ישראל. יצתה זו שאינה מישראל. כי הוציא שם רע על בתולה, לרבות את הגיורת שהיתה הורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה **שתהא** בסקילה. ונרבה אותה **אף** לקנס? לית יכול, **כדתני** חזקיה, ממשמע שנאמר [שם כא] וסקלוה, אין אנו יודעין שהיא מתה? מה תלמוד לומר **ומתה?** אלא יש לך אחרת שהיא בסקילה, והוא פטור **מקנס**. ואי זו זו? זו גיורת שהיתה הורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה שתהא בסקילה. כתיב [דברים כב יג יד] כי יקח איש אשה ובא עליה ושנאה. **ושם לה עלילות דברים והוציא עליה שם רע ואמר, את האשה הזאת לקחתי ואקרב אליה ולא מצאתי לה בתולים לעולם אינו חייב, עד שיהיה בסדר הזה.** שיכנס ויבעול ויטעון טענת בתולים. **וכתיב [שם יד] ושם לה עלילות דברים.** יכול אפילו הקדיחה לו את התבשיל? נאמר כאן [דברים כב יג יד] **כי יקח איש אשה ובא עליה ושם לה עלילות דברים.** ולמטן נאמר [דברים כב יז] **והנה הוא שם לה עלילת דברים לא מצאתי לבתך בתולים.** מה עלילות דברים למטן זנות. אף למעלן זנות. אי מה עלילות דברים שלמטן, ממקום בתולין. אף כאן **ואקרב אליה ממקום בתולים?** מניין אפילו בא עליה **בעלה** ביאה אחרת? ת"ל [שם יד] **והוציא עליה שם רע, מ"מ. [שם יד]** ואמר את האשה הזאת לקחתי, ואקרב אליה. פרט ליעודין של אמה עבריה. לקחתי [דף כו עמוד א] פרט לשומרת יבם. לקחתי, פרט לארוסה אפילו בא עליה בבית אביה. **תנן** לקחתי, פרט ליעודין של אמה עבריה. אמר רבי יונה, אפילו **למאן דאמר** משעה ראשונה יתן כסף ליעודין. לקחתי פרט לשומרת יבם. לא סוף דבר, כמשנה הראשונה, שמצות יבום קודמת למצות חליצה. אלא אפילו כמשנה אחרונה, שמצות חליצה קודמת למצות יבום. לקחתי פרט לארוסה. ואקרב אליה ולא מצאתי לה בתולים. וחש לומר שמא מצא ואיבד השמיד ראיות? **אלא הכוונה** שהביא הבעל עדים **שזינתה** עודה בבית אביה. ואלה בתולי בתי. וחש לומר שמא דם צפור הוא? **הכוונה** שהביא האב עדים להזים עידי הבעל. אמר רבי יוסי בי ר' בון, הפרשה הזו יש בה, עדים זוממיהן וזוממי זוממיהן. הבעל אומר הרי עדים שזנתה בבית אביה **שנאמר לא מצאתי לבתך בתולים.** והביא האב עדים להזים עידי הבעל **שנאמר ואלו בתולי ביתי ופרשו השמלה לפני זקני העיר.** והביא הבעל עדים להזים עידי האב. **שנאמר ואם אמת היה הדבר הזה לא נמצאו לנערה בתולים. אית תני תני, אם אמת היה הדבר הזה,** לא מדבר שהביא הבעל עדים להזים את עדי ההזמה שהביא האב, אלא בשלא מצא האב עדים להזים עידי הבעל. ופרשו השמלה. הכל משל. תני רבי ישמעאל, זה אחד משלשה מקריות שנאמרו בתורה במשל. [שמות כא יט] אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונקה המכה. וכי עלת על דעתך שיהא זה מהלך בשוק והלה נהרג על ידיו? אלא מהו על משענתו? על בוריו **שהבריא לגמרי ממכה זו. אבל אם לא הבריא אף שלא מת מיד נהרג עליו. כתיב [שם כב ב] אם זרחה השמש עליו, דמים לו.** וכי עליו לבדו החמה זורחת? אלא מה זריחת השמש מיוחדת, שהיא שלום לכל באי העולם. אף זה, בזמן שהוא יודע שהוא שלום ממנו **ואם יעמוד מולו לא יהרגו** כגון אביו והרגו, הרי זה חייב. תני ר' אליעזר בן יעקב אומר, ייאמרו הדברים ככתבן. מהו ייאמרו הדברים ככתבן? אמר רבי יוסי בי רבי בון, לעולם אינו חייב עד שיכנס ויבעול **כדרכה** ויטעון טענת בתולים. ופרשו השמלה. לא סוף דבר ופרשו השמלה, אלא עד שיתחוויר הדברים כשמלה. רבי אסי אמר, ופרשו השמלה. לעולם אין העדים **נסקלים**, ולא הבעל לוקה, ולא נותן מאה סלע. עד שיאמרו, עמנו היה במקום פלוני, והבעל שכרן להעיד עדות שקר. אמרו עמנו היה במקום פלוני, ולא אמרו הבעל שכרן להעיד עדות שקר **מהו?** רבי יוסי בי ר' בון **ורבי יוחנן אמרו** בשם ר"ש בן לקיש, נאמר כאן **שימה דכתיב והנה הוא שם לה עלילת דברים.** ונאמר להלן **שימה דכתיב לא תשימון עליו נשך.** מה שימה שנאמר להלן ממון. אף כאן ממון **מכאן שאינו חייב עד שישכור עדים בממון. והתני,** לא אמר [דף כו עמוד ב] לעדים בואו והעידו, אלא הן באו מאיליהן. הוא, אינו לוקה ואינו נותן מאה סלע. אלא, או היא או זוממיה מקדימין לבית הסקילה. מפני שלא אמר. הא אם אמר, אפילו לא שכרן, כמי ששכרן. **וקשיא לרבי יוסי ברבי בון שאמר שאם לא שכר**

פטור. הביא האב שני כיתי עדים. אחת אומרת, עמנו הייתם במקום פלוני. ואחת אומרת, **ראינו שהבעל שכן להעיד עדות שקר והוזמו שני הכתות.** פשיטא אותן שאמרו עמנו היתם במקום פלוני, ואותן שאמרו **ראינו שהבעל שכן להעיד עדות שקר, לוקין ונותנין מאה סלע.** א"ר יוסי בי ר' בון, ולא ע"י אילו וע"י אילו היה מתחייב מלקות ולתת מאה סלע? שהרי כל עדות לבד לא מספיקה כדי לחייבו לא מלקות ולא ממון, ואך נחייב את העדים משום כאשר זמם במלקות וממון? אלא פטורים מתשלום ממון ולוקין משום לא תענה ברעך עד שקר. ר' בון בר חיייה בעא קומי ר' זעירא? הביא האב עדים להזים עידי הבעל, נמצא שהם רצו לחייב את הבעל במאה סלע ואת העדים בסקילה והוזמו עידי האב. האם כשם שהם רצו לחייב את הבעל מאה כסף שדינו בשלושה, ואת העדים הם רצו לחייב סקילה שדינם בעשרים ושלושה. אף הם כשהוזמו, לוקים ונותנים מאה סלע בשלושה, ונסקלין בעשרים ושלושה? או שכיוון שיש בדינם גם מיתה, אפילו למלקות וממון נדונם בעשרים ושלושה? אמר ליה, אילו לא הוזמו עידי האב, לא נמצא הבעל לוקה ונותן מאה סלע בשלושה, ועדים נסקלין בעשרים ושלושה? נמצא שזה מה שזממו. אף להם עושים כפי שזממו לממון דנים אותם בשלושה, ולמיתה דנים אותם בעשרים ושלושה. שסבר רבי זעירא שני דינין הן מה שרצו לחייב את הבעל לבד, ואת מה שרצו לחייב את העדים לבד. אמר ר' ירמיה בשם רבי אבהו, כולו דין אחד ודנים אותם בעשרים ושלושה. מתניתא פליגא על רבי אבהו דכתיב [דברים כב טו] אל זקני העיר. זה בית דין של שלושה. השערה, זה בית דין של עשרים ושלושה. מכאן שיש שני דינים נפרדים. פתר לה שהברייתא כרבי מאיר שסובר ששני דינים הם, אבל אין הלכה כמותו. דר"מ אומר, מוציא שם רע לוקה ומשלם בשלושה והעדים נסקלים בעשרים ושלושה. תמן תנין, האונס והמפתה והמוציא שם רע בשלושה, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים, מוציא שם רע בשלושה ועשרים, שיש בו דיני נפש. רבי מנא אמר, בנערה מאורסה פליגין. רבי מאיר אומר, מפסדת כתובתה בשלושה ונסקלת בשלושה ועשרים ששני דינים הם. וחכמים אומרים [דף כז עמוד א] בכל מקרה בעשרים ושלושה. שבמקום שנסקלת, שם היא מפסדת כתובתה שדין אחד הוא. אבל במוציא שם רע שהבעל הביא עדים שזינתה, ואבי הנערה הביא עדים להזימם, כל עמא מודו, מקום שהעדים נסקלין בבית דין של עשרים ושלושה, שם הבעל לוקה ונותן מאה סלע. אמר ליה רבי יוסי בי רבי בון, אין דלא תניתה פליגא? הרי לפי המשנה במוציא שם רע פליגין. ר' מאיר אומר לוקה ונותן מאה סלע בשלושה, והעדים נסקלין בשלושה ועשרים. ורבנין אמרין, מקום שהעדים נסקלין, שם הבעל לוקה ונותן מאה סלע. אבל בנערה מאורסה, כל עמא מודו, שמפסדת כתובתה בשלושה, ונסקלת בעשרים ושלושה. ואתיא רבי מנא בשיטת חכמים כרבי אבהו שאמר שהכל דין אחד. ובמקום שהעדים נסקלים שם הבעל לוקה ונותן מאה סלע. ודרבי יוסי בי רבי בון בנערה מאורסה לכ"ע כרבי זעירא. שאמר שהם שני דינים. לעולם אין הבעל לוקה ולא נותן מאה סלע, עד שיסקלו העדים. קנס אימתי הוא מתחייב? רבי יונה אמר, בסוף בשעת גמר דין. רבי יוסה אומר, משעה ראשונה משהוזמו. מתיב רבי יוסי לרבי יונה [דף כז עמוד ב] בשלמא לדידי שאני סובר שמתחייב כבר מהתחלה ששני דינים הם. דנים את הבעל בשלושה לממון ומלקות, ואת העדים בעשרים ושלושה לסקילה. אבל על דעתך דתימר בסוף, קשה, הא תני, לוקה ונותן מאה סלע בג', ועדים נסקלין בכ"ג? א"ר מנא אפי' על רבי יונה לא קשייה. דאתיא כמאן דאמר עדים זוממין צריכין התרייה. והכי קאמר. אם לא התרה בהן לוקה ונותן מאה סלע בשלושה. ואם התרו בהם, העדים נסקלין בשלושה ועשרים. אמר רבי יוסי בי רבי חנינה. האונס והמפתה את היתומה פטור. אמר רבי אבא בר ממל, מחלוקת כרבי יוסי הגלילי שאמר שהקנס ניתן רק לאב. ונערה שנארסה ונתגרשה כיוון שיצאה מרשות אביה, אין לה קנס והוא הדין ביתומה. ברם כרבי עקיבה, יש לה קנס וקנסה של עצמה. אמר רבי יוסי, מתניתא אמרה כן, שלדעת רבי יוסי הגלילי, ליתומה אין קנס. דתנן גבי נערה מאורסה גיורת, אין לה פתח בית אב ולא מאה סלע. וגיורת לא כיתומה היא? ר' אימי ורבי יהושע בן לוי תריהון אמרין, המוציא שם רע על הקטנה פטור. אמר רבי הושעיה, ויאות. אילו גדולה שלא התרו בה, שמא כלום היא? והרי קטנה שהתרו בה, כגדולה שלא התרו בה. רבי זעירא ורב המנונא אמרו בשם רב אדא בר אחוה, לעולם אינה מקדמת לבית הסקילה, עד שתהא נערה בשעת הוצאה להורג. אבל אם בשעת הוצאה להורג כבר בגרה אף שזינתה כשהיתה נערה, אינה בסקילה אלא בחנק. מאי טעמא? דכתיב [דברים כב כא] והוציאו הנערה אל פתח בית אביה. והא תני רבי חיייה, זינתה עודה בבית אביה, ומשבגרה הוציא עליה שם רע, הוא אינו לוקה ואינו נותן מאה סלע. אלא או היא או זוממיה מקדימין לבית הסקילה אף שכבר בגרה? מתניתא פליגא על רב אדא בר אחוה דתנן, גבי בן סורר ומורה, מי שנגמר דינו וברח, ואחר כך הקיף זקן התחתון, נהרג

אף שהוא גדול. תמן בנערה המאורסה אין את יכול מימר שדי אם היתה נערה כשזינתה, אף אם כעת היא בוגרת. שהרי כתיב והוציאו את הנערה וסקלוה. מכאן שצריך שתהיה נערה בשעת הוצאה להורג. אבל בבן סורר ומורה אית לך מימר הכא? הא כתיב והוציאו אותו. ולא נאמר והוציאו את הבן. משמע אף אם גדל בנתיים, תני נערה מאורסה שזינת סוקלין אותה על פתח בית אביה. אין לה פתח בית אביה, סוקלין אותה במקום שזינת. אם היתה עיר של גוים, סוקלין אותה על פתח ב"ד. והעובד ע"ז סוקלין אותו במקום שעבד. ואם היתה עיר של גוים, סוקלין אותו על פתח ב"ד. והתני רבי חיייה כתיב [ויקרא כד יד] הוצא את המקלל מחוץ למחנה. מלמד שבית דין מבפנים, ובית הסקילה מבחוץ. אז אך אמרנו שסוקלים בשער בית דין? אמר רבי יוסי באמת כל הנסקלים נסקלים מחוץ לשלוש מחנות. אבל שנייא נערה מאורסה ועובד עבודה זרה. בנערה המאורסה כתוב והוציאו את הנערה אל פתח בית אביה הוא שער שקילקה בו. בע"ז כתוב כי ימצא בקרבך באחד שעריך הוא שער שנמצא בו. בבן סורר ומורה כתיב והוציאו אותו אל זקני עירו ואל שער מקומו הוא שער שנידון בו. ובמקלל כתוב הוצא את המקלל אל מחוץ למחנה הוא שער שנסקל בו. כתיב [דברים כב כא] כי עשתה נבלה בישראל [דף כח עמוד א] ישיים נבלה זו שבזתה את כל ישראל, לפני כל ישראל ותתבזה בפניהם [דברים כב כא] לזנות בית אביה. יבואו אלו שגידלו גידולים רעים, יתנבלו הן וגידולין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ד הלכה ו

מתני': האב זכאי בבתו בקידושיה בכסף ובשטר ובביאה. זכאי במציאתה, ובמעשה ידיה, ובהפר נדריה, ומקבל גיטה, ואינו אוכל פירות בחייה. ניסית. יתר עליו הבעל, שהוא אוכל פירות בחייה, וחייב במזונותיה, ובפרקונה, ובקבורתה. רבי יהודה אומר, אפילו עני שבישראל, לא יפחות לה משני חלילים ומקוננת:

גמ': תנן, האב זכאי בבתו בקידושיה בכסף ובשטר ובביאה. ניחא בכסף ובשטר האב זכאי, אבל בביאה מה שיר לשון זכאי? תיפטר שאמר לו לכשתקנה לי בתך בביאה, יהיה לך כסף זה. תנן זכאי במציאתה. תנן, זכאי במציאתה וכו' ואינו אוכל פירות בחייה. רבי זכאי דאלכסנדריה מישאל שאל, מציאה שנפלה לה מחמת שדה. שחצר של אדם קונה לו שלא מדעתו, מה את עבד לה? כמציאה, או כאכילת פירות? אין תעבדינה כמציאה הרי הם של האב. אין תעבדינה פירות הרי הם שלה. תנן, נישאת, יותר עליו הבעל שאוכל פירות בחייה. מ"ט? תקנה תיקנו שיהא מפקח על ניכסי אשתו ואוכל. ואומר אף באב נתקן כן? בלא כך האב מפקח על ניכסי בתו. תנן, וחייב במזונותיה ובפרקונה. תני, הבעל שאמר אי איפשי לא לאכל ולא לפקח, אין שומעין לו. האב שאמר, אני אוכל ומפקח שומעין לו. ובקבורתה. תני, לא רצה הבעל לקבורה, האב קבורה ומוציא ממנו בדין. אמר רבי חגי, לא אמרו, אלא האב שאינו יכול לראות כך את ביתו. הא אחר שקברה, אינו גובה מהבעל. ר' יוסי אומר, בין אב ובין אחר גובה. ותייאן אילין פלוגתה כהלין פלוגתה דתנינן תמן, מי שהלך למדינת הים, ועמד אחד ופירנס אשתו. הניח מעותיו על קרן הצבי שיכול לאמר לו מי אמר לך לפרנס את אשתו. אמר רבי חגי, לא אמרו אלא אחר. הא האב שפירנסה, גובה. ר' יוסי אומר, בין אב בין אחר אינו גובה. על דעתיה דרבי חגי, בין לקבורה בין למזוני האב גובה, אחר אינו גובה. על דעתיה דרבי יוסי, אף שלמזונות בין אב בין אחר אינו גובה. לקבורה בין אב בין אחר גובה. שלא עלת על דעת, שתהא אשתו מושלכת לכלבים. תני כל מקום שנהגו להספיד מספידין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ד הלכה ז

[דף כח עמוד ב] **מתני':** לעולם היא ברשות האב עד שתיכנס לרשות הבעל לנישואין. מסר האב לשלוחי הבעל, הרי היא ברשות הבעל. הלך האב עם שלוחי הבעל, או הלכו

שלוחי האב עם שלוחי הבעל. הרי היא ברשות האב. מסרו שלוחי האב לשלוחי הבעל, הרי היא ברשות הבעל:

גמ': תנן, לעולם היא ברשות האב עד שתיכנס לרשות הבעל לנישואין. לא סוף דבר לחופה, אלא אפילו לבית שיש לו חופה. כעין דא אמנותא חדר גדול שיש בו חופה ^{היה טרקילין שממנו נכנסים לקיטון} שממנו נכנסים לחופה וממנה לקיטון. ונכנסה לטרקילין מה הדין? תנן, מסרו שלוחי האב לשלוחי הבעל, הרי היא ברשות הבעל. להדא מילא נהיית ברשות הבעל אף שעוד לא נשאה? רבי אלעזר אמר ליורשה אבל לא להפר נדריה. רבי שמעון בן לקיש אמר, להפר נדריה. אמר רבי זעירא, אף על גב דר' שמעון בן לקיש אמר להפר נדריה, זה רק לענין שהאב לא יכול להפר יותר. אבל מודה שאף הבעל אינו מיפר לה עד שתיכנס לחופה. אמר רבי הונה, מתניתא מסייע לרבי שמעון בן לקיש שאמר שלענין הפר נדריה נחשבת כבר נשואה דתנן, נאמר בנערה מאורסה, לזנות בית אביה. פרט שמסרו שלוחי האב לשלוחי הבעל, שלא תהא בסקילה אלא בחנק דכתיב לזנות בית אביה. וכשמסרו שלוחי האב לשלוחי הבעל, כבר אין היא בבית אביה. ואף בהפר נדרים כתיב בנעוריה בית אביה. ואף כאן כשמסרו שלוחי האב לשלוחי הבעל, כבר אין היא בבית אביה ואינו מפר נדריה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ד הלכה ח

מתני': האב אינו חייב במזונות בתו. זו מדרש דרש רבי אלעזר בן עזריה בכרם ביבנה. הבנים יירשו, והבנות ייזונו. מה הבנים אינן יורשין אלא לאחר מיתת אביהן. אף הבנות אינן ניזונות אלא לאחר מיתת אביהן:

גמ': מצוה לזון את הבנות ואין צריך לומר את הבנים. ר' יוחנן בן ברוקה אומר, חייב לזון את הבנות. אית תניי תני, הבנים עיקר יותר חשוב לזון אותם. ואית תניי תני, הבנות עיקר. מאן דאמר הבנים עיקר, כדי שיתפנו לתלמוד תורה. מאן דאמר הבנות עיקר, שלא יצאו לתרבות רעה. אמר רבי שמעון בן לקיש בשם רבי יהודה בן חנניה, נמנו באושא שיהא אדם זן את בניו קטנים. אמר ר' יוחנן, יודעין אנו מי היה במינין ואינם ברי סמכה ולא נקבע הלכה כמותם. עוקבא אתא לגבי רבי יוחנן, אמר ליה, עוקבא זון בניך. אמר ליה, מנן מרי מנין הלכה זו? אמר ליה עוקבא רשיעא זון בניך. אמר רבי עולא מתניתא אמרה כן שיהא אדם זן את בניו קטנים. דתנינן תמן, אם היתה מניקה פוחתין לה ממעשה ידיה ומוסיפין לה על מזונותיה כדי שתאכיל גם את התינוק. אמר רבי שמעון בן לקיש בשם רבי יודה בר חנניה, נמנו באושא בכותב כל נכסיו לבניו, אף על פי כן, הוא ואשתו ניזונין מהן. בניו קטנים מה הן? אמר רבי אבהו בשם רבי יוסי בי רבי חנינה, ואית דאמרי לה בשם רבי יודה בן חנינה, הוא ואשתו ובניו קטנים ניזונין מהן [דף כט עמוד א] אלמנתו מהו? אמר רבי זעירא, אתתבת ולא אפרשת. אמר רבי אבא בר ממל, אתתבת ואפרשת. דאמר ר' אבא, נראין דברים אם היתה אוכלת בחיי בעלה, אוכלת. ואם לאו כגון שאמרה איני מזונת ואיני עושה, אינה אוכלת. לא אמר אלא כותב נכסיו לבניו, הא מוכר לא. כתב לבנו והלך הבן ומכר לאחרים האם הוא עדין חייב לזון את אביו? כתב נכסיו לבנו וביקש מנסב אתא האם חייבים להאכיל גם אותה? אמר רבי חנינה, אנא לית מתת ליה. כי אתא רבי מנא אמר, לא מסתברא שמהנכסים הללו הבנים צריכים אגרין ליה שמשא? איתא כמה דו דהיא שמשא. אם נאמר שאם מכר הבן את הנכסים אינו חייב עוד לזון את אביו. מתו הבנים והורישו לבניהם, בני בנים מה הן? האם הם חייבים לזון את הסבא מהנכסים הללו? רבי מנא אמר, בני בנים שכאן, הוא בנים של הלן. כמו שהבנים היו חייבים לזון אותו, כך בניהם. רבי יוסי בי רבי בון ורבי מתניה הוון יתבין. סברין מימר, הוא בני בנים שכאן הוא בנים של הלן. אמר ליה רבי יוסי בי ר' בון, בני בנים קפצה עליהן ירושת תורה. ואינם חייבים עוד לזון את סבם. אמר ר' שמעון בן לקיש בשם רבי יודה בר חנינה, נמנו באושא, במקפיד את הזקן ובישו בדברים או הכהו, יינתן לו בושתו שלם לפי כבודו. מעשה באחד שהקפיד את הזקן והכהו ונתן לו בשתו משלם. אמרין רבי יודה בן חנינה הוה אותו זקן. אמר רבי שמעון בן לקיש בשם ר' יודה בן חנינה, נמנו באושא שיהא אדם מפריש חומש מנכסיו למצות. עד איכן

מה השיעור הכי קטן שיתן ? ר' ירמיה ורבי אבא בר כהנא. חד אמר, כדי תרומה ותרומת מעשר שלוש למאה. שתרומה גדולה עין בינונית שתיים למאה, ותרומה גדולה אחד למאה. וחרנה אמר [משלי ג ט] כבד את יי' מהונך, כמראשית כל תבואתך. כתרומה גדולה אחד מחמישים. רבי גמליאל בר אניא בעא קומי ר' מנא, מה חומש בכל שנה? גמר ורשם כל הדיון בהילכתא קדמייתא דפיאה עד לפיקא ולא מות אלא שלא ימות לעתיד לבוא ועיין שם.

מתוך מסכת פיאה

לחמש שנים הוא מפסיד כולה. א"ל. בתחלה לקרן. מכאן ואילך, לשכר על הרווחים. רב הונא אמר, למצוה עד שלישי. מהו, לכל המצות עד שלישי? או למצוה אחת? סברין מימר, לכל המצות עד שלישי. אמר ר' אבון, אפילו למצוה אחת. רבי חביבא אמר בשם רבנן דתמן. מהו שלישי? לדמים. היאך עבידא? לקח אדם מצוה, ומצא אחרת נאה הימנה. עד כמה מטריחים עליו שיוסיף עבור ההידור? עד שלישי. תני ר' ישמעאל. כתיב זה אלי ואנוהו. וכי אפשר לו לאדם לנוואות את בוראו? אלא אנווהו לפניו במצות. אעשה לפניו לולב נאה, סוכה נאה, שופר נאה, ציצית נאין, תפילין נאין אבא שאול אומר. אדמה לו. מה הוא רחום וחנון, אף את תהא רחום וחנון. מעשה ברבי ישבב שעמד והחליק את כל נכסיו לעניים. שלח לו ר"ג. והלא אמרו חומש מנכסיו למצות. ור"ג לא קודם לאושא היה? אמר ר' יוסי בר' בון בשם ר' לוי. כך היתה הלכה בידם, ושכחוהו. ועמדו השניים באושה, והסכימו על דעת הראשונים. ללמדך שכל דבר שבית דין נותנין נפשן עליו, הוא מתקיים כמה שנאמר למשה מסיני. ואתייא כיי דאמר רבי מנא כתיב, כי לא דבר רק הוא מכם, ואם הוא רק, מכם הוא. למה שאין אתם יגיעין בתורה. וכתיב, כי הוא חייכם. אימתי הוא חייכם כשאתם יגיעים בו. אמר רבי תנחומא בשם רב הונא כתיב [שמות לח כב] ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה, עשה את כל אשר צוה ה' את משה. אותו משה אין כתיב כאן, אלא אשר צוה ה' את משה. אפילו דברים שלא שמע מפי רבו, הסכימה דעתו כמה שנאמר למשה מסיני. אמר ר' יוחנן בשם ר' בניי כתיב [יהושע יא טו] כאשר צוה ה' את משה עבדו, כן צוה משה את יהושע, וכן עשה יהושע. לא הסיר דבר מכל אשר צוה ה' את משה. אותו משה, אין כתיב כאן. אלא מכל אשר צוה ה' את משה. אפילו דברים שלא שמע מפי משה, הסכימה דעתו כמה שנאמר למשה מסיני. אמר ר' יוחנן בשם ר' בניי, ור' חונה אמר בשם רבי, כתיב [מלאכי ב ו] תורת אמת היתה בפיהו ועולה לא נמצא בשפתיו. תורת אמת היתה בפיהו, דברים ששמע מפי רבו. ועולה לא נמצא בשפתיו, אפילו דברים שלא שמע מפי רבו. ורבנן אמרי כתיב [משלי ג כו] כי ה' אלהיך יהיה בכסלך, ושמר רגליך מלכד. אפילו דברים שאתה כסיל בהן, ושמר רגליך מלכד. רבי דוסא אמר, מן ההורייא שלא תטעה ותורה שלא כהלכה. ורבנן אמרי, מן העבירה. ר' לוי אמר, מן המזיקין. רבי אבא אמר. אם נתת מכיסך צדקה, הקדוש ברוך הוא משמרך מן הפיסין, ומן הזימיות, ומן הגלגלות, ומן הארנוניות. כל מיני מיסים מונבז המלך, עמד ובזבז כל נכסיו לעניים. שלחו לו קרוביו ואמרו לו. אבותיך הוסיפו על שלהן ועל של אבותיהן, ואתה ביזבזתה את שלך ואת של אבותיך. א"ל. כל שכן. אבותי גנזו בארץ, ואני גנזתי בשמים. שנאמר [תהילים פה יב] אמת מארץ תצמח, וצדק משמים נשקף. אבותי גנזו אוצרות שאין עושין פירות, ואני גנזתי אוצרות שהן עושין פירות. שנאמר [ישעיה ג י] אמרו צדיק כי טוב, כי פרי מעלליהם יאכלו. אבותי גנזו במקום שהיד שולטת בו, ואני גנזתי במקום שאין היד שולטת בו. שנאמר [תהילים צז ב] צדק ומשפט מכון כסאך וגו'. אבותי גנזו ממון, ואני גנזתי נפשות. שנאמר [משלי יא ל] ולוקח נפשות חכם. אבותי גנזו לאחרים, ואני גנזתי לעצמי. שנאמר [דברים כד יג] ולך תהיה צדקה. אבותי גנזו בעולם הזה, ואני גנזתי לעולם הבא. שנאמר [משלי י ב] וצדקה תציל ממות. ולא מית? אלא שלא ימות לעולם הבא

סוף ציטוט ממסכת פיאה

רבי אלעזר בן עזריה עבד כתובה מדרש. דדרש רבי אלעזר בן עזריה הבנים יירשו והבנות יזונו. מה הבנים אינן יורשין אלא לאחר מיתת אביהן. אף הבנות אינן ניזונות אלא לאחר מיתת אביהן. ר' מאיר עבד כתובה מדרש. דאמר רבי מאיר, המקבל שדה מחבירו, שמין אותה כמה היא ראויה לעשות ונותנין לו. שהוא כותב לו, אם אוביר ולא אעביד אשלם במיטבא. רבי יודה עבד כתובה מדרש. דתני בשם רבי יודה, מביא הוא אדם על ידי אשתו כל קרבן שהיא חייבת. אפילו אכלה חלב אפילו חיללה

את השבת. וכן היה רבי יודה אומר, [דף כט עמוד ב] **פוטרה** גרש, אינו חייב בה. **שכן כשפורע כתובתה, בשובר היא כותבת לו, ואוחרן** אני פוטרת אותך מכל אחריות די אתיין לך מן קדמת דנא. ר' יוסי עבד כתובה מדרש. **דרש רבי יוסי, מקום שנהגו לעשות כתובה מלוה שהכתובה נכתבה כשטר חוב, גובה את הכל. מקום שנהגו לכפול מה שהכניסה לו כדי לעשות רושם, אינה גובה אלא מחצה.** אבל אם כתבו שהוא חייב לה, גובה הכל **רבי אלעזר אמר, אין אדם רשאי ליקח לו בהמה חיה ועוף, אלא אם כן התקין להן מזונות כשם שלא ישא אשה אלא אם יש לו במה לפרנסה, שכן כותב לה בכתובה הוי לי לאינתו ואנא אפלח ואוקיר וכו'.** כך לא יקח חיה ועוף אלא יהיה לו ממה לפרנסם. י"א שהיו כותבים שטר על כך ר' יהושע בן קרחה עבד כתובה מדרש. **דאמר רבי יהושע בן קרחה, המלוה את חבירו, לא ימשכנו יותר על חובו. שכשמשלם הלוח את החוב והמלוה מחזיר לו את המשכון, הוא כותב לו, תשלמתה מן ניכסיי די אתיין לידי דאקנה לקבל דנה יהיה כל תשלומין ששילמתה לי, ליפרע ממני דמי משכון זה שבא לידי ושקנה לי מזה.** ואם משכנו יותר על חובו, נמצא כמשלם ריבית שזיכה אותו במשכון יקר מהחוב. **רב חונה** עבד כתובה מדרש. **דרש רב חונה, הבנים יירשו והבנות ייזונו.** מה הבנים יורשין מן המטלטלין. אף הבנות ניזונות מן המטלטלין. שמואל אמר, אין הבנות ניזונות מן המטלטלין. מתניתא מסייעא לשמואל **דתנו, בנן נוקבן דיהוון** ליכי מינאי, יהוויין יתבן בביתי ומיתזנן מניכסיי. ותני עלה, **ממקרקעי ולא ממטלטלי.** אמר רבי **אבא** בר זבדא, **אתיא** דרב הונא כרבי, **ורבי שמואל** כרבי שמעון בן אלעזר. דתני, אחד נכסים שיש להן אחריות ואחד נכסים שאין להן אחריות, נפרעין מהן למזון האשה והבנות, דברי רבי. ר' שמעון בן אלעזר אומר, נכסים שיש להן אחריות, הבנים מוציאין מן הבנים אם הגדולים החזיקו באים הקטנים ומוציאים מהם, והבנות מן הבנות, והבנים מן הבנות אם הבנות החזיקו כשהיה נכסים מועטים. ושאיין להן אחריות, הבנים מוציאין מן הבנות, ואין הבנות מוציאין מן הבנים שאין גובין למזון הבנות ממטלטלים. אמרין, חזר בה רב הונא **ממה שאמר שבנות נזונות ממטלטלים.** אמרין יאות, **ירושת הבנים דבר תורה, ומזון הבנות מדבריהן.** ודבריהן עוקרין דבר תורה? **ומה שכתוב בכתובה הבנים ירשו והבנות יזונו, אין הכוונה** כמו שהוא הבין בתחילה **לירושה סתם, וכיוון שהבנים יורשים גם מטלטלים, גם הבנות נזונות ממטלטלים.** שירושה זו דבר תורה ואינה מתנאי כתובה. אלא בכסף כתובת אמן פליגין ירושת כתובת בנין דכרין, שזה מתנאי כתובה. וכסף כתובת אמן. **לא מקרקע הוא? אף הבנות אינם ניזונות אלא מקרקע.** היורד לניכסי אשתו, ונתן עיניו בה לגרשה, וקפץ ותלש מן הקרקע, הרי זה זריז ונשכר. היורד לניכסי שבויין, ושמע עליהן שהן ממשמשין ובאין וקפץ ותלש מן הקרקע, הרי זה זריז ונשכר. ואילו הן ניכסי שבויים, כל שהלך אביו או אחיו או אחד מכל המורישין אותו למדינת הים, ושמע עליהן שמת וירד לו לנחלה. אבל ניכסי נטושין, מוציאין אותה מידו. ואילו הן ניכסי נטושין, כל שהלך אביו או אחיו או אחד מכל המורישין אותו למדינת הים, ולא שמע עליהן שמתו, וירד לו לנחלה. אמר **רבן שמעון** בן גמליאל, שמעתי **הוא** שבויין **הוא** נטושין. אבל ניכסי נטושין, מוציאין מידו. ואילו הן ניכסי נטושין, כל שהלך אביו או אחיו או אחד מכל המורישין אותו, ואין ידוע איכן הוא. שמואל אמר, שבוי, זה שיצא שלא לדעת. **שאני אומר שאילו יצא לדעת, היה מצווהו. לכן מורידים את הקרוב לנכסיו. נטושים מוציאים אותה מידו, שנטוש, זה שיצא לדעת. ולא מורידים אותו לנכסיו, שכנראה שהוא לא היה מעוניין שירד זה לנכסיו.** תדע לך, שעילה היה רוצה להבריחו מנכסיו. שהרי לדעת יצא ולא ציוהו. ר' אחא ר' אבא **ורב יהודה אמרו** בשם שמואל, **המטלטלים** אין בהן משום ניכסי נטושין ומורידים לתוכן קרובים. אמר רבי יעקב בר אחא בשם רב יהודה, **קמה עומדת להיקצר, וגפנים עומדות להיבצר, כמטלטלין הן. רב ששת שאל.** אילין דיקליא דבבל דלא צריכין מרכבא שאן צורך להתעסק ולהרכיב אותם אלא מאליהם הם גודלים. לא מסתברא מיעבדינן כקמה עומדת להיקצר וגפנים עומדות להיבצר?

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ד הלכה ט

[דף ל עמוד א] **מתני':** לא כתב לה כתובה, בתולה גובה מאתים, ואלמנה מנה, שהוא תנאי בית דין. כתב לה שדה שוה מנה תחת מאתים זוז, או לא כתב לה כל נכסין דאית לי אחראין לכתובתיך, חייב. שהוא תנאי בית דין:

גמ': תנן, כתב לה שדה שוה מנה תחת מאתים זוז, חייב. מתניתא דרבי מאיר, דרבי מאיר אמר, כל הפוחת לכתובלה ממאתים ולא למנה ממנה, הרי זו בעילת זנות. **תנן, או לא כתב לה כל נכסין דאית לי אחראין לכתובתיך, חייב. שהוא תנאי בית דין.** למי נצרכה? לרבי מאיר. אף על גב דרבי מאיר אומר, שטר שאין בו אחריות נכסין אינו גובה, מודה הוא הכא שהיא גובה. **אבל לרבי יהודה אם לא כתב אחריות יש לו אחריות בכל השטרות** שזה טעות סופר, **אפילו בלא תנאי ב"ד**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ד הלכה י

מתני': לא כתב לה אם תשתבין אפרקיניך ואיתיבינך לי לאינתו. ובכוהנות אהדרינן למדינתך, חייב, שהוא תנאי בית דין שאם נשבת חייב לפדותה. אמר, הרי גיטה וכתובתה תפדה את עצמה, אינו רשאי. לקתה, חייב לרפותה. אמר הרי גיטה וכתובתה תרפא את עצמה, רשאי:

גמ': תני, יבמה שנשבת, אין היורשין חייבים לפדותה. אמר רבי חיייה בר אשי בשם רב. לא סוף דבר שנשבת בחיי בעלה. אלא אפילו שנשבת לאחר מיתת הבעל, אין היורשין חייבין לפדותה. אמר רבי חיייה בר אבא, **מתניתין** מסייע לרב **דתנן**, ואיתיבינך לי לאינתו. **והרי גבי יורשים** אין כאן אינתו שהיבם יכול גם לחלוץ. **תנן**, ובכוהנות אהדרינך למדינתך. מה למדינתך ממש? או ליישוב? תני רשב"ג, אלמנה שחלתה כל מכה שיש לה קיצה **מתרפאת** מכתובתה. ושאין לה קיצה **מתרפאת** מן הנכסין. כהדא, חדא איתא אתת לגבי רבי יוחנן אמר לה, **אם היית אצל רופא וקצץ לך** הוא אביד. אמרה ליה, **לא הייתי אצל רופא ולא קצצו לי את עלות הטיפול.** לא כן אמר רבי חגי בשם רבי יהושע בן לוי, אל תעש עצמך כעורכי הדיינין הכוונה שלא לגלות ליחיד את דינו? יודע היה בה שהיא כשירה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ד הלכה יא

מתני': לא כתב לה בנין דיכרין דיהון ליכי מינאי, אינון ירתון כסף כתובתיך יתר על חולקהון דעם אחוהון. חייב שהוא תניי בית דין:

גמ': מ"ט תקינו כתובת בנין דכרין? הדא דאמר ר' אמי, כדי שיהא אדם מצוי ליתן לבתו בעין יפה. תמן תנינן, האומר איש פלוני יירשני במקום שיש בת, או בתי תירשני במקום שיש בן, לא אמר כלום. כי מתנה על מה שכתוב בתורה, ואין דבריו קיימים. רבי יוחנן בן ברוקא אומר אם אמר על מי שראוי ליורשו, דבריו קיימין. ועל מי שאין ראוי ליורשו, אין דבריו קיימין. אמר רבי יוחנן, לא אמר בן ברוקא אלא על בן בין הבנים ועל בת בין הבנות. אבל בת בין הבנים לא, אח בין הבנות לא. שראוי ליורשו הכוונה שעכשיו הוא ראוי ליורשו. ובת בין הבנים אף שכשאר בנים היא יורשת, כיוון שכעת יש בנים אינה נקראת ראוייה לרשת. אמר רבי יסא בשם ר' יוחנן, מעשה היה והורה רבי, כר' יוחנן בן ברוקא [דף ל עמוד ב] ורבי זעירא אמר בשם רבי יוחנן. רבי שאל את נתן הבבלי, מה טעמא אמרו הלכה כרבי יוחנן בן ברוקא? רבי אבא ורבי חיייה אמרו בשם רבי יוחנן, כך שאל רבי את נתן הבבלי, מה ראו חכמים לומר הלכה כרבי יוחנן בן ברוקא? ואמר לו רבי נתן לרבי, לא אתה הוא ששניתה לנו כן, בנין דיכרין דיהון ליכי מינאי, אינון ירתון? משמע שאם ראויים ליורשו, שייך בהם ירושה. אמר ליה, יטלון תנית לכו. אתא רבי לגבי רשב"ג אבוי, אמר ליה, קפחתה את נתן הבבלי בסתם. שבאמת, לית כאן יטלון אלא ירתון. אמר רבי יוסי בי רבי בון, אכין אמר ליה רשב"ג לרבי, טעיתי טעות ששניתה לכם יטלון, לית כאן יטלון אלא ירתון. אמר ר' זעירא, אף על גב דתנן ירתון, אתיא מתני' ככ"ע דהקילו חכמים בתנאי כתובה. דאפילו לשון שאינו מועיל במקום אחר כמו ירושה במי שאינו ראוי לירש, מהני בתנאי כתובה, קל הוא בתנאי כתובה. לפי שבכל מקום אין אדם מזכה אלא בכתב, וכאן אפילו בדברים. לפי שבכל מקום אין אדם מזכה אלא למי שהוא בעולם, וכאן למי שאינו בעולם בנין דכרין דיהון לך מיני. אמר ר' ירמיה קומי רבי זעירא, ותמיהא אנא איך רבנין מדמו כתובה לירושה ולא דמי. דירושה מדבר תורה, ואיך יכול לעקור ולתת למי

שאינו בר ירושה. כתובה מדבריהן ותימר אכן? ואפילו תימר שאף כתובה מד"ת, לא מודו בתניי כתובה שהוא מדבריהן?

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ד הלכה יב

מתני': בן נוקבן דיהוין ליכי מינאי, אינון תהון יתבן בביתי ומיתזנן מנכסי עד דתינסבן לגוברין, אף אם לא כתב חייב. שהוא תניי ב"ד:

גמ': רב חסדא אמר, בגרו איבדו מזונות. נישאו איבדו פרנסתן עישור נכסים נדוניה, אם נשאו ולא תבעו חלקם. תני ר' חיייה, בגרו ולא נישאו, או נישאו ולא בגרו, איבדו מזונותן ולא איבדו פרנסתן. אמר ר' אבין בשם הילא. אף שרבי חייא חולק וסובר שבת שנשאה לא ויתרה על הנדוניה. מודה באלמנה שהיא תובעת מן היורשין. היא אומרת לא נתקבלתי כתובתי. והיורשין אומרים לה, נתקבלת כתובתך. עד שלא נישאת, היורשין צריכין להביא ראיה שנתקבלה כתובתה. נישאת, עליה להביא הראייה שלא נתקבלה כתובתה. והא תנינן, יתומה שהשיאה אמה או אחיה וכתבו לה מאה וחמשים זוז במקום עישור נכסים, יכולה היא משתגדיל להוציא מידם. טעמא דקטנה, הא גדולה, ויתרה. ואיך רבי חייא אמר שויתרה? תיפטר שנטלה מקצת ובזה גילתה דעתה שויתרה על השאר. לא כן א"ר אבינא בשם רבי אסי, בכור שחלק כפשוט, חזקה וויתר? עוד היא כנטל מקצת שכשנטל חלק כפשוט, נחשב כנטל המקצת. אמר רבי יוסי בי רבי בון, אין זה כנטל מקצת, שהרי לא נטל זה מבכורתו כלום. אתא עובדא קומי רבי מנא [דף לא עמוד א] ובעא מיעבד כהדא דרב חסדא שאם נשאה אבדה פרנסתה. אמר ליה ר' חנניה, והא תני ר' חיייה בגרו ולא נישאו, נישאו ולא בגרו, אבדו מזונותן ולא אבדו פרנסתן? אמר ליה, אנא אמרי שמועה ואת אמרת מתניתא. תבטל שמועה מיקמי מתניתא. רבין בר חיייה בעי קומי רבי זעירא, בא עליה עודה בבית אביה. מעכשיו נתקיימו בה תנאי כתובה? או אינם חלים אלא דרך נישואין שתכנס לחופה? ר' בון בר חיייה בעא קומי רבי זעירא, מחלה לו על כתובתה מהו? אמר ליה יש לה כתובת בנין דכרין. דזכותה אבדה. זכות בניה לא אבדה.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ד הלכה יג

מתני': לא כתב לה ואת תהא יתבא בביתי ומיתזנא מניכסיי כל יומי מיגד ארמלותיך בביתי, חייב, שהוא תנאי בית דין:

גמ': רבי זעירא שאל שאיל לרב נחמן בר יעקב ולר' אבימי בר פפי, לא היה שם בית? אמר ליה, היורשין שוכרין לה בית. מיכן והילך היא אומרת שרוצה בית בקרקע בעלה, והן אומרים נשכור לה במעות במקום אחר, הדין עם היתומים. כהדא. חדא איתא הוה פורנה כתובתה עשרין דינר. והוה תמן רק חד בית, טב עשרה דינר, והיא מבקשת את הבית תמורת כתובתה. אתא עובדא קומי ר' חנינה אמר, או יהבנין לה ביתא, או יהבון לה כ' דינר. א"ר מנא, מכיון דלית ביתא טב אלא י' כמאן דלית לה פורנה אלא עשר מדובר שלא היה קרקע אחרת. ותנן מיכן והילך היא אומרת קרקע והן אומרים מעות, הדין עם היתומין, ואינם חייבים לתת לה אפילו מעות יותר מעשר

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ד הלכה יד

מתני': כך היו אנשי ירושלם כותבין כמו שנאמר לעיל אנשי גליל היו כותבין כאנשי ירושלם. אנשי יהודה כותבין. עד שירצו היורשין ליתן לה כתובתה. לפיכך אם רצו היורשין נותנין לה כתובתה, ופוטרין אותה:

גמ': אנשי הגליל חסו על כבודן ולא חסו על ממונן. אנשי יהודה חסו על ממונן ולא חסו על כבודן. רבי חנניה בריה דרבי אבהו. ואית דאמרי לה בשם ר' אבהו, קיסרין כיהודה, ושאר כל הארצות כירושלם. חד בר נש מי דמך אמר, ייבון לאיתתא דהוא גברא פרנא יתנו לה כתובתה וישלחיה. אתא עובדא קומי רבי מנא אמר, יתקיימון דברי המת. אמר ליה ר' חנינה ויש אדם מבטל תנאי כתובה בפה? אמר ליה, אנת אמרת. **אבל מנא לך שתנאו כאנשי הגליל?** אמר ליה, ולא בגליל אנו קיימין שכל הארצות כגליל? וסברנן מימר, אנשי הגליל חסו על כבודן לא על ממונן

הדרן עלך פרק נערה שנתפתתה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ה הלכה א

[דף לא עמוד ב] **מתני':** אף על פי שאמרו בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה. אם רצה להוסיף, אפילו מאה מנה יוסיף. נתארמלה או נתגרשה, בין מן האירוסין בין מן הנשואין, גובה את הכל. רבי אלעזר בן עזריה אומר, מן הנישואין גובה את הכל. מן האירוסין, בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה. שלא כתב לה אלא על מנת לכונסה:

גמ': אפילו כתב לה כתובה, למה שיהיה חייב? הרי לא קיבל ממנה כסף כהלואה וגם לא עשו קנין ובמה הוא מתחייב לה? לא כן רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש תריהון אמרין, הכותב שטר חוב על חבירו בחזקת שהוא חייב לו, ונמצא שאינו חייב, אינו חייב ליתן לו? רוצה הוא ליתן כמה וליקרות חתנו של פלוני. ובההיא הנאה גמר ומקנה. עד כדון בשפסק וכתב לה כתובה מן האירוסין, לא כתב כתובה בשעת אירוסין ופסק מן הנשואין במה קנתה? הרי הוא כבר נקרא חתנו משעת אירוסין? רוצה הוא ליתן כמה בתשמישה שהוא ערב. עד כדון כשבעל, לא בעל שמת או גרש קדם? רוצה הוא ליתן כמה על קניינו שהוסיף שעכשיו נקראת אשתו. פסק מן האירוסין ונשאה וחזר ופסק מן הנישואין במה מתחייב על מה שהוסיף? הרי לקרות חתנו של פלוני, כבר הוא משעה שארסה קניין לא הוסיף שהרי כבר נקראת אשתו ביאה אין בו אז במה קנתה? רוצה הוא ליתן כמה ולא תחזור בה. ויכולה היא? לא כן תני, האיש אינו מוציא אלא לרצונו. אמר רבי אבין, מעיקא היא ליה, הוא משבק לה. תני, כשם שהבעל פוסק ומתחייב במה שפסק, כך האב פוסק ומתחייב במה שפסק. אלא שהבעל מזכה בכתב, והאב אינו מזכה אלא בדברים. ובלבד דברים שהן נקנין באמירה. היך עבידא? אמר גידול בשם רב, כמה אתה נותן לבנך? כך וכך. כמה אתה נותן לבתך? כך וכך. כיון שקידשה, זכת הבת בין הבנות ושאר הבנות אינם יכולות לעכב. אמר ר' חיייה בר יוסף [דף לב עמוד א] אשכח גידול רבייתא, ואמר זעירתא? יכל לאמר חידוש גדול ואמר קטן. שהרי זה פשוט שהבת זוכה במה שהבטיח לה האב, שהרי האב מוכן לשלם כדי שביתו תנשא אלא כיני. כמה אתה נותן לבנך? כך וכך. וכמה אתה נותן לבתך? כך וכך. כיון שקידשה, זכתה הבת בין הבנות והבן בין הבנים. והחידוש שאף הבן זכה במה שאמר אביו ליתן לו מלבד חלקו בירושה. אמר ר' זעירא, והדא היא זעירתא? הרי יש כאן חידוש גדול. לא נמצא קונה אשה ומטלטלין בשוה פרוטה? והא אין אדם קונה אשה ומטלטלין בשוה פרוטה. ומה בין זה לקונה קרקע ומטלטלין בשוה פרוטה. וכי אין אדם קונה קרקע וכמה מטלטלין אגב קרקע בשוה פרוטה. ולמה הייתי חושב שלא יקנה אשה ומטלטלין בשוה פרוטה?, שכן אדם קונה שתי קרקעות בשוה פרוטה. ואין אדם קונה שתי נשים בשוה פרוטה. אמר ר' אבא בר חיייה בשם ר' יוחנן, כמה אתה נותן לבנך? כך וכך. כמה אתה נותן לבתך? כך וכך. כיון שקידשה, זכת הבת בין הבנות והבן בין הבנים, ובלבד מן הנישואין הראשונים שהוא בחור והיא בתולה שבגלל השמחה האב גמר ומקנה בדיבור. ותייא כ"י דאמר רבי חנניא, המשיא את בנו בבית והוציא את כל כליו מתוכו, זכה בבית, ובלבד מן הנישואין הראשונים. תני רבי הושעיה, זכה במטלטלין, ולא זכה בבית. ומי פליג? אמר ר' ירמיה בשם ר' אבהו, תיפתר שהיה אוצרו כלים של אביו נתון שם. וכיוון שלא הוציא את אוצרו מסתמא לא הקנה את הבית לבן. אמר ר' חזקיה בשם רבי יהושע בן לוי, אם השאיר האב את אוצרו בבית, פשיטא שהבן לא זוכה בבית. לא כן צריכה, אפילו אם השאיר בבית כלים שאולין מן השוק, לא זכה הבן בבית. אמר ר' אבהו, אם [דף לב עמוד ב] אמר לו האב שנותן לו הבית לשאילה, לא זכה בהן. אתא עובדא קומי ר' יעקב בי ר' בון,

והורי כרבי אבהו. אמר ר' זעירא. הלכה זו שהבן זוכה בבית, עיקרא לית לה תימליוסין טעם, ורבני בנין וסלקון עלה מתפללים ומנסים לחדש בו דברים. **תני, כשם שהבעל פוסק ומתחייב במה שפסק, כך האב פוסק ומתחייב במה שפסק. את אמר, האב פוסק על ידי בתו. האם דוקא כשהיא נערה, שכסף הקידושין שלו, או אפילו בוגרת? נישמענה מן הדא דתנן, האב פוסק על ידי בתו, ולא אשה על ידי בתה, ולא אח על ידי אחותו אפילו היא קטנה. שנייא היא אחותו בין שהיא נערה בין שהיא בוגרת? כמו דבאחותו אין חילוק בין שהיא נערה או בוגרת, ובשתיהם לאו כלום הוא. הכא נמי גבי אב אין חילוק בין שהיא נערה או בוגרת, ובשתיהם פוסק הוא. רבי אבא קרטיגנא בעא, אפילו אחר? כגון שהשיא יתומה ופסק עבורה. האם גם הוא מתחייב באמירה? אמרין, אפילו אם הייתה בוגרת וגם אחר פסק עבורה קנתה. נישמענה מן הדא דתנן, האב פוסק על ידי בתו, לא אשה על ידי בתה, לא אח על ידי אחותו אפילו היא קטנה. כל שכן אחר. אף למדת הדין כן, כגון תן בתך לפלוני ואני אתן לך כך וכך. קח שדה פלוני, ואני נותן לך כך וכך. האם גם אז התחייב באמירה אף בלא קנין? או שכל הדין של דברים הנקנים באמירה, זה רק בנישואין. שאגב שימחת הנישואין גמר ומקנה? תנן, שלא כתב לה אלא על מנת לכונסה. כיני מתניתא, שלא הוסיף לה אלא בשביל חיבת לילה הראשון שבעל. ואם גרשה או מת מן האירוסין לא קנתה. בעל גרשה והחזירה, וכתב לה כתובה. האם עדיין חיבת לילה הראשון קיימת, ובשביל חיבת לילה הראשון כתב לה. ואם מת או גרשה קדם לא זכתה?. בעל ומת ונפלה לפני יבם. אם הוסיף לה היבם משלו, האם עדיין חיבת לילה הראשון קיימת. ובשביל חיבת לילה הראשון כתב לה. ואם מת או גרשה קדם לא זכתה?. רבי יעקב בר אחא ור' אלכסא אמרו בשם חזקיה, הלכה כר' אלעזר בן עזריה שאמר, נתאלמנו או נתגרשו מן האירוסין גובה מאתים. מן הנישואין, גובה את הכל. ר' חנניה אמר, הלכה כרבי אלעזר בן עזריה. אמר רבי ינאי, אמרו לר' חנניה [דף לג עמוד א] צא וקרא בחוץ, שאין לנו דרך להכריע הלכה כמי. דהא רבי יונה ור' זעירא אמרו בשם רבי יונתן, הלכה כר' אלעזר בן עזריה. ואמר ר' יוסא בר זעירא בשם ר' יונתן, אין הלכה כרבי אלעזר בן עזריה. אמר רבי יוסי נוקל לדעת מה באמת אמר רבי יונתן, סימן היה לן, דחזקיה ורבי יונתן שניהן אמרו דבר אחד. דתני, מי שהלך בנו למדינת הים ושמע עליו שמת, ועמד וכתב כל נכסיו לאחר ולא פירש שנותן כי אין לו יורש. ואחר כך בא בנו, מתנתו קיימת. ר' שמעון בן מנסיא אומר, אין מתנתו קיימת. שאילו היה יודע שבנו קיים, לא היה כותבן. ואמר רבי יעקב בר אחא בשם חזקיה, הלכה כר' שמעון בן מנסיא. היא ראב"ע והיא ר"ש בן מנסיא. ששניהם הולכים אחר אומדנה. כמו שרבי אלעזר בן עזריה אמר שלא כתב לה אלא על מנת לכונסה. כן ר' שמעון בן מנסיא אומר, אין מתנתו קיימת. שאילו היה יודע שבנו קיים, לא היה כותבן. וכיוון שגם חזקיה פסק כרבי אלעזר בן עזריה הלכה כמותו. ואך רבי ינאי אמר לרבי חנניה צא קרא? ואך אמר רבי יוסי בר זעירא בשם ר' יונתן, אין הלכה כר"א בן עזריה? הרי היה להם סימן שהלכה כראב"ע?. וכן נפק עובדא כרבי אלעזר בן עזריה**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ה הלכה ב

מתני': רבי יהודה אומר, רצה כותב לבתולה שטר של מאתים, והיא כותבת לו התקבלתי ממך מנה. ולאמנה מנה, והיא כותבת לו התקבלתי ממך חמשים זוז. ר' מאיר אומר, כל הפוחת לבתולה ממאתים, ולאמנה ממנה, הרי זו בעילת זנות:

גמ': תנן, רבי יהודה אומר, רצה כותב לבתולה שטר של מאתים, והיא כותבת לו התקבלתי ממך מנה. ולאמנה מנה, והיא כותבת לו התקבלתי ממך חמשים זוז. מיסבר סבר רבי יהודה אין פוחתין לבתולה ממנה ולאמנה מחמשים זוז?. ויכתוב כן משעה [דף לג עמוד ב] ראשונה? אלא בפוחת והולך. שגם לרבי יהודה כתובת בתולה מאתים ולאמנה מנה. אלא שלרבי יהודה אחר שכתב לה כדינה, יכול להפחית כמה שירצו. אם יכול להוריד כל סכום, למה כתבה המשנה התקבלתי מאה בבתולה והתקלתי חמישים באלמנה?. ויכתוב שנתקבלתי ממך כך וכך? אשכח תני בר קפרא, שנתקבלתי ממך כך וכך. אמר רבי יוחנן, לא אמר ר' יודה, אלא בסוף. אבל בתחילה, אף רבי יודה מודה. אין הוא מה נקרא בתחילה ואין הוא בסוף? חברייא אמרי בשם רבי יוחנן, עד שלא בעל זה מתחילה, ומשבעל זה נקרא בסוף. אמר ר' זעירא בשם רבי יוחנן, עד שלא כנס לחופה

נקרא בתחילה, ומשכנס **נקרא בסוף**. לא בעל וגירשה והחזירה, היא בתחלה היא בסוף ויכולה למחול. **אי** זו היא אשה ואי זו היא פילגש? ר' מאיר אומר, אשה יש לה כתובה. פילגש אין לה כתובה. רבי יודה אומר, אחת זו ואחת זו יש לה כתובה. אשה יש לה כתובה ותנאי כתובה. פילגש יש לה כתובה ואין לה תנאי כתובה. **אמר** רבי יודה בשם רב, זו דברי רבי מאיר ורבי יהודה **שאוסרים לשנות משטר כתובה ומתנאי כתובה**. אבל **לדברי חכמים**, נושא אדם אשה, ומתנה עמה על מנת שלא לזונה ולפרנסה. ולא עוד, אלא שתהא היא זונתו ומפרנסתו ומלמדתו תורה. מעשה ברבי יהושע בנו של ר"ע, שנשא אשה והתנה על מנת שלא לזון ושלא לפרנס. ולא עוד אלא שתהא זונתו ומפרנסתו ומלמדתו תורה. וכיון שבאו שני רעבון וחלקו הנכסים ביניהן ראתה שאין לה די צרכה, התחילה קובלת עליו לחכמי ישראל. אמר להן, היא נאמנת עלי יותר מן הכל. אמרה להן בודאי כך התנית עמו, **אמרו לה** אין אחר קניין כלום

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ה הלכה ג

[דף לד עמוד א] **מתני'**: נותנין לבתולה שנים עשר חדש משתבעה הבעל לפרנס את עצמה. וכשם שנותנין לאשה, כך נותנין לאיש לפרנס את עצמו. ולאמנה שלשים יום. הגיע זמן ולא נישא, אוכלות משלו, ואוכלות בתרומה. רבי טרפון אומר, נותנין לה הכל תרומה. רבי עקיבא אומר, מחצה חולין ומחצה תרומה:

גמ': **תנן**, נותנין לבתולה שנים עשר חדש משתבעה הבעל לפרנס את עצמה. **תני**, **הבגרת כתובעה ונותנים לה שנים עשר חדש**. אמר רבי הילא תני תמן נותנין לבגר שנים עשר חדש, ונותנין לה קידושין **שלושים יום** ולאמנה שלשים יום. **והא תנינן**, נותנין לבתולה שנים עשר חדש. ואת אמר הכין **שמהקידושין נותנים לה רק שלושים יום**? **אמר** רבי אבין בשם רבי הילא, לאחר בוגרה שנים עשר חדש אם עברו שנים עשר חדש מאז הבגרות, נותנין לה קידושין שלשים יום. עשת שנים עשר חדש לפני הראשון **ומת או גרשה**. ואח"כ בא השני אמר לה לא כבר הימתנת? יכולה היא לומר חיבתו עלי מן הראשון ואני זקוקה לשנים עשר חדש שוב כדי להכין תכשיטים יפים יותר. הוא אלמון והיא בתולה, והוא בעא מיסב לשאת אותה **מיד**. יכולה היא לומר, חיבתו עלי מן הבחור ואני זקוקה לשנים עשר חדש כדי להכין תכשיטים. הוא בחור והיא אלמנה והיא בעיא מיסב, יכול הוא מימר, חיבתה עלי יותר מבתולה ואני זקוק לשנים עשר חדש כדי להתכונן. היא קטנה ורוצה להגדיל, שומעין לה. **תנן**, הגיע זמן ולא נישא, אוכלות משלו, **ואוכלות בתרומה**. מתו בעליהן, אוכלות משלו ואוכלות בתרומה. אמר שמואל אחוי דרבי ברכיה, והוא ששלם הזמן **ביום רביעי**, שהוא יום נשואין לבתולות. **שלם** הזמן בג' או בה', **אמר** ר' חמא בר עוקבא בשם רבי יוסי בי רבי, חנינה ולוי תריהון אמרין, נעשה כמי שחבשוהו סופרים חז"ל. אמר רבי יהושע בן לוי, אם היתה עיכובה מחמתו, ניזונת משלו. **אבל כאן שאין העיכוב מחמתו, אינה ניזונת משלו**. תני, רבי טרפון אומר, נותנין לה הכל תרומה ויתן לה יותר תרומה כדי שתמכור ותקח חולין לימי נידותה. שהתרומה זולה מהחולין שהתרומה מצויה בכל מקום. רבי עקיבא אומר, מחצה חולין ומחצה תרומה. כיוון שהיא ישראלית ואינה רגילה בטהרות, וקרוב לודאי שתפסול את התרומה שהנשים מצויות לטמא טהרות. תני רבן שמעון בן גמליאל אומר, כל מקום שהזכיר תרומה, נותנין לה כפליים בחולין שהתרומה בזול, לכן יתן כפלים ממה שהיה נתן חולין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ה הלכה ד

[דף לד עמוד ב] **מתני'**: היבם אינו מאכיל בתרומה. עשתה ששה חדשים בפני הבעל, וששה חדשים בפני היבם, ואפילו כולם בפני הבעל חסר יום אחד בפני היבם, אינה אוכלת בתרומה. זו משנה ראשונה. ב"ד של אחריהן אמרו, אין האשה אוכלת בתרומה עד שתיכנס לחופה או מחשש שמא ימצא בה מום ונמצא מקח טעות ומעולם לא היתה אשתו, או שמא תאכיל תרומה לבני

משפחתה:

גמ': אמר רבי ירמיה, תני תמן, היבמה כל שלשה חדשים שחייבת להמתין כדי להבחין שאינה בהריון מהראשון ניזונת משל בעלה. עמד יבמה בדין וחייבו אותו ליבם או לחלוץ וברח, ניזונת משלו. חלה, כמי שברח דמי. **הלך לו** למדינת הים, כמי שברח. אלמנה שאמרה הרי אני מיגדת אלמנותי בבית בעלי, שומעין לה. **אמר רבי יוסי** בשם ר' הילא, האומר איני חולץ, כאילו אומר איני מגרש **וחייב במזונות**. אמר ר' זבדא, הורי ר' יצחק, האומר איני חולץ, כאומר איני מגרש. עשת ששה חדשים לפני הבעל וששה חדשים בפני היבם, אינה אוכלת בתרומה. ולא סוף דבר ששה חדשים לפני היבם. אלא אפילו כולם בפני היבם חסר יום אחד, אינה אוכלת בתרומה. **מתניתין**, לא כמשנה הראשונה ולא כמשנה האחרונה, אלא כמשנה האמצעית. דתני, בראשונה היו אומרים, ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה. דהוון דרשין [ויקרא כב יא] וכהן כי יקנה נפש קניין כספו **הוא יאכל בו**. שהרי, מה בין קונה אשה ובין קונה שפחה? חזרו לומר, רק לאחר שנים עשר חדש לכשיתחייב במזונותיה **אוכלת בתרומה**. בית דין של אחרון אמרו, לעולם אין האשה אוכלת בתרומה, עד שתיכנס לחופה **שמה תתן לאחיה**. וכבר שלח ר' יוחנן בן בג בג אצל רבי יהודה בן בתירה לנציבין, אמרו משמך שארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה. שלח אצלו ואמר לו, מוחזק הייתי בך שאתה בקי בסיתרי תורה. אפילו לדרוש בקל וחומר אין אתה יודע. מה אם שפחה כנענית שאין הביאה קונה אותה להאכילה בתרומה, הכסף קונה אותה להאכילה בתרומה. אשה שהביאה קונה אותה להאכילה בתרומה, אינו דין שיהא הכסף קונה אותה להאכילה בתרומה? ומה אעשה והן אמרו, לעולם אין האשה אוכלת בתרומה עד שתיכנס לחופה. וסמכו להן מקרא, כמה שנאמר [במדבר יח יג] כל טהור בביתך נשואה יאכלנו. אמר רבי יודן, הרי זה קל וחומר שיש עליו תשובה. דו יכיל מימר ליה, לא אם אמרת בשפחה כנענית, שהיא נקנית בחזקה. תאמר בזו שאינה נקנית בחזקה? וכל ק"ו שיש עליו תשובה בטל ק"ו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ה הלכה ה

מתני': המקדיש מעשה ידי אשתו, הרי זו עושה ואוכלת. המותר, רבי מאיר אומר הקדש. ר"י הסנדלר אומר חולין:

גמ': תנן, המותר, רבי מאיר אומר הקדש. ר"י הסנדלר אומר חולין. ר' מאיר אומר הקדיש שמותר מעשה ידיה כשלו. ורבי יוחנן [דף לה עמוד א] הסנדלר אומר חולין, שמותר מעשה ידיה כשלה ואינו יכול להקדיש. ר' שמעון בן לקיש אומר, במותר ממשקל ה' סלעים בצמר שהיא מחוייבת לעשות לו פליגין. ולר"מ עוד בחיה קדשו. ופותר לה במעלה לה מזונות, ואינו נותן לה מעה כסף לצרכיה. ותנינן, אם אין נותנין לה מעה כסף לצרכיה, מעשה ידיה שלה. שלרבי מאיר מעשה ידיה תחת מעה כסף ומותר מעשה ידיה תחת מזונותיה. וכיוון שלא נתן לה מעה כסף, אין ייכול להקדיש את מעשה ידיה שאינם שלו. אבל יכול להקדיש את המותר, שהם תחת מזונות והרי נותן לה מזונות. ולרבי יוחנן הסנדלר מעשה ידיה תחת מזונותיה ומעה תחת מותר. וכיון שלא נתן מעה, אין מותר מעשיה שלו ואינו יכול להקדישן. רבי יוחנן אמר במקדיש את המותר שישאר לאחר מיתה פליגין. והמחלוקת היא האם אדם יכול להקדיש דבר שלא בא לעולם. דו אמר ליה בשאינו מעלה לה מזונות ולא נותן לה מעה כסף ואין לו במעשה ידיה מחיים כלום, אבל אחר מותה הוא יורשה. אבל אם מעלה לה מזונות דברי הכל קדשו מיד, שהוא זוכה במעשה ידיה. אמר רבי זעירא תני תמן מסייע ליה לרבי יוחנן, דתני, במה דברים אמורים? בשאינו מעלה לה מזונות. אבל אם היה מעלה לה מזונות, דברי הכל קדשו. דאף שמעשה ידיה משועבדים למזונותיה יכול להקדישם. שהרי כל מה שיש לאשה משועבד לאיש לאכילת פירות. רבי שמואל בר רב יצחק אמר האם אדם יכול להקדיש מעשה ידים זו המחלוקת ביניהן. ומדובר כשנותן לה מזונות ומעה כסף. את מעשה ידיה לכ"ע אינו יכול להקדיש, כיוון שהם משועבדים למזונותיה. ובמותר פליגי. ר' מאיר אומר מעשה ידים ראויין לקדש משעה ראשונה, שאדם מקדיש דבר שלא בא לעולם. ר' יוחנן הסנדלר אומר, אין מעשה ידים ראויים לקדש משעה ראשונה, שאין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם. והא תנן, מה שאירש מאבא היום מכור לך. מה שאעלה במצודתי היום מכור לך, דבריו קיימין? אמר ר' אבהו בשם רבי יוחנן, בלוח לתכריכי אביו. שמשום כבוד אביו שלא יהיה מוטל בביזיון תקנו שיהיה מקנה אף

דבר שלא בא לעולם. והוא שיהא אביו חולה או מסוכן. והא תני מה שאעלה במצודתי היום מכור לך, דבריו קיימין? אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן [דף לה עמוד ב] והוא שתהא מצודה פרושה בפניו. ואמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן, אם אמר מה שאעלה במצודתי היום מכור לך, לא רק שאם מכר אינו מכור, אלא אף לקודש לא קדשו. למה? מפני מחלוקת ר' מאיר ור' יוחנן הסנדלר שהלכה כרבי יוחנן הסנדלר שאין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם. ר"ל אמר, שנייא היא מצודה שאינה מצויה ובזה אף רבי מאיר מודה כיון שמצודה לא עבידה דאית, דמי אמר שילכוד. אבל מעשה ידים עבידה דאית. א"ר יוסי לרבי יעקב בר אחא, נהיר דהויתון אמרין את ורבי ירמיה בשם רבי שמעון בן לקיש, מאן תני מצודה שאינה מצויה? תלוי במחלוקת רבי מאיר ור' יוחנן הסנדלר האם אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם, והלכה כרבי יוחנן הסנדלר שאין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם. משמע דעיון דעיון דעות דעות אית ליה לר"ש בן לקיש, שלא אמר בבירור אלא פעם כך ופעם כך. רבי ירמיה בעא, המקדיש מעשה ידי עבדו והיה צייד מהו? נישמענה מן הדא דתנן, המקדיש את עבדו. הוא קודש ומעשה ידיו חולין. המקדיש מעשה ידי עבדו. הוא חולין ומעשה ידיו הקדש. א"ר יוחנן, הקוטע ידי עבדו של חבירו. רבו נוטל נזקו צערו בושטו ופגמו, והלה יצא ויתפרנס בצדקה. והא תני המקדיש את עבדו יוצא הוא לפרנסה מתוכן והשאר קודש? משמע שמה שעושה העבד לפרנסתו אינו יכול להקדיש. ולמה אמר רבי יוחנן שרבו נוטל הכל ולא משאיר לו אפילו מזונות והעבד יתפרנס מהצדקה? אמר רבי אבא בר ממל [דף לו עמוד א] בבריתא מדובר שלא עלה על דעתו שימות עבדו ברעב. אבל אם התכוון להקדיש את כל מעשה ידי העבד, הכל קדוש. והא תני, המקדיש מעשה ידי עצמו כולן קידש. ולמה שם לא אומרים שיוציא כדי פרנסתו שלא עלה על דעתו שימות ברעב? א"ר אחא, מצוים ישראל לפרנס בני חורין יותר מעבדים. לא כן אמר ר' יוחנן הקוטע ידי עבד חבירו, רבו נוטל נזקו צערו ריפיו שבתו בושטו והלה יתפרנס מן הצדקה? אמר ר' אחא מצוין ישראל לפרנס עבדים קוטעין יותר מן השלימין. ר' יוחנן אכול קופד ויהיב לעבדיה שתי חמר ויהיב לעבדיה וקרי אנפשיה [איוב לא טו] הלא בבטן עושני עשהו? אמרי, תמן במידת הדין. ברם הכא במידת רחמים:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ה הלכה ו

מתני: אילו מלאכות שהאשה עושה לבעלה. טוחנת ואופה ומכבסת ומבשלת ומיניקה את בנה ומצעת המיטה ועושה בצמר. הכניסה לו שפחה אחת, לא טוחנת ולא אופה ולא מכבסת. שתיים, אינה מבשלת ולא מיניקה את בנה. שלש, אינה מצעת את המטה. ארבע, יושבת בקתידרא. רבי אליעזר אומר, אפילו הכניסה לו מאה שפחות, כופה לעשות בצמר. שהבטלה מביאה לידי זימה. רבן שמעון בן גמליאל אומר, אף המדיר את אשתו מלעשות מלאכה, יוציא ויתן כתובה. שהבטלה מביאה לידי שיעמום:

גמ': תני כל מלאכות הבית צריכה לעשות אלא שבעה גופי מלאכות מנו, והשאר לא צרכו חכמים למנותן. מניקה את בנה. אמר רבי חגי, לא אמר אלא בנה. הא תאומים לא? [דף לו עמוד ב] ולמה אמר בנה ולא אמר בן? שלא יכול לחיבה שתיניק בן חבירתה. כהדין דתני, אין האיש כופף את אשתו שתיניק בנו של חבירו. ולא האשה כופה את בעלה שתיניק בן חבירתה. נדרה שלא להניק את בנה, ב"ש אומרים, שומטין את הדד מתוך פיו. וב"ה אומרים כופין אותה. נתגרשה, אין כופין אותה. במה דברים אמורים, בזמן שאינו מכירה. אבל אם היה מכירה, כופין אותה ונותנין לה שכרה שתיניק את בנה. כמה יהא לו ויהא מכירה? ר' ירמיה בשם רב שלשה חדשים. והוה רבי זעירא מסתכל ביה בתמיה, אך תינוק קטן כזה מכיר את אימו. אמר ליה, מה את מסתכל בי? נימר לך מן ההיא דשמואל. דאמר שמואל, שלשה ימים. שמואל כדעתיה דשמואל אמר, חכים אנא לחייתא דילדין לי. ר' יהושע בן לוי אמר, חכים אנא לגזורה המוהל דגזרין לי. ר' יוחנן אמר חכים אנא לנשייא דצבתין עם אימא בזמן הלידה. תני יונק התינוק והולך עד עשרים וארבעה חדשים. מיכן והילך כיונק שקץ דברי ר'

אליעזר. ורבי יהושע אומר, יונק והולך אפילו ארבע וחמש שנים. פירש, אין מחזירין אותו. עד איכן? ר' יעקב בר אחא ורבי ירמיה אמרו בשם רב, מעת לעת. רבי חזקיה ור' אבהו אמרו בשם רבי יהושע בן לוי, שלשה ימים מעת לעת. תני, מעת לעת כרב. **אמר** ר' חזקיה רבה, במה דברים אמורים? בזמן שפירש מתוך בוריו. אבל אם פירש מתוך חוליו, מחזירין אותו מיד. בשאינו של סכנה שיכול לאכול דברים אחרים. אבל אם היה של סכנה, **אפילו** לאחר כמה ימים מחזירין אותו. **תנן**, הכניסה לו שפחה אחת וכ"ו. אמר רבי שמואל בר רב יצחק. לא סוף דבר הכניסה, אלא אפילו היא ראויה להכניס שהכניסה כסף. כהדא דתני, אשתו עולה עמו אבל לא יורדת עמו. אלמנה ובניה, יורדין אבל לא עולין, **שאם העשירו נותנים להם כפי שהי רגילים מקדם. ואם הענו נותנים להם כפי שהם עכשיו.** הפועלין, עולין אבל לא יורדין. הבת לא עולה ולא יורדת. ותכניס שפחה אחת לכל הדברים **והיא תהיה פטורה, ולמה בהכניסה שפחה אחת פטורה רק מחלק מהדברים?** אמר רבי חיה בר יודה, מפני חיים של שפחה שעובדת לצורך קיומה שלה. אמר רבי בון. על ידי שהדברים הללו של ביזיון, לפיכך תלו אותן בשפחה, **אבל ודאי גם שאר הדברים תעשה השפחה.** אמר רבי יודה בי ר' בון [דף לז עמוד א] שאין דרך האשה להיות יושבת בטילה בתוך ביתו. **לכן השפחה לא תעשה הכל במקומה.** רב הונא אמר, אפילו הכניסה לו מאה שפחות, כופה לעשות לו דברים של יחיד. מהו דברים של יחיד? סכת לו את גופו, ומרחצת לו את רגליו, ומוזגת לו את הכוס. למה? משום שהיא חייבת לעשות לו, או משום שאין ראויין להשתמש בשפחה? מה נפק מן ביניהון? הכניסה לו עבדים **זכרים.** אין תימר משום שאין ראויין להשתמש בשפחה, הרי הכניסה לו עבדים. הוי לית טעמא **אלא** משום שהיא חייבת לו. ר' אבודימא בצפרין בעי קומי ר' מנא, לא מסתברא משום שהיא חייבת לו? אמר לו, אוף אנא סבר כן, ותני כן. **דתנן**, כופה לעשות בצמר אבל לא בפשתן, מפני שהיא מסרחת את הפה, **ומשלבת את השפיות:**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ה הלכה ז

מתני': המדיר את אשתו מתשמיש המיטה. בית שמאי אומרים שתי שבתות. ובית הלל אומרים שבת אחת. התלמידים יוצאין לתלמוד תורה שלא ברשות שלשים יום. הפועלים, שבת אחת. העונה האמורה בתורה. הטיילין בכל יום. הפועלים שתיים בשבת. החמרים אחד בשבת. הגמלין אחד לשלשים יום. הספנין אחד לששה חדשים. דברי רבי אליעזר:

גמ': בית שמאי אומרים, שתי שבתות כימי לידת נקיבה שמצאנו שפורש מאשתו שבועים. ובית הלל אומרים, שבת אחד כימי לידת זכר, או כימי נדתה: התלמידים יוצאין לתלמוד תורה שלא ברשות בתיהן שלשים יום. הא ברשות בתיהן, אפילו כמה. **מניין? אמר** רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן **דכתיב** [מלכים א ה כח] וישלחם לבנונה עשרת אלפים בחדש. **חדש יהיו בלבנון ושנים חדשים בביתו.** אמר רבי אבין, חיבב הקדוש ברוך הוא פרייה ורביה יותר מבית המקדש. מאי טעמא? **דכתיב** חדש יהיו בלבנון ושנים חדשים בביתו. רב אמר **מדכתיב גבי משרתי דוד** [דברי הימים א כז א] הבאה והיוצאת חדש בחדש לכל חדשי השנה. הכא **בתחילה גבי פועל** את אמר שבת אחד, **והכא בהמשך גבי עונת פועל** את אמר פעמיים בשבת? תני בר קפרא, הפועלין יוצאין למלאכתן שלא ברשות בתיהן שבת אחת. **אבל אם הם בבית עונתם פעמיים בשבת. כתיב [שמות כא י] שארה כסותה ועונתה לא יגרע.** העונה האמורה בתורה. אית תניי תני [דף לז עמוד ב] שאר, זה דרך ארץ. עונה, זה המזון. אית תניי תני, עונה, זה דרך ארץ. שאר, זה המזון. מאן **דאמר** שאר זה דרך ארץ **דכתיב** [ויקרא יח ו] איש איש אל כל שאר בשרו **לא יקרבו.** עונה זה המזון **דכתיב** [דברים ח ג] ויענך וירעיבך. מאן **דאמר** שאר זה המזון **דכתיב** [תהילים עח כז] וימטר עליהם כעפר שאר. עונה זה דרך ארץ **דכתיב** [בראשית לא נ] אם תענה את בנותי. זה דרך ארץ. ר' אליעזר בן יעקב פתר קרייה, שארה כסותה. שתהא הכסות לפי השאר הגוף. שלא יתן לה את הילדה לזקינה, ולא את הזקינה לילדה. כסותה ועונתה. שתהא הכסות לפי העונה. שלא יתן של קייץ בימות הגשמים, ולא של גשמים בקייץ. **אם כל הפסוק הולך על חיוב בגדים,** מנא לה חיוב מזון? מה אם דברים שאין בהן קיום נפש, אינו רשאי לימנע ממנה. דברים שהן קיום נפש, לא כל שכן? מנא לה עונה? מה אם דברים שלא נישאת לכאן משעה ראשונה, אינו רשאי לימנע ממנה. דברים שנישאת לכאן משעה ראשונה לשם פריה

ורביה, לא כל שכן? ממנחה ששלח יעקב אבינו לעשו אחיו למד רבי אליעזר **שככל שבטלים יותר**, **תשמישם רב יותר**. ששילח לו כדרך הארץ [שם לב טו] עזים מאתים, ותיישים עשרים. חד לעשרה **שהם בטלים ממלאכה**. רחלים מאתים, ואילים עשרים. חד לעשרה. גמלים מיניקות ובניהם זכרים שלשים. אמר ר' ברכיה, הן על ידי שהוא צנוע בתשמישו, לפיכך לא פירסמו הכתוב שלא נאמר כמה היו. פרות ארבעים, ופרים עשרה. חד לארבע, דאינון לעיי שהם עובדים קשה. אתונות עשרים, ועיירים עשרה. חד לתרי, דאינון לעיי. רבי ירמיה בעא, אילין תלמידי חכמים. לא מסתברא מיעבדינון בטילין? א"ר מנא, לא, מסתברא דא אלא כאספון ספנים, שהן יגיעין יותר. רב אמר **מה שנאמר במשנה הלכה יא**, אוכלת עמו מלילי שבת ללילי שבת, **הכוונה לתשמיש אלא שדיבר בלשון נקייה. מכאן שעונות ת"ח מלילי שבת ללילי שבת**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ה הלכה ח

מתני': המורדת על בעלה בתשמיש, פוחתין לה מכתובתה שבעה דינרין בשבת. רבי יהודה אומר, שבעה טרפעיקין. עד מתי הוא פוחת? עד כנגד כתובתה ומוציאה בלא כתובה. רבי יוסי אומר, לעולם הוא פוחת והולך. שאם תפול לה ירושה ממקום אחר, יגבה אותה ממנה. וכן המורד על אשתו, מוסיף לה על כתובתה שלשה דינרין בשבת. רבי יהודה אומר, שלשה טרפעיקין:

גמ': הכא במורדת את אמר שבעה, והכא במורד את אמר שלשה? אמר רבי יוסי בר חנינה, היא על ידי שהיא חייבת לו שבע מלאכות, הוא פוחת ממנה שבע. והוא על ידי שהוא חייב לה שלשה שארה כסותה ועונתה, הוא מוסיף לה שלשה. הגע עצמך שהכניסה לו עבדים. הרי אינה חייבת לו כלום? הגע עצמך שהתנה עמה שאין לה לא שאר ולא כסות ולא עונה, הרי אינו חייב לה כלום? מאי כדון, כיי דאמר רבי יוחנן, צערו של איש מרובה יותר מן האשה. הדא הוא דכתיב [שופטים טז טז] ויהי כי הציקה לו בדבריה כל הימים, ותאלצהו. מהו ותאלצהו? אמר רבי יצחק בר אלעזר, שהיתה שומטת עצמה מתחתיו. ותקצר נפשו למות. הוא קצרה נפשו למות, היא לא קצרה נפשה למות. **מכאן שצער של איש מרובה יותר מן האשה**. ויש אומרים שהיתה עושה צורכה באחרים שהיתה מזנה **ולכן לא היה קשה לה**. כ"ש דתבעה, דאמר רב נחמן בשם רב נחמן, האבר הזה שבאדם. הרעיבתו השביעתו. השביעתו הרעיבתו [דף לח עמוד א] **לרבי אליעזר שאמר שספנים עונתם אחת לחצי שנה** עד כמה הוא פוחת? **האם גם כל שבוע או אחת לחצי שנה?** נשמענה מן הדא דתני רבי חייה, ארוסה **שמורדת מלהתחתן, אף שהיא חולה נדה ושומרת יבם**, כותבין לה איגרת מרד על כתובתה. מה אנו קיימין? אם בשמרדה עליו והיא נדה, התורה המרדתה עליו. אלא כן אנו קיימין, שמרדה עליו עד שלא באת נידה, ובאת לנידה. הרי אינה ראויה למרוד, ואת אמר כותבין. **אף הכא פוחת כל שבת כיוון שמרדה כשהיתה ראויה**. שאינו דומה מי שיש לו פת בסלו למי שאין לו פת בסלו. וזה אף שעונתו אחת לחצי שנה, כיוון שידוע שמרדה יש לו צער ופוחתים לה אחת לשבוע. מה מיפחות? מפרא פרנון דידה מנכסי מלוג ונכסי צאן ברזל שהכניסה לו? נישמענה מן הדא דתנן, רבי יוסי אומר, לעולם הוא פוחת והולך שמא תפול לה ירושה ממקום אחר ויחזור ויגבה ממנה. לא אמר שרבן חולקים אלא ירושה, בדבר שאינו מצוי אבל בדבר המצוי אף חכמים מודים. הדא אמרה, אפילו לפחות מפרא פרנון דידה פוחת. אמר ר"ז בשם שמואל, כותבין איגרת מרד על הארוסה אם אינה רוצה להתחתן, ואין כותבין איגרת מרד על שומרת יבם. והתני רבי חייה, נידה וחולה ארוסה ושומרת יבם, כותבין לה איגרת מרד על כתובתה? כאן כמשנה הראשונה שמצוות יבום קדמת, ואם היא אינה רוצה להתיבם כותבים לה איגרת מרד, כאן כמשנה האחרונה שחליצה קדמת, ואם אינה רוצה להתיבם אין כותבין לה. אמר רבי יוסי בר בון אפילו תימר כן כמשנה אחרונה כגון שלא רוצה גם לחלוץ. תנן, המורדת על בעלה בתשמיש, פוחתין לה מכתובתה. בית דין שאחריהן אמרו, מתרין בה ארבע שבתות, והיא שוברת כתובתה ויוצאה בלא כתובה. אמר רבי חנינה בשם רבי ישמעאל בי רבי יסא, היוצאה משם שם רע, אין לה בליות שצריכה להחזיר את הבגדים שכבר קיבלה. מורדת, יש לה. רבי סימון אמר בשם רבי יהושע בן לוי, המורדת והיוצאת משם שם רע, אין לה,

לא מזונות, ולא בליות. אמר רבי יוסה, אילין דכתבין, **תנאים בכתובה כגון** אין שנא, אין שנאת אם הוא ישנא אותה יתן לה כר וכר, ואם היא תשנא אותו יפחתו מכתובה כר וכר, תניי ממון הוא, ותניין קיים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ה הלכה ט

מתני: המשרה את אשתו על ידי שלישי. לא יפחות לה מקביים חטים, או מארבעת קבין שעורין. אמר רבי יוסי, לא פסק שעורים כפלים מחיטים, אלא רבי ישמעאל שהיה סמוך לאדום ושם השעורים גרועות:

גמ': מהו סמוך לאדום? לדרומה של ארץ ישראל

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ה הלכה י

מתני: ונותן לה, חצי קב קיטנית וחצי לוג שמן. וקב גרוגרות או מנה דבילה. ואם אין לו, פוסק לעומתן פירות ממקום אחר. ונותנין לה, מיטה ומפץ. ואם אין לו מיטה, נותן לה מפץ ומחצלת. ונותנין לה כפה לראשה, וחגור למתניה, ומנעל ממועד למועד, וכלים של חמשים זוז משנה לשנה. ואין נותנין לה, לא חדשים בימות החמה, ולא שחקים בימות הגשמים. אבל נותנין לה כלים של חמשים זוז בימות הגשמים, והיא מתכסה בלאותיהן בימות החמה, והשחקין שלה:

גמ': אמר רבי מנא, מנה, ארבע ריטלין. ונותן לה כר, נר ופתילה, כוס וחבית וקדירה. רבי יוסי אמר, כר אין לה. שאין נשי העניים ישנות על הכר. אמר רבי חייה בשם רבי יוחנן, הותרה מזונות, שלו. הותרה בליות, שלה. הדא דתימר, באשת איש. אבל באלמנה, בין שהותרה מזונות, בין שהותרה בליות שלה.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ה הלכה יא

מתני: נותנין לה מעה כסף לצרכיה. ואוכלת עמו לילי שבת. ואם אין נותן לה מעה כסף לצרכיה, מעשה ידיה שלה. ומה היא עושה לו? משקל חמש סלעים שתי ביהודה, שהן י' סלעים בגליל. או משקל עשר סלעים ערב ביהודה, שהן עשרים סלעים בגליל. ואם היתה מניקה, פוחתין לה ממעשה ידיה, ומוסיפין לה על מזונותיה. במה דברים אמורים? בעני שבישראל, אבל במכובד שבישראל, הכל לפי כבודו:

גמ': תנן ואוכלת עמו לילי שבת. רב אמר דברים אמורים לשון נקי והכוונה לתשמיש. שמעון בר אבא אמר בשם ר' יוחנן, אכילה ממש. על דעתיה דרב, אוכלת משלה. על דעתיה דרבי יוחנן, אוכלת משלו. יין אין לה, שאין עניות ישראל שותות יין. ועשירות שותות? אין, כדתני, מעשה במרתא בת בייתוס שפסקו לה חכמים סאתים יין בכל יום. ובית דין פוסקין יין? והא"ר חייה בר אדא על שום [הושע ד יא] זנות יין ותירוש יקח לב. ואך פוסקים דבר שמביא לידי תקלה? כהא דתנינן אם היתה מניקה פוחתין לה ממעשה ידיה ומוסיפין לה על מזונותיה. מהו מוסיף? רבי יהושע בן לוי אמר יין שהוא מרבה את החלב. רבי חזקיה ורבי אבהו אמרו בשם רבי יוחנן, אף לתבשילה פסקו יין. אף על פי כן קיללה אותן מרתא בת בייתוס ואמרה להן, כך תתנו לבנותיכם. אמר ר' אחא, וענינו אחריה אמן. א"ר אלעזר בר צדוק, אראה בנחמה אם לא ראיתיה מלקטת שעורים מבין טלפי סוסים בעכו, וקראתי

עליה הפסוק הזה [דברים כח נ] הרכה בך והענוגה וגו' [שיר השירים א ח] אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן וגו'. והתני מעשה במרים בתו של שמעון בן גוריון שפסקו לה חכמים בחמש מאות דינר קופה בשמים בכל יום, ולא היתה אלא שומרת יבם. אף על פי כן קיללה אותן ואמרה להן, ככה תתנו לבנותיכם. א"ר אחא וענינו אחריה אמן. א"ר אלעזר בר צדוק, אראה בנחמה אם לא ראיתיה קשורה בשערה בזנב הסוס בעכו. וקראתי עליה הפסוק הזה [דברים כח נ] הרכה בך והענוגה כו'.

הדרן עלך פרק אף על פי שאמרו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ו הלכה א

מתני': מציאה האשה ומעשה ידיה של בעלה. וירושתה שנפלה לה אחר נישואים, הוא אוכל פירות בחייה. בושתה ופגמה שלה. רבי יהודה בן בתירה אומר, בזמן שהן בסתר, לה שני חלקים ולו אחד. ובזמן שהן בגלוי, לו שני חלקים ולה אחד. שלו, נותנין לו מיד. ושלה, ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות

[דף לט עמוד א] **גמ':** תנן, מציאת האשה של בעלה. אמר רבי חזקיה בשם רבי אימי, איתפלגון רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש. חד אמר, דברי הכל. וחרנא אמר, במחלוקת ולא אתיא אלא כר"מ דאמר, גבי המקדיש מותר מעשה ידי אשתו הרי זה הקדש. א"כ אף מציאתה לבעלה. אבל לר"י הסנדלר דאמר המותר לא קדוש, דשלה הוא כ"ש מציאתה שלה. ולא ידענא מאן אמר דא ומאן אמר דא. מסתברא, דרבי שמעון בן לקיש הוא דאמר במחלוקת. דו פתר לה, במעלה לה מזונות ואינו נותן לה מעה כסף לצרכיה. ותנינן, ואם אינו נותן לה מעה כסף לצרכיה, מותר מעשה ידיה שלה. ומותר מעשה ידיים כמציאה. כי אתא רבי יעקב בר אימי, אמר בשם רבי שמעון בן לקיש, דברי הכל היא. הווי' דעוון דעוון דעות שונות אית לרבי שמעון בן לקיש שלא אמר דבר ברור. **תנן וירושתה** שנפלה לה אחר נישואים, הוא אוכל פירות בחייה. למי נצרכה? לרבי מאיר. אף על גב דרבי מאיר עביד יד העבד כיד רבו, ומה שזכתה האשה זכה בעלה. מודה שאין לו עליה אלא אכילת פירות בלבד אבל לרבנן שסוברים שיש לאשה קנין בלא בעלה, פשטיא שירושתה שלה והבעל רק אוכל פירות. תמן תנינן, מציאת בנו ובתו הקטנים. ועבדו ושפחתו הכנענים. ומציאת אשתו, הרי אילו שלו. שהוא יכול לשנותן למלאכה אחרת. מה טעמא אמרין, מציאת בנו ובתו הגדולים ועבדו ושפחתו העברים הרי אילו שלהן? שאינו יכול לשנותן למלאכה אחרת. התיבון הרי אשתו, אינו יכול לשנותה למלאכה אחרת, ואת אמר מציאתה שלו? אמר רבי יוחנן, טעם אחר יש באשה. מהו טעם אחר באשה? אמר רבי חגי, מפני קטטה. ר' יוסי לא אמר כן, אלא שלא תהא מברחת משל בעלה ואומרת מציאה מצאתי. הגע עצמך שנתן לה אחר מתנה. **למה שם לא חשויים שמה תגנוב מהבעל ותאמר שניתן לה במתנה?** קול יוצא למתנה ואין קול יוצא למציאה. הגע עצמך שמצאה בעדים **למה מציאתה שלו? גזרה זו מפני זו.** אמר רבי יוחנן, **הא דתנינן מציאת בנו ובתו הגדולים הרי אילו שלהן,** בשאין טפולין לאביהן. אבל אם היו טפולין לאביהן, מציאתן שלו. הורי ר' יצחק בהן דמשביק מגרש אינתתיה, ולא ממרק סיים לשלם לה פורנא כתובתה. שהוא מעלה לה מזונות עד שעה שהוא ממרקה. **תנן בזמן שהן בסתר, לה שני חלקים ולו אחד. למה נוטל רק אחד?** ר' רדיפה ור' אחא אמרו בשם ר' בון בר כהנא, דלא מחסר לה לא מתביש בזה. **אם כן למה בכלל נוטל?** מפני צערו שמצטער עמה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ו הלכה ב

מתני': הפוסק מעות לחתנו ומת חתנו. אמרו חכמים, יכול הוא שיאמר, לאחריך הייתי רוצה ליתן, ולך אי אפשר ליתן:

גמ': ולא דברים שהן קונין באמירה? תני בר קפרא, פוסק לשם כתובה על מנת לכנוס, וכיוון שמת קדם שכנס לא זכה בהם. וכיני, הפוסק מעות לבתו קטנה כופין אותו ליתן. הא אם פסק לגדולה לא מחייבים אותו לתת? אמר רבי אבון, הכוונה שכופין את הבעל ליתן גט, אבל גדולה שהיה בה דעת והסכימה לתנאים, לא כופים אותו לגרש, ויכול להשאיר אצלו עד שישלם האב אפילו תלבין ראשה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ו הלכה ג

מתני': פסקה להכניס לו אלף דינר עשרה מנה. הוא פוסק כנגדו בחמשה עשר מנה שהוא סוחר בהם. כנגד השום, הוא פוסק פחות חומש שהם נשחקים מהשימוש שלה. שום מנה ושוה מנה. אין לו אלא מנה. שום במנה עשרים וחמשה סלעים, היא נותנת שלשים וא' סלע ודינר שמוסיפה רבע. בארבע מאות, היא נותנת חמש מאות. ומה שהחתן פוסק, הוא פוסק פחות חומש:

גמ': מה ראו לומר בכספים אחד ומחצה, ובשום פחות חומש? אמר רבי יוסי בן חנינה [דף מ עמוד א] בכלים שמין דעתה של אשה, שהיא רוצה לכלות את כליה להשתמש בהם ולפחות אותן חומש. ובכסף שמין דעתו של איש, שהוא רוצה לישא וליתן בהן, ולעשותן באחד ומחצה. אמר רבי יוסה, זאת אומרת שאין אדם רשאי למכור כלי אשתו אחרת גם בהם היה סוחר וצריך להוסיף מחצה. דלמא רבי חייה ורבי יסא ר' אימי סלקון לשומא דברתה דרבי יוסי בן חנינה, והכניסה חפצים ומעות. אמרין ליה, פחות חומש על החפצים וכופל על המעות. אמר לון, אני פוחת חומש ואיני כופל. שאיני מתכוון לסחור במעות. והראיה שאם אינו מתכוון לסחור במעות אינו צריך להוסיף עליהם, דאמר שמעון בר אבא בשם רבי יוחנן, הכניסה לו זהב, בשוייו. לפי שאינו סוחר בהם וגם אינם פוחתים. ותני כן, הכניסה תכשיטין לעשותן דינר, בא' ומחצה. דינר לעשותן תכשיטין, בשוייהן. רבי אחא בר פפא בעא קומי רבי אימי, הכניסה לו בהמה? אמר ליה בשוייה. הכניסה לו קרקע? אמר ליה בשוייה. ואינו משתכר מהקרקע כשאוכל פירות? בקרקע אין לו אלא אכילת פירות ואין זה נחשב אלא הוא זוכה בהם כנגד פדיונה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ו הלכה ד

מתני': פסקה להכניס לו כספים. סלעה ארבע דינר נעשית ששה דינר, והחתן מקבל עליו עשרה דינר לקופה של בשמים לכל מנה ומנה. רשב"ג אומר, הכל כמנהג המדינה:

גמ': פסקה להכניס לו בחמש מאות דינר שום, עושה אותו ארבע מאות. לא עשה כן, אלא עשה אותן אלף. אם עשת קיצותא היינו שכתב שהכניסה כלים בחמש מאות ומתחייב לה אלף סתם, גובה את הכל, שכך קיבל על עצמו. ואם לאו אלא כתב שהכניסה כלים ששום חמש מאות והוסיף עליהם מעצמו עוד חמש מאות, מיגרע [דף מ עמוד א] חמש סלעים לכל מנה עשרים וחמש סלעים, ואינו נוגע בתוספת ונותן תשע מאות. פסקה להכניס לו חמש מאות דינר כספים, עושה אותן שבע מאות ומחצה. לא עשה כן אלא עשה אותן אלף, אם עשת קיצותא היינו שכתב שהכניסה חמש מאות והתחייב לתת אלף, גובה את הכל. ואם לאו אלא כתב הכניסה חמש מאות והוסיף מעצמו עוד חמש מאות מוסיף [דף מ עמוד ב] ששה דינר לכל סלע ארבע דינר ואינו נוגע בתוספת ויתן אלף מאתיים וחמישים. פסקה להכניס לו אלף זוז עשרה מנה. צריך לעשותן חמשה עשר מנה. לא עשה כן, אלא כתב לה שדה שוה בשנים עשר מנה תחת אלף זוז. אם עשתה קיצותא היינו שכתב שהכניסה אלף זוז ומתחייב לה שדה באלף ומאתים זוז ולא פרט, גובה את הכל ולא יותר, שראתה וויתרה. ואם לאו אלא כתב שהכניסה אלף זוז ועליהם הוסיף לה מאתיים זוז, ונמצא מתחייב אלף ומאתים, מוסיף [דף מ עמוד ב] ששה דינר לכל סלע ארבע דינר ואינו נוגע בתוספת, ויתן אלף שבע מאות זוז. פסקה להכניס לו מאתיים דינר שום, עושה אותו מאה שבעים וחמש. לא עשה כן, אלא עשה אותן מאתיים. בין אם עשת קיצותא שכתב שהכניסה כלים במאתים ונתחייב לה מאתיים סתם, גובה את

הכל. ובין כתב שהכניסה כלים ששונים מאתים ולא הוסיף עליהם מעצמו כלום, גובה מאתים. שאין פוחתין לבתולה ממאתים ולא למנה ממנה. הכא ברישה כשפסקה להכניס לו בחמש מאות דינר שום ולא עשה קיצותא את אמר מיגרע. והכא שהכניסה במאתים את אמר אינו מיגרע? כאן אם תפחת מהמאתים, תהיה כתובתה פחותה ממאתים, כאילו נטלה מקצת, ואין פוחתין לבתולה ממאתים. כאן אם נפחית מהחמש מאות, ישאר שיעור כתובה ולא נראה כנטלה מקצת. הכא ברישה כשפסקה להכניס לו בחמש מאות דינר שום ולא עשה קיצותא, את אמר נוגע בתוספת, וצריך לתת לה את התוספת מלבד מה שהכניסה. והכא כשהכניסה מאתים, את אמר אינו נוגע בתוספת?

שהרי על מה שהכניסה היה צריך לתת מאה שבעים וחמש, נמצא שהוסיף לה עשרים וחמש משלו. ואחר שאמרנו שאינו פוחת מהמאתים, היה צריך לתת לה מאתים עשרים וחמש. תמן הוסיף על החמש מאות שהכניסה ולא פחת מהשום. ברם הכא פחת ולא התכוון להוסיף. תניא בין בשום בין בכספים, בשום מה שהוא פוחת, ובכספים מה שהוא מוסיף, הכל לפי מה שהיא מכנסת. תנן, והחתן מקבל עליו עשרה דינר לקופה של בשמים לכל מנה ומנה. כיני מתניתא, לקופת בשמים על כל מנה. אמר רבי יוחנן, עשו הניית בשמים כהניית כספים. כמו שעל מה שהכניסה מוסיף לפי שהוא נהנה מהם. אף בבשמים על מה שהכניסה מוסיף לפי שהוא נהנה מהם. אמר רבי אבין, עשו הניית פריה ורביה שבאה בזכות הבשמים, כהניית כספים. כהדא, תלמידו דרבי יוסי סלקון לקדשין שם מקום. אשכחינן עוררין על סכום תכשיטי האשה. אמרון לון, אתניתון ביניכון? אם התניתם ביניכם, הרי יפה ועשו כפי שהתנתם. ואם לאו הכל כמנהג המדינה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ו הלכה ה

מתני': המשיא את בתו סתם. לא יפחות לה מחמשים זוז. פסק להכניסה ערומה. לא יאמר הבעל, כשתבוא לביתי אכסנה בכסותי. אלא מכסה ועודה בבית אביה. וכן המשיאין את היתומה, לא יפחתו לה מחמשים זוז. ואם יש בכיס. מפרנסין אותה לפי כבודה.

[דף מא עמוד א] גמ': רבי אבא מרי אחוי דרבי יוסי בעי. לא כן תני, מניין אפילו אמר, הריני עומד ערום ומכסה. אין אומרים לו שיעמוד ערום ויכסה. אלא מכסה בראוי לו. ולמה כשהאב פסק להכניסה ערומה לא כופין אותו לתת לפי כבודה? תמן אורחא דבר נשא להגזים מימר, הני לי אני מוכן מיקום ערטיילי ומכסייא איתתי. ברם הכא, לכן הרי התנה עמה מתחילה. תנן, וכן המשיאין את היתומה. כיני מתניתא, וכן המפרנסין שדואגים לנדוניה וצרכי החתונה את היתומה. אמר רבי חנינא, ממה שאמרה המשנה שלא יפחתו לה מחמשים זוז, זאת אומרת שאומרים לפרנסין ללוות. דו פתר לה, בשאין בכיס לווין עד חמשים. אבל אם יש בכיס, מוסיף. אמר רבי יוסי, זאת אומרת שאין אומרים לפרנסין ללוות. דו פתר לה, בשיש בכיס. אבל אם אין בכיס, פוחת. כהדא מעשה בילדה אחת ביומוי דרבי אמי, שהיה מעט כסף בקופת צדקה, ואמר רבי אמי לא לתת לה את המעט שיש, אלא ישתבוק למועדא לפרנס עניים. אמר ליה רבי זעירא, גרמית יפסוד השידוך שלא יסכימו להתחתן איתה? אלא שיתנו לה כל מה שיש לחתונתה, דמריה דמועדיא הקב"ה קיים. והוא כבר ידאג שיהיה כסף למועדים. ותייא דרבי חנינא כרבי זעירא שלווים כדי להשיא יתומה ודרבי יוסי כרבי אמי

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ו הלכה ו

מתני': יתומה שהשיאתה אמה ואחיה, וכתבו לה במאה או בחמשים זוז. יכולה היא משתגדיל להוציא מידם מה שראוי להינתן לה. רבי יהודה אומר, אם השיא האב את

הבת הראשונה ומת, יינתן לשנייה כדרך שנתן לראשונה. וחכמים אומרים, פעמים שאדם עני והעשיר. או עשיר והעני. אלא שמין את הנכסין ונותנין לה:

גמ': כיני מתניתא, אם השיא את הבת הראשונה, יינתן וכו' שבגרסא שלהם היה כתיב אם השיאו את הבת הראשונה היינו שהאחים השיאו. **וחכמים אומרים, פעמים שאדם עני והעשיר. או עשיר והעני. אלא שמין את הנכסין ונותנין לה. מה טעמם של חכמים?** שפעמים שאדם משיא את בתו ונותן עליה מעות. ופעמים שאדם משיא את בתו ונוטל עליה מעות. רבי זעירה שאל לרב נחמן בר יעקב ולרב אמי בר פפי [דף מא עמוד ב] מאן תנא **שהבת נוטלת עישור נכסים לנדוניה?** אמר לו רבי זעירה בשם רב ירמיה, עישור נכסים כרבי. בעון קומי רבי, הרי שהיו עשר נקיבות וכן. אם נטלה הראשונה עישור נכסים, והשנייה עישור, נכסין והשלישית והרביעית, והחמישית, וכן עד לעשירית. אין כן, לא נשתייר לכן כלום? אמר להן, הראשונה נוטלת עישור נכסין ויוצאה. והשנייה נוטלת עישור נכסים מן המשתייר. והשלישית מן המשתייר. והרביעית מן המשתייר. עד עשירית מן המשתייר. נמצאו הבנות נוטלות תרין חולקין פרא ציבחר. והבן נוטל חד חולק ואוף ציבחר. הרי שהיו שתי נקיבות וכן אחד, ונטלה הראשונה עישור נכסים. לא הספיקה השנייה ליטול עישור נכסים, עד שמת הבן. רבי חנינה סבר מימר, השנייה נוטלת עישור נכסים, והשאר חולקות אותו בשוה. אמר ליה רבי יוחנן, תמן מה שתקנו **עישור נכסים בשלא היה לה אלא להתפרנס, שהכל לבן.** ברם הכא **שהיא יורשת**, תמכור את השאר ותתפרנס ממנו. אמר ר' טבי בשם רבי יאשיה, טעמא דרבי חנינה **שאמר שכן לוקחת עישור נכסים קדם החלוקה, שעישור נכסים השתעבד לה עוד בחיי הבן.** ואם היה מוכר את הקרקעות היתה גובה מהלקוחות. אין מן המשועבדין היא גובה, לא כל שכן ממה שלפניה? רבי יוחנן **שאמר שאינה גובה עישור נכסים** כדעתיה, דאמר רבי זעירא, רבי יוחנן לא גבי **לפרנסה מנכסים משועבדים** ממילא אין ק"ו. מאן גבי? רבי חנינה גבי. רבי יסא איתפקד גביה מדל מטלטלין דיתמין. והוה תמן יתמין יתומות בעיין מפרנסא. אעיל עובדא קומי רבי אלעזר וקומי רבי שמעון בר יקים. אמר רבי שמעון בר יקים, לא מוטב שיתפרנסו משל אביהן ולא מן הצדקה? אמר ליה רבי אלעזר. **לגבות עישור נכסים ממטלטלים** זה דבר שאילו יבוא לפני רבותינו, ואין רבותינו נוגעין בו **שהסתפקו מה הדין.** ואנו עושין אותו מעשה? אמר רבי יוסי, אנא יהיב לון **ליתומות.** ואין קמון יתמי וערון יערערו, אנא יהיב לון **משלי.** אפילו כן, חמון **היתומין שנתנו לבנות** ולא עירון. רבי זעירא בעא קומי רבי יוסי, היך עבדין עובדא **האם גובים עישור נכסים ממשועבדים או לא?** אמר ליה, כרבי חנינה, **שגובים מנכסים משועבדים לפרנסה** ואם בת אחת לקחה עישור נכסים ומת הבן, השניה לוקחת עישור מק"ו וחולקים בשאר, וכן נפק עובדא כרבי חנינה. אמר רבי אבון בשם רבי הילא, רואין את הנכסין כאילו חריבין **בשעה שמת האב, ואן גובין לפרנסה מהשבח שהשיבו היתומים**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ו הלכה ז

מתני': המשליש מעות לבתו לקנות לה שדה, והיא אומרת נאמן עלי בעלי שינתן לו הכסף. יעשה שלישי, מה שהושלש בידו ולא ישמע לה שמצווה לקיים דברי המת דברי ר"מ. אמר רבי יוסי מה יעזור אם השליש יקנה את הקרקע [דף מב עמוד א] וכי אינה אלא שדה אחת שהשליש יקנה, והיא רוצה למוכרה, הרי יכולה היא למכור אותה אז במקום זה שיתן לה את הכסף וכאילו והרי היא מוכרה מעכשיו. במה דברים אמורים, בגדולה. אבל בקטנה אין מעשה קטנה כלום וגם לרבי יוסי יעשה שלישי מה שהושלש בידו.:

גמ': מתניתא בפסק שרוצה השליש לקנות לה קרקע מן האירוסין. שעדין לא זוכה בהן הבעל אבל אם פסק מן הנישואין, אף רבי מאיר מודי. אבל אם האבא השליש את הכסף מן הנישואין, היא המחלוקת. **שארבי מאיר מצווה לשמוע בקול המת, והרי האב ידע שהבעל יכול למכור ואעפ"כ ציווה את השליש לקנות קרקע.** האומר תנו לבניי שקל בשבת, והן ראויין ליטול סלע. נותנין להן סלע. אל תתנו להן אלא שקל. נותנין להן שקל. ולמזון האשה והבנות, בין שאמר תנו **שקל**, בין שאמר אל תתנו **אלא שקל**, נותנין להן **שקל**. ובלבד שיש בזה כדי לזון אותם שרק לגבי הבנים יש אומדנא שיתכונן לתת כדי צרכם. תני רבן שמעון בן גמליאל אומר.

מאיר היה אומר, האומר תנו לבניי שקל בשבת, והן ראויין ליטול סלע. נותנין להן שקל, והשאר מתפרנס מן הצדקה. וחכמים אומרים, גובין והולכין עד שיכלו הנכסים, והשאר יתפרנסו מן הצדקה.

אמר רבי יוסי, הדא פשטה שאילתא דחילפי. דאילפא ורבי יוחנן הוּו גרסי באורייתא, דחיקא להו מילתא טובא, אמרי: ניקום וניזיל וניעבד עיסקא, ונקיים בנפשין אפס כי לא יהיה בך אביון. אזלו אותבי תותי גודא רעיעא. הוּו קא כרכי ריפתא. אתו תרי מלאכי השרת, שמעיה רבי יוחנן דאמר חד לחבריה: נישדי עלייהו האי גודא ונקטלינהו, שמניחין חיי עולם הבא ועוסקין בחיי שעה! אמר ליה אידך: שבקינהו, דאיכא בהו חד דקיימא ליה שעתא. רבי יוחנן שמע, אילפא לא שמע. אמר ליה רבי יוחנן לאילפא: שמע מר מידי? - אמר ליה: לא. אמר: מדשמעי אנא ואילפא לא שמע. שמע מינה לדידי קיימא לי שעתא. אמר ליה רבי יוחנן: איהדר ואוקי בנפשאי כי לא יחדל אביון מקרב הארץ. רבי יוחנן הדר, אלפא לא הדר. עד דאתא אילפא - מליך

רבי יוחנן. אמרו לו: אי אתיב מר וגריס לא הוה מליך מר? אמרי, יתיב על גיף נהרא, ואמר כל שיאמר לי מתנייתא דרבי חייא. ולא אפיקת מתנייה דרבי חייא רבא מן מתנייתא, יזרקוני לנהרא. אתא ההוא סבא, תנא

ליה: האומר תנו שקל לבניי בשבת והן ראויין לתת להם סלע נותנין להם סלע. ואם אמר אל

תתנו להם אלא שקל, אין נותנין להם אלא שקל. אם אמר מתו ירשו אחרים תחתיהם בין שאמר

תנו, בין שאמר אל תתנו אין נותנין להם אלא שקל. אמר ליה, הא מני רבי מאיר היא דאמר מצוה

לקיים דברי המת. דתנן יעשה שלישי מה שהושלש בידו: תני, אם אמר מתו ירשו אחרים תחתיהם

בין שאמר תנו, בין שאמר אל תתנו אין נותנין להם אלא שקל. לא כן אמר רבי אבהו בשם ר' יוחנן,

כל הלשונות אדם מזכה חוץ מלשון ירושה? לית כאן ירתון אלא יטלון. רבי זעירא בעא קומי רבי מאן,

אולי הבריתא כמ"ד שכיוון שנאמר כאן אצל הבנים שנאמר תנו בלשון מתנה. אף שלאחרים כתב בלשון

ירושא זה מועיל? דאיתפלגון. כתב כל נכסיו לשני בני אדם כאחת. כתב לזה בלשון מתנה, ולזה

בלשון ירושה רבי אלעזר אמר, מכיון שזכה זה בלשון מתנה, זכה זה בלשון ירושה. רבי יוחנן אמר,

נראין דברים שזה שכתב לו בלשון מתנה זכה, בלשון ירושה לא זכה. אמר רבי פינחס, אתא עובדין

קומי רבי ירמיה ואמר, מכיון דרבי אלעזר אמר אולפן שקיבל מרבתי. ורבי יוחנן אמר נראין. ואמר ר' יוחנן, לא

תעבדון עובדא עד דאמינא הלכה למעשה לפיכך הלכה כרבי אלעזר. אמר רבי שמואל. את שיטת ר"א לא רבי

מאיר אמרה? בבריתא תנו שקל לבני ואם מתו ירשו אחרים תחתיהם שאמרנו שהיא כדעת ר' אליעזר. [דף מג עמוד א] אם כך

למה אמר רבי ירמיה, שרק בגלל שרבי יוחנן אמר את דבריו בלשון נראים ולא בתורת הלכה, לכן

לא פוסקים כמותו? הרי אפילו היה חולק על ר"א בלשון הוראה, שמא כלום היא? שהרי הוא

חולק על הבריתא של רבי מאיר. לא כן אמר רבי יסא בשם ר' יוחנן, צמר הבכור שטרפו בטל ברוב.

ואייתי רבי חייא ציפורייא קומי רבי אימי ליטרא צמר בכור שהתערבב בשמונה ליטרות של פשוט

, ולא הורי ליה להיתר ולא רצה לסמוך על ההיתר של רבי יוחנן. משום דאמר רבי יסא, לא מתניתא

היא? דתנן האורג מלא הסיט מצמר הבכור בבגד, ידלק הבגד. משער הנזיר ומפטר חמור בשק, ידלק

השק. אף שהרוב כשר. רואים שלא פוסקים כרבי יוחנן מפני דעתו של רבי מאיר. אף כאן לא

פוסקים כרבי יוחנן משום הבריתא של רבי מאיר. הדא מתניתא פליגא על רבי יוחנן דתנן. כתב בין

בתחילה תנתן לו שדה פלונית וירשנה בין באמצע יירש שדה פלונית ותנתן לו וירשנה בין בסוף יירשנה ותנתן לו דבריו קיימין.

מה שאמר רבי יוחנן תמן שלא מועיל לשון מתנה כשכתב גם לשון ירושה, בשני בני אדם, לזה

בלשון מתנה ולזה בלשון ירושה. ברם הכא מדובר שכתב לכל אחד ואחד בלשון מתנה, ולכל אחד

ואחד בלשון ירושה. במקרה כזה שכתב לאותו אדם פעם בלשון מתנה ופעם בלשון ירושה, אף

רבי יוחנן מודה שמועיל. תנן המשליש מעות לבתו, והיא אומרת נאמן עלי בעלי וכ"ו. לרבי יוסי

אין מצווה לקיים דברי המת וינתנו המעות לבעל האשה. ר' חגי' בעא קומי רבי יוסי. אם אין מצוה

לקיים דברי המת, אם כן כשמת, נתבטל השליחות והכסף שייך ליורשים, וכשנותן הכסף לבעל וכי

אינו חב לאחרים? אמר ליה, בשאין שם אחין. ואינו חב לאחי אביו שאף הם יורשים? ואף שבת קדמת

לירושא כאן לא נתן האב בתורת ירושה אלא בתורת מתנה. ומסתמא אינו רוצה שתקבל בתורת ירושה אמר רבי חנניה בריה דרבי

הילל, רוצה הוא בתקנת ביתו יותר מקרוביו: ורק לגבי האחים אומרים שכשנתן לה בתורת מתנה אינו רוצה שתקבל בתורת

ירושא. אבל לגבי שאר קרובים ודאי הבת עדיפה, וחוזרת ומקבלת מדין ירושה והיא קדמת לשאר קרובים

הדרן עלך פרק מציאת האשה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ז הלכה א

מתני': המדיר את אשתו מליהנות לו. עד שלשים יום יעמיד לה פרנס. יותר מיכן, יוציא ויתן כתובה. רבי יהודה אומר, בישראל חדש אחד יקיים. שנים יוציא ויתן כתובה. [דף מג עמודא] בכהן שנים יקיים, שלשה יוציא ויתן כתובה:

גמ': תמן תנין, המדיר את אשתו מתשמיש המיטה שבת אחת יוציא ויתן כתובה והכא את מר הכין שלשים יום? תמן, במדירה מגופו מתשמיש. ברם הכא, במדירה מנכסיו. ויש אדם נודר שלא לפרוע את חובו, הרי הבעל מחוייב לאשתו? א"ר יוסי בן חנינה, מכיון שבידו לגרשה וליתן לה כתובה ולהיפטר ממזונותיה, כמי שאין בו חוב, לכן הנדר חל. והרי כל עוד לא גרש הוא חייב במזונותיה ולמה שיחול הנדר. תהא יושבת וממתנת. ואם גרש, הרי יפה. ואם לאו, יעלה לה מזונות? כמאן דאמר אין מזונות האשה מדבר תורה אלא תקנת חכמים. ולכן חל הנדר. כהדא דתני, אין בית דין פוסקין לאשה מזונות מדמי שביעית, שנראה כפורע חוב בדמי שביעית. אבל ניזונת היא אצל בעלה בשביעית. ואם בעלה היה חייב במזונותיה דבר תורה, נמצא פורע חובו בדמי שביעית. אלא ודאי מזונות האשה מדרבנן. אפילו אם אינו חייב במזונותיה אלא מדרבנן. עדיין למה לא יעשו אותה כפועל שאינו יפה שוה פרוטה. שגם אותו בעל הבית חייב להאכיל רק מדרבנן, ואעפ"כ נחשב כפורע חוב ואינו יכול לאכול. אף באשה נאמר שאף שאינו חייב לזון אותה מהתורה אלא רק מדרבנן, עדיין יחשב כפורע חוב ותהיה אסורה לאכול מדמי שביעית. הדא אמרה שלא עשו אותה כפועל שאינו יפה שווה פרוטה. ומה שאדם נותן לאשתו מזונות, אף שהוא מתקנת חכמים, נחשב מרצון כחסד שגם ללא תקנתם היה רוצה לתת לה מזונות. תנן, המדיר את אשתו מליהנות לו. עד שלשים יום יעמיד לה פרנס. יותר מיכן, יוציא ויתן כתובה. ויעמיד פרנס לעולם? כהדא דתנן המדיר את חברו ואין לא מה יאכל, הולך לחנווני המכירו ואומר לו, איש פלוני מודר ממני הנייה ואיני יודע מה אעשה, והוא נותן לו ובא ונוטל ממנו. [דף מג עמוד ב] ולמה כופין אותו להוציא? רשות ביד האשה לומר אי איפשי להתפרנס מאחר אלא מבעלי. והתנין המשרה את אשתו על ידי שלישי משמע שאפשר להעמיד פרנס לעולם? כאן בשקיבלה עליה, וכאן בשלא קיבלה עליה. אי בשלא קיבלה עליה, אפילו יום אחד לא יעמיד? חכמים תקנו שתהיה מגלגלת עמו שלשים יום. שמא ימצא פתח לנדרו. שמואל אמר, במדירה שלשים יום. אבל במדירה לעולם, מיד יוציא ויתן כתובה. רבי זעירא ורבי אבינא אמרו בשם רב, ואפילו במדירה לעולם, מגלגלת עמו ל" יום. שמא ימצא פתח לנדרו. אית תניי תני ל" יום. ואית תניי תני עד ל". מאן דאמר שלשים משמע שהנדר היה ליותר זמן, מסייע לרב. ומאן דאמר עד שלשים, מסייע לשמואל דמשמע שהנדר היה עד שלושים. תני, [תוספתא כתובות ז א] עד שלשים יום יעמד פרנס, ובכהנת שלשה חדשים דברי ר' מאיר. ר' יהודה אומר בישראל חדש אחד יקיים שנים יוציא ויתן כתובה. ובכהנת שנים יקיים שלשה יוציא ויתן כתובה. לכאורה רבי מאיר ורבי יהודה אומרים דבר אחד, אז במאי פליגי? רבי יוסי אומר בכוהנות פליגין. דבישראל ר"מ במשנה אומר עד שלשים יום יעמיד לה פרנס. יותר מיכן, יוציא ויתן כתובה, הכוונה בסוף שנים. רבי יהודה אומר בישראל חדש אחד יקיים ושנים יוציא ויתן כתובה הכוונה בסוף שנים נמצא שבישראל אינם חולקים. ומה שאמר רבי יהודה שבכהנת שנים יקיים שלשה יוציא ויתן כתובה הכוונה בתחילת שלש. ותני בברייתא דר"מ פליג דתני ובכהנת שלשה חדשים דברי ר' מאיר, הכוונה בסוף שלשה. נמצא שבכהנים הם חולקים. אמר ליה רבי מנא, הן דלא תניתה פליגא את עבד ליה פליגא? אלא בישראל פליגין כמו שנראה מפשט המשנה שלנו. שהרי כהנים בכלל לא זכרו במשנה מה שאמר ר"מ בישראל יותר מיכן יוציא ויתן כתובה הכוונה בתחילת שנים. ר' יודה אומר בישראל חדש אחד יקיים ושנים יוציא ויתן כתובה הכוונה בסוף שנים. אבל בכוהנות שנים יקיים שלשה יוציא ויתן כתובה הכוונה בסוף שלשה בין לר"מ בין לרבי יהודה. ותני כן בסוף שלשה דברי הכל:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ז הלכה ב

[דף מד עמוד א] **מתני'**: המדיר את אשתו שלא תאכל אחד מכל מיני פירות, יוציא ויתן כתובה. ר"י אומר, בישראל חודש א' יקיים, שנים יוציא ויתן כתובה. ובכוהנת, שנים יקיים, שלשה יוציא ויתן כתובה:

גמ': ויש אדם שמדיר את חברו **מהחיים** הרי אי אפשר לחיות בלי לאכול משום פרי בעולם? אלא **באמר** לה אם תאכלי מחפץ פלוני תהא אסורה מנכסיו. אכלה מאותו החפץ ותהא אסורה מנכסיו. **והא בראשה** דפירקא **תנן**, המדיר את אשתו מליהנות לו. **עד שלשים יום יעמיד לה פרנס. ולמה כאן כשהבעל מדיר מוציא מיד? אלא** בשנדרה אשתו, ושמע בעלה ולא היפר לה. וכמאן **דאמר** הוא נתן אצבעו בין שיניה, **ולכן יוציא ויתן כתובה**. דכשהוא מדיר אותה היא מקווה שיתפס לכן ממתנה חדש אבל כשהיא נדרה והבעל לא הפר לה, היא חושבת שהוא שונא אותה ואינה רוצה להמתין כלל אמר רבי חונה, אפילו כמאן **דאמר שכשנודרת ולא מפר לה הבעל**, היא נתנה אצבעו בין שיניה **ותצא** שלא בכתובה. מודי במקניטה ונדרה **שיוצאה בכתובה**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ז הלכה ג

מתני': המדיר את אשתו שלא תתקשט באחד מכל המינים, יוציא ויתן כתובה. רבי יוסי אומר, בעניות, בשלא נתן קיצבה. אבל בעשירות שלשים יום:

גמ': רב הונא אמר, כיני מתניתא. בעניות, שלא נתן קיצבה. בגרסא שלהם היה כתוב שלא נתנה קצבה. **עולא** בר ישמעאל אמר, בעניות, שלא נתן קיצבה אבל אם נתן קיצבה, אפילו עד עשר שנים, מותר. שאין שועל **מת בעפר** פרין. אמר נתן בר הושעיה אמר רבי יוחנן, חוץ מן הרגל. **שברגל אפילו עניות רגילות להתקשט**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ז הלכה ד

מתני': המדיר את אשתו שלא תלך לבית אביה. בזמן שהן עמה בעיר, חדש אחד, יקיים. שנים, יוציא ויתן כתובה. בזמן שהן בעיר אחרת. רגל אחד יקיים. שנים, יוציא ויתן כתובה:

גמ': אמר רבי זעירא. תני תמן, הדירה שלא תרחצי במרחץ. בכרכים, שבת אחת. ובכפרים, שתי שבתות. שלא תנעלי מנעל. בכפרים, שלשה חדשים. ובכרכים, מעת לעת. **תנן**, בזמן שהן בעיר אחרת. רגל אחד יקיים. שנים, יוציא ויתן כתובה: ר' יוחנן אמר, ברגל רדופין שנו. אי זהו רגל הרדופין? אמר ר' יוסי בי רבי בון, זה רגל הראשון, שהיא רדופה לילך לבית אביה לספר שיבחה בבית בעלה. ואביה רודפה שתחזור לבית בעלה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ז הלכה ה

[דף מד עמוד ב] **מתני'**: המדיר את אשתו שלא תלך לבית אבל או לבית המשתה. יוציא ויתן כתובה, מפני שנועל בפניה. ואם היה טוען משום דבר אחר, רשאי. אם אמר לה שתאמרי לפלוני מה שאמרתי לך. או שתהיי ממלאה ומערה לאשפות. יוציא ויתן כתובה:

גמ': הדירה שלא להשאיל נפה וכברה. יוציא ויתן כתובה, מפני שהוא משיאה שם רע בשכינותיה. וכן היא שנדרה שלא להשאיל נפה וכברה. תצא שלא בכתובה, מפני שהיא משיאתו שם רע על שכיניו. הדירה שלא תלך לבית האבל או לבית המשתה. יוציא ויתן כתובה. שלמחר מתה מוטל לפניה, ואין

בריייה משגחת עליה. וכן היא שנדרה שלא תלך לבית האבל או לבית המשתה. תצא שלא בכתובה. שלמחר מתו מוטל לפניו, ואין ברייה משגחת עליו. רבי מאיר אומר משום רבי עקיבה רבו [קהלת ז ב] טוב ללכת אל בית אבל, מלכת אל בית משתה. באשר הוא סוף כל האדם, והחי יתן אל לבו. מה תלמוד לומר והחי יתן אל לבו? אלא עבד דיעבדון לך. ספוד דיספדון לך. קבור דיקברון לך. לוויי דילוון לך. **תנן**, אם היה טוען משום דבר אחר, רשאי. **מאי דבר אחר?** משום שם רע **שיש שם אנשים פרוצים**. אמר לה, על מנת שתאמרי לאיש פלוני מה שאמרת לי ביחיד. או מה שאמרת לי ביחיד. או שתהא ממלא ומערה לאשפות, יוציא ויתן כתובה. **מאי שתהא ממלא ומערה לאשפות?** תמן אמרין, כגון מעשה ער **שתפלוט הזרע ולא תהרה**. ורבנין דהכא אמרין, דברים של בטלה **ויוציא כיוון שגורם לה שתראה כשוטה בעיני הבריות**.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ז הלכה ו

מתני': אילו יוצאות שלא בכתובה. העוברת על דת משה ויהודית. ואי זו היא דת משה? מאכילתו שאינו מעושר, ומשמשתו נידה, ולא קוצה לו חלה, ונודרת ואינה מקיימת. ואי זו היא דת יהודית? יוצאה וראשה פרוע, וטווה בשוק, ומדברת עם כל אדם. אבא שאול אומר, אף המקללת יולדיו בפניו. רבי טרפון אומר, אף הקולנית. אי זו היא הקולנית? כל שהיא מדברת בתוך ביתה ושכיניה שומעין את קולה:

גמ': וכולהון בעדים **שאמרה**, פלוני עישר לי. פלוני ראה כיתמן, פלוני קצה חלתה, פלוני התיר את נדרה **ובדקו** כולהון ולא אשכחון. מאכילתו שאינו מעושר ומשמשתו נידה ואינה קוצה לו חלה ונודרת ואינה מקיימת. ניחא כולהון דאית לה בהון **שמכשילה אותו**. נודרת ואינה מקיימת, מה אית לה בהדיה? יכיל מימר, אי איפשי אשה **נדרנית**, שהיא קוברת את בניה. **דתני** בשם רבי יודן, בעון נדרים הבנים מתים דכתיב [ירמ' ב ל] לשוא הכיתי את בניכם. **ואמרין על עסקי שאו שנדרתם ולא קיימתם**. ו**שיוצאה** וראשה פרוע. **אפילו** לחצר אמרו, ק"ו למבוי. **אמר** רבי חייה **בשם רבי יוחנן**. **היוצאה בקפלטין** מטפחת רשת שלה, אין בה משום ראשה פרוע. הדא דתימא, לחצר. אבל למבוי, יש בה משום יוצאה וראשה פרוע. לענין זה יש חצר שהוא כמבוי. ויש מבוי שהוא כחצר. חצר שהרבים בוקעין בתוכה, הרי הוא כמבוי. ומבוי שאין הרבים בוקעין בתוכו, הרי הוא כחצר. אבא שאול אומר, אף המקללת יולדיו **בפני ילדיו**. **תנן**, ר"ט אומר, אף הקולנית. איזו היא הקולנית? שמואל אמר, כל שהיא מדברת ושכינותיה שומעות אותה. רב אמר, כל שקולה הולך ממיטה למיטה בשעת תשיש אפילו באותו בית. תני רבי חנין בשם רבי שמואל, אחד [דף מה עמוד א] נשים שאמרו אין להן כתובה. ואחד נשים שאמרו יוצאות שלא בכתובה, כגון היתומה **שמיאנה**, והשנייה, והאיילנית. לא שנו, **רק בכתובת מנה מאתים**, אלא אפילו היתה כתובה של אלף דינר מאבדת. ונטולת בליות ממה שיש לפניה. והיוצאה משום שם רע, אין לה בליות. מהו נסב מן הפרא פרנון נכסי מלוג וצאן ברזל דידה? רבי זעירא אמר, נסבה. ר' הילא אמר, לא נסבה. רבי הילא עבד לה כמיתה **שמאבדת הכל**. **אמר** רבי הילא **אמר** ר' יסא, **ורבי אבא** בר כהן מטי בה בשם ר' חנינה בן גמליאל. נשים שאמרו **במשנה שלנו** יוצאות שלא בכתובה, לא שנו **רק** כתובת מנה מאתים, אלא אפילו היתה כתובתה של אלף דינר, מאבדת **הכל**. **אמר** ר' סימון אמר רבי יוחנן, כל המשניות מחוברות **למשנה** זו. אמר רבי מנא קומי ר' יסא, בהיי דא מתניתא לאזה משנה מתכוון רבי יוחנן? **במה דתני ר' חנין בשם שמואל שאחד נשים שאמרו שאין להן כתובה ואחד נשים שאמרו איבדה כתובתה אין להן כלום** והיא דעת יחיד? אמר ליה דברי הכל היא ותני רבי חייה כן, **דתני**, נשים המעברות על הדת, מאבדות את הכל. **אמר** רבי אלעזר בשם רבי חנינה, ראו אותה חוגרה בסינר **ורוכל** יוצא מתוך ביתה. כאור הדבר **ותצא**. רוק על גבי מיטתה, כאור הדבר **ותצא**. רוק על גבי מיטתו, כאור הדבר **ותצא**. סנדלו לפני מיטתה, כאור הדבר **ותצא**. סנדלה לפני מיטתו, כאור הדבר **ותצא**. שניהם יוצאין ממקום אפל, כאור הדבר **ותצא**. מעלין זה את זה מן הבור, כאור הדבר **ותצא**. ידיה שניהם טופחות על יריכה במרחץ להפליט הזרע, כאור הדבר **ותצא**. **אמר** רבי יסא, בר איקא בשם רבי יהודה, וכולהון אם הביאה ראייה לדבריה, נאמנת. **אמר** רב אדא בר אחוה

בשם רב, מעשה בא לפני רבי ואמר, מה בכך. בעיין קומי, אפילו ראו אותו נותן פיו על פיה שלה? אמר [דף מו עמוד א] כזה כאור. מעשה באחד שראו אותו נותן את פיו על פיה שלה, אתא עובדא קומי רבי יוסי אמר, תיפוק בחצי פרן כתובה. והויין קריביה עררין ואמרין, אין סוטה היא, תיפוק בלא פרן. ואין לית סוטה היא, תיסב פרן שלים. אמר לון רבי מנא, אייתון פרנה נקריניה. אייתון פרנה ואשכחון כתוב בגווה, אין הדא פלנית, תסבי להדין פלוני בעלה, ולא תיצבי בשותפותיה, תהוי נסבה פלגות פרן. אמר רבי אבין, מכיון שקיבלה עליה שיתן את פיו על פיה שלה, כמאן דשנאת לבעלה, ולית לה אלא פלגות פרן. היא גו חובה חיק והוא גו חובה שראו אותם מחובקים, סוטה הרי היא כזונה ותצא בלא כתובה מגפפין, סוטה. מנשקין, סוטה. תרעה טריד נכנסו ונעלו את הדלת במנעול, סוטה. מוגף, צריכה.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ז הלכה ז

מתני': המקדש את האשה על מנת שאין עליה נדרים ונמצאו עליה נדרים. אינה מקודשת. כנסה סתם ונמצאו עליה נדרים. תצא שלא בכתובה. על מנת שאין בה מומין ונמצאו בה מומין, אינה מקודשת. כנסה סתם ונמצאו בה מומין, תצא שלא בכתובה. כל המומין שפוסלין בכהנים, פוסלין בנשים. היו בה מומין ועודה בבית אביה, האב צריך להביא ראייה שמשנתארסה נולדו בה מומין אילו, ונסתחפה שדהו. נכנסה לרשות הבעל. הבעל צריך להביא ראייה שעד שלא נתארסה היו בה מומין אילו, והיה מקחו מקח טעות, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים, במה דברים אמורים? במומין שבסתר. אבל במומין שבגלוי, אינו יכול לטעון. אם יש מרחץ עמו באותה העיר, אף מומין שבסתר אינו יכול לטעון. מפני שהוא בודקה על יד קרובותיו:

גמ': גבי מומים תנינא שהמומין שפוסלים כהן, הם המומין שאם היו בה ולא ידע כשלקחה הרי זה מקח טעות. אבל גבי נדרים לא נאמר באילו נדרים אם היו בה ולא ידע כשלקחה הרי זה מקח טעות. אמר רבי יוחנן בשם רבי שמעון בן יצדק. כגון אם נדרה שלא לאכל בשר, ושלא לשתות יין, ושלא ללבוש בגדי צבעונין. אמר רבי זעירא, כלי פשתן הדקין הבאים מבית שאן ככלי צבעונין הן. אמר רבי יוסי, מתניתא בשאמר לה על מנת שאין עליך נדרים. אבל אם אמר, על מנת שאין עליך כל נדר. אפילו נדרה שלא לאכל חרובין, נדר הוא והרי זה מקח טעות. הלכה אצל הזקן והתיר לה. הרי זו מקודשת. אצל הרופא וריפאה, אינה מקודשת. מה בין זקן ומה בין רופא? זקן עוקר את הנדר מעיקרו. רופא אינו מרפא אלא מיכן ולהבא. אית תניי תני, אפילו הלכה אצל הזקן והתיר לה, אינה מקודשת שאין אדם רוצה שתתבזה אשתו בבית דין. מתניתא שאמרה שאפילו אם הלכה לחכם והתיר לה אינה מקדשת, דרבי אלעזר היא. דתני תמן, המוציא את אשתו משום נדר, לא יחזיר. רבי מאיר אומר, נדר שצריך חכם לא יחזיר. שלא יאמר, אילו הייתי יודע שחכם יכול להפר, לא הייתי מגרש. ונמצא גט בטל ובניה ממזרים. ורבי אליעזר אומר, אין אדם רוצה שתתבזה אשתו בבית דין. ואמר רבי אלעזר, לא אסרו זה, אלא מפני זה. מה טעמא דרבי אלעזר? בדין היה שנדר שהוא צריך חקירת חכם יחזיר. שהרי לא יטען, אילו הייתי יודע שחכם מתיר לא הייתי מגרש. כיוון שאין אדם רוצה שתתבזה אשתו בבית דין. מפני מה אסרו? מפני נדר שאינו צריך [דף מו עמוד א] חקירת חכם. שיכול לטעון אילו ידעתי שאני יכול להפר את הנדר, לא הייתי מגרש. נמצאו בה נדרים. אית תניי תני מותרת להינשא בלא גט שהיה מקח טעות והקידושין לא תפסו. אית תניי תני אסורה להינשא בלא גט. הוון בעיי מימר, מאן דאמר מותרת להינשא בלא גט שאף אם חכם יכול להתיר, אדם לא רוצה שתתבזה אשתו בב"ד ולא היה נושא אותה, והוה זה מקח טעות, רבי אלעזר. ומאן דאמר אסורה להינשא בלא גט, רבנין. ולא היא, אלא כולה דרבנין. ומאן דאמר מותרת להינשא בלא גט, שמתוך שהיא יודעת שאם הולכת היא אצל הזקן והוא מתיר לה את נדרה, והיא אינה הולכת. לפום כן מותרת להינשא בלא גט. ומאן דאמר אסורה להינשא בלא גט. שלא תלך אצל הזקן ויתיר לה את נדרה, וקידושין חלין עליה למפרע, ונמצאו בניים באין לידי ממזרות. לפום כן אסורה להינשא בלא גט. ר' שמעון בן לקיש אמר, מתניתא שאם כנסה סתם ונמצאו בה נדרים אין לה

כתובה, אמורה, בשקידשה על תנאי וכנסה סתם. אבל אם קידשה סתם וכנסה סתם. יש לה כתובה. ר' יוחנן אמר, אפילו קידשה סתם וכנסה סתם, אין לה כתובה. אמר רבי חייה בשם רבי יוחנן, וצריכה ממנו גט אפילו קידשה על תנאי וכנסה סתם. ר' זעירא בעא קומי רבי מאן, קידשה סתם וגירשה מן האירוסין. מה אמר בה רבי שמעון בן לקיש? **האם דווקא בנשא אמרינן יש לה כתובה. דאמרינן שמשום חיבת חופה מחל. אבל מן האירוסין מצי אמר אי אפשר באשה נדרנית. או כיון דקדשה סתם מחל ואפילו גרשה מן האירוסין יש לה כתובה?** נישמענה מן הדא דתנן, היו בה מומין ועודה בבית אביה שהיא עדין ארוסה, האב צריך להביא ראייה. הא אם לא הביא האב ראייה, אין לה כתובה. מה חמית למימר בשקידשה סתם וגירשה מן האירוסין? **אנן קיימין. דילמא בשקדשה על תנאי?** מן דבתרה, **דתנן**, במה דברים אמורים? במומין שבסתר. אבל במומין שבגלוי, אינו יכול לטעון. ואין **בשקדשה על תנאי**, אף במומין שבגלוי טוען. **מכאן שאף בארוסה אם קדשה סתם ומצאו בה מומים יש לה כתובה.** הא אמרין חברייא קומי רבי יוסי, אמור דבתרה אימא סיפא **והיא פליגא על רבי שמעון בן לקיש. דתנן** נכנסה לרשות הבעל, הבעל צריך להביא ראייה. הא אם הביא ראייה, אין לה כתובה. **וכאן מדובר בשכנס, והרי לרבי שמעון בן לקיש בכנס סתם יש לה כתובה.** אמר רבי כהן בשם רבנין דקיסרין. מתניתא בשכנס ולא בעל. **מאי דאמר** רבי שמעון בן לקיש, בשכנס ובעל. **שאני** אומר נתרצה לה בבעילה: **תנן**, שכל המומין הפוסלין בכהנין פוסלין בנשים [דף מו עמוד ב] הוסיפו עליהן באשה. ריח הפה, ריח הזיעה, **ושומא** שאין בה שיער. **אמר** רבי אמי בר עוקבה בשם רבי יוסי בר חנינה, **בשומא** בעור הפנים שנו. והא תנינן, במה דברים אמורים? במומין שבסתר. אבל במומין שבגלוי, אינו יכול לטעון. וזה מן המומין שבגלוי הוא? תיפתר דמטמרא לה תחת קלסתיה מטפחת דראשה. תני שומא שיש לה שיער, בין בגדולה בין בקטנה. בין בגוף בין בפנים, הרי זה מום. שאין בה שיער. בפנים מום, בגוף אינו מום. במה דברים אמורים? **בשומא קטנה**, אבל בגדולה, בין בגוף בין בפנים הרי זה מום. עד כמה גדולה? רבן שמעון בן גמליאל אומר, עד כאיסר האטלקי. רבי אלעזר בר חנינה אמר, כגון הדין דינרא קורדיינא. **שיעורו כחצי דינר זהב. ואם היה בו שיער, אפילו כל שהוא. אמר** ר' רדיפה **אמר** רבי יונה. רבי ירמיה שאיל, אשה קרחה ושיטה של שיער מקפת מאוזן לאוזן **מי הוה מום?** בעיי משמע מן הדא **דתנן**, הוסיפו עליהן באשה. ריח הפה, וריח הזיעה, **ושומא** שאין בה שיער. ולא אדכרון קרחה. סברין מימר, שאינה מום. **כי אתא** ר' שמואל בריה דרבי יוסי בי רבי בון **אמר בשם** רבי נסה, מום הוא, **ולא נמנה במשנה, כוון שבמשנה לא מתני** אלא דבר שהוא כאור בזה ובזה **גם באיש וגם באשה ונחשב** מום בזה באשה ואינו מום בזה באיש. אבל דבר שהוא נוי בזה לאו דווקא נוי אלא שאינו כעור באיש, וכעור בזה, כגון הדא קרחת. אף על גב דהוא מום, לא תניתא. תדע לך שהוא כן, הרי זקן, הרי נוי באיש ומום באשה, ולא תנינן יתר עליהן באשה זקן. הרי דדים. הרי נוי באשה ומום באיש, ולא תנינן יותר עליהם באיש דדים. **מתניתין** במומין שאין דרכן להיוולד עימם אלה באים אחר כך. אבל במומין שדרכן להיוולד כגון אצבע יתרה, אפילו משכנסה לרשות הבעל, **האב** צריך להביא ראייה ולומר התנית עמו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ז הלכה ח

מתני': האיש שנולדו בו מומין, אין כופין אותו להוציא. אמר רבן שמעון בן גמליאל, בד"א? במומין הקטנים. אבל במומין הגדולים, כופין אותו להוציא:

גמ': תנן, האיש שנולדו בו מומין, אין כופין אותו להוציא. אמר רבי יהודה בשם רב. כיני מתניתא, בשהיו בו המומים קדם שנתארסה, לכן לא כופין אותו להוציא **שסברא וקיבלה**. אבל נולדו בו, כופין אותו להוציא. **אמר** רבי אבא בר כהנא בשם רבי יוחנן, הלכה כרבן שמעון בן גמליאל. אתא עובדא קומי רבי **ירמיה בכפית מום גדול** [דף מז עמוד א] **וכפו אותו להוציא. על דעתיה דרב, לרבנן אתייא בשהיו בו המומים קדם שנתארסה, לכן לא כופין שסברא וקיבלה, ודרבן שמעון בן גמליאל בשנולדו בו, אבל אם היו בו המומים קדם שנתארסה אף רבן שמעון בן גמליאל מודה שלא כופים שסברא וקיבלה. אם כך במה הם חולקים?** אמר ר' זעירא, **גם רבנן וגם רבן שמעון בן גמליאל מדברים בשהיו בו המומים קדם שנתארסה, אלא שת"ק סובר שאומרים לה סברת וקיבלת. ואילו**

לדעת רשב"ג, יכולה היא שתאמר סבורה הייתי שאני יכולה לקבל עכשיו איני יכולה לקבל. ואתייה דרבן שמעון בן גמליאל כרבי מאיר שאמר את הסברה הזו. הרי הסברא הזו של רבי מאיר נאמרה פעמים. במשנה הקדמת דתנן, נכנסה לרשות הבעל. הבעל צריך להביא ראייה שעד שלא נתארכה היו בה מומין אילו, והיה מקחו מקח טעות, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים, במה דברים אמורים? במומין שבסתר. אבל במומין שבגלוי, אינו יכול לטעון. שלפי רבי מאיר אם עשו תנאי על מנת שאין בה ובו מומים, אפילו ראתה קדם את המום שיש בו, יכולה לאמר כסבורה הייתי שאני יכולה לקבל, עכשיו איני יכולה לקבל. ובמשנה הבאה נאמר. ואילו שכופין אותן להוציא. מוכי שחין, ובעל פוליפוס, והמקמץ והמצרף נחושת, והבורסי. בין שהיו עד שלא נשאו, בין משנשאו נולדו. ובכולן אמר רבי מאיר, אף על פי שהתנה עמה על מנת שיש מום זה, יכולה היא שתאמר סבורה הייתי שאני יכולה לקבל, עכשיו איני יכולה לקבל. היי דין רבי מאיר, בקדמייא או באחרייא? אין בקדמייא, עד שיתנה שרק אם התנתה שאין בו מומים, אמר רבי מאיר שאף אם ראתה לפני האירוסין יכולה לאמר סבורה הייתי שאני יכולה לקבל, עכשיו איני יכולה לקבל. ואם כך גם המשנה הבאה ואילו שכופין אותן להוציאהם הם המשך דברי רשב"ג, ומדובר שהתנתה שאין בו מומים ואז אפילו ראתה שיש בו יכולה לאמר סבורה הייתי שאני יכולה לקבל, עכשיו איני יכולה לקבל. ור"מ חולק וסובר שאפילו לא התנתה. אם נאמר שרשב"ג כרבי מאיר במשנה השניה שאפילו בלא תנאי יכולה לאמר כסבורה הייתי. סלקת מתניתין כרבן שמעון בן גמליאל ורק המשנה הזו כרשב"ג. ואילו המשנה הבאה, ואילו שכופין אותן להוציא כרבן. שהרי רשב"ג כר"מ שחולק שם. נשמענה מן הדא דתנן, רשב"ג אומר אם היה מום גדול כגון סומא באחת מעיניו קיטע בא' מידי חיר בא' מרגליו מיד יוציא ויתן כתובה שלשון מיד משמע בין עשה תנאי בין לא עשה תנאי. מכאן שרק במומים גדולים כמו עיוור או קיטע אפילו בלא תנאי יוציא מיד. אבל במומים שאינם גדולים כמו מוכי שחין, ובעל פוליפוס אין כופין אותו אלא אם כן עשתה תנאי מכאן שרשב"ג כרבי מאיר במשנה הראשונה הדא אמרה סלקת מתניתא כרבן שמעון בן גמליאל ואילו שכופין אותן להוציא כרבנין:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ז הלכה ט

מתני': ואילו שכופין אותן להוציא. מוכי שחין, ובעל פוליפוס, והמקמץ והמצרף נחושת, והבורסי. בין שהיו עד שלא נשאו, בין משנשאו נולדו. ובכולן אמר רבי מאיר, אף על פי שהתנה עמה, יכולה היא שתאמר סבורה הייתי שאני יכולה לקבל, עכשיו איני יכולה לקבל. וחכמים אומרים מקבלת היא על כרחיה. חוץ ממוכי שחי, מפני שממיקתו. מעשה בצידן בבורסי שמת, והיה לו אח בורסי. אמרו חכמים, יכולה היא שתאמר, לאחייך הייתי יכולה לקבל, ולך איני יכולה לקבל:

גמ': המקמץ, זה המקמץ צואה. ויש אומרים זה הבורסי. א"ר זעירא, מתניתא אמרה כן **דמקמץ** זה המקמץ צואה **ולא הבורסי**. דתנינן, והמקמץ והבורסי משמע שהם שני דברים. וצורף נחושת, שמואל אמר, זה מתיך נחושת מעיקרו. תני אמר רבן שמעון בן גמליאל, פגע בי זקן אחד מוכה שחין מציפורין **ואמר** לי. כ"ד מיני שחין הן. ואין לך קשה מכולם ושהאשה רעה לו, אלא ראתן בלבד. **אמר** רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן, ובו לקה פרעה הרשע. הדא הוא דכתיב [בראשית יב יז] וינגע י"י את פרעה נגעים גדולים ואת ביתו וגו'. אמר ר' ברכיה **עלה** דטלמסן רשע כינוי לפרעה **ליגע במסאנא** דמטרונא שרה **ומיד לקה בראתן**. ארבעה ועשרים מיני ארזים הן, ומכולן לא פירש הכתוב אלא שבע בלבד. הדא הוא דכתיב [ישעי' מא יט] אתן במדבר ארז, שיטה, והדס, ועץ שמן, אשים בערבה ברוש, תדהר, ותאשור, יחדיו. ברוש, ברתא. תדהר, אדרא. ותאשור, פיקסינה. הוסיפו עליהן אלונים, ערמונים, אלמוגים. אלונים, בלוטים. ערמונים, דולבי. אלמוגים, אלונים.

הדרן עלך פרק המדיר את אשתו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ח הלכה א

[דף מז עמוד ב] **מתני'**: האשה שנפלו לה נכסים עד שלא תתארס. מודין בית שמאי ובית הלל שאם מוכרת ונותנת קיים. נפלו לה משנתארסה. בית שמאי אומרים תמכור. ובית הלל אומרים לא תמכור. אילו ואילו מודין, שאם מכרה ונתנה קיים. אמר רבי יהודה. אמרו לרבן גמליאל, הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים? אמר להן, על החדשים אנו בושים. אלא שאתם מגלגלין עלינו את הישנים:

גמ': תנן, האשה שנפלו לה נכסים עד שלא תתארס. כיני מתניתא, עד שלא נתארסה שתתארס משמע שניתה ראויה להתארס. ונתארסה משמע שהתארסה ממש. מה בין עד שלא נתארסה מה בין משנתארסה? עד שלא נתארסה, לזכותה נפלו. משנתארסה, לזכותה ולזכותו נפלו. ר' פינחס בעא קומי ר' יוסי, ולמה לא תניתה מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל? אמר ליה, לא אתינן מיתני, אלא דבר חמור משני צדדין, וקל משני צדדין. ברם הכא, חומר הוא מצד אחד, וקל מצד אחד **שקל לאשה וחומר לבעל**. והא תנינן בית שמאי אומרים, הבקר לעניים **הפקר**? הרי הוא קל לעניים, וחומר הוא לבעל הבית. ותניתה? א"ל, קל הוא לעניים, ואינו חומר לבעל הבית, שמדעתו הבקירו. אמר ליה, והא תנינן, העומר שהוא סמוך לגפה ולגדיש ולבקר ולכלים ושכחו **ב"ש אומרים שכחה וב"ה אומרים אינו שכחה**, הרי הוא קל לבעל הבית, וחומר הוא לעניים **ואעפ"כ זה נמנה בעדויות**? אמר ליה קל הוא לבעל הבית, ואינו חומר לעניים. **שעדיין** לא זכו בו. ואמור אוף הכא, קל הוא לאשה ואינו חומר לבעל, **שעדיין** לא זכה בה? אמר ליה, מכיון שקידשה לזכותה ולזכותו נפלו **וכבר זכה בה**. אמר רבי יודא. אמרו לפני רבן גמליאל, הואיל והארוסה אשתו היא. והנשואה אשתו היא. מה זה מכרה בטל, אף זה מכרה בטל. אמר להן, בחדשים אנו בושים. אלא שאתם מגלגלין חדשים על הישנים. אילו הן חדשים? משנישאת. ואילו הן ישנים? עד שלא נישאת ונישאת.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ח הלכה ב

מתני': נפלו לה נכסים משנישאת. אילו ואילו מודין שאם מכרה ונתנה, הבעל מוציא מיד הלקוחות. נפלו לה עד שלא נישאת, ונשאת. רבן גמליאל אומר, אם מכרה ונתנה, קיים. אמר ר' חנינא בן עקיבה. אמרו לפני רבן גמליאל, הואיל וזכה באשה, לא זכה בנכסים? אמר להן, על החדשים אנו בושים. אלא שאתם מגלגלין עלינו את הישנים?:

גמ': תנן, נפלו לה עד שלא נישאת, ונשאת. רבן גמליאל אומר, אם מכרה ונתנה, קיים. אכן תנינן, מוכרת ונותנת וקיים. תני רבי חייה, לא תמכור ולא תתן. **ואם מכרה ונתנה, קיים. איתמר, אמרו לפני רבן גמליאל, הואיל והארוסה אשתו היא. והנשואה אשתו היא. מה זה מכרה בטל, אף זה מכרה בטל. אמר להן, בחדשים אנו בושים. אלא שאתם מגלגלין חדשים על הישנים.** אמר ר' חנינה בן עקיבה [דף מח עמוד א] לא כן השיבן ר"ג, אלא כן השיבן. לא אם אמרת בארוסה שאינו זכאי, לא במציאתה, ולא במעשה ידיה, ולא בהפר נדריה. תאמר בנשואה, שהוא זכאי במציאתה, ובמעשה ידיה, ובהפר נדריה? אמרו לו, הרי עד שלא נשאת ונשאת, תוכיח. שהוא זכאי במציאתה, ובמעשה ידיה, ובהפר נדריה. ואת מודה לנו שלא תמכור ולא תתן. אמר להן, כך אני מודה לכם שלא תמכור ולא תתן **לכתחילה**. ואם מכרה ונתנה מכרה קיים. אתא עובדא קומי רבי אמי אמר, לא ר"ג יחידי הוא ולא סמכון עלו? מתניתא מסייעא ליה **לרבי אמי** ופליג עלוי **דתנן**, רבותינו חזרו נמנו והורו, בנכסים שנפלו לה עד שלא נישאת ונישאת. שלא תמכור ושלא תתן. ואם מכרה ונתנה, מכרה בטל. מסייעא ליה? הרי מכרה בטל פליגא עלוי? **הא תנן** רבותינו חזרו והורו ונמנו. **מכאן** שעד שלא נמנו, לא היו חולקין עלוי

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ח הלכה ג

מתני': ר' שמעון חולק בין נכסים לנכסים. נכסים הידועים לבעל, לא תמכור. ואם מכרה ונתנה בטל. ושאינן ידועין לבעל, לא תמכור. ואם מכרה ונתנה קיים:

גמ': אמר ר' יוחנן. נכסים הידועין לבעל, אילו הקרקעות. ושאינן ידועין לבעל, אלו מטלטלין. רבי יוסי בן חנינה אמר. נכסים הידועין לבעל, אלו שנפלו לה ברשות הבעל. ושאינם ידועים לבעל, אילו שנפלו לה ובעלה נתון במדינת הים. מתניתא מסייעא לר' יוסי בן חנינה דתנן. אילו הן נכסים שאינן ידועין לבעל, אילו שנפלו לה ובעלה נתון במדינת הים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ח הלכה ד

מתני': נפלו לה כספים. ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. פירות תלושין מן הקרקע. ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. פירות המחוברין. אמר רבי מאיר, שמין אותן כמה הן יפין בפירות, וכמה הן יפין בלא פירות. ומותר ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות וחכמים אומרים פירות המחוברין בקרקע שלו. והתלושין מן הקרקע שלה, ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות:

גמ': תנן, פירות המחוברין. אמר רבי מאיר, שמין אותן כמה הן יפין בפירות, וכמה הן יפין בלא פירות. ובמותר ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. אמר ר' ירמיה, דרבי מאיר היא רבי מאיר כדעתיה. דר' מאיר עבד מחוברין כתלושין. דתנן: רבי מאיר אומר: יש דברים שהן כקרקע ואינן כקרקע, ואין חכמים מודים לו. כיצד? עשר גפנים טעונות מסרתי לך, והלה אומר: אינן אלא חמש. רבי מאיר מחייב שבע משום מודה במקצת, וחכמים אומרים: כל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע ואין נשבעים. אמר רבי יוסי, ולא שמיע דאמר רבי יוסי בן חנינה, לא אמר ר' מאיר אלא בקמה העומדת להיקצר, וגפנים עומדות להיבצר. הא שחת שאינו עומד להקצר, לא. ברם הכא, אפילו שחת נידון כתלוש. רבי ירמיה בעא, מחלפא שיטתיה דר' מאיר? תמן לא עבד מחוברין שעומדים כתלושין אלא רק בעומדים להתלש. והכא עבד מחוברין כתלושין אף שאינם עומדים להתלש כמו שחת? אמר רבי יוחנן, לא דרבי מאיר עבד מחוברין כתלושין. אלא אם אתה רואה את הקמה כקצורה, את מייפה כוחה של אשה, שאתה מחשיב הפירות כקרן. ואם אתה מחשיב את השדה שבה הקמה כשדה שלא נזרעה, את מייפה כוחו של איש. מספק, שמין אותה כמה היתה יפה עד שלא [דף מח עמוד ב] נזרעה, וכמה היא יפה משנזרעה. עד שלא נזרעה, היא טבה חד דינר. משנזרעה, היא יפה תרין דינרין. אותו הדינר, ילקח בו קרקע והוא אוכל פירות

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ח הלכה ה

מתני': ר' שמעון אומר מקום שייפה כוחו בכניסתה, הורע כוחו ביציאתה. מקום שהורע כוחו בכניסתה, ייפה כוחו ביציאתה. המחוברין לקרקע, בכניסתה שלו כרבנן. ביציאתה, שלה. והתלושין מן הקרקע. בכניסתה שלה. וביציאתה שלו:

גמ': את אמר בכניסתה שלו. מכרה אותן, אינן מכורין. נתנתן לאריס, הוא משתפה ממנו הבעל צריך לשלם לאריס כיוון שהפירות שלו. עשת אותן ביכורים, לא קדשו שאינם שלה. את אמר ביציאתה שלה. מכר אותן אינן מכורין. נתנן לאריס, היא משתפה ממנו. עשה אותן ביכורים, תפלוגתא דר' יוחנן ור"ש בן לקיש. דאתפלוגון [דברים כו יא] ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך יי' אלהיך ולביתך. מלמד שאדם מביא בכורים מנכסי אשתו. ר' שמעון בן לקיש אמר, לאחר מיתה כשירש אותה. הא בחיים לא שיש לו רק פירות, וקנין פירות לאו כקנין הגוף דמי. רבי יוחנן אמר, לא שנייה היא בחיים היא לאחר מיתה, שקנין פירות כקנין הגוף דמי. ר' שמעון בן לקיש כדעתיה דאמר, אדם יורש את אשתו מדבר תורה. לכן הוא מעמיד את הפסוק לאחר מיתה. אבל לרבי יוחנן שאומר שאין אדם יורש את אשתו דבר

תורה אין הבדל בין מחיים לבין לאחר מיתה לכן רבי יוחנן חייב לאמר שקנין פירות כקנין הגוף. הקדיש מחיים. על דעתיה דרבי שמעון בן לקיש, לא קידשו. על דעתיה דר' יוחנן קידשו, שקנין פירות כקנין הגוף. ופקעת מינייהו קדושתן אם גרש שהוברר שמעולם לא היו שלו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ח הלכה ו

מתני': נפלו לה עבדים ושפחות זקנים. ימכרו וילקח בהם קרקע והוא אוכל פירות. רשב"ג אומר, לא תמכור מפני שבח בית אביה:

גמ': מתניתא בשאין עושין כדי טפילתן מחיתם. אבל אם היו עושין [דף מט עמוד א] כדי טפילתן אף לת"ק לא תמכור. שעדיין כבוד בית אביה קיים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ח הלכה ז

מתני': נפלו לה זתים וגפנים זקנים. ימכרו לעצים וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. רבי יהודה אומר, לא תמכור מפני שהן שבח בית אביה:

גמ': אמר רבי אבון בשם רבנין דתמן. מתניתא בשנפלו לה זתים ולא קרקען. גפנים ולא קרקען. אבל אם נפלו לה זתים וקרקען. גפנים וקרקען. לא תקוץ, שעדיין שבח בית אביה קיים. ורבנין דהכא אמרין, אפילו נפלו לה זתים וקרקען. גפנים וקרקען. לא דמי בית זיתא דנפלו, ולא דמי בית כרמא דנפלו. שהרי הם עומדים לקציצה לצורך דמים ואין פגם בשבח בית אביה, שגם אחר קציצה שמו עליו שנקרא שדה גפנים שדה זתים. מתניתא מסייעא לרבנין דתמן דתנן, כרמא אני מוכר לך, אף על פי שאין בו גפנים הרי זה מכור, שלא מכר לו אלא שמו. פרדיסא אני מוכר לך, אף על פי שאין בו אילנות הרי זה מכור. שלא מכר לו אלא שמן

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ח הלכה ח

מתני': המוציא יציאות על ניכסי אשתו. הוציא הרבה ואכל קימעא. קימעא ואכל הרבה. מה שהוציא הוציא, ומה שאכל אכל. הוציא ולא אכל. ישבע כמה הוציא ויטול:

גמ': אמר רבי אבא בשם רבי חייה בר אשי, אפילו לא אכל מלא חותלה סלסלה קטנה. הוציא ולא אכל. ישבע כמה הוציא ויטול. תנן, הוציא ולא אכל. ישבע כמה הוציא ויטול. אסי אמר, והוא שתהא הוצאה יתירה על השבח. אבל אם השבח יתר על ההוצאה, נותן לו את השבח בלא שבועה. מתניתא פליגא על אסי דתנן גבי המוציא הוצאות על נכסי אשתו ונתן עיניו לגרשה. והיורד לנכסי נטושים, אם הבעלים באו לפני שהוא לקט את הפירות. אם יש שם פירות מחוברים לקרקע. וכולהם שמין להם כאריס. רואים שאינם לוקחים את כל השבח אלא רק כאריס. מתניתא שאמרה שמשלמים לו כאריס, בקרקע שעומדת לנטיעה והוא נטע עצים. מאן דאמר אסי שנטל את כל השבח, בשבנה שם בניין. מתניתא בקרקע העמדת לנטיעה?. והא אמר רבי אבא בשם רב חייה בר אשי, אפילו לא אכל מלא חותלה משמע שבשדה נטיעה לא מקבל כלום. ולמה משלמים לו כאריס? אמר ליה, כאן בשאכל. כאן בבריתא שאמרה שמשלמים לו כאריס בשלא אכל

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ח הלכה ט

מתני': שומרת יבם שנפלו לה נכסים. מודין ב"ש ובית הלל, שאם מוכרת ונותנת קיים. מתה, מה יעשה בכתובתה [דף מט עמוד ב] ובנכסים הנכנסין והיוצאין עמה? בית שמאי אומרים, יחלקו יורשי האב עם יורשי הבעל ששומרת יבם כספק נשואה. וב"ה אומרים, נכסים בחזקתן נכסי צאן ברזל בחזקת יורשי הבעל. וכתובה בחזקת יורשי הבעל. ונכסים הנכנסין והיוצאין עמה נכסי מלוג בחזקת יורשי האב:

גמ': הכא את אמר שומרת יבם מוכרת ונותנת וקיים, משמע שהנכסים בחזקת האשה, ואם מתה הנכסים ליורשיה. והכא את אמר שאם מתה יחלקו יורשי הבעל עם יורשי האב? אמר רבי יוסי בן חנינה. הן דאת אמר מוכרת ונותנת וקיים. בשנפלו לה עד שלא נעשית שומרת יבם שנפלו לה כשהיתה תחת בעלה, וידה ויד בעלה היו שוים. ומשמט יד היבם פחותה מידה. והן דאת אמר יחלקו יורשי הבעל עם יורשי האב, בשנפלו לה משנעשית שומרת יבם שידה ויד היבם שוים... נפלו לה עד שלא נעשית שומרת יבם, ועשו פירות משנעשית שומרת יבם. הפירות כמי שנפלו לה משנעשית שומרת יבם. אמר רבי זעירא ההן יבם דהכא, צריכא הסתפקו לבית שמאי אי כבעל הוא, או אינו כבעל. אין כבעל הוא יורש את הכל. אם אינו כבעל לא יורש כלום. מספק יחלקו יורשי הבעל עם יורשי האב. בית הלל פשיטא ליה דכבעל הוא, אם כך למה לא יורש את הכל? מה שאמרו בנכסים הנכנסים ויוצאים עמה נכסי מלוג שהם בחזקת יורשי האשה, שכן אפילו אחיו הבעל כשהיה חי, אין לו בהם אלא אכילת פירות בלבד. תני רבי הושעיה, יורשיה היורשין את כתובתה חייבין בקבורתה. אמר רבי יוסה. אילולי דתניתה רבי הושעיה, הוות צריכא. לפי שהייתי חושב שקבורה מתנאי כתובה, ומאחר שאין לה קבורה אין לה קבורה. וקשיא, אילו אשה שאין לה כתובה כגון שמחלה לבעלה על הכתובה שמא אין לה קבורה? אשה אף על פי שאין לה כתובה, יש לה קבורה שבאמת יש לה כתובה אלא שהיא מחלה. וכאילו בעלה ירש את כתובתה. ברם הכא, הייתי חושב שאם יש לה כתובה, יש לה קבורה. אם אין לה כתובה אין לה קבורה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ח הלכה י

מתני': הניח לו אחיו מעות. ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. פירות התלושין מן הקרקע. ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. פירות המחוברין בקרקע. אמר ר"מ, שמין אותן כמה הן יפין בפירות וכמה הן יפין בלא פירות. והמותר ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. וחכ"א, פירות המחוברין לקרקע שלו. והתלושין מן הקרקע, כל הקודם משניהם זכה. קדם הוא זכה. קדמה היא, ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. כנסה, הרי היא כאשתו לכל דבר, ובלבד שתהא כתובתה על ניכסי בעלה הראשון:

גמ': תנן, הניח לו אחיו מעות. ילקח בהן קרקע. אמר ר' אבהו בשם רבי יוחנן, לא כן צריכא אפילו במופקדים אצלו. שלא יאמר הואיל ואני הוא היורש, שלי הן. תנן, וחכ"א, פירות המחוברין לקרקע שלו. אמר ר' אבהו בשם רבי יוחנן, לית כאן שלו אלא שלה. ולהיידא מילה חילק בן פירות המחוברין לשאינן מחוברים? שאם קדם היורש ותפס פירות המחוברין, מוציאין מידו. [דף נ עמוד א] אף בבעל חוב כן שאם קדם היורש ותפס פירות המחוברין בקרקע משועבדת לבע"ח מוציאין מידו? לא כן תני, יורש ובעל חוב שקדם אחד מהן ותפס, אין מוציאין מידו? איך צריך להתיחס לפירות המחוברים לקרקע. האם הם כמטלטלין שאם תפס אין מוציאין מידו או לא? א"ר אחא בר עולא, נישמעיה מן הדא דתנן. המקדיש נכסיו והיו עליו כתובת אישה ובע"ח, אין האישה יכולה לגבות כתובתה מן ההקדש, ולא בע"ח את חובו, אלא פודה על מנת לתת לאישה את כתובתה ולבע"ח את חובו. אבל אינו צריך לפדות במחיר מלא שהרי אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו ולא חל ההקדש ולא חייב לפדות אלא משום מראית עין. לכן אם הקדיש תשעים מנה והיה חובו מאה מנה. מוסיף עוד דינר ופודה נכסים הללו. ולא סוף דבר דינר, אלא אפילו כל שהוא. שלא יהא הקדש נראה יוצא בלא פדיון. רבי אבהו אמר בשם רבי יוחנן, מועלין מעילה גמורה שהקדש מפקיעה את השיעבוד. וקשיא, אם מועלין בה מעילה גמורה, יהא נפדה בשוה? אם אינו נפדה בשוה, לא ימעלו בו מעילה גמורה? מה

אנן קיימין? **אם במטלטלין, הרי מטלטלין לא משתעבדין לבעל חוב.** אם במחובר לקרקע. וכי יש מעילה בקרקע? אלא כן אנן קיימין בקמה **העומדת להקצר. ויש בהם מעילה כיוון שכל העומד להיקצר כקצור דמי. ואלו עבר הגיזבר ותפס, אין מוציאין מידו.** הוא גיזבר הוא יורש. מה גיזבר עבר הגיזבר ותפס אין מוציאין מידו. אף יורש, עבר היורש ותפס אין מוציאין מידו. והא רבי שמואל ורבי אבהו אמרו בשם רבי יוחנן, שאף בשור כן, **שאם הבעל הקדישו והיה עליו חוב או כתובה, יוסיף דינר ויפדה ואם מעל חייב. ולמה שיגבה? הרי אין שיעבוד אלא לקרקעות, אית לך מימר שור קרקע? וכיוון שהשור מטלטלין ולא חל עליו שיעבוד, אם כן הרי הוא הקדש גמור ולמה יוסיף דינר ויפדה? אמר רבי תנחום בר מרי בשם רבי יוסי, שור עשו אותו כהקדש שהוזל שאינו שוה אלא דינר משום תקנת הלווין, שאם לא כן לא ירצו להלוות להם.** הכא גבי יבם שתפס פירות העומדים להתלש את אמר מוציאין מידו, והכא ביורשים שתפשו פירות העומדים להתלש מקרקע שהיתה משועבדת לבע"ח את אמר אין מוציאין מידו? לפי שהירעתה כחה של אשה, שלא תהא כתובתה אלא על ניכסי בעלה הראשון. ייפיתה כוחה בדבר הזה, שאם קדם היורש היבם ותפס, מוציאין מידו. ותני כן [דף נ עמוד ב] הניח אילנות וקצצם עבדים נערים והזקינו, מוציאין מידו, ולא אומרים שהיבם קנה בשינוי

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ח הלכה יא

מתני': לא יאמר לה הרי כתובתיך מונחת לך על השלחן. אלא כל נכסיי אחראין לכתובתיך. גירשה, אין לה אלא כתובה. החזירה, הרי היא ככל הנשים, ויש לה כתובה:

גמ': אם רוצה למכור בנכסי אחיו כיצד הוא עושה? כונס ומגרש ומחזיר והיא שוברת לו כתובתה. אמר רבי יוסה, לצדדין היא מתניתא. או כונס ומגרש ומחזיר, או שוברת לו כתובתה. אמר ר' זעירא בשם רב המנונא. כנסה וגירשה והחזירה. אם חידש לה כתובה, כתובתה על נכסיו. ואם לאו, כתובתה על ניכסי בעלה הראשון. אמר רבי יוסי בי רבי בון בשם רב חסדא, מתניתא אמרה כן דתנן, המגרש את האשה והחזירה, על מנת כתובתה הראשונה החזירה ומה חידש לנו? **אם מהמשנה, הייתי חושב, סוף דבר עד שיכנס ויגרש ויחזיר ומשחזיר כתובתה עליו.** דרבא אתא מימר לך אפילו כנסה וגירשה והחזירה. אם חידש לה כתובה, כתובתה על נכסיו. ואם לאו, כתובתה על ניכסי בעלה הראשון ושוב אינו יכול למכור שכל נכסי הראשון משועבדים לה. אמר רבי יוסי בי רבי בון בשם רב חסדא, מתניתא אמרה כן דתנן, המגרש את האשה והחזירה, על מנת כתובתה הראשונה החזירה. למה אמר רבי זעירא בשם רב המנונא. כנסה וגירשה והחזירה. אם חידש לה כתובה, כתובתה על נכסיו. סוף עד שיכנס ויגרש ויחזיר? הרי אפילו אם לא גרש וחידש לה כתובה בהסכמתה כתובתה על נכסיו. דרובא חידוש אתא מימר לך, שאפילו כנסה וגירשה והחזירה. אם לא חידש לה, כתובתה על ניכסי בעלה הראשון. אמר רבי זעורה בשם רבי המנונא, ארוסה שמתה, אין לה כתובה וממילא אין בעלה חייב בקבורתה, שלא הותרה להינשא, לשוק ובכתובה נאמר שכאשר תהיה לאיש אחר תטלי מה שכתוב לך. שלא תאמר, יעשה כמי שגירש ויהא לה כתובה. לפום כן צריך מימר אין לה כתובה. אבל בנשואה פשיטא שיש לה קבורה שהרי בעלה יורשה. בראשונה היתה מונחת סכום כתובתה אצל אבותיה, והיתה קלה בעיניו לגרשה. וחזרו והתקינו שתהא כתובתה אצל בעלה. אף על פי כן היתה קלה בעיניו לגרשה. וחזרו והתקינו שיהא אדם לוקח בכתובת אשתו כוסות וקערות ותמחויים. הדא דתנינן, לא יאמר לה הרי כתובתיך מונחת על השולחן, אלא כל נכסיי אחראין לכתובתה. חזרו והתקינו שיהא אדם נושא ונותן בכתובת אשתו. שמתוך שאדם נושא ונותן בכתובת אשתו, ויודע שאם יגרש והוא מאבדה. היא קשה בעיניו לגרשה. והוא מהדברים שהתקינן שמעון בן שטח דתנן, שמעון בן שטח התקינן שלשה דברים. שיהא אדם נושא ונותן בכתובת אשתו. ושיהו התינוקות הולכין לבית הספר. והוא התקינן טומאה לכלי זכוכית. לא כן אמר רבי זעירא אמר ר' אבונא בשם ר' ירמיה, יוסי בן יעזר איש צרידה, ויוסי בן יוחנן איש ירושלם גזרו טומאה על ארץ העמים ועל כלי זכוכית? ואמר רבי יוסי אמר רבי יהודה בר טבי. רבי יונה אמר, יהודה בר טבי ושמעון בן שטח גזרו טומאה ישנה על כלי מתכות. והלל ושמאי גזרו על טהרת ידיים. ואיך אתה אומר שרבי שמעון בן שטח תיקן? אמר רבי יוסי בי רבי בון בשם רבי לוי,

כך היתה הלכה בידם ושכחוהו, ועמדו השניים והסכימו על דעת הראשונים. ללמדך כל דבר שבית דין נותנין את נפשם עליו [דף נא עמוד ב] סוף שהוא מתקיים בידם, כמה שנאמר למשה מסיני. ואתייא כמאן דאמר רבי מנא [דברים לב מז] כי לא דבר רק הוא מכם, כי הוא חייכם. ואם רק, הוא מכם. למה שאין אתם יגיעין בו. כי הוא חייכם. אימתי הוא חייכם? בשעה שאתם יגיעין בו

הדרן עלך פרק האשה שנפלו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ט הלכה א

מתני: הכותב לאשתו דין ודברים אין לי בנכסייך. הרי זה אוכל פירות, ואם מתה יורשה. אם כן למה כתב לה דין ודברים אין לי בנכסייך? שאם מכרה ונתנה, קיים. כתב לה דין ודברים אין לי עלייך ובפירותיהן. אין אוכל פירות בחייה, ואם מתה יורשה. רבי יהודה אומר, לעולם הוא אוכל פירי פירות, עד שיכתוב לה דין ודברים אין לי בנכסייך ובפירותיהן ובפירי פירותיהן עד עולם. כתב לה דין ודברים אין לי בנכסייך ובפירותיהן ובפירי פירותיהן בחייה ובמותך. אינו אוכל פירות בחייה, ואם מתה אינה יורשה. רב שמעון בן גמליאל אומר, מתה יורשה מפני שהתנה על מה שכתוב בתורה. וכל המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל:

גמ': אמר רבי יוחנן בשם רבי ינאי, בשלא כנס קדם שהגיעו נכסים לרשותו. אבל אם כנס, אין אדם מאבד את זכותו בלשון הזה, שאין זה לא לשון הפקר ולא לשון מתנה אלא לשון סילוק, ואינו מועיל אחר שזכה בנכסים. אמר רבי יוסי בי רבי בון, מילתיה דרבי חייה אמרה כן דתנן, האומר ידי מסולקות מן השדה הזו. ורגליי מסולקות מן השדה הזו, לא אמר ולא כלום. א"ר אבון בר חייה קומי ר' זעירא, והא מתניתא לא אמרה כן אלא שאדם כן מאבד את זכותו בלשון הזה. דתנינן תמן, מי שהיה נשוי שתי נשים ומכר את שדהו. וכתבה הראשונה ללוקח, דין ודברים אין לי עמך. השנייה מוציאה מיד הלוקח. הא הראשונה, לא. רואים שמועיל סילוק אמר ליה, כל גרמא אמרה, שאין אדם מאבד את זכותו בלשון הזה. דאם כן, אפילו השנייה לא תוציא מיד לוקח. ולמה אין הראשונה מוציאה מיד הלוקח? [דף נא עמוד ב] שכן היא כותבת לו, כל ערר שיש לי בשדה זו אל יהי לי עמך כלום. כתב לה דין ודברים אין לי עמך, וכתבתה לו. כשם שאינו מאבד זכותו, כך אשה אינה מאבדת זכותה. שמה שהיא זיכתה לו הוא זיכה לה בחזרה. כתב לה דין ודברים אין לי עמך מן האירוסין ורוצה למכור מן הנשואין. פלוגתא דבית שמאי ובית הלל. על דעתון דבית שמאי שסוברים שארוסה יכולה למכור, נמצא שהבעל לא זכה בנכסים ויכול לסלק עצמו מהם, ויכולה למכור משנשאת. על דעתון דבית הלל, שסוברים שארוסה אינה יכולה למכור, נמצא שכבר זכה בהם הבעל, ואינו יכול להסתלק בלשון זו, ואינה יכולה למכור אחר נישואין. רבי ירמיה בעא קומי רבי זעירא. כתב לה אחר נישואין דין ודברים אין לי בנכסייך. ונפלו לה לאחר מיכן, מהו? האם מועיל לדברים קדם שיגיעו ליד אשתו? ויש אדם מתנה על דבר שאינו עומד להיות ברשותו שמבחינתו זה כמו דבר שלא בא לעולם? אמר רבי בון בר חייה קומי רבי זעירא, מזכותו את למד חייבו. הרי אם לא היה כותב לה דין ודברים אין לי בנכסייך, היה אוכל פירות, משמע שהם כן נחשבים עומדים להיות ברשותו. ואם כן הוא יכול גם להסתלק מהם קדם שיזכה בהם. רבי לוי בר חייתא בעא, כתב לה דין ודברים אין לי בנכסייך העתידין ליפול לך שפירש שרק עליהם הייתה כונתו, מה הן? ויש אדם מתנה על דבר שאינו בעולם? כתב לה דין ודברים אין לי בנכסייך, שהדין שיכולה למכור אבל הוא אוכל פירות, ומכרה פירות מחוברין לקרקע מה הן? רבי אחא אמר, כמוכרת פירות תלושין, ואין מכירתה כלום שהרי הבעל אוכל פירות. רבי יוסי אמר, כמוכרת אחד מעשרה בקרקע ומכרה קיים. רבי זעירא ורב יהודה אמרו בשם רב. הכותב שדה מתנה לאשתו, אין לו אכילת פירות. אמר ר' זעירא [דף נב עמוד א] מתניתא אמרה כן, דתנן, אילו הן פירי פירות. מוכר פירות ולוקח קרקע והוא אוכל פירות. אבל לרבן אינו אוכל. והא הכא ככותב שדה מתנה לאשתו דמיא, דהא כתב לה דין ודברים אין לי בנכסייך ובפירותיהן. וקתני דאינו יכול למכור את הפירות: רבי אימי בעא. אילו אחר כותב לה, יש לו אכילת פירות. הוא שכתב לה, לא כל שכן שיש לו אכילת פירות? לא אמר אלא

הקרקע ולהשאיר לעצמו אכילת פירות עד מותו, וכך להפקיעה מהשני את הזכות. רואים ששייך מכירה של הגוף כשהפירות שייכים לאחר עד מותו. הדא אמרה מכרה מכר. תני האומר יינתנו נכסי לפלוני, מת פלוני לפלוני, מת הראשון יינתנו לשני, מת השני יינתנו לשלישי. מת השני בחיי הראשון, מכיון שלא זכה בהן השני, לא זכה בהן השלישי. אמר ליה כך פירש ר' הושעיה אבי המשנה. דווקא אם אמר אחריו לפלוני ואחריו לפלוני. רק אז אם מת השני לא יזכה השלישי. אבל אמר מת פלוני ולא אמר אחריו, אין הדין כן אלא הראשון אוכל פירות עד שימות וכשימות הראשון ינתנו לשלישי אף על פי שהשני מת בחייו. וכך היה לו לשנות, שאם מת אף השלישי בחיי הראשון, כשימות הראשון מכיון שלא זכה בהן השני לא זכו היורשין לא יורשי שני ולא יורשי שלישי אלא יחדרו ליורשי ראשון: אבל כמו שהבריתא כתובה יאות אשכחא אמר שצריך לגרוס אחריו לפלוני אחריו לפלוני, ולכן לא זכה בהן השלישי כשמת השני בחיי ראשון. דלא זכה לאחרון אלא לאחר שיזכה בו זה שלפניו: תני הראשון מוכר קרקע ולוקח פירות דברי רבי. ר"ש בן גמליאל אומר אין לו אלא אכילת פירות בלבד. חזקיה אמר הלכה כרבי שהראשון מוכר הקרקע הואיל ויש לו זכות בגוף הקרקע, דהא באחריו מיתוקמא

דמשמע כל ימי חייו יהא הכל שלך. וה"נ באשה הואיל ויש לה זכות בגוף הקרקע מכרה מכר. א"ר ינאי מודה רבי שאינו נותנה במתנת שכיב מרע. שהרי מתנת שכיב מרע חלה רק לאחר מיתה, ואז כבר זכה בה השני. אמר רבי מנא קומי רבי יוסי. והדא אשה, מכיון שמזונותיה על בעלה, לא כמתנת שכיב מרע היא? שהרי ודאי לא מכרה לו, אלא שיזכה בהן לאחר מיתתה. שבחיייה אינה צריכה לכלום, שכל מזונותיה על בעלה. ולמה אמרינן שמכרה מכר? אמר ליה, אף על פי שמזונותיה על בעלה, זה רק מזונות כראוי לה. כגון מאכל משח שמן ומלח. והיא בעייתא מזבנה ומיכל תרנגולין שאינו חייב לתת לה, לכן מוכרת וקונה ואין זה כמתנת שכיב מרע [דף נג עמוד ב] הדא אמרה, שאם ביקש הראשון מזבנה אפילו סתם למותרות, כגון למיכל תרנגולין יזבן, ולא אומרים שהנותן לא נתן לצורך מותרות. אמר רבי יעקב בר אחא, תני תמן, קבורה כמזונותיה. כמה דאת אמר תמן, מוכר קרקע ולוקח מזונות. אף הכא, מוכר קרקע ולוקח קבורה ולא אומרים שהנותן לא התכוון אלא להנאה בחיים. אמר ר' יוסי, ואילין דכתבין, אין מיתת דלא בנין, יהא מדלה נכסיה חזר לבית אביה. תנאי ממון הוא ותנאו קיים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ט הלכה ב

מתני': מי שמת והניח אשתו, ובעל חוב, ויורשין. והיה לו פיקדון או מלוה ביד אחרים. רבי טרפון אומר, יינתנו לכושל שבהן. רבי עקיבה אומר, אין מרחמין בדין. אלא יינתנו ליורשין, שכולן צריכין שבועה ואין היורשין צריכין שבועה:

גמ': רבי יוסי בר חנינה אמר, לכושל שבראיותיו. כגון מלוה בעדים ומלוה בשטר, יינתנו למלוה בעדים. רבי יוחנן אמר, לכושל בגופו. הגע עצמך דהוה עתיר כגון אילין דבר אנדראי, שהיו חלשים בגופם אבל בעלי ממון ותקיפים, ולמה שינתן להם? אמר רבי אחא לכושל בגופו שהוא גם עני. כהדא קריבתיה דרבי שמואל בר אבא, דיהבו לה משם כושל שפסקו כרבי טרפון. אייתי רבי שמעון בן לקיש עבדו דרבי יודן נשייא, ואפיק מינה, דסבר כרבי עקיבא שינתנו ליורשים. רבי יוחנן הוה מיסתמיך על רבי שמעון בר אבא. אמר ליה, מה נעשה באותה העניינה? אמר ליה, אייתי ר' שמעון בן לקיש עבדו דרבי יודן נשייא ואפיק מינה. א"ל רבי יוחנן, ויפה נעשה? והרי כבר זכתה בהם ואך הוציאו ממנה? אמר רבי ירמיה קומי רבי זעירא. אוליי נאמר רבי יוחנן כדעתיה ורבי שמעון כדעתיה דאתפלגון. הכל מודין שאם בית דין טעו בשיקול הדעת, שאין מחזירין. בדברי תורה, מחזירין. מה פליגין? בטעות משנה. כמו אצלנו שהלכה כרבי עקיבא והם טעו ופסקו כרבי טרפון. שרבי יוחנן אמר, בטעות משנה כטעות בשיקול הדעת. רבי שמעון בן לקיש אמר, טעות משנה כטעות בדבר תורה. היא טעות משנה היא טעות זקני' בגמרא. תנן, רבי עקיבא אומר, אין מרחמין בדין. אלא יינתנו ליורשין, שכולן צריכין שבועה ואין היורשין צריכין שבועה: הגע עצמך שגם האחרים פטורין מן השבוע כגון שכתב לה לא נדר ולא שבועה עליך, או שהתנה עם בעל חובו שאם ימות יגבה מהיורשים בלא שבועה למה שינתן ליורשים? זו ירושה תורה וזו בע"ח וכתובה לגבות מהיורשים אינה תורה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ט הלכה ג

[דף נד עמוד א] **מתני'**: הניח פירות התלושין מן הקרקע. ויש לו בעל חוב ואלמנה ויורשים התובעים את חובם, כל הקודם בהן זכה. זכתה האשה יותר על כתובתה ובעל חוב יותר על חובו. המותר, רבי טרפון אומר ייתנו לכושל שבהן. רבי עקיבה אומר, אין מרחמין בדין, אלא יינתנו ליורשין. שכולן צריכין שבועה, ואין היורשין צריכין שבועה:

גמ': רב ורבי שמעון בן לקיש תריהון אמרין, בצבורין בסורקי בשוק ברה"ר. אבל אם צברן בביתו, זכה לו ליורש ביתו. רבי יוחנן אמר ואפילו צבורין בתוך ביתו, לא זכה לו ביתו. דהוה סבר דאינון דידיה, ולית אינון דידיה, וחצר אינה קונה אלא ברוצה שתקנה לו חצרו. וכאן כיוון שחשב שהם שלו, לא התכוון שתקנה לו חצרו. מאימתי בעל הבית זכה בפירותיו בשביעית? שהרי בשביעית חצרו לא קונה לו רבי ירמיה סבר מימר, משיתנם לתוך כליו שאף שאסור לאדם לאסוף כדרך שאוסף בשאר שנים, אם אסף זכה בהם. אמר רבי יוסי, אפילו נתן לתוך כליו, לא זכה בהן. דהוה סבר מימר דאינון דידיה ולית אינון דידיה. האי ארמלתא תפסת אמהתא שהייתה של בעלה שמת והחזיקה בה. אתא עובדא קומי רבי יצחק אמר, מה דתפסת תפסת ותגבה ממנה כתובתה. רבי אימי מפיך מינה דהיא סברה דכיון שהיא שמשה אותה בחיי בעלה ועדיין היא ברשותה הרי הוא שלה דידיה, ולית אינון דידיה. כהדא אילין בני שמי דדמך אבוהון. שבק להון אבוהון עז. אתא מרי חובה ונסתה נטל אותה. אתא עובדא קומי רבי אבהו ואמר, דידיה נסב. לא כן תני, יורש ובעל חוב שקדם אחד מהן ותפס אין מוציאין מידו? והרי היורשים זכו ואיך רבי אבהו אמר שבעל חוב דידיה נסב? באמת היורשים לא זכו בעז, דהוון סברין דאינון דידיהון, ולית אינון דידיהון. אמר ר' יעקב בר זבדי. מודה רבי אבהו, שאם מכרוה או משכנוה או טילטלוה ממקום למקום, ואחר כך בא בעל חוב ותפס מוציאין מידו. תנן, רבי עקיבה אומר, אין מרחמין בדין, אלא יינתנו ליורשין. שכולן צריכין שבועה, ואין היורשין צריכין שבועה: הגע עצמך שגם האחרים פטורין מן השבועה כגון שכתב לה לא נדר ולא שבועה עליך, או שהתנה עם בעל חובו שאם ימות יגבה מהיורשים בלא שבועה, למה שינתן ליורשים? זו ירשה תורה וזו בע"ח וכתובה לגבות מהיורשים אינה תורה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ט הלכה ד

מתני': המושיב את אשתו חנונית או שמינה אפיטרופיא, ה"ז משביעה כל זמן שירצה. רבי אליעזר אומר, אפי' על פילכה ועל עיסתה:

גמ': יאות אמר רבי אליעזר. מה טעמון דרבנין? אם אומר את כן, אין שלום בתוך ביתו לעולם. [דף נד עמוד א] שיברה את הכלים מה את עבד לה? כשומרת חנם או כשומרת שכר? מסתברא מיעבדינה כשומרת שכר שהר מקבלת מזונות. אמרין, אפילו כשומרת חנם אינה. דאם אומר את כן, אין שלום בתוך ביתו לעולם

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ט הלכה ה

מתני': כתב לה נדר ושבועה אין לי עלייך. אינו יכול להשביעה, אבל משביע הוא את היורשין ואת הבאין ברשותה שמינתה אחרים. שבועה אין לי עלייך ועל יורשייך ועל הבאין ברשותיך הוא אינו יכול להשביעה, לא אותה ולא את יורשיה ולא את הבאין ברשותה. אבל יורשין משביעין אותה ואת יורשיה ואת הבאין ברשותה:

גמ': רבי יונה ורבי יוסה תריהון אמרין. לא סוף דבר בנכסים שנשתלטה שהייתה אחראית בהן בחיי בעלה, אלא אפילו בנכסין שנשתלטה בהן לאחר מיתת הבעל, אין היורשין משביעין אותה אף שנאמר במשנה

שהיורשים משביעין אותה הגמרא במשנה הבאה תעמיד שמדובר בן מיתה לקבורה. **תמן תנינן**, השוכר פרה מחבירו והשאלה לאחר ומתה כדרכה. **ישבע השוכר שמתה כדרכה**, והשואל ישלם לשוכר. **אמר רבי הילא בשם רבי ינאי**, והוא שנתן לו רשות להשאל לאחרים. ותני רבי חייה כן, אין השואל רשאי להשאל, ולא השוכר רשאי להשכיר, ולא השואל רשאי להשכיר, ולא השוכר רשאי להשאל, ולא מי שהופקד אצלו רשאי להפקיד אצל אחר, אלא אם כן נטלו רשות מהבעלים. וכולם ששינו את שמירותיהן שלא מדעת הבעלים, **חייבין. ולמה נאמר שואל עימם**, הרי השואל אפילו לא שינה חייב? אלא בגין דתנינן מתנה שומר חנם להיות פטור מן השבועה, והשואל להיות פטור מלשלם. אתא מימר לך, שאף על פי שהיתנה עמו שהוא פטור, **כיוון ששינה הוא חייב. תנן השוכר פרה והשאלה לאחר וכו' ישבע השוכר וכו'. ביקש הבעלים להשביע את השואל שמתה כדרכה אף אם התנה עם השוכר שיהיה פטור משבועה מהו?** נישמענה מן הדא **דתנן**, כתב לה, נדר ושבועה אין לי עליך אינו יכול להשביעה, אבל משביע הוא את יורשיה ואת הבאים ברשותה. הדא אמרה שאם ביקש להשביע את השואל, הוא משביעו. הדא ילפה מן ההיא וההיא ילפה מן הדא. הדא ילפה מן ההיא. שאם ביקש להשביע את השואל, משביעו. וההיא ילפה מן הדא, שאם ביקש להשביע את האשה **אחר שהתנה עימה**, אינו משביעה. אמר רבי חנינה, לא צורכת מילף ההיא מן הדא, **שדין זה נאמר במשנה בפירוש**. ומה צורכת תילף ההיא מן הדא? כיי **דאמר רבי הילא בשם רבי ינאי**, והוא שנתן לו רשות להשאל. **אף הכא והוא שנתן לה רשות שיהו אפיטרופוס. אבל אם לא נתן לה רשות, יכול הוא לאמר שאין בניה נאמנים לו בשבוע ותשלם**. אמר רבי יוסי, **אף שנתן רשות להשאל צריך להעלות [דף נה עמוד א] לו שכר כל זמן שהיא שכורה אצלו**. רבי זעירא שאל לרבי אבונא, שאלו הבעלים **חזרה מהשוכר ומתה מהו?** אמר ליה, כן אנן אמרין **שהבעלים צריכים לשלם לשוכר ואפילו אם הבעלים אכלוה**. א"ר יוסי בר אבון, אכלו שלהן אכלו **ופטור** כיוון שהיו פשיעה ואף השוכר חייב בפשיעה נמצא שהשואל שהוא הבעלים חייב לשוכר והשוכר לבעלים. ר' זעירא בעא קומי רבי יסא, **שומר שמסר לשומר היך עבדין עובדא?** אמר ליה תריי כל קבל ארבעה ולא עבדין עובדא. **דר"ל ור' יהודה כנגד ר' אלעזר ור' יוחנן ור' ינאי ור' חייא, שארבעתם סוברים שומר שמסר לשומר חייב, אינך עוזב דעה של ארבעה כנגד דעה של שנים. בסוגיא כשלמדו בצהרים** אמר ליה תריי כל קבל תריי אינון. **דרבי אלעזר תלמידיה דרבי חייה רובה. ורבי יוחנן תלמידיה דרבי ינאי והרב ותלמידו אין מונין להן אלא אחד:**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ט הלכה ו

מתני': נדר ושבועה אין לי. לא לי ולא ליורשיי ולא לבאים ברשותי, עליך ועל יורשיך ועל הבאין ברשותיך. הרי זה אין יכול להשביעה, לא הוא ולא יורשין ולא הבאין ברשותו, לא אותה ולא את יורשיה ולא את הבאים ברשותה. הלכה מקבר בעלה לבית אביה. או שחזרה לבית אמה. אם לא עשתה אפיטרופיא, אין היורשין משביעין אותה. ואם עשתה אפיטרופיא, היורשין משביעין אותה לעתיד לבוא, ואין משביעין אותה לשעבר:

גמ': תנן, נדר ושבועה אין לי. לא לי ולא ליורשיי ולא לבאים ברשותי וכו'. א"ר יונה, והוא שעשת אפיטרופא בחיי בעלה. אבל אם עשת אפיטרופא לאחר מיתת הבעל, היורשין משביעין אותה ^{אע"פ} שהבעל פטר אותה. דו מתניתא **דתנן**, לא עשת אפיטרופא, אין היורשין משביעין אותה. אם עשת אפיטרופא היורשין משביעין אותה לעתיד לבוא, ואין משביעין אותה לשעבר. איזהו לשעבר? משעת מיתה עד שעת קבורה. וא"ר יוסי, **אם הבעל פטר אותה, אפילו עשאה אפיטרופא לאחר מיתת בעלה**, אין היורשין משביעין אותה. והא תנינן לא עשתה אפיטרופא אין היורשין משביעין אותה, אם עשת אפיטרופא, היורשין משביעין אותה לעתיד לבוא ואין משביעין אותה לשעבר? פתר לה על על **הרישא** המשנה הקדמת **כשאמר נדר ושבועה אין לי עליך ולא הזכיר את יורשיו, ממילא לא פטר אותה מהם. אבל אם הזכיר את יורשיו, אפילו עשה אותה אפיטרופוס אינם יכולים להשביע אותה. ואין על ראשה קשה מהדא דרבי יונה ורבי יוסי תריהון אמרין במשנה הקדמת, לא סוף דבר בנכסים**

שנשתלטה בהן בחיי בעלה, אלא אפילו נכסים שנשתלטה בהן לאחר מיתת הבעל, אין היורשין משביעין אותה. ואם לא הזכיר יורשין, למה לא יכולים להשביע אותה בדברים שאחר מיתה? פתר לה משעת מיתה עד שעת קבורה. דאמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן [דף נה עמוד ב] משעת מיתה עד שעת קבורה, אין היורשין משביעין אותה. מ"ט? תני בר קפרא, שלא תהא מניחתו והולכת לבית אביה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ט הלכה ז

מתני': הפוגמת כתובתה לא תפרע אלא בשבועה שדומה למודה במקצת. עד אחד מעידה שהיא פרועה, לא תיפרע אלא בשבועה דומה לעד אחד בהלואה. מנכסים משועבדים או מנכסי יתומין, לא תיפרע אלא בשבועה שדומה לשבועת השומרים. הנפרעת שלא בפניו, לא תיפרע אלא בשבועה:

גמ': אמר רבי זעורא כעין שבועת תורה מודה במקצת עד אחד ושומר ירדו להן. והתנא סובר שלא מתיחסים לכתובה כאילו לא הוחזקה בידה ועכשיו באה לגבות בשבועה, שהרי כל הנשבעין בתורה נשבעין ואינם משלמים והיא נשבעת ונוטלת. אלא כמי שגבת, דשטר העומד לגבות כגבוי דמי. ומיכאן והילך הוא תובעה וטוען כנגדה, עכשיו נפרעת ממני שטר של מאתים שכבר פרוע ובחנם היית גובה הכל. והיא אומרת מנה. ונמצא שהיא עכשיו כמודה במקצת שנשבעת ונפטרת. והילכך לא תיפרע אלא בשבועה, ואף שמדאורייתא פטור, שהרי לא נשבעים על שטר שעבוד קרקעות. מדרבנן מיהא חייב. תני הפוגמת שאומרת שקיבלה קצת, ולא הפוחתת כתובתה שאומרת שמתחילה התחייב לה פחות ממה שכתוב. כיצד? היתה כתובתה מאתים, והיא אומרת מנה. נפרעת שלא בשבועה. מה בין פוגמת מה בין פוחתת? אמר רבי חנינא, פוגמת, בא משא ומתן בנתיים. שהרי מודה שנתן לה חלק והוי כמודה במקצת, לכן תשבע. פוחתת, לא בא משא ומתן בנתיים, שהיא טוענת שלא נתן כלום, ויש לה מיגו שיכלה להגיד שחייב כל מה שכתוב בשטר. רבי ירמיה בעא, כמה דאת אמר תמן, אם היה עד אחד מעידה שהיא פרועה, לא תיפרע אלא בשבועה. ודכוותה אם היה עד אחד מעידה שהיא פחותה, לא תפחות אלא בשבועה? אמר רבי יוסי, בשעה שעד אחד מעידה שהיא פחותה, כעד אחד מכחיש את השנים החתומים מעל השטר, ואין עד אחד מכחיש את שנים וכאילו אינו קיים ונפרעת בלא שבועה. תני, יורש שפגם אביו שטר חובו שהאב אמר לבן שקיבל חלק מהחוב הכתוב בשטר, הבן גובה שלא בשבועה. בזה יפה כח הבן מכח האב. שהבן גובה שלא בשבועה. ואב אינו גובה אלא בשבועה. אמר רבי אלעזר. ונשבע שבועת יורש, שלא פיקדנו אבא, שלא אמר לנו אבא, שלא מצינו שטר בין שטרותיו של אבא, ששטר זה פרוע. ר' הושעיה בעא, מתניתא דבית שמאי? דתנן, מתו בעליהן עד שלא ישתו. בית שמאי אומרים נוטלות כתובה ולא שותות. ובית הלל אומרים לא שותות ולא נוטלות כתובה. דלב"ש כיוון שאינה יכולה לשתות גובה. אף כאן כיוון שהיורשים אינם יכולים להשבע גובים בלא שבועה. אבל לב"ה כיוון שלא יכולה לשתות אינה גובה. ואף כאן כיוון שהיורשים אינם יכולים להשבע, צריך להיות שאינם גובים. אמר ר' יוסי, תמן טעמא דב"ש שגובה כתובתה אף שאינה יכולה לשתות, שיכולה לטעון הביאו בעלי ואני שותה. ברם הכא, בדין היה שאפילו אביו לא ישבע. אלא תקנה תיקנו בו שישבע. בו תיקנו, בבנו לא תיקנו. כיון שמת, העמדתה את בנו על דין תורה [דף נו עמוד א] נתחייב אביו שבועה בבית דין כגון שהודה במקצת או שהיה עד אחד ומת, אין בנו גובה. דאי לא כן, מה אנו אמרין? ויש אדם מוריש שבועתו לבנו? א"ר אבין, הכי אתאמרת, פגם אביו שטרו והלך לבית דין וכבר התחייב שבועה, אין בנו גובה. רב חסדא בעא, בגין דהלך אביו אילין תרתי פסיעתא, הוא מפסיד? אילו פגמו חוץ לב"ד, את אמר גובה. מפני שפגמו בב"ד, את אמר אינו גובה? תנן, מנכסי יתומין לא תפרע אלא בשבועה. אמר ר' יוחנן בשם רבי ינאי, אין פורעין מנכסי יתומים אלא שטר שהריבית אוכלת בו. ויש אומרים אף לכתובת אשה. א"ר ינאי, מפני מזונות, שכל עוד לא פרעו כתובתה, ניזונת משלהם. א"ר מתניה, מאן חש למזונות? ר' שמעון. דר"ש אומר, במגבה הדבר תלוי. אבל לחכמים כיוון שתבעה כתובתה, אף שלא גבתה הפסידה מזונות. מאי כדון למה לחכמים בכל זאת פורעים לכתובת אישה? מפני חינה, כדי שיהיו הכל קופצין עליה לישאנה. ויש אומרים אף לגזילה ולנזיקין. אמר רבי יוסי, אף אנו

נמי תנינן תרתיהון. לגזילה מן הדא דתנן, אם מה שהניח להם אביהם היה דבר שיש לו אחריות קרקע חייבים לשלם את גזלת אביהם. לנזיקין מן הדא דתנן, אין נפרעין מנכסי יתומין אלא מן הזיבורית. כיני מתניתא, אין נפרעין מנכסי יתומין לנזיקין, אלא מן הזיבורית. שהרי לבעל חוב אין גובין כלל ולכתובת אשה אפילו מהאבא גובים מזיבורית אלא ודאי המשנה באה ללמד שאפילו נזיקין גובים מזיבורית. ומכאן שגובין מיתומים לנזיקין. והא תני, עומד הבן תחת האב. הניזקין שמיין בעדית. ובעלי החוב בבינונית. וכתובת אשה בזיבורית? א"ר יוסי בי רבי בון, כאן ביתום גדול כאן ביתום קטון

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ט הלכה ח

[דף נו עמוד ב] **מתני'**: הפוגמת כתובתה כיצד? היתה כתובתה אלף זוז, ואמר לה התקבלת כתובתיך. והיא אומרת לא התקבלתי אלא מנה. לא תפרע אלא בשבועה. עד אחד מעידה שהיא פרועה כיצד? היתה כתובתה אלף זוז. ואמר לה התקבלת כתובתיך. והיא אומרת, לא התקבלתי. ועד א' מעידה שהיא פרועה. לא תפרע אלא בשבועה. מנכסים המשועבדים כיצד? מכר את נכסיו לאחרים, והיא נפרעת מן הלקוחות. לא תפרע אלא בשבועה. מנכסי יתומים כיצד? מת והניח נכסים ליתומים, והיא נפרעת מן היתומין. לא תפרע אלא בשבועה. שלא בפניו כיצד? הלך למדינת הים, והיא נפרעת שלא בפניו. לא תפרע אלא בשבועה. רבי שמעון אומר, כל זמן שתובעת כתובתה. היורשין משביעין אותה. אינה תובעת כתובתה, אין היורשין משביעין אותה על המזונות:

גמ': תנן, הנפרעת שלא בפניו, לא תיפרע אלא בשבועה. כיני מתניתא, והנפרעת כל חוב לא רק כתובה שלא בפניו, לא תפרע אלא בשבועה. ונפרעין מאדם שלא בפניו? א"ר ירמיה, תיפטר בשטר שהריבית אוכלת בו. ובית דין גובין ריבית? תיפטר שערב לו לקח הלואה מן הגוי, כהדא דאלכסא אמר לרבי מנא, אן עבדין טבות סגיא מינכון. דכד אן כתבין דין מוגמרין פסק דין לתובע. אין אתא הנתבע לפרוע חובו, טבאות. ואין לא, אן מחלטין ניכסייא. אמר ליה, אף אן עבדין כן. אן משלחין בתריה תלת איגריין. אין אתא, הא טבאות. ואין לא, אן מחלטין ניכסייא. אמר ליה, הגע עצמך דהוה באתר רחיק? א"ל אן משלחין בתריה תלת איגריין. חדא גוא תלתין. וחדא גוא תלתין. וחדא גוא תלתין. אין אתא, הא טבאות. ואי לא, אן מחלטין ניכסייא. א"ר מתניה, והוא שעמד בדין וברח. אבל אם לא עמד בדין וברח. לית כאן מחלטין, אלא מכרזין. תנן, רבי שמעון אומר, כל זמן שתובעת כתובתה. היורשין משביעין אותה. אינה תובעת כתובתה, אין היורשין משביעין אותה על המזונות: ותנן, שני דייני גזילות היו בירושלם. אדמון וחנן בן אבשלום. חנן אומר שני דברים. ואדמון אומר שבעה. מי שהלך לו למדינת הים, ואשתו תובעת מזונות. חנן אומר, תישבע בסוף ולא תישבע בתחילה. אשכחא אמר, חנן ורבי שמעון אמרו דבר אחד. כמה דאמר ר' חנן, לא תשבע אלא בסוף. כן רבי שמעון אמר, לא תשבע אלא בסוף. כמה דאמר אמר הלכה כחנן, אף הכא הלכה כרבי שמעון:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ט הלכה ט

מתני': הוציאה גט ואין עמו כתובתה, גובה כתובתה. הוציאה כתובה ואין עמה גט, היא אומרת אבד גיטי. והוא אומר אבד שוברי. וכן בעל חוב שהוציא שטר חוב ואין עמו פרזבול. הרי אילו לא יפרעו. רבן שמעון בן גמליאל אומר [דף נז עמוד א] מן הסכנה ואילך, אשה גובה בלא גט. ובעל חוב גובה שלא בפרזבול:

גמ': אמר רבי חיה בשם רבי יוחנן. הקורא ערר על מעשה בית דין, לא הכל הימינו. אמר ליה רבי חיה בר אבא, ולא מתניתא היא? דתנן, הוציאה גט ואין עמו כתובה, גובה כתובתה שאף הוא מעשה בית דין.

אמר ליה רבי יוחנן, בבלייא, מן דגלית לך חספא מן מרגליתא, את אמר לי ולא מתניתא היא. **תנן, הוציאה גט ואין עמו כתובתה, גובה כתובתה. רב אמר, במקום שאין כותבין שטר כתובה. אבל במקום שכותבין שטר כתובה, מה דהיא מפקה היא גובה.** חזר ואמר, אפילו במקום שכותבין כתובה גובה היא **כתובתה. וכל מאן דרב חיילה, יתי ויתיב.** התיב רבי יוסי, והא יכולה היא שתהיה גובה גיטה ומטמנת כתובתה, וחוזרת וגובה? אין שם בית דין **שיודעים שכבר גבתה?** באינן דמתון. ואין שם עדים? בשהלכו להם למדינת הים. אין שם אומולוגייה שובר קבלה? **האם לית לרב אומולוגייה?** שלא להטריח את המלוה לשמור שובר מפני העכברים. **אית לרב אומולוגייה.** במקרה כזה שקים חשש לרמאות כהן **דאמר מלוה אבד כרטיסן השטר** עבד לי חורן. אית ליה. **וכהיא דאמרה היא, אבד פורנא הכתובה, עבד לי חורין, חוששין שמא ירמו וכותבים שובר.** אבל אם אמרה שלא היה לה כתובה אין כותבים. התיב רבי אבא. **והא יכולה שתהיה גובה בגיטה ומטמנת כתובתה, וממתנת עד שימות וחוזרת וגובה שתטען שהיא אלמנה?** אמר ליה רבי יוסה בי רבי בון, ולא עליה להביא ראייה שהיתה משמשתו עד שמת שהיא אלמנה? רבי זעירא **ורבי אבונה אמרו בשם רב.** במקום שכותבין שטר כתובה. הוא אומר כתבתי והיא אומרת לא כתבת. עליה להביא ראייה שלא כתב. ובמקום שאין כותבין שטר כתובה, והוא אומר כתבתי והיא אומרת לא כתבת. עליו להביא ראייה שכתב. ר' חיייה בר אבא אשכח פרוזבלא דרבי יונתן. והוה פרי רץ אחריו מיתן ליה. אמר ליה, לית אנא צריך ליה. ותני כן, נאמן המלוה לומר **פרוזבול היה ואבד לי. ונאמן הלוח לאמר שטר זה פרעתי וקרעתי. אמר ר' ירמיה בשם רבי חיייה.** מתניתא אמרה כן **דתנן,** מן הסכנה ואילך, האשה גובה שלא בגט. ובעל חוב גובה שלא בפרוזבול. ואיפשר כן? **הרי אם אין פרוזבול שביעית משמטת. אלא שאמר היה לי פרוזבול וקרעתי. אף הכא יכול לאמר, היה לי וקרעתי**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק ט הלכה י

[דף נז עמוד ב] **מתני':** שני גיטין ושני כתובות. גובה ב' כתובות. ב' כתובות וגט. או כתובה ושני גיטין. או כתובה וגט ומיתה. אינה גובה אלא כתובה אחת. שהמגרש את אשתו, על מנת כתובתה הראשונה החזירה. קטן שהשיאו אביו. כתובתה קיימת, שעל מנת כן קיימה. גר שנתגייר ואשתו עמו, כתובתה קיימת. שע"מ כן קיימה:

גמ': תנן, שני גיטין ושני כתובות. גובה ב' כתובות. והוא שיהא הגט יוצא מכתובה לכתובה בין שני הכתובות. **תנן, ב' כתובות וגט. אינה גובה אלא כתובה אחת.** עד כדון בשוות. היה בזו מנה ובזו מאתים? **אמר רב הונא, רב ירמיה ורב חסדא חד אמר, גובה בראשונה. וחרנה אמר, מנה גובה מזמן הראשונה והתוספת מנה השניה** גובה **מזמנה של שנייה.** אמר רבי חנניה קומי רבי מנא, לית הדא אמרה, ההן דיזיף מן חבריה, וחזר ויזיף מיניה. צריך מימר **בשטר** לכתוב מפורש, לבד מן כרטוסה קדמייא דאית לי גבך? **שניא כתובה דאורחא דאיתתא מימר אבד פורנה עביד חורן. ולכן אינה גובה אלא כתובה אחת שחוששים שכך היה. אבל בבעל חוב, וכי אורחא דבר נשא מימר אבד כרטיסו** שטר החוב עבד לי חורן? אלא כי אפשר יודי ליה אבל לא כותב לו שטר חדש אלא אם רוצה מודה לו בפני עדים. ר' יודן בר שיקלי אעיל עובדא קומי רבי יוסי, לא כן אמר ר' אבהו בשם ר' יוחנן שטר שלוה בו ופרעו, אל ילוה בו באותו היום? א"ל, כאן בשפרעו כאן בשלא פרעו. תני רבי חנן קומי רבי הילא. תרין אמורין, חד אמר לכתובה אבל לא לתנאין. וחרנה אמר, בין בכתובה בין לתנאין. ניחא גר. **אבל אך יתכן בקטן.** וקטן מגרש? אמר רבי חגי, קיימתיה כ"י **דאמר ר' אלעזר** בשם רבי חנינה, **גבי חרש ושוטה שנשאו נשים והחרש נפקח והשוטה נשתפה. יש להם כתובה, ואמרינן** והוא שבא עליה משנתפקח ומשנשתפה. **אף הכא הוא שבא עליה משהגדיל**

הדרן עלך פרק הכותב לאשתו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק י הלכה א

מתני': מי שהיה נשוי לשתי נשים ומת. הראשונה קודמת לשנייה. יורשי הראשונה קודמין ליורשי השנייה. נשא את הראשונה ומתה, נשא שנייה ומת הוא. [דף נח עמוד א] שנייה ויורשיה קודמין ליורשי הראשונה:

גמ': מתניתא לענין כתובה שהשיעבוד של הראשונה חל לפני השיעבוד של השנייה. אבל לענין מזונות שתיהן שוות. כתובה וקבורה של הבעל מי קודם? כתובה ומלוה בעדים מי קודם? כתובה ופרנסת בנות עישור נכסים שתקנו לתת לכל בת נדוניה מי קודם? **למאן** דאמר גובין פרנסה מן משועבדין, פרנסת בנות קודמת, **דלענין הרווחה, בתו עדיפה לו מאלמנתו.**, ולמאן דאמר אין גובין פרנסה מן משועבדין, אין פרנסת בנות קודמת. **תנן, נשא את הראשונה ומתה, נשא שנייה ומת הוא. שנייה ויורשיה קודמין ליורשי הראשונה שהשניה מקבלת מדין בעל חוב ובני הראשונה רק מכתובת בנין דכרין** ואינם מקבלים עד שקדם מסלקים את כל החובות. לא אמר אלא מתה, הא נתגרשה כבעל חוב היא. כהדא דתני, נשא אשה וכתב לה כתובה, גירשה ולא נתן לה כתובה. נשא אחרת וכתב לה כתובה. החזיר את הראשונה וכתב לה כתובה על כתובתה. **כתובתה הראשונה של ראשונה קודמת לשנייה וליורשיה.** והשנייה ויורשיה קודמין ליורשי הראשונה בכתובתה השניה. **תנן, נשא את הראשונה ומתה, נשא שנייה ומת הוא. שנייה ויורשיה קודמין ליורשי הראשונה** שהשניה כבעל חוב: אמר בן ננס יורשי הראשונה אומרים ליורשי השנייה, אם כבעל חוב אתם, טלו את שלכם וצאו ואנו ניטול השאר בכתובת בנין דכרין. ואם לאו, אנו ואתם נחלוק בשוה. אמר לו ר"ע, **משמת הבעל בחיי שנייה, קפצה עליהן אף כתובת בנין דכרין של הראשונה כירושת תורה, והראשונים הפסידו חלק אימם, והשנים נוטלין כתובת אמן וחוזרין וחולקין בשאר.** רבי מנא אמר, בשיש שם דינר יתר נחלקו בן ננס ור"ע. **דבן ננס סובר בשיש שם מותר דינר כדי לקיים דין ירושה דאורייתא, אפי' מתה אחת בחייו ואחת במותו יש להן ליורשי הראשונה כתובת בנין דכרין.** ור"ע סובר דכיוון שלשניה אין, אף לראשונה אין כתובת בנין דכרין **שלא יבואו לריב.** אבל אם אין שם דינר יתר, אף בן ננס יודה לרבי עקיבה שאין כתובת בנין דכרין, ובני שניה נוטלים כתובת אימם, ובשאר אילו ואילו חולקין בשוה. אמר ליה רבי יוסי בי ר' בון. הך דלא תניתא פליגא את עבד ליה פליגא? אלא בשאין שם יתר דינר נחלקו. **שבן ננס סובר שכתובה נעשת מותר לחברתה** שבזה שהבנים יורשים ומשלמים את הכתובה שהיא חוב אביהם מתקיים דין ירושה מהתורה, **ויש כתובת בנין דכרין.** ור"ע סבר אין כתובה נעשת מותר לחברתה שהכתובה כחוב וחוב נחשב כגבוי וכאילו אינו. אבל אם יש שם יתר דינר, אף רבי עקיבא יודה לבן ננס שאלו ואלו נוטלים כתובת אימם והשאר חולקים בשוה. **ודווקא כשנשאר מותר דינר אחר שמשלמים את כל החובות, שהחוב ממעט דכל העומד להגבות כגבוי דמי וכאילו אינו.** ודכוותה **חוב מרבה.** ה"ך עב"דא הרי חוב לא נחשב מוחזק אלא ראוי ואינו עולה לחשבון? היה שם שדה והיא עתידה לחזור ביוכל. אין זה כחוב אלא כאילו היא ברשותו את רואה אותה כאילו מוחזרת. [דף נט עמוד א] קידש רחל וכנס לאה וחזר וכנס רחל **כתובת מי קדמת?** על דעתון דרבנין שכבר מהאירוסין יש לה **כתובה, רחל קודמת.** ועל דעתיה דר' אלעזר בן עזריה שאם מתה מהאירוסים אין לה כתובה. הרי **חיוב כתובה רק בנישואין, ולכן לאה קודמת.** אמרי אף רבי אלעזר מודי מאחר שחזר וכנס רחל, רחל קודמת. למה זה דומה? לאחד שלווה מחבירו ואמר לו, אם לא החזרתי לך מיכן עד י"ב חדש, יהיו כל נכסי משועבדין לך. הגיע י"ב חדש ולא החזיר, נשתעבדו הנכסים למפרע משעת ההלוואה. אבל אם אמר לו, לא יהו נכסי משועבדין לך אלא לאחר י"ב חדש. לא נשתעבדו אלא לאחר י"ב חדש. ימים שבנתיים תפולגתא דרבי מאיר ורבנין. רבי מאיר אומר: שטרי שיש בהם אחריות נכסים גובה מנכסים משועבדים, ושאין בהם אחריות נכסים גובה מנכסים בני חורין שהשטר הוא גורם השיעבוד ומה שלא כתוב בשטר ל מחייב. וחכמים אומרים: אחד זה ואחד זה גובה מנכסים משועבדים שעצם ההלוואה יוצרת את השיעבוד. על דעתיה דרבי מאיר, בשטר נתחייבו הנכסים **וכיוון שבשטר כתוב שרק לאחר שתיים עשרה חדש ישתעבדו הנכסים, ימים שבנתיים הרי הם של בעלים.** על דעתיה דרבנן, בכסף משעת ההלוואה נתחייבו והשטר כדי שיהיה קול

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק י הלכה ב

מתני': מי שהיה נשוי לשתי נשים ומתו, ואחר כך מת הוא. והיתומין מבקשין כתובות אמותיהן, ואין שם אלא כדי שתי כתובות. חולקין בשוה. היה שם מותר דינר, אילו

נוטלין כתובת אימן, ואילו נוטלין כתובת אימן. ואם אמרו היתומין, הרי אנו מעלין על ניכסי אבינו יפה דינר כדי שיטלו כתובת אימן אין שומעין להן, אלא שמין את הנכסים בבית דין:

גמ': הדא היא דאמר רבי אימי מ"ט תקינו רבנן כתובת בנין דכרין? כדי שיהא אדם מצוי ליתן לבתו בעין יפה. מעתה אפילו אין שם יתר דינר? אמר רבי אבון, בשעה שאת יכול לקיים דבריהן ולקיים דברי תורה. את מקיים דבריהן ודברי תורה. בשעה שאין אתה יכול לקיים דבריהן ולקיים דברי תורה. את מבטל דבריהן ומקיים דברי תורה. אמר רבי יודה בר פזי בשם רבי יוסי בן חנינה, מת אחד מן האחין, כולהן חולקין בשוה. אמר ר' מנא, לא צריכא אלא בשלא חלקו. שלא תאמר, יעשה כמי שאינו כאן ותירשנו כתו אחיו מאימו יטלו חלקו בכתובת אמם. **קמ"ל** שאת החלק בכתובת אמו יחלקו כל האחין מהאב, שמשעת מיתת האם כבר זכה הבן הזה בחלקו, וכשמת ירש אותו האב לכן כל האחין חולקים בשוה את חלקו. [דף נט עמוד א] היה שם בכור. את אמר הבכור נוטל פי שנים אף בכתובת בנין דכרין, שאף הוא נקרא ירושה. מהו נוטל פי שנים? נוטל פי שנים בכתו רק בחלק של אימו? או פי שנים בכל האחין? שהרי חלק כתובת בנין דכרין מדאורייתא היה צריך להחלק בן כל האחין. אף מזה היה לבכור ליטול פי שנים. תני רבי הושעיה, היו שם שתי כיתי בנות, כולהן חולקות בשוה. שאן כתובת בנין דכרין לבנות. מאימתי שמין להן את הנכסים לבדוק האם יש מותר דינר? תלמידיו דרבי מנא אמרין, בסוף בשעת חלוקה. ואף אם בשעת מיתה לא היה מותר, אם בזמן חלוקה יש מותר נוטלין. אמר לון רבי יוסי בי רבי בון, וכי לא אתון אמרין, על מה שאמר רבי יודה בר פזי בשם רבי יוסי בן חנינה שאם מת אחד מן האחין, כולהן חולקין בשוה. בשם רבכם רבי מנא לא צריכא אלא בשלא חלקו. שלא תאמר, יעשה כמי שאינו כאן ותירשנו כתו אחיו מאימו יטלו חלקו בכתובת אמם. **קמ"ל** שאת החלק בכתובת אמו יחלקו כל האחין מהאב, שמשעת מיתת האם כבר זכה הבן הזה בחלקו, וכשמת ירש אותו האב לכן כל האחין בשוה את חלקו. ש"מ משעת מיתה שמין:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק י הלכה ג

מתני': לעניין מותר דינר' היו שם נכסין בראוי, אינן כבמוחזק. רבי שמעון אומר, אף על פי שיש שם נכסים שאין להן אחריות, אינו כלום. עד שיהיו שם נכסים שיש להן אחריות יותר על שתי כתובות דינר:

גמ': רבי מנא אמר, בעיקר שתי כתובות פליגין, דר"ש אומר דבעינן שיהיה כדי שיעור שתי הכתובות בנין דכרין **מקרקע ועוד דינר**. ורבנין אמרין אף מטלטלין. אבל באותו הדינר, כל עמא מודיי שהוא מטלטלין. רבי יוסי בי רבי בון אמר, כל עמא מודיי בעיקר שתי כתובות שהן קרקע. מה פליגין? באותו הדינר. רבי שמעון אומר קרקע. ורבנין אמרין מטלטלין. אמר רבי אבא בר זבדא בשם רב, ברם נהגו בסוריא להיות גובין **כתובות בנין דכרין** מן הנחושת ומן הצועות מצעות. אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן, ובלבד מן הצועות שבאותו הלילה שבזמן כתיבת הכתובה נהגו שהבעל מביא כלים נאים שטיחים ומצעות ועליהם האשה סמוכה לגבות כתובתה. אמר רב שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן, נהגו העם בערבייא להיות גובה מן הבושם ומן הגמלים. ודכוותה בלבד מן הבושם שבאותו הלילה? הרי הבסם מתכלה. אלא ודאי הטעם שגובה מהם כיוון שהם עיקר מסחרם ובהם סמכה דעתה, ואף נחושת ומצעות מאותו טעם. ארמלתא דר' חונה גבי לה מן המטלטלין כמנהג מקומה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק י הלכה ד

מתני': מי שהיה נשוי לשלש נשים שכתב כתובתן באותו יום ומת. והיתה כתובתה של זו מנה, ושל זו מאתים, ושל זו שלש מאות, ואין שם אלא מנה [דף מט עמוד ב] חולקות בשוה.

היו שם מאתים. של מנה נוטלת חמישים, ושל מאתים ושל שלוש מאות שלשה שלשה של זהב שבעים וחמש דינר כל אחת. היו שם שלוש מאות. של מנה נוטלת חמישים, ושל מאתים מנה, ושל שלוש מאות ששה של זהב מאה וחמישים דינר. וכן שלשה שהטילו לכיס. פחתו או

הותירו כך הן חולקין: לפי ההסבר של פרופסור אומן בתחילה מחלקים בשוה עד שאחת שיש כדי מחצית של הכי קטנה לכולם ואת השאר מחלקים בן הנותרות עד שיגיע לחצי של הקנה מבן אלו שנותרו ורק אחר שכל אחת קיבלה מחצית חוזרים על אותו תהליך לגבי המחצית השניה כך שאם היה רק מאה כל אחת נוטלת שלושים ושלוש ושליש. אם היו מאתים כיוון שיש בזה כדי לתת שיעור מחצית של הראשונה שהו חמישים לכל אחת קדם כל נותנים לכל אחת חמישים יחד מאה חמישים. ואת החמישים שנותרו מחלקים בן השנים האחרות כך שהראשונה קיבלה חמישים והשניה והשלישית שבעים וחמש כל אחת. כאשר יש שלוש מאות בתחילה כל אחת נוטלת חמישים יחד מאה וחמישים. כדי שהשניה תגיעה למחצית שלה היא צריכה עוד חמישים לכן נותנים לשניה והשלישית חמישים כל אחת יחד מאתים וחמישים. וכיון שהשלישית צריכה עוד חמישים כדי להגיעה למחצית מכתובתה היא מקבלת את כל מה שנשאר כך שהראשונה קיבלה חמישים השניה מאה והשלישית מאה וחמישים

גמ': שמואל אמר **הולכים אחר שוחדא** אחר נטיית לב דדייני. **במקרה של שני שטרות קניה שיצאו על שדה אחת עם אותו תאריך קניה, שאי זה מהן שירצו ב"ד להחליט את השדה בידו, מחליטין.** מתניתא פליגא על שמואל דתנן, אין שם אלא מנה, חולקות בשוה. **ולמה לא הולכים אחר נטיית לב הדיין? לא שוחדא דדייני את אמרת? אף זה אינו דין אלא שוחדא דדייני, אם הדיין לא רוצה להחליט על פי נטיית לב וחולק בשוה.** והא תני הירושין שירשו שטר חוב, הבכור נוטל פי שנים. עוד יצא עליהן שטר חוב, הבכור נותן פי שנים. **הרי החוב נופל על כל הבנים למה שהדיין לא יחליט על פי נטית ליבו?** עוד היא לשוחדא דדייני אתאמרת. **שם הדיין לא רוצה להחליט כך יעשה.** אמר רבי אבין בשם שמואל, לא שנייא בין שני שטרות שיצאו על שדה אחת, בין שטר אחד שיצא על שני שדות, אי זה מהן שירצו בית דין מחליטין. **תנן היו שם מאתים. של מנה נוטלת חמישים, ושל מאתים ושל שלוש מאות שלשה של זהב** שבעים וחמש דינר כל אחת. **אמאי הרי כולן טוענות במנה ראשון, ויחלוקו בשוה ותיטול ראשונה רק שלישי?** שמואל אמר, במרשות זו את זו. בשהרשת השלישית את השנייה לדון עם הראשונה וסילקה עצמה ממנה ראשון. **ואמרה לה שניה לראשונה, לא מנה אית לך? אף אני תובעת אותו סב חמשין ואיזל לך.** וכן שלשה שהטילו לכיס והותירו או פחתו, כך היו חולקין. אמר רבי אלעזר, **הדא דאת אמר שכל אחד נוטל לפי המעות שהכניס, בשהיתה הסלע חסירה או יתירה והרווח או הפסד בגלל המעות עצמן.** אבל לשכר ולהפסד שסחרו בכסף והרויחו או הפסידו, כולהן חולקין בשוה. וקשיא, **ההן יהיב מאה דינרין, וההן יהיב עשרה, ואת אמר אכן שחולקים בשוה? חברייא אמרין, יכול הוא מימר ליה, על ידי מניי סלקת פרגמטיא שלא היו מוכרים לך אם היה חסר הכסף שהכנסתי.** עד כדון דהוות פרגמטיא זעירה שקנה רק חפץ אחד במאה ועשר, הוות פרגמטיא רובה **שקנה מאה חפצים וכלי העשרה דינרין של זה היה קונה תשעים?** אמר רבי אבין בר חייה, יכול הוא מימר ליה, עד דאת מזבין חד זמן, אנא מזבין עשרה זמנים. עד כדון במקום קרוב **שיכל בעל העשרה למכור ולקנות וחוזר חלילה.** במקום רחוק? אמר רבי הילא [דף ס עמוד א] יכול הוא מימר ליה, עד דאת אזיל ואתי חד זמן, אנא אזיל ואתי עשרה זמנים שהמטען שלי קל יותר. תמן תנינן, **שור שוה מאתים שנגח שור שוה מאתים ואין הנבלה יפה כלום, זה נוטל מנה וזה נוטל מנה.** חזר ונגח שור אחד שוה מאתים, האחרון נוטל מנה ושלפניו, **זה נוטל חמישים זוז, וזה נוטל חמישים זוז.** חזר ונגח שור אחד שוה מאתים. האחרון נוטל מנה, **ושלפניו חמישים זוז, ושנים הראשונים דינר זהב** עשרים וחמש דינרי כסף. אמר ר' שמואל בשם ר' זעירא, וכן לשכר. **כגון שהשכירו את השור כדרך הזה חולקים.** א"ר יוסי. דר' זעירא, פליגא על דר' אלעזר **שאמר שברווח והפסד חולקים בשוה.** אמר ר' מנא קומי רבי יודן, לא מודי רבי אלעזר, שאם התנו ביניהן, שזה נוטל לפי כיסו וזה נוטל לפי כיסו **כך הם חולקים? אלא שהוא סובר שסתם שותפים כך דרכם לחלק בשוה לכן בסתמא חולקים בשוה.** והרי שוורים כמותנים הן. שכיון שכך התורה חייבה מסתמא לא יסכימו אחרת. חזר ואמרה קומי רבי יוסי, אמר ליה, בפירוש פליגין. רבי אלעזר אמר, סתמן חולקין בשוה. רבי זירא אמר, סתמן, זה נוטל לפי כיסו וזה נוטל לפי כיסו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק י הלכה ה

מתני': מי שהיה נשוי ארבע נשים ומת. הראשונה קודמת לשנייה, ושנייה לשלישית, ושלישית לרביעית. הראשונה נשבעת לשנייה, ושנייה לשלישית, ושלישית לרביעית, והרביעית נפרעת שלא בשבועה. אמר בן ננס, וכי מפני שהיא אחרונה נשכרת? אף היא לא תפרע אלא בשבועה. היו כולם יוצאות ביום אחד. כל הקודמת לחבירתה אפילו שעה אחת זכתה. לכך היו כותבין בירושלם שעות. היו כולן יוצאות בשעה אחת, ואין שם אלא מנה. חולקות בשוה:

גמ': תנן, אמר בן ננס, וכי מפני שהיא אחרונה נשכרת? אף היא לא תפרע אלא בשבועה. אמר רבי אבונא בשם רבי שמואל לדברי בן ננס שטר אחד שיצא על חמישה לקוחות שלקחו שדות מהלוח, כולה חולקין בשוה. וכיון שלדעת בן ננס לא גובים מהאחרונה אלא מכולם בשוה, לכן משביעים את האחרונה כי אם השדה האחרונה תשאר בת חורין, בעל החוב לא יוכל לגבות מהם. אמר ר"ע קומי רבי מנא, לית הדא פליגא על רבי שמואל? דשמואל אמר שהולכים אחר שוחדא אחר נטיית לב דדייני. במקרה של שני שטרות קניה שיצאו על שדה אחת עם אותו תאריך קניה, שאי זה מה שירצו ב"ד להחליט את השדה בידו, מחליטין. והכא הוא אמר אכין שמחלקין בניהן את החוב? אמר ליה, לא אמר שמאל אלא בשני שטרות על שדה אחת. דילמא בשטר אחד על כמה שדות? והכא בשטר אחד אנן קיימין [דף ס עמוד ב] ולא שמיע דאמר רבי אבון בשם שמואל, לא שנייה בין שטר אחד שיצא על שני שדות, ובין שני שטרות שיצאו על שדה אחת, אי זה מהן שירצו ב"ד להחליט מחליטין. הנהיג רבי בארונא ובגולגולת ובאנפרות גזלים, כהדא דבן ננס שאם תובעים אותו לשלם מיסים וכדומה כל הלקחות חולקים בשוה. תנן, כל הקודמת לחבירתה אפילו שעה אחת זכתה. כהדא, קריבין דרבי יוסי זבנין קנו חקלוון שדה מן אילין דבר תפקן. אזלון אילין דבר תפקן ונסבין להון נשין. אעלון להון שקיעין כתבו להן שיעבוד כתובה על השדות שמכרו. אתון בעיי מתגרייא בקריביה דרבי יוסי וטענו שהקרקעות משועבדות לכתובתן. אמר לון רבי מנא, אנא ידע כד זבנתון אילין חקלוותא, לא הוו אילין שקיעיא קדמיכון ורק אחרי המכירה נשאתם את הנשים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק י הלכה ו

מתני': מי שהיה נשוי שתי נשים. ומכר את שדהו וכתבה הראשונה ללוקח דין ודברים אין לי עמך. השנייה מוציאה מיד הלוקח. והראשונה מן השנייה. והלוקח מיד הראשונה וחוזרות חלילה עד שיעשו פשרה ביניהן. וכן בעל חוב כגון שהלוח מכר שדה לשנים ובעל החוב כתב לשני שקנה דין ודברים אין לי עמך. בע"ח גובה מהראשון, הראשון מהשני, והשני מוציא מהבע"ח. וכן אשה בעלת חוב שחייב לה כתובה:

גמ': אמר רבי יוסי, הדא אמרה, ההן דיזיף מן תרין בני נש ואין לו קרקע אלא כנגד חוב אחד. אתא תננינא שהלוח לו שני אמר ליה, קומי פושרין נעשה פשרה בנינו ותן חלק מהשדה תמורת כל החוב וחלק ישאר לך, אמר ליה, ולית סופיה דקדמייא המלוח הראשון ששיעבודו קדם לשלך משמע ומיתי מיטרוף? יכיל מימר ליה, פושרין, ואין טרף טרף. פושר מן השני, חזקה שהראשון בא וטורף. פושר מן הראשון, האם השני יכול לתבוע מהלוח את החלק שנשאר? או שיכול לטעון שהרי זה כשדה שנקנתה לאחר החוב ואינה משועבדת?, א"ר פינחס, אתא עובדא קומי רבי ירמיה ואמר, אם פושר פושר. אמר רבי יוסי, ולא כתב דאיכני? הרי בכל שטר חוב מתחייב הלוח שגם שדות שיקנה אחר הלוחה יהיו משועבדות. הדין הזה שאמר רבי ירמיה לא אתייה אלא ביורש. שירש שקנה אין בע"ח גובה מהם. אמר רבי חנינה, אפילו בבעל חוב אתייה היא. בההיא דלא כתיב כל דאיכני, או שאמר לו, אל יהא לך פירעון אלא מזה. תנן, המגרש את האשה והחזירה, על מנת כתובתה הראשונה החזירה. אמר רבי מתניה אתייה כמאן דאמר לכתובה אבל לא לתניין. ולכן כאילו קנה שדה חדשה שאינה משועבדת לחוב [דף סא עמוד א] ברם כמאן דאמר בין לכתובתה בין לתניין, אף כאן, הא החזירה עם כל השיעבודים שעליה ובע"ח שני גובה ממנה :

הדרן עלך פרק מי שהיה נשוי

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק יא הלכה א

מתני': אלמנה ניזונת מנכסי יתומין, ומעשה ידיה שלהן, ואינן חייבין בקבורתה. יורשיה היורשים כתובתה, חייבין בקבורתה:

גמ': אמר רב יהודה בשם שמואל, ורבי אבהו אמר בשם רבי יוחנן, מציאתה שלה. מה הדין אם הותירה מזונות? אשת איש שמציאתה שלו, הותירה מזונות שלו. אלמנה שמציאתה שלה, הותירה מזונות שלה. הותירה בליות, שלה. מה אם אשת איש, שאם הותירה מזונות הרי הם שלו. הותירה בליות, שלה. אלמנה, שהותירה מזונות שלה. הותירה בליות, לא כל שכן? **שניא** תמן **דצריכה** לון לנידתה **שלא תתגנה על בעלה**. אף הכא צריכא לון לנידתה **שלא תתגנה ותמצא חתן**. אמר רבי אימי בשם רבי יוסי בן חנינה, אף אינה עושה אותן דברים של ייחוד. מה הן דברים של ייחוד? סכה להון את גופן, ומרחצת להון את פניהן, ומזגת להון את הכוס. ומוסיפין לה על מזונותיה **שאשת איש שהלך בעלה למדינת הים**, אין לה יין **שלא תבא לקלות ראש**. אלמנה יש לה יין. אשת איש שאמרה יצאו מעשה ידי למזונותיי, אין שומעין לה. אלמנה שאמרה יצאו מעשה ידי למזונותיי, שומעין לה. אמר רב, אמר המת אל תקברוני **מנכסי**, נקבר בצדקה. ר' אימי בעא, וכי עלת על דעתך שיהו אחרים מתפרנסים משלו, והוא נקבר בצדקה? **קס"ד שטעמו של רב מפני שאין חובה על היורשים לקבור את אביהם**. מתניתא פליגא על רב **דתנן**, יורשיה היורשין כתובתה חייבין בקבורתה. פתר לה, בשירשו קרקע ועל קרקע חל שיעבוד קבורתו. ומה שרב אמר בשירשו מטלטלין. והא תני, מת והניח עבדים ושפחות ושטרות ומטלטלין ויצאה עליו כתובת אשה ובעל חוב. כל הקודם בהן זכה, והלה נקבר בצדקה. מפני שקדם ותפס, הא אם לא קדם ותפס, מוציאין מידו. משמע שאפילו המטלטלין משועבדים לקבורתו. פתר ליה באומר, קברוני **מנכסי**. אבל אם לא אמר קברוני אין מוציאין מידם. והא אמר ר' יוסי בשם רבנין, נקבר המת ולא אמר קברוני, אף על פי שקדמו אחרים ותפשו, מוציאין מידן? בשתפסו קרקע. הא דאת אמר מוציאין מידן **דווקא** בשתפסו קרקע, אבל בשתפסו [דף סא עמוד ב] מטלטלין אין מוציאין מידן? **דווקא** במלוה בעדים. אבל במלוה בשטר, בין שתפשו קרקע בין שתפשו מטלטלין, אין מוציאין מידן. אמר רבי אבא בר רב הונא הסיבה שאם אמר אל תקברוני שומעים לו, זה משום שעשו דברי שכיב מרע, כבריא שכתב ונתן. והוא שמת מאותו החולי, הא הבריא לא, ובמסיים ואומר תנו שדה פלוני לפלוני. אמר תנו חצי שדה פלוני לפלוני כמי שסיים? או עד שיאמר חצייה שבצפון וחצייה שבדרום? ר' יודן בעי, אמר שרפוני שרפו עלי בגדים יקרים ועבדו בי עבודה הטקס שהיה מקובל אצל היונים ותנו שדה פלוני לפלוני. אם אין שורפין ואין עובדים אין נותנין, או כל חדא באפי נפשי ואף שאין שורפין ואין עובדין נותנים. רבי חגי" בעא, שכיב מרע שאמר, יזונו בנותיי מהו? בלא כך אין בנותיו ניזונות? לא צורכא דא אלא מהו שיזונו הבנות מן המשועבדין, ומהו שיזונו מן המטלטלין? ר' יודן ברח לנוי. אתא עובדא קומי. שכיב מרע שאמר יינתנו אותיותיו שטרות לפלוני מהו? אמר ליה, אין שכיב מרע מזכה אלא בדברים שהן נקנין או בשטר או במשיכה. ואלו נקנין במשיכה ובשטר יחד, ולכן לא נקנו השטרות. כהדא דתני, ספינה נקנית במשיכה דברי הכל. רבי נתן אומר, ספינה ואותיות נקנין במשיכה ובשטר. כתב ולא משך. משך ולא כתב. לא עשה כלום, עד שיכתוב וימשוך.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק יא הלכה ב

מתני': אלמנה בין מן האירוסין בין מן הנישואין מוכרת שלא בבית דין. ר"ש אומר, מן הנישואין מוכרת שלא בבית דין. מן האירוסין לא תמכור אלא בבית דין, מפני שאין לה מזונות. וכל שאין להן מזונות, לא תמכור אלא בבית דין:

גמ': מיסבר סבר רבי שמעון במזונות הדבר תלוי. **לכן אם** פסק לזון מן האירוסין, מוכרת שלא בב"ד. פסק שלא לזון מן הנישואין, לא תמכור אלא בב"ד. **מה סברת חכמים שמוכרת בן מן האירוסין בן מן הנישואין?** ר' אחא ור' חנינא אמרו בשם רבי יוחנן, חס הוא אדם על כבוד אלמנתו בין מן האירוסין בין מן הנישואין. **אמר** רב יהודה בשם שמואל, המוחלת כתובתה ליתומים, ניזונת משלהן. וקשיא, אילו אשה שאין לה כתובה, שמא יש לה מזונות? **הרי מזונות מתנאי כתובה ואם אין כתובה למה שיהיו מזונות?** אשה שאין לה כתובה אין לה מזונות. ברם הכא, לא דיך שמחלה ליתומין כתובתה, אלא שאתה מבקש להבריחה ממזונותיה? **אמר** רב יהודה בשם רב, התובעת כתובתה בבית דין, איבדה מזונותיה. **אמר** רבי יוסי, ובלבד מן השופי, הא מאונס, לא. כהדא ארמלתא דרבי אבדימס הערימו בה היתומים ואמרו לה, רבי אבא בר כהן בעי להתחנן לך. תבעת פרנה ואובדת מזונותיה [דף סב עמוד א] מן דאיתידעין מיליאי, אעלון עובדא קומי רבי יוסי וחזרה למזונה. **אמר** רבי אלעזר בשם רבי יוסי בן זימרא, אלמנה שעשת שנים שלשה חדשים בלא לתבוע מזונותיה על אותם חדשים, אבדה מזונותיה דאינון תלתי ירחיאי. בשלא לותה, אבל אם לותה, גובה. בשאין בידיה משכון, אבל אם יש בידיה משכון, אפילו לא לותה גובה. **אמר** רבי יסא בשם ר' יוחנן, זו היא שאמרו כשמוכרים למזונות, בתחילה מוכרין בפעם אחת למזון י"ב חדש, והקונה נותן לה מזון כל ל' יום. מה הדין אם בסוף שלשים יום הן אומרים נתנו, והיא אומרת לא נטלתי? יבא כהדא, דאמר ר' אבהו בשם ר' יוחנן, לווה ממנה י"ב אלף לשנה, להיות מעלה לה מדינר זהב לחדש. פשיטא חדש הראשון נתן, וחדש האחרון לא נתן. ימים שבנתיים? זו היא שאמרו יחלוקו. כי אתא ר' אבהו אמר בשם רבי יוחנן, בתחילה מוכרין מזון י"ב חדש ונותנין לה מזון לשלשים יום. וימכרו למזון כל שלשים יום? שלא להורע כחה של אשה שתצטרך כל חדש לתבוע מזונות. ויתנו לה מזון י"ב חדש בפעם אחת? אם אומר את כן, נמצאתה חב ליתומים שאולי תתבע כתובתה ואין לה מזונות. כהדא דתני, אלמנה שתפסה אפילו אלף זוז למזונותיה, אין מוציאין מידה. מהו מימר לה חוי מה בידך? תלמידיו דרבי מנא אמרין לה לאלמנה חוי מה בידך. אמר לון רבי יוסי בי רבי בון, מכיון שהיא עתידה להישבע בסוף על הכל, ואפילו מה בידך לא אמרין לה. תהי בידה ולא שואלים אותה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק יא הלכה ג

מתני': מכרה כתובתה או מקצתה. מישכנתה או מקצתה. נתנתה לאחר או מקצתה. לא תמכור את השאר אלא בבית דין. וחכמים אומרים, מוכרת היא אפילו ארבעה או חמשה פעמים. ומוכרת למזונותיה שלא בבית דין, וכותבת למזונותיה מכתת. וגרושה לא תמכור אלא בבית דין:

גמ': תני, מוכרת וכותבת אילו לכתובתה ואילו למזונות דברי רבי יהודה. ר' יוסי אומר, מוכרת וכותבת סתם ובזו כחה מיופה. באת מלוה בעדים שאינם גובים מנכסים משועבדים. אומרת למזונות מכתת, וכשתרצה לגבות כתובתה תוכל לגבות מהשדה שמכרה. באת מלוה בשטר שגובים מנכסים משועבדים, אומרת לכתובה מכתת ושטר שלה קדם. ואפילו באת מלוה בעדים, ואיך מוכרת למזונות וחוזרת וטורפת לשם כתובה? [דף סב עמוד ב] ולא אמרין לה חוי זבניך תחזירי את הכסף שקיבלת במכירה הראשונה? תיפתר שהוקיר המקח ושווה לה להחזיר את דמי המכירה ולגבות את הקרקע. תנן, וגרושה לא תמכור אלא בבית דין. **אמר** רבי יעקב בר אחא בשם ר' יוחנן, ור' הילא אמר בשם ר' אלעזר. אף גרושה תמכור שלא בבית דין. שכשם שאדם חס על כבוד אלמנתו, כך חס על כבוד גרושתו. דאמר ר' יעקב בר אחא בשם ר' אלעזר [ישע' נח ז] מבשרך לא תתעלם, זו גרושתו. איתתיה דר' יוסי הגלילי הוות מעיקה ליה סגין. סליק ר' אלעזר בן עזריה לגביה א"ל, ר' שיבקה דלית היא דאיקרך. א"ל פורנה כתובתה רב עלי. א"ל אנא יהיב לך פרנה ושבקה. יהיב ליה פרנה ושבקה. אזלת ונסיבת לטסורא שומר דקרתא. איתנחת מן ניכסוי, ואיתעביד סגיא נהורא. והוות מחזרא ליה על כל קרתא לקבץ נדבות ומדברא ליה מוליכה אותו. חד זמן חזרתיה על כל קרתא ולא איתיהב ליה כלום. אמר לה, לית הכא שכונה חורין? אמרה ליה אית הכא שכונה דמשבקי בעלי שגרשני, ולית בחיילי עייל לה לתמן. שרי חביט לה היכה אותה. עבר ר' יוסי הגלילי ושמע קלון מתבזיי בשוקא. נסבון ויהבון בגו חד

ביתא מן דידיה. והוה מסיק לון מזונין כל יומין דהוון בחיין. על שם ומבשרך לא תתעלם זו גרושתו. אפילו כן, אציתון קלוי בליליא ושמעין קלה אמרה, לא הוה טב דייה צערה לבר מן גופה, ולא לגו גופה הצער הנפשי של הבושה.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק יא הלכה ד

מתני': אלמנה שהיתה כתובתה מאתים, ומכרה שוה מנה במאתים. או שוה מאתים במנה. נתקבלה כתובתה. היתה כתובתה מנה ומכרה שוה מנה ודינר במנה, מכרה בטל. ואפילו היא אומרת אני אחזיר את הדינר ליורשין מכרה בטל:

גמ': ניחא שוה מנה במאתים **קבלה כתובתה**, שוה מאתים במנה **הרי לא קיבלה אלא מנה?** מכל מקום הרי מפסידה את היתומין **במאתים**. שוה מנה במאתים, ואין סופו לחזור **משום** מקח טעות? תיפתר שהוקיר המקח. א"ר אבין, הדא מסייעא לר' שמעון בן לקיש. דר"ש בן לקיש אמר, אין למקח **קרקעות** הונייה לעולם. אמר ר' יוחנן, אם היה המקח מופלג יותר מחצי, יש לו הונייה. מתניתא פליגא על רבי יוחנן **דתנן**, אילו דברים שאין להן הונייה. העבדים והשטרות והקרקעות וההקדשות. פתר לה ובלבד דבר שאינו מופלג. פדה שוה **מאתים במנה**. ר' יוחנן אמר, אינו פדוי שזה יותר מחצי. ורבי שמעון בן לקיש אמר פדוי שאין הונאה להקדש לעולם. מתניתא פליגא על רבי יוחנן **דתנן**, אמר [דף סג עמוד א] טלית זה תחת חמור זה, יצא לחולין. וסיפא פליגא על רבי שמעון בן לקיש **דתנן** וצריך להיעשות דמים, **וחייב להשלים את ההפרש**. אמר ר' יוסה. כל גרמה אמרה שהוא צריך להיעשות דמים, **ואף ר"ל מודה שחייב להשלים שלא יפסיד ההקדש**. מה פליגין? להביא **קרבת** מעילה. ר' יוחנן אמר, מביא קרבן מעילה. רבי שמעון בן לקיש אמר, אינו מביא קרבן מעילה **שמדאוריתא כבר יצא לחולין**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק יא הלכה ה

מתני': היתה כתובתה מנה ומכרה שוה מנה ודינר במנה, מכרה בטל. רבן שמעון בן גמליאל אומר, לעולם מכרה קיים, עד שתהא שם כדי שתשייר בשדה בית תשעת קבין, ובגינה כבית חצי קב. וכדברי ר' עקיבה, בית רובע. היתה כתובתה ארבע מאות זוז. מכרה לזה במנה, ולזה במנה, ולזה במנה, ולאחרון יפה מנה ודינר במנה. של אחרון בטל ושל כולן מכרן קיים:

גמ': עד כדון בשמכרה להן בארבע שטרות. מכרה להם בשטר אחד, תפלוגתא דרבי יוחנן ור' שמעון בן לקיש. דאיתפלגון, כתב כל נכסיו לשני בני אדם כאחת, והיו העדים כשירין לזה ופסולין לזה. **אמר** ר' הילא בשם ר' יסא, איתפלגון ר' יוחנן ורבי שמעון בן לקיש. חד אמר, מאחר שהן פסולין לזה פסולין לזה. וחרנה אמר, כשירין לזה ופסולין לזה. רבי מנא לא מפרש מי אמר מה. ר' אבין מפרש. ר' יוחנן אמר מאחר שהן פסולין לזה פסולין לזה. **שעדות שבטלה מקצתה בטלה כולה**. ור' שמעון בן לקיש אמר כשרין לזה ופסולין לזה. **אמר ר' אלעזר**, מתניתא מסייע לרבי יוחנן. **דתנן, נאמר על פי שנים עדים או שלושה עדים יקום דבר. אם על פי שנים, שלושה צריך לומר? אלא מה השנים נמצא אחד מהן קרוב או פסול עידותן בטילה**. אף השלשה נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטילה. מניין אפי' מאה? תלמוד לומר עידים. **שעדות שבטלה מקצתה בטלה כולה**. ר' יעקב בר אחא אמר איתפלגון ר' חנניה חברין דרבנין ורבנין. חד אמר, יאות אמר ר' אלעזר **בזה שהשווה בן הדברים**. וחרנה אמר, לא אמר ר' אלעזר יאות. מאן דאמר יאות אמר ר' אלעזר, נעשית **כעדות אחת**. ומאן דאמר לא א"ר אלעזר יאות, נעשית כשתי כיתי עדות כשירין לזה ופסולין לזה:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק יא הלכה ו

מתני': שום הדיינין שפחת שתות, או הותיר שתות, מכרן בטל אף שמדובר בקרקעות. רבן שמעון בן גמליאל אומר מכרן קיים. **דאם** כן, מה כח בית דין יפה. אבל אם עשו איגרת ביקורת הכריזו, אפילו מכרו שוה מנה במאתים. או שוה מאתים במנה, מכרן קיים:

גמ': כמה דאת אמר בהדיוט בקרקע אין הונאה עד שלישי מלבר שזה חצי, במטלטלין עד שתות. ודכוותא בהקדש. בקרקע עד שתות, ובמטלטלין עד י"ב. תמן תנינן, שום היתומים מכריזים שלשים יום שום. הקדש [דף סג עמוד ב] ששים יום. ומכריזין בבקר ובערב. ולמה שלשים? כדי לייפות כחן של יתומין, שאולי יבא קונה במחיר גבוה יותר. ויכריזו יותר? עד שלשים את מייפה כחן. **שיותר אנשים ידעו ויבואו לקנות.** מיכן ואילך את מריע כחן, **שיראו שאין קונים אחרים ויחזרו בהם ויציעו מחיר נמוך יותר.** ואמור אף בהקדש כן? שנייא היא הקדש שאת תופס ראשון ראשון. **שאדם שהציעה אינו יכול לחזור בו וחייב לקנות אלא אם כן הציעו הצעה טובה יותר.** ויכריזו לעולם? דיין להקדש שיהא כפליים בהדיוט. א"ר יודן. מן מה דאת אמר שנייא היא הקדש שאת תופס ראשון ראשון. הדא אמרה, שאם ימצאו אחד שיציעה כפי ששמו, שאין מכריזין עוד ומחליטין לו את השדה. ומכריזין בבקר ובערב. **מ"ט?** ביציאת פועלים ובהכנסת פועלים. ואומר המכריז שדה וסימניה. אמר ר' יוסי בשלא מצאו מי שמוכן לשלם כפי שומן שהעריכו. אבל אם מצאו לא ממתנינים אלא מחליטין מיד. דו מתניתא דתנן, שום הדיינים שפחת שתות או הותיר שתות, מכרן בטל. מפני שפחתו או הותירו. אבל מצאו שומן, מחליטין. אמר ר' חנניה קומי ר' מנא, מה חמית מימר בשלא הוכרזו אן קיימין? מן דבתרה. **דתנן** אלא אם כן עשו איגרת ביקורת. מהו איגרת ביקורת? ר' יהודה בר פזי אמר, אכרזה. עולא בר ישמעאל אמר, אין עושין איגרת ביקורת לעבדים שלא יברחו ושטרות ומטלטלין שלא יגבבו. ר' אבא בר כהן בעא קומי ר' יוסי. לית הדא אמרה שהעבד נפדה בשלשה שאם יטרחו לאסוף יהיה קול והעבדים יברחו? אמר ליה אין. אמר ליה, והתנינן ובקרקעות תשעה וכהן ואדם כיוצא בהן? אמר ליה אדם שכאן, הכוונה לבן חורין שאמר דמי עלי. אמר חנניה בר שילמיה בשם רב. אתא עובדא קומי רבי. בעא מיעבד כרבנן שמכרן בטל. אמר לו רבי אלעזר בן פרטא בן בנו של ר' אלעזר בן פרטא, לא כן לימדתנו בשם זקינך, דאם כן מה כח בית דין יפה? וקיבלה וחזר ביה ועבד כרבן שמעון בן גמליאל

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק יא הלכה ז

מתני': היתומה והשנייה והאיילונית. אין להן לא כתובה ולא [דף סד עמוד א] פירות ולא מזונות ולא בליות. אם מתחילה נשאה לשום אילונית, יש לה כתובה. אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, ממזרת ונתינה לישראל, בת ישראל לממזר ולנתין, יש להן כתובה:

גמ': ניחא שאין כתובה לשנייה ולאילונית, אבל למה ליתומה אין כתובה? ר' חזקיה ור' אבהו אמרו בשם ר' יוחנן. תיפתר ביתומה שהשיאוה אחיה ואמה ומיאנה. ר' אייבו בר נגרי ור' אימי אמרו, הנושא את השניה, כשם שקנסו בה כך קנסו בו. ליידא מילה? שאם קידשה בליטרא של זהב, שהוא מאבד את הכל שאף שהוא מוכרח לגרש אותה אינו מקבל את כסף הקידושין חזרה. ולא פירות. אמר ר' ירמיה, שאין לו שום זכות עליה אלא אכילת פירות בלבד. תני ר' יוסי צידונויא קומי ר' ירמיה. **בריתא דפליג על ר' ירמיה דתנן,** וזכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפר נדריה. **רואים שלא רק אכילת פירות יש לו עליה.** מהו לא פירות? שאינה יכולה להוציא ממנו אכילת פירות שאכל. אמר רבי יוסי בכל שעה הוה ר' הילא אמר לי, תני מתניתא, יורשה ומיטמא לה. אם נשא אשה שהיא שניה מיטמא לה שהיא כמת מצוה שאן לה קוברים אחרים. **והתני ר' חיה,** מטמא הוא אדם לאשתו כשירה ואינו מיטמא לאשתו פסולה? ר' אבון בעא קומי ר' מנא. עבדי שנייות, מהו שיאכלו בתרומה? א"ל שתוק ויפה לך שברור שאוכלין שהרי היא עצמה אוכלת ועבדיה אינן אוכלין? תמן תנינן, גט המעושה. אם הכריחו אותו בישראל כשר. ובגויים פסול. שמואל אמר פסול, אבל פוסל בכהונה. שמואל אמר, אין מעשין אלא חיבי לאוין כגון אלמנה לכהן גדול. גרושה וחלוצה לכהן הדיוט. והא תנינן שניות כופין להוציא? לא בגין דא אמר שמואל. **שלא בא למעט, אלא במקרה שלא עברו איסור. כגון שלא ילדה עשר שנים.** והא תנינן המדיר את אשתו מליהנות לו, עד שלשים יום יעמיד פרנס, יותר מיכן יוציא ויתן כתובה? שמענו שהוא מוציא. וכי שמענו שכופין? מה בין אילו לאילו? למה חיבי לאוין כמו אלמנה לכהן גדול וגרושה וחלוצה לכהן הדיות

יש להן כתובה ולשניות אין? אילו ע"י שהן דברי תורה, ואין ד"ת צריכין חיזוק, לפיכך יש להן כתובה. ואילו ע"י שהן דברי סופרין, ודברי סופרין צריכין חיזוק. לפיכך אין להן כתובה. אית דבעי מימר, אילו ע"י שקנסן בידן שנהיות חללות וביד הוולד שנהיה חלל, לא קנסו בהן דבר אחר כי אין צורך, לפיכך יש להן כתובה. ואילו על ידי שאין קנסן בידן וביד הוולד, קנסו בהן דבר אחר, לפיכך אין להן כתובה. מה נפיק מן ביניהון? **ישראל** המחזיר גרושתו משניסית. מאן **דאמר** אילו על ידי שהן דברי תורה. וזו הואיל והוא דבר תורה לפיכך יש להן כתובה. ומאן **דאמר** אילו על ידי שקנסן בידן וביד הוולד. וזו הואיל ואין קנסה בידה וביד הוולד שהולד כשר דכתיב תועבה היא. היא תועבה ואין בניה תועבה, לפיכך אין להן כתובה. ר' יעקב בר אחא אמר. ר' זעירא ורבי הילא תריהון אמרין, **בשאלה האם יש לשניה מזונות פליגין. דר' יוחנן אמר יש להן מזונות.** א"ל ר' אלעזר, **אומרים** לו הוציא ואת אמר אכן? **חבריא** הוה בעי מימר, **בשאלה האם יש לשניה תנאי כתובה** כתובת בנין דכרין פליגין. ר' יוחנן אמר יש להן תנאי כתובה. אמר ליה ר' אלעזר, כל עמא מודיי שאין להן מזונות. ביורשיה קנסו, כל שכן בה. מאן **דאמר** פליגין במזונות, הא בתנאי כתובה לא. בה קנסו לא קנסו ביורשיה

הדרן עלך פרק אלמנה ניזונת

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק יב הלכה א

[דף סד עמוד ב] מתני': הנושא את האשה ופסקה עמו שיזון את בתה חמש שנים. חייב לזונה ה' שנים. נישאת לאחר ופסקה עמו כדי שיזון את בתה חמש שנים. חייב לזונה ה' שנים. לא יאמר הראשון, לכשתבא אצלי אזונה. אלא מוליך מזונותיה למקום שהיא. וכן לא יאמרו שניהן, הרי אנו זונין אותה כאחד. אלא אחד זנה ואחד נותן לה דמי מזונות:

גמ': תנן, הנושא את האשה ופסקה עמו שיזון את בתה חמש שנים. חייב לזונה ה' שנים. אפילו פסקה עמו, למה שיהיה חייב? הרי לא קיבל ממנה כסף כהלואה וגם לא עשו קנין ובמה הוא מתחייב לה? לא כן רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש תריהון אמרין, הכותב שטר חוב על חבירו בחזקת שהוא חייב לו, ונמצא שאינו חייב, אינו חייב ליתן לו? אמר ר' שמעון בן לקיש, עשו אותה כתוספת כתובה שבית דין תקנו שיתחייב. ויתן בסוף כשיגרש אותה כמו שאת הכתובה הוא נותן בסוף? עשו אותה כקידושי אשה שהוא נותן מיד. ויתן משעה הראשונה כמו כסף קידושין? עשו אותה כמקדש את האשה על מנת ליתן לה שנים עשר דינר זהב בשנה, להיות מעלה לה מדינר זהב לחדש. תני, זנה חמש שנים הראשונים, בין ביוקר בין בזול. היו ביוקר ולא נתן לה מזונות, וכשבאה לתבועה כסף והזילו. אם הוא גרים שלא קיבלה מזונות, נותן ביוקר. ואם היא גרמה, נותן בזול. היו בזול ולא נתן לה מזונות, וכשבאה לתבועה כסף הוקירו. בין שהוא גרם שלא נתן לה, בין שהיא גרמה, נותנין בזול. שאין מחייבים אותו לתת יותר ממה שהתחייב בתחילה הדא היא דתנן היא עולה עימו ואינה יורדת. הבת לא עולה ולא יורדת. תמן תנינן, בנן נוקבן דיהוון ליכי מינאי, יהון יתבן בביתי ומיתזנן מניכסיי. ותני עלה, ומתכסיין בכסותי. מעשה ידי הבת של מי? נישמענה מן הדא דתנן, נישאת אותה בת שהתנו לזון אותה, הבעל חייב במזונותיה והן נותנין לה דמי מזונות. הדא אמרה, זנה ומעשה ידיה של בעלה. אמר ר' יוסי, הדא אמרה, פסק לזון כלתו. זנה ומעשה ידיה של בנו. הוא רוצה שתבוא אצלו ואצלו יזון אותה, והיא אינה רוצה. הדין עמה, דתנינן, והן נותנין לה דמי מזונות. חלת כמי שנישאת וחייב להביא מזונות אליה. מתה, כמי שנישאת ויתנו את הכסף ליורשים?, מתה כבר מתה ופטור.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק יב הלכה ב

מתני': ניסת הבת. הבעל חייב במזונותיה והן נותנין לה דמי מזונות. מתו הבעל. בנותיהן ניזונות מנכסים בני חורין, והיא ניזונת מנכסים משועבדין, מפני שהיא כבעלת חוב. הפיקחין היו כותבין, על מנת שאזון את בתך ה' שנים כל זמן שאת עמי:

גמ': תנן, מתו הבעל. בנותיהן ניזונות מנכסים בני חורין, והיא ניזונת מנכסים משועבדין. תנאי כתובה שכתבו בשטר. ר' יעקב בר אחא אמר. איתפלגון ר' יוחנן ור"ש בן לקיש. ר' יוחנן אמר, לחיזוק כתב אבל אינם ככתובים בשטר ולא גבי משועבדים. ורבי שמעון בן לקיש אמר, לגבות ממשועבדים כתבן. ר' ירמיה מחליף שמועתה. אמר ר' יודן. מתניתא מסייעה למאן דאמר לחיזוק כתבן. [דף סה עמוד א] דתנין תמן, אין מוציאין לאכילת פירות, ולשבח קרקעות, ולמזון האשה והבנות, מנכסים המשועבדין, מפני תיקון העולם. לאכילת פירות ולא אפילו בשטר? אף הכא למזון האשה והבנות שנאמר שאינו גובה ממשועבדים, אפילו כתובים בשטר, שלא כתב אלא לחיזוק. אמר ר' חנניה, מתניתין נמי דייקא דתנן, בנותיהן ניזונות מנכסים בני חורין, והיא ניזונת מנכסים משועבדין, מפני שהיא כבעלת חוב. ובעל חוב גובה ממשועבדים לא בשטר? אף הכא היא גובה ממשועבדים מפני שכתב שטר, ושאר הבנות אינן גובות ממשועבדים אפילו כתב שטר. תנן, הפיקחין היו כותבין, על מנת שאזון את בתך ה' שנים כל זמן שאת עמי. מתה, אינה עמו. נתגרשה, אינה עמו. החזירה? מאן דאמר לכתובה ראשונה חוזרת אבל לא לתנאין, הכא נמי פטור. מאן דאמר בין לכתובה בין לתנאין הכא נמי וחייב. הפיקחין היו כותבין על מנת שאני זן את בתך חמש שנים כל זמן שאת עמי. איתמר, הן הן הדברים הנקנים באמירה. ותני עלה, ובלבד מן הנישואין הראשונים. ואתיין כ"י דאמר ר' חנינא, המשיא את בנו בבית, זכה בבית. ובלבד מן הנישואין הראשונים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק יב הלכה ג

מתני': אלמנה שאמרה אי אפשי לזוז מבית בעלי. אין היורשין יכולין לומר לה לכי לבית אביך ואנו זנין אותך שם, אלא זנין אותה ונותנין לה מדור לפי כבודה:

גמ': כתיב [תהילים פח ו] במתים חפשי. כיון שמת אדם נעשה חפשי מן המצות. רבי ציווה שלושה דברים בשעת פטירתו אל תזוז אלמנתי מביתי ואל תספידוני בעיירות אלא רק בכרכים גדולים, מפני המחלוקת שלא יהיה מקום לכל העם ויריבו מי יכנס ומי יספיד. ומי שניטפל בי בחיי, יטפל בי במותי. אמר ר' חנניה דציפורין, כגון יוסף אפרתי ויוסה חפני. ר' חזקיה מוסיף אל תרבו עלי תכריכין. ותהא ארוני נקובה לארץ. ילתא אמרה, בסדין אחד נקבר רבי. דרבי אמר, לא כמה דבר נש אזיל, הוא אתי בתחית המתים. ורבנין אמרין, כמו דבר נש אזיל, הוא אתי. תני בשם ר' נתן. כסות היורדת עם אדם לשאול, היא באה עמו. מאי טעמא שנאמר [איוב לח יד] תתהפך כחומר חותם ויתצבו כמו לבוש. אנטולינוס שאל לרבי, מהו הדין דכתיב תתהפך כחומר חותם ויתצבו כמו לבוש? אמר ליה, מי שהוא מביא [דף סה עמוד ב] את הדור, היינו הקב"ה שמחיה המתים, הוא מלבישו. ר' יוחנן מפקד. אלבשוני בורדיקא בגדי תכלת לא חוירין ולא אוכמין. דאין קמית ביני צדיקיא, לא נבהית נתביש. ואין קמית ביני רשיעיא, לא נבהית. ר' יאשיה פקיד, אלבשוני חוירין חפותין בדיוק במידה. אמרו ליה, מה את טב מן רבך? אמר לון, ומה אנא בהית בעובדיי? ר' ירמיה מפקד, אלבשוני חוירין חפותין. אלבשוני דנרסיי כמו שאני רגיל בחיי. והבון מסנאיי ברגליי, וחוטרא בידי. ויהבני על סיטרא. אין אתי משיחא, ואנא מעתד. ציפוריא אמרין, מאן דאמר לן דמית רבי, אנן קטלין ליה. אדיק התקרב להון בר קפרא, רישיה מכוסיי מאנוי מבזעין. אמר לון מצוקים ואראלים תפשונו בלוחות וגברה ידן של אראלים וחטפו את הלוחות. אמרו ליה דמך רבי? אמר לון, אתון אמרתון. וקרעון ואזיל קלה דקרעין לגו פפתה מהלך תלתא מילין. אמר ר' נתן בשם ר' מנא. מעשה נסים נעשו באותו היום. ערב שבת היה. ונכנסו כל העיירות להספידו. ואישרוניה בתמני עשרה כנישן, ואחתוניה לבית שערים. ותלה לון יומא, עד שהיה כל אחד ואחד מגיע לביתו, וממלא לו חבית של מים, ומדליק את הנר. כיון ששקעה החמה, קרא הגבר. שריין מציקין. אמרין, דילמא דחללין שובתא? יצתה בת קול ואמרה להון, כל מי שלא נתעצל בהספידו של רבי, יהא מבושר לחיי העולם

הבא. בר מן קצרה שלא היה באותו יום. כיון דשמע כן, סליק לאיגרא וטליק גרמיה ומית. נפקת ברת קלא ואמרת. ואפילו קצרה. רבי הוה יתיב ליה בצפורין שבעה עשר שנין. וקרא על גרמיה [בראשית מז כח] ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה. ויחי יהודה בצפורין שבע עשרה שנין. ומן גוביהן מתוכם עבד תלת עשרה שנין חשיש שינוי. אמר ר' יוסי בי רבי בון. כל אותן שלש עשרה שנה לא מתה חיה בארץ ישראל. ולא הפילה עוברה בארץ ישראל. ולמה חשיש שינוי? חד זמן הוה עבר, חמא חד עיגל מיתנכיס מובל לשחיטה, געה ואמר ליה, ר' שיזבי. אמר ליה, לכך נוצרתה. ובסופא היך אינשמת הבריא? חמתון הין קטלון חדא קן דעכברין. אמר לון, ארפונן [תהילים קמה ט] ורחמיו על כל מעשיו כתיב. ר' הוה עינון סגין. והוה אמר, כל מה דיימר לי בר נשא, אנא עביד. חוץ ממה שעשו זקני בתירה לזקני. דשרון גרמון, ומנוניה שמינו את הלל נשיא במקומם. אין סליק רב הונא ריש גלותא להכא, אנא מותיב לעיל מיני. דהוא מן יהודה ואנא מן בנימן. דהוא מבית דוד מן דכרייא, ואנא מן נוקבתא. חד זמן עאל ר' חייה רבה לגביה, אמר ליה, הא רב הונא על לכאן. נתכרכמו פניו של רבי. א"ל, ארונו הוא. אמר ליה פוק חמי מה בעי לך לבר. נפק ולא אשכח בר נש. וידע דהוא כעיס עלוי. [דף סו עמוד א] עבד דלא עליל לגביה תלתין יומין. אמר ר' יוסי בי ר' בון, כל אינון תליתית יומיא, יליף רב מיניה דרבי חייה כל כלא דאוריתא. בסוף תלת עשרה שנייא ותליתית יומיא שרבי סבל משניו ושלושים יום שרבי חייה נהג נזיפות בעצמו, עאל אליהו לגביה בדמות ר' חייה רבה. אמר ליה, מה מרי עביד? אמר ליה, חד שינא מעיקא לי. אמר ליה, חמי לי. וחמי ליה, ויהב אצבעיה עלוי ואינשמת. למחר עאל רבי חייה רבה לגביה. אמר ליה, מה מרי עביד? היי שיניך מה היא עבידא? אמר ליה, מן ההיא שעתא דיהבת אצבעך עלוי, אינשמת. באותה שעה אמר. אי לכם חיות שבארץ ישראל. אי לכם עוברות שבארץ ישראל. אמר ליה ר' חייה, לא הוינא אנא. מן ההיא שעתא הוה רבי נהיג ביה ביקר. כד הוה עליל לבית וועדא, הוה אמר, ייכנס ר' חייה רבה לפני ממי. אמר ליה ר' ישמעאל בר יוסי, לפני ממי? אמר ליה, חס ושלו. אלא ר' חייה רבה לפני, ור' ישמעאל בר יוסי לפני ולפנים. רבי הוה מתני שבחיה דר' חייה רבה קומי ר' ישמעאל בי ר' יוסי. חד זמן חמתיה גו בני, ולא איתכנע מן קומוי. אמר ליה, אהנו דאת מתני שבחיה? אמר ליה, מה עבד לך? א"ל חמתי גו בני ולא איתכנע מן קומי. אמר ליה, למה עבדת כן? אמר ליה, ייתי עלי דאין סחית לא ידעית, בההיא שעתא אשגרת עינוי בכל ספר תילים אגדה. מן ההיא שעתא מסר ליה תרין תלמידין די יהלכון עימיה גו סכנתא. ר' יסא צם תמני צומין לחמיי ר' חייה רבה ובסופא חמא, ורגזון ידיה וכהן עינוי. ואין תימר, הוה ר' יסא בר נש זעירא? חד גדליי גודל חבלים אתא לקמיה דר' יוחנן. אמר ליה, חמית בחילמי דרקיעא נפל, וחד מן תלמידך סמיך ליה. אמר ליה, חכים את ליה? אמר ליה, מן אנא חמי ליה אנא חכם ליה. ועבר כל תלמידיו קומוי וחכם לר' יסא. ר' שמעון בן לקיש צם תלת מאתן צומין למיחמי ר' חייה רובה ולא חמתיה. ובסופא שרי מצטער. אמר, מה, הוה לעי באוריתא סגין מיניי? אמרין ליה, ריבץ תורה בישראל יותר ממך. ולא עוד, אלא דהוה גלי. אמר לון ואנא לא הוינן גלי? אמרין ליה, את הויתא גלי מילף. והוא הוה גלי מלפא אוחרנין. כד דמך רב הונא ריש גלותא. אסקוניה להכא. אמרין אין אנן יהבין ליה? נייתניה גבי ר' חייה דהוא מן דידהון. אמרין, מאן עליל יהב ליה תמן? אמר ר' חגי, אנא עליל יהב ליה תמן. אמרי ליה, עילא את בעי, דאת גבר סב. ואת בעי מיעול לך מיתב לתמן. אמר לון יהבון משיחתא בריגליי. ואין עניית אתעכב, אתון גרשין מושכין לי. עאל ואשכח תלת דנין האם להתיר לרב הונא להקבר שם. ושמע קול אומר. יהודה בני אחרך. ואין עוד גדול כמותו. חזקיה בני אחרך, ואין עוד גדול כמותו. כמו שנאמר אחרך יוסף בן ישראל ואין עוד גדול כיוסף שלא הניח אחריו כמותו. .. תלה רבי חגי עינוי מסתכלא. אמר ליה, אפיך אפיך תסלק עיניך שלא תנזק. אמר ר' חייה רבה. יהודה ברי נפיש תן מקום לרב הונא יתיב ליה. ולא קביל עלוי מתיב ליה. שרב הונא לא רצה להפריד בן ר' חייה לבניו. אמרין, כמה דלא קביל עלוי מתיב ליה. כן זרעיתיה לא פסקה לעולם. ויצא משם רבי חגי בן שמונים שנה, ונכפלו לו שניו. כתיב [בראשית מז ל] ונשאתני ממצרים וקברתני בקבורתם. יעקב כל הן דהוא יקבר, מהו מנכי? ולמה רצה כל כך להיקבר בארץ ישראל? ר' אלעזר אמר, דברים בגב. ר' יהושע בן לוי אמר, דברים בגב. ר' חנינא אמר דברים בגב. מהו דברים בגב? רשב"ל אמר דכתיב [תהילים קטז ט] אתהלך לפני ה' בארצות החיים. והלא אם היו שואלים אותנו היינו אומרים שאין ארצות החיים בעולם הזה אלא צור וקיסרין וחברותיה. שהרי תמן כולה. תמן שובע. אמר רשב"ל בשם בר קפרא. ארץ שמיתיה חיים תחילה לימות המשיח. מה טעמא? שנאמר [ישעי' מב ה] נותן נשמה לעם עליה. מעתה רבותינו שבגולה הפסידו? אמר ר' סימאי. הקדוש ברוך הוא מחליד עושה מחילות לפניהן את הארץ והן מתגלגלין כנודות. וכיון שמגיעין לארץ ישראל, נפשן

חוזרות עליהן. מה טעמא? **שנאמר** [יחזקאל לז יד] והבאתי אתכם אל אדמתכם, ונתתי רוחי בכם וחייתם. ר' ברכיה שאל לר' חלבו. ור' חלבו שאל לר' אימי, ור' אימי שאל לר' אלעזר ור"א לר' חנינה. ואית דאמרין ר' חנינה שאל לר' יהושע, ואפילו כגון ירבעם וחביריו? אמר ליה [דברים כט כב] גפרית ומלח שריפה כל ארצה. אמר ר' ברכיה. **מהן** דשאל ליה, לא שמעינן מינה כלום. מהו כדון *דמה תשובה היא ז?* כיון שנשרפה ארץ ישראל, נעשה בהן מידת הדין. תני בשם רבי יודה. שבע שנים עשתה ארץ ישראל **שרפה**. הדא הוא דכתיב [דניאל ט כז] והגביר ברית לרבים שבוע אחד. כותים שבה מה היו עושין **בשרפה**? מטליות מטליות היתה נשרפת. כתיב [ירמיה כו] ואתה פשחור וכל יושבי ביתך תלכו בשבי. ובבל תבוא שם תמות ושמה תיקבר. **אמר** ר' אבא. רב' חלבו ור' חמא בר חנינה. חד אמר **שני עונשים**, מת שם ונקבר שם, יש בידו שתיים *קללות*. מת שם ונקבר כאן, יש בידו אחת. וחרנה אמר, קבורה מכפרת על מיתה שלהן. *לכן מת שם ונקבר שם, שלא תהיה לו כפרה*. אמר ר' יונה בשם ר' חמא בר חנינה, ריגלוי דבר נש אינון מובלין יתיה כל הן דמיתבעי. דכתיב [מלכים א כב כ] ויאמר ה' מי יפתה את אחאב ויעל ויפול ברמות גלעד. וימת בתוך ביתו. **ולא תמן**. *שהיה צריך להשאר חי עד שיגיע לביתו ושם למות*. אליחורף ואחיה תרין איסקריטורי *סופרים* דשלמה. חמא מלאך מותא מסתכל בון וחרוק בשינוי. אמר מילה ויהבון בחללה. אזל ונסבתון מן תמן. אתא גחיר קם ליה קיבליה. א"ל, ההוא שעתא הוות אחרוק בשינוי. וכדון את גחיר? אמר ליה, אמר לי רחמנא דינסב לאליחורף ואחיה מן גוא חללה. ואמרין, מאן יהב לי אלין **להכן** דשלחית מינסבינין? ויהב בליבך [דף סז עמוד א] למיעבד כן, בגין דנעביד **שליחותי דאזל** ואיטפל בהון מן תמן. תרין בנוי דר' ראובן בר איסטורבליא, תלמידיו דרבי. חמא מלאך מותא מסתכל בון וחריק בשינוי. אמר ניגלינון לדרומא שמא **הגלות** מכפרת. אזל ונסתון **מלאך המות** מתמן. עולא נחותה הוה אידמיך תמן. שרי בכי. אמרין ליה, מה לך בכי **אנן** מסקון לך לא"י? אמר לון, ומה הנייה אית לי, ואנא מובד מרגליתי גוא ארעא מסאבתה. לא דמי הפולטה לחיק אמו, לפולטה בחיק נכריה. ר' מאיר אידמיך באסייא. אמר **לבני אסיא**. אמרין לבני ארעא דישראל, די דא משיחון דידכון. ואפילו כן אמר לון, יהבון ערסי על גיף ימא דכתיב [תהילים כד ב] כי הוא על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה. שבעה ימים הן סובבין ארץ ישראל. ימא רבא. ימא דטבריא. ימא **דסובכנו**. ימא דמילחא. ימא דחילתא. ימא דשילחת. ימא דאיפמייא. והאי ימא דחמץ, דוקליטיאנוס הקווה נהרות ועשאו. כתיב [במדבר כא כ] ונשקפה על פני הישימון. אמר רבי חייה בר **אבא**, כל מי שהוא עולה להר הישימון וראה כמין כברה קטנה בים טיבריא, זו היא בארה של מרים. אמר ר' יוחנן, מרה **חדה** שערינהו רבנן, והא היא מכוונא כל קבל תרעא מציעתא דכנשתא עתיקתא דיסרוגנין. רבה בר קריא ור' אלעזר הוון מטיילין באיסטרין. ראו ארונות שהן באות מחו"ל לארץ. אמר רבה בר קריא לר' **אלעזר**. מה הועילו אילו? אני קורא עליהן [ירמיה ב ז] נחלתי שמתם תועבה בחייכם. ותבואו ותטמאו את ארצי במיתתכן. אמר ליה, כיון שמגיעין לארץ היו נוטלין גוש עפר ומניחין על ארון דכתיב [דברים לב מג] וכפר אדמתו עמו:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק יב הלכה ד

מתני': אמרה אי אפשי לזוז מבית אבא. יכולים היורשין לומר לה, אם את אצלינו יש לך מזונות. ואם אין את אצלינו אין לך מזונות. ואם היתה טוענת ואומרת מפני שהיא ילדה והן ילדים. נותנין לה מזונות והיא בבית אביה:

גמ': אם היתה טוענת מפני שהיא ילדה והן ילדים משום **שיצא לה שם רע**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק יב הלכה ה

מתני': כל זמן שהיא בבית אביה גובה כתובתה לעולם. כל זמן שהיא בבית בעלה גובה כתובתה עד עשרים וחמש שנים. שיש בכ"ה שנים שתעשה טובה כנגד כתובתה. דברי ר"מ שאמר משום ר"ג.

וחכמים אומרים, כל זמן שהיא בבית בעלה גובה כתובתה לעולם. כל זמן שהיא בבית אביה גובה כתובתה עד עשרים וחמש שנה. מתה. יורשיה מזכירין כתובתה עד עשרים וחמש שנים:

גמ': תנן, כל זמן שהיא בבית בעלה גובה כתובתה עד עשרים וחמש שנים. שיש בכ"ה שנים שתעשה טובה כנגד כתובתה. בטובה שעשו לה שהשאירו אותה שנשלטה ניכסיה כמו שהייתה בחיי בעלה. עד עשרים וחמש שנה מחלה כתובתה. רב חייה בר אשי בשם רב חייה בעי קומי רבי אילא [דף סז עמוד ב] מסתברא באשה שאין לה שטר כתובה. אבל באשה שיש לה שטר כתובה, גובה לעולם? אמר ליה, דרובה אתא מימר לך. אפי' אשה שיש לה כתובה, אינה גובה אלא עד עשרים וחמש שנה. מילתא דר' אלעזר אמרה כן, **דאמר ר"א בעל חוב גובה לעולם.** לא אמר אלא בעל חוב שיש לו שטר, אבל אשה אינה גובה אלא עד עשרים וחמש שנה אפילו יש לה שטר. א"ר אבין, לא מסתברא אלא באשה שאין לה מזונות. אבל באשה שיש לה מזונות, אני אומר מפני מזונותיה לא תבעה שהתובעת כתובתה הפסידה מזונות. א"ר יוסי בי ר' בון. **לא סוף דבר עד שתבע, אפילו הזכירה בתוך זמן זה לא הפסידה.** דתנינן תמן, מתה. יורשיה מזכירין כתובתה עד כ"ה שנה. דרובה אתא מימר לך. אפילו עשת כ"ה שנים חסר יום אחד, ולא תבעה. ואחר כך תבעה. נותנין לה עוד כ"ה שנה. **אמר ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי.** לא שנו אלא כתובת מנה מאתים. אבל כתובת אלף דינר, גובה לעולם. כי אתא ר' אבהו **אמר** בשם ר' יוחנן, אפילו כתובתה של אלף דינר, אינה גובה אלא עד כ"ה שנה. ואתיין אילין פלוגותא כהלין פלוגותא. דתנינן תמן, הניזקין שמין להן בעידית, וב"ח בבינונית, וכתובת אשה בזיבורית. א"ל ר' ירמיה, לא שנו אלא מנה מאתים. אבל כתובה של אלף דינר גובה בבינונית **שהיא כבעל חוב.** וא"ר יוסי, ואפילו כתובתה אלף דינר אינה גובה אלא מן הזיבורית **שתוספת כתובה ככתובה.** ואתיין דרבי יוסי כרבי יוחנן שאפילו אלף דינר דינו ככתובה שאם לא תבעה עשרים וחמש שנה מחלה. ור' ירמיה כר' יהושע בן לוי שמעל מאתיים זוז דינה כבעל חוב. דתנינן תמן, הכותב נכסיו לבניו. וכתב לאשתו קרקע כל שהוא, **איבדה כתובתה** שהסכימה לקבל קרקע זו כנגד כל כתובתה. דרב אמר במזכה על ידיה **לבנים** שהיא בעצמה הקנתה להם סימן שמחלה. ושמואל אמר, במחלק לפניו **והיא רואה ושותקת.** ר' יוסי בן חנינה אמר, מקולי כתובה שנו כאן, **ואפילו רק שמעה שנתן לה קרקע ושתקה איבדה כתובתה.** אמר ר' אבא. **לטעמא** דר' יוסי בן חנינה. לא סוף דבר כתובת מנה מאתים **הפסידה שמעה שנתן לה קרקע ושתקה.** אלא אפילו כתובתה אלף דינר, מקולי כתובה שנו

הדרן עלך פרק הנושא את האשה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק יג הלכה א

מתני': שני דייני גזילות היו בירושלם. אדמון וחנן בן אבשלום. חנן אומר שני דברים. ואדמון אומר שבעה. מי שהלך לו למדינת הים, ואשתו תובעת מזונות. חנן אומר, תישבע בסוף ולא תישבע בתחילה. נחלקו עליו בני כהנים גדולים ואמרו, תישבע בתחילה ובסוף. אמר ר' דוסא בן ארכינס כדבריהם. אמר רבן יוחנן בן זכאי, יפה אמר חנן. לא תישבע אלא לבסוף:

גמ': לא כן אמר ר' פינחס בשם ר' הושעיה, ארבע מאות וששים בתי כניסיות היו בירושלם. וכל אחת ואחת היה לה בית ספר, ובית תלמוד. בית ספר למקרא, ובית תלמוד למשנה. **ורק אילו הם ממונין** [דף סח עמוד א] על הגזל? **אלא שרק להם נתנו כח לגזור ולענוש מחוץ לשורת הדין,** ללמדך שכל מי שהוא ספיקה בידו למחות ואינו ממחה קלקלה תלויה בו. תני בשם ר' נתן. אף נחום המדי היה עמהן. על דעתיה דר' נתן, שלשה דייני גזילות היו בירושלם. אמר רבי חזקיה בשם ר' אחא. **רבי חייה דריש שלש מקראות** שנראות כאילו נעשו שם עברות חמורות, לשבח. **כתיב** [בראשית לח יד] ותשב בפתח עינים. ואיפשר כן? אפילו זונה שבזונות אינה עושה כן. אלא שתלת עיניה לפתח שכל **העינים** מצפות לו הקב"ה. אמרה לפניו **רבון כל העולמים.** אל אצא ריקם מן הבית הזה. דבר אחר. בפתח עינים. **שפיתחה לו את העינים שהיא מותרת לו.** שאמרה לו פנויה אני וטהורה אני. **כתיב** [שמואל א ב כב] ועלי זקן מאד **ושמע את כל אשר יעשון בניו לכל ישראל** את אשר ישכבון את הנשים הצבאות פתח

אהל מאד. ישכיוון כתיב. שהיו הנשים מביאות קיניהן. והיו משהין אותן והיו לנות שם ולא חוזרות לבעליהן. **הקדוש ברוך הוא מעלה עליהן כאילו הן שוכבין אותן. אמר רבי תנחומא. וכן הוא. שהרי כאשר הקב"ה נגלה לשמאל הוא מקנתר לון [שם כט] למה תבעטון בזבחי ובמנחת. אין תימר עבירה חמורה יש כאן. מבריון מן החמורה, ומקנתרן בקלה? . כתיב על בניו של שמאל [שם ח ג] ולא הלכו בניו בדרכיו ויטו אחרי הבע. שהיו נוטלין מעשר ודנין. אמר רבי ברכיה **מברכתא שירה** היתה עוברת, והיו מניחין צרכיהן של ישראל, והיו הולכין עוסקין בפרקמטיא. מעשה בי ר' ישמעאל שפסק מזונות לאשה שהלך בעלה למדינת הים בשוקי ציפורי. שמע ר' ואמר, מאן אמר ליה שלא שילח לה? מאן אמר ליה שלא הניח לה בעלה מזונות עברין חזר בו. תנן, מי שהלך לו למדינת הים, ואשתו תובעת מזונות. חנן אומר, תישבע בסוף ולא תישבע בתחילה. נחלקו עליו בני כהנים גדולים ואמרו, תישבע בתחילה ובסוף. ר' הילא אמר. רב בעי, הרי במשנה מפורש שמי שהלך בעלה למדינת הים נותנים לה מזונות. ולמה אמר רבי שלא יתנו? האם מיסבר סבר רבי דלית מתניתא באשת איש אלא באלמנה? שהרי במשנה אין מחלוקת שנותנים לה מזונות וכל המחלוקת רק אם צריכה שבועה. שמואל ור' שמעון בן לקיש תריהון אמרין, באלמנה היא מתניתא. אמר ר' אבין, תני דבית רבי כן, שבמשנה מדובר באלמנה. מי שיצא למדינת הים ואשתו תובעת מזונות. הוון בעי מימר, מאן דאמר באשת איש היא מתניתא, משביעין אותה בתחילה שלא שילח לה. ובסוף שלא הטמינה ושלא הערימה. מאן דאמר באלמנה היא מתניתא. בתחילה נשבעת שלא הניח לה, בסוף נשבעת שלא הטמינה ושלא הערימה. אמר שמואל אחוה דר' ברכיה. מתי יש לה מזונות? בשלא מחלה ליתומים על כתובתה. אבל אם מחלה אף מזונות אין לה. הרי שיצא הוא ואשתו למדינת הים. ובאת ואמרה מת בעלי. תזון, ואם רצתה תטול כתובתה. גירשני בעלי, תזון מכתובתה מי מה נפשך? אם היא אשת איש, משל בעלה היא ניזונת. אם אינה אשת איש, מכתובתה היא ניזונת. הרי משבא ממדינת הים ואשתו תובעת מזונות, שאומרת שכל זמן שהיה בחו"ל לא השאיר לה כלום, ואמר יצאו מעשה ידיה במזונותיה שטוען שאמר לה לפרנס עצמה, שומעין לו. ואם פסקו בית דין. מה שפסקו פסקו. ר' ירמיה אמר הבריייתא שאמרה שתובעת מזונות, בשאין מעשה ידיה כדי מזונה, וכהדא שומעין לו? הרי אין מעשה ידיה מספקין? כמאן דאמר אין מזונות לאשה מדבר תורה. כהדא דתני, אין בית דין פוסקין לאשה מזונות [דף סח עמוד ב] מדמי שביעית, אבל ניזונת היא עם בעלה בשביעית. ר' יוסי אומר, בשיש במעשה ידיה כדי מזונות. כהדא מה שפסקו פסקו? הרי יש לה די? תיפתר בשפסקו ליתר הדברים שלא היה סיפק בידה. הרי שהיה נתון במדינת הים ואמר, יינתנו אילו לבניו, בנותיו בכלל. אם בשעת מיתה אמר יינתנו אילו לבניו, אין בנותיו בכלל. ר' זעירא ורב חננאל אמרו בשם רב, ור' זעירא אמר בשם אבא בר ירמיה. שני דברים שאמר חנן, הלכה כיוצא בו. שבעה דברים שאמר אדמון, אין הלכה כיוצא בו. אמר ר' אבא בר זבדא בשם רב יצחק בר חקולא, בכל מקום ששינו אמר רבן גמליאל, רואה אני את דברי אדמון, הלכה כיוצא בו.**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק יג הלכה ב

מתני': מי שהלך למדינת הים ועמד אחד ופירנס את אשתו. חנן אומר, איבד את מעותיו. נחלקו עליו בני כהנים גדולים ואמרו, ישבע כמה הוציא ויטול. אמר ר' דוסא בן הרכינס כדבריהם. אמר רבן יוחנן בן זכאי, יפה אמר חנן, הניח מעותיו על קרן הצבי:

גמ': ר' אבא בר ממל בעי, האם גם פורע שטר חובו של חבירו שלא מדעתו, תפלוגתא דחנן ובני כהנים גדולים? א"ר יוסי, טעמון דבני כהנים גדולים תמן, דלא עלתה על דעתו שתמות אשתו ברעב. ברם הכא יכול לומר הלזה, מפייס הוינא ליה והוא מחיל לי. הגע עצמך דהוה גביה משכון? יכול לומר מפייס הוינא ליה והוא יהיב לי משכוני. עד כדון בבעל חוב שאינו דוחק. ואפילו בבעל חוב שהוא דוחק? שמעינן מן הדא דתנן, גבי מי שהיה חברו מודר ממנו הנאה, ושוקל את שקלו ומחזיר אבדתו. והרי אם לא שקל וכי אין ממשכנין אותו? הדא אמרה, שאינו חייב לשלם ואפילו בבעל חוב שהוא דוחק, שאינו אלא כמבריא ארי. שאני התם שלא נכנס לתוך ידו כלום. ואינו עובר על נדרו.

תדע לך שהוא כן, דתנינן, ומקריב עליו קיני זבין וקיני זבות קיני יולדות חטאות ואשמות. **אלא כוון שלא נתן לתוך ידו כלום אינו נחשב כאילו נתן לו, ואף שמודר ממנו מותר.** אבל כאן אולי צריך לשלם כיוון שפרע חובו. ר' יהושע ב"ל אמר, אין לך נתפס על חבירו וחייב ליתן לו, אלא בארנונא ומס ובגולגולת שכך דינא דמלכותא, שאם אחד פרע לחברו חייב הלה לשלם לו מה שפרע. רב אמר, כל הנתפס על חבירו חייב ליתן לו. חייליה דרב מן הדא דתנן, הגוזל שדה ונטלוה מציקין אם מכת מדינה פטור ואם בגללו חייב. ולא שמע מה דאמר ר"י קנס קנסו בגזלן? שהרי קרקע אינה נגזלת ואף על פי כן חייב. ר' אבון בעי [דף סט עמוד א] וההן דהוה רבה סוג של מס האם גם הוא כארנונא ומס ובגולגולת? רבי יוסי בי רבי בון ורבי חייה בר לוליינו תריהון אמרי בשם שמואל. הפורע שטר חוב של חברו. חד אמר כארנון וכגולגולת וחייב להחזיר לו. וחרנה אמר, אינה כארנון וכגולגולת. תמן תנינן, המדיר את חברו מרפאהו ריפוי נפש בני אדם. אבל לא ריפוי ממון בהמות. וקשה הרי אמרו שמחזיר אבדתו ולמה לא ירפא בהמתו? ר' יהודה ור' יוסי. חד אמר, כאן במדירו מגופו אבל לא הנאת נכסיו לכן מחזיר לו אבדתו. כאן במדירו מנכסיו לכן לא ירפא בהמתו. וחרנה אמר, כאן בשיש לו מי ירפא את בהמתו, וכאן בשאין לו מי ירפאו היינו שאן מי שיחזיר את אבדתו. אם מי שיש לו מי ירפאו, אפילו רפואת נפש לא ירפאו? לא מן הכל אדם זוכה להתרפאות. תנן, במקום שנוטלים שכר על השבת אבדה, תיפול הנאה להקדש. הלא רק ניכסי המחזיר את הפרה, הן שהן אסורין לבעל הפרה. אבל נכסי בעל הפרה מותרים למחזיר. ולמה לא יקח השכר לעצמו? אמר עולא בר ישמעאל בשם ר' יצחק. בשהיו נכסיו של זה אסורין לזה, ונכסיו של זה אסורין לזה. מאן תנא תפול הנייה להקדש מה הקשר בן נדרים להקדש? ר' מאיר. דרבי מאיר אומר, מועלין באסורות בקונמות ממש כמו בקדשים, שאיסור קונמות כאיסור הקדש ולכן תיפול הנאה להקדש. ר' אבון בר חייה בעי, נדר הנאה מן הככר. מהו לחמם בו את ידיו? נישמענה מן הדא דתנן, אמר הככר הזה הקדש. אכלו בין הוא בין אחר, מעל. לפיכך יש לו פדיון. אם אמר הרי זה עלי. אכלו מעל בו דברי ר' מאיר שאיסור קונמות כאיסור הקדש. אחרים לא מעלו. לפיכך אין לו פדיון שאין פדיון אלא להקדש גמור שנאסר על הכל. לא אמר אלא אכלו. הא לחמם בו את ידיו, מותר. תלמידיו דר' יונה אמרי בשם ר' בון בר חייה. כיני, באומר לא אוכלינו ולא אטעמינו. לא אסרו עליו אלא לאכילה. אבל עד כדון צריכה אם נדר מן הככר סתם האם מותר לחמם ידיו או שאסר כל הנאה. תני, מי שהלך למדינת הים, ועמד אחר ופירנס את אשתו. חנן אומר איבד מעותיו. א"ר חגי, לא אמר אלא אחר. שיכול לאמר לו מי אמר לך לפנס אותה. הא האב, גובה. ר' יוסי אומר בין אב בין אחר אינו גובה. ואתיין אילין פלוגותא כהילין פלוגותא דתנינן תמן. וזכאי במציאתה, ובמעשה ידיה, ובהפר נדריה. ומקבל גיטה, ואינו אוכל פירות בחייה, וחייב במזונותיה, ובפירקונה, ובקבורתה. לא רצה הבעל לקברה, האב קוברו ומוציא ממנו בדין. אמר ר' חגי, לא אמר אלא האב. הא אחר, אינו גובה. ר' יוסי אומר, בין אב בין אחר גובה. על דעתיה דר' חגי, בין לקבורה בין למזונות, האב גובה. אחר אינו גובה. על דעתיה דרבי יוסי, אף שלמזונות בין אב בין אחר אינו גובה. לקבורה בין אב בין אחר גובה. שלא עלת על דעת, שתהא אשתו מושלכת לכלבים. ובמזונות, בין אב בין אחר אינו גובה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק יג הלכה ג

[דף סט עמוד ב] מתני': אדמון אומר שבעה דברים. מי שמת והניח בנים ובנות. בזמן שהנכסים מרובין, הבנים יירשו והבנות יזונו. נכסים מועטים, הבנות יזונו והבנים ישאלו על הפתחים. אדמון אומר, בשביל שאני זכר הפסדתי? אמר רבן גמליאל, רואה אני את דברי אדמון:

גמ': כמה הן נכסים מרובין? ר' זעירא ורב יהודה אמרי בשם רב. כדי שיהא שם מזון י"ב חודש לאילו ולאילו. שמע שמואל ואמר, זו דברי רבן גמליאל ברבי, אבל חכמים אומרים, צריך שיהיה מספיק למזונות הבנים ולבנות עד שיבגורו או עד שינשאו. בעון קומי ר' יוסי, את מה שמעת מן ר' יוחנן? אמר לון נפרש מיליהון דרבנין מן מיליהון. דנתן בר הושעיה בעא קומי ר' יוחנן, בשעת מיתה היה שם מזון ליי"ב חדש ונתמעטו הנכסים. אמר ליה, מכיון שהתחילו היתומין להיות אוכלין בהיתר, אוכלין והולכין עד שתכלה פרוטה האחרונה. מכאן שלרבי יוחנן נכסים מרובין זה נכסים שמספיקים ליי"ב

חדש. מאימתי שמין להן? ר' מנא אמר, שמין להן בסוף כשבאים לגבות. אמר ליה ר' חנינה, מיליהון דרבנין לא שמעין לך? דנתן בר הושעיה בעא קומי דר' יוחנן, היה שם מזון שנים עשר חדש ונתמעטו הנכסים? אמר ליה, מכיון שהתחילו היתומין להיות אוכלין בהיתר, אוכלין והולכין עד שתיכלה פרוטה האחרונה. אלא משעה ראשונה משעת מיתה שמין להן. רב חסדאי בעי, לא היה שם מזון י"ב חדש בשעת מיתה והוקירו הנכסים? נישמעיה מן הדא, דאמר ר' חנינה אמר ר' יסא בשם ר' יוחנן, עמדו היתומין ומכרו אפילו בנכסים מועטים, שלהן מכרו. משמע שאף שהבנות נזונות הנכסים שיכים לבנים ולכן. אף הכא הוקירו שלהן הוקירו והם יורשים המותר. לא היה שם מזון י"ב חדש לאילו ולאילו אלא רק לבנות ועוד קצת, מהו שיאמרו בנים לבנות, טלו את שלכם וצאו? אמר ר' אבא הדא מתניתא אמרה שאין אומר להן. דתנינן תמן, אם לא היה מותר דינר אם אמרו היתומין הרי אנו מעלין על ניכסי אבינו יותר דינר כדי שיטלו כתובת אימן, אין שומעין להן. אלא שמין את הנכסים בב"ד. אף כאן אין שומעין להם. כמה דאת אמר שנכסים מרובין זה נכסים שמספיקים לי"ב חדש, חוץ מכתובתה, חוץ מקבורתה, חוץ ממלוה בעדים, חוץ ממלוה בשטר, האם גם חוץ מפרנסת בנות עישור נכסים לנדוניה? מאן דאמר גובין פרנסה מן המשועבדין, פרנסת בנות קודמות כאילו נגבת באותו רגע וגם אותם צריך להוריד מהחשבון. ומאן דאמר, אין גובין פרנסה מן המשועבדין, אין פרנסת בנות קודמות. אלא רק ברגע שתחתן תקבל אותם נישמעיה מן הדא דתנן, אלמנה ובנים שניהן שוין. אלמנה ובנות שתיהן שוות. אין אלמנה דוחה את הבנים, ואין אלמנה דוחה את הבנות. היך עבידא? היה שם מזון י"ב חדש, ואלמנה לזון. הדא היא [דף ע עמוד א] פעמים שאלמנה דוחה את הבנים על ידי הבנות שאחר שמורידים את מזונות האלמנה נעשו הנכסים מועטים והבנים נדחים והבנות ניזונות. כשם שהיא דוחה את הבנים על ידי הבנות, למה לא תדחה אותן על ידי הבנים ותגבה למזונות ראשונה? ראויה היא לתבוע כתובתה ולאבד מזונותיה. וכיוון שלא בהכרח שיש לה מזונות אינה דוחה את הבנים. והבנים ישאלו על הפתחים. אית תניי תני ישאלו על הפתחים ואית תני, ישענו. מ"ד ישענו כדכתיב [בראשית יח ד] והשענו תחת העץ. מ"ד ישאלו על הפתחים דכתיב [תהילים קט י] ונוע ינועו בניו ושאלו ודרשו מחרבותיהם. רב זעירא ורב חננאל אמרו בשם רב זעירא שאמר בשם אבא בר ירמיה שני דברים שאמר חנן, הלכה כיוצא בו. שבעה דברים שאמר אדמון, אין הלכה כיוצא בו. אמר ר' אדא בר זבדא בשם ר' יצחק בר חקולה. בכל מקום ששנינו אמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון. הלכה כיוצא בו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק יג הלכה ד

מתני': הטוען את חבירו כדי שמן, והודה לו בקנקנים. אדמון אומר, הואיל והודה מקצת הטענה ישבע. וחכמים אומרים, אין הודייה מקצת הטענה שכשאמר כדי שמן התכוון רק למידה. אמר רבן גמליאל, רואה אני את דברי אדמון:

גמ': תנן התם, טענו חטין והודה לו בשעורים פטור ורבן גמליאל מחייב. מתניתין בשטענו חטים והודה לו בשעורים. אבל אם טענו שני מינין והודה לו באחד מהן, דברי הכל חייב. רבי אימי אמר בשם ר' יוחנן, לא סוף דבר מתניתא בשטענו חטים והודה לו בשעורים. אלא אפילו אם טענו שני מינין והודה לו באחד מהן, לדברי חכמים פטור. אם אפילו בטענו שני מינים והודה לו באחד מהם פוטרים חכמים, ולמה תנינן טענו בחטים והודה לו בשעורים פטור ור"ג מחייב, שאפשר להבין מכאן שבטענו שני מינים והודה באחד מהם גם חכמים מודים שחייב? אם כדברך היה צריך לומר חידוש גדול יותר שאם אפילו בטענו חטים ושעורים והודה לו באחד מהם חכמים פוטרים? בא להודיעך כח רבן גמליאל עד היכן הוא מחייב. ר' אבהו כהדא דר' אימי אפילו אם טענו שני מינין והודה לו באחד מהן, פטור. ר' שמעון בן לקיש אמר, מתניתא בשטענו חטים והודה לו בשעורים. אבל טענו שני מינין והודה לו באחד מהן, דברי הכל חייב. רב כר' שמעון בן לקיש. דחד בר נש אזיל בעי מידון עם חבריה קומי רב. שרי מיטען עימיה שחייב לו שערין חטין וכוסמין והנתבע הודה באחד מהם. אמר ליה רב, כל מה דאת יכיל מגלגלה עלוי גלגל, ובסופא הוא מישתבע לך חדא על כולהן. אמר ר' אבהו. כך משיב ר' שמעון בן לקיש את ר' יוחנן. על דעתך דאת אמר טענו שני מינין והודה לו

באחד מהן, דברי חכמים פטור. והא תנינן, טענו כלים וקרקעות. הודה בכלים וכפר בקרקעות. בקרקעות וכפר בכלים **פטור** שאין כפירה או הודעה בקרקעות מביאה לידי שבועה. אם כלים בכלים הוא פטור, כלים בקרקעות לא כל שכן, אז מה **חידשה המשנה?** מה עבד לה דו [דף ע עמוד ב] פתר ליה, **סיפא** איצטריכה ליה שזוקקו שבועה על הקרקע אם הודה במקצת כלים. והתנינן, הטוען את חבירו כדי שמן והודה לו בקנקנים. מה אנן קיימין? אם בשטענו קנקנים ושמן והודה לו באחת מהן. כל עמא מודיי שהוא מין הטענה. ואם בשטענו שמן והודה לו בקנקנים. כל עמא מודיי שאין הודייה מין הטענה. אמר ר' זעירא אמר ר' אבונה בשם רב. בשטענו קנקני שמן היא מתניתה. ההין אמר מלאין, וההן אמר ריקנין. ניחא שאפשר לטעון שהתכוון לקנקנים ללא שמן. אבל אך אפשר לטעון שהתכוון לשמן בלא קנקנים? אמר ר' אלעזר בשם ר' אבון, במפיק לישנה דמחצין דמשח מידה של קנקני שמן שימלא בכליו מתוך החבית. ולית סופיה משאלה למה לא נשאל למה התכוון? בההוא דנשתתק

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק יג הלכה ה

מתני': הפוסק מעות לחתנו ופשט לו את הרגל, תהא יושבת עד שתלבין ראשה. אדמון אומר, יכולה לומר לו אילו אני פסקתי על עצמי, אהא יושבת עד שתלבין ראשי. אבא פסק עלי, מה אני יכולה לעשות? או כנוס או פטור. אמר רבן גמליאל, רואה אני את דברי אדמון:

גמ': מתניתא בשפסק במעמדה שהיתה שם והסכימה. אבל אם לא פסק במעמדה, אף רבנין מודיי. תני אמר ר' יוסי בי ר' יהודה. לא נחלק אדמון וחכמים על הפוסק מעות לחתנו ופשט לו את הרגל, שלא תהא יושבת עד שילבין את ראשה. ועל מה נחלקו? על שפסקה לעצמה. אדמון אומר, יכולה היא שתאמר, סבורה הייתי שאבא רוצה ליתן. ועכשיו אין אבא רוצה ליתן, מה אני יכולה לעשות? או כנוס או פטור. אמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק יג הלכה ו

מתני': העורר על השדה והוא חתום עליה בעד. אדמון אומר, יכול לומר השני נוח לי, והראשון קשה הימיני. וחכמים אומרים, איבד את זכותו. עשאה סימן לאחר, איבד את זכותו:

גמ': ולא סוף דבר בשעשאה סימן לאחר כגון שמכר שדה וכתב ששדה שמעון היא גבול השדה, אלא אפילו עשאה אחר סימן לאחר והוא חתום עליה עד, מכיון שהוא חתום עליה עד איבד את זכותו

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק יג הלכה ז

מתני': מי שהלך לו למדינת הים ואבדה דרך שדהו. אדמון אומר [דף עא עמוד א] ילך לו בקצרה. וחכמים אומרים יקח לו דרך במאה מנה או יפרח באויר:

גמ': ר' יוסי בן חנינה אמר, בטוען בראיות, אבל אם אין לו ראיות שהיה לו שביל גם אדמון מודה. מילתיה אמר שמה שאמרו חכמים, והן שיהו ארבעה מקיפין אותו, לכן אף שיש לו ראיות שהיה לו שביל כל אחד יכול לדחותו. שמואל אמר, אפילו אחד הבא מכח ארבע מקיפו מכל צד שלאדמון יכול לומר לו ממה נפשך יש לי דרך אצלך, ולחכמים אומר לו אם תקנה ממני אמכור לך בזול. ואם לאו אחזיר לאחד המוכרים ולא תוכל להוציא מאיתנו. והא מתנאי יהושע שמה שהיה טועה בכרמים ובשדות. מקדד ויוצא עד שהוא מגיע לדרך, או עד שהוא מגיע לביתו. אפילו שדה מליאה כרמים, שעל מנת כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ. ואם כן

לחכמים למה שלא יוכל ללכת בדרך הקצרה שיבחר? תנאי יהושע לצאת, שמא להיכנס? תנאי יהושע בגופו שאם הוא עצמו טעה מותר לו לקדד ולצאת, שמא בפרתו? וכאן הרי רוצה להיכנס עם פרטו לחרוש. ולמה לדבורים תיקן יהושע שיהא אדם הולך לתוך שדה חבירו וקוצץ את סוכו ונוטל את נחילו ואלו הכא אמרינן שפרתו אינו מציל אם היא טועה? אמר ר' יוסי, פרה דרכה לחזור. נחיל של דבורים, על ידי שאין דרכו לחזור עשו אותו כגופו. אמר ר' ירמיה. אדמון ור' עקיבה, שניהם אמרו דבר אחד. דתנינן תמן, מכר את החצר והשאיר לעצמו את הבור והדות יש לו דרך שמשייר משייר בעין יפה. אם אחר כך מכרן לבור ודות לאחר רבי עקיבא אומר אינו צריך ליקח לו דרך שמוכר בעין יפה וחכמים אומרים צריך ליקח לו דרך: ולא שמע דאמר ר' הילא אמר ר' יסא בשם ר' יוחנן, בסתם חלוקין. מה אן קיימין? אם דבר בריא שמכר לו דרך, כל עמא מודיי שאין צריך ליקח לו דרך. ואם דבר בריא שלא מכר לו דרך, כל עמא מודיי שהוא צריך ליקח לו דרך. אלא כן אן קיימין בסתם. ר' עקיבה אומר, אינו צריך ליקח לו דרך. ורבנין אמרין, צריך ליקח לו דרך. והכא אפילו דבר בריא שיש לו דרך, כל עמא מודיי שהוא צריך ליקח לו דרך. ואולי אפילו ר"ע יודה שצריך ליקח לו דרך

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק יג הלכה ח

מתני': המוציא שטר חוב על חבירו, והלה הוציא שמכר לו שדה. אדמון אומר, יכול לומר לו, אילו חייב הייתי לך היה לך להיפרע את שלך כשמכרת לי את השדה ולהחזיק בכסף ולא לתת לי את השדה. וחכמים אומרים, זה היה פיקח שמכר לו את הקרקע, מפני שהוא יכול למשכנו:

גמ': ר' יונה אומר, ביפה ערך הקרקע בערך החוב. ר' יוסי אומר אף בשאינו יפה בערך החוב. שיכול לומר לו היה לך לקחת לפחות חלק מהחוב. [דף עא עמוד ב] הגע עצמך דהוה ליה קרקע, מה יאמרו חכמים? שהרי גם בלי למכור לו קרקע יש למלוה ממה לגבות. יכול הוא מימר ליה קרקע טב אנא בעי. הגע עצמך דהוה ליה קרקע טב? יכול הוא מימר ליה, דידי אנא בעי ולא רוצה עוד קרקע אחרת. ולא עוד, אלא יכול הוא מימר ליה, לית בחיילי טעין טרחותהון דתרי שדות.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק יג הלכה ט

מתני': שנים שהוציאו שטר חוב זה על זה. אדמון אומר, יכול לומר לו, אילו חייב הייתי לך כיצד אתה לווה ממני? וחכמים אומרים, זה גובה שטר חובו, וזה גובה שטר חובו:

גמ': זה לזה מזה מנה, וזה לזה מזה מאתים. רב הונא אמר, איתפלגון רב נחמן בר יעקב ורב ששת. חד אמר, יוציא מנה כנגד מנה ובעל מאתים יגבה רק את המנה העודף. וחרנה אמר, זה גובה שטר חובו וזה גובה שטר חובו. מאן דאמר יוציא מנה כנגד מנה, יליף לה משוורים תמים שחבלו זה בזה, דמשלמין במותר חצי נזק. מאן דאמר זה גובה שטר חובו וזה גובה שטר חובו, יליף ליה מרבנין דאדמון שאמרו זה גובה שטר חובו, וזה גובה שטר חובו. ולא היא. רבנין דאדמון מודיי, שיוציא מנה כנגד מנה. אלא בגין דתנינן אדמון אומר אילו חייב הייתי לך, כיצד אתה לווה ממני? היינו שטוען שהשטר מזויף ולא חייב כלום, לפיכך צריך מימר זה גובה שטר חובו וזה גובה שטר חובו, אבל אם היו מודים שהשטר טובים, גם לחכמים היו מקזזים וגובים רק את ההפרש. מחל של מאתים לזה של מנה, ושל מנה לא מחל. מ"ד יוציא מנה כנגד מנה וזה קורה באופן אוטומטי, כבר יצא מנה כנגד מנה, ומה שמחל זה רק על מה שנשאר אחרי הקיזוז. מ"ד זה גובה שטר חובו וזה גובה שטר חובו. אותו שמחל, אינו גובה שמחל על חובו. ואותו שלא מחל, גובה. כתב של מאתים בשטר, ושל מנה לא כתב. מאן דאמר יוציא מנה כנגד מנה, אותו של מאתיים גובה ממשועבדים רק מנה, שכבר יצא

מנה כנגד מנה. ומאן דאמר זה גובה שטר חובו וזה גובה שטר חובו, אותו שכתב גובה את כל המאתיים ממשועבדים, ואותו שלא כתב אינו גובה כלום

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק יג הלכה י

מתני': שלוש ארצות לנישואין. יהודה עבר הירדן והגליל. אין מוציאין מעיר לעיר, ולא מכרך לכרך. אבל באותה הארץ, מוציאין מעיר לעיר ומכרך לכרך, אבל לא מעיר לכרך ולא מכרך לעיר. מוציאין מנוה הרע לנוה היפה, אבל לא מנוה היפה לנוה הרע. רשב"ג אומר, אף לא מנוה הרע לנוה היפה, שהנוה היפה בודק:

גמ': תנן, אין מוציאין מעיר לעיר, ולא מכרך לכרך. מתניתא כשהיה מיהודה והלך לגליל ונשא אשה מגליל. מגליל והלך ליהודה ונשא אשה מיהודה. אבל אם היה מיהודה ונשא אשה מיהודה בגליל. מגליל ונשא אשה מגליל ביהודה. כופין אותה לצאת שודאי לכך היתה כוונתם לחזור למקומם. אם היה כתוב בשטר הכתובה אני פלוני [דף עב עמוד א] שמיחודה ונשא אשה מיהודה, כופין אותה לצאת. נשא מגליל אין כופין אותה לצאת. אני פלוני שמגליל ונשא אשה מגליל, כופין אותה לצאת. מיהודה אין כופין אותה לצאת. תני מוציאין מעיר שרובה עכו"ם לעיר שכולה ישראל. אבל לא מעיר שכולה ישראל לעיר שרובה עכו"ם. תנן, רשב"ג אומר, אף לא מנוה הרע לנוה היפה, שהנוה היפה בודק: ומניין שהנוה היפה בודק? אמר ר' לוי בשם ר' חמא בשם חנינה דכתיב [בראשית יט יט] פן תדבקני הרעה ומתי. והרי לוט גר בסדום שהייתה במשרה עמק והלך סמוך להרים שאמרו לו המלאכים ההרה הימלט. והרי האויר בהרים טוב יותר ואת אמר אכין? אלא מכאן שנוה היפה בודק ששנוי ווסת אפי' לטובה תחילת חולי

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת כתובות

פרק יג הלכה יא

מתני': הכל מעלין לארץ ישראל, ואין הכל מוציאין. הכל מעלין לירושלם, ואין הכל מוציאין. אחד אנשים ואחד נשים. כיצד? נשא אשה בארץ ישראל וגירשה בא"י. נותן לה ממעות א"י. נשא אשה בארץ ישראל וגירשה בקפודקייא. נותן לה ממעות ארץ ישראל. נשא אשה בקפודקייא וגירשה בארץ ישראל. נותן לה ממעות ארץ ישראל. רבן שמעון בן גמליאל אומר, ממעות קפודקייא. נשא אשה בקפודקייא וגירשה בקפודקייא, נותן לה ממעות קפודקייא:

גמ': הוא רוצה לעלות לארץ ישראל והיא אינה רוצה, כופין אותה לעלות. היא רוצה והוא אינו רוצה, אין כופין אותו לעלות. הוא רוצה לעלות לירושלם והיא אינה רוצה, כופין אותה לעלות. היא רוצה לעלות והוא אינו רוצה, אין כופין אותו לעלות. הוא רוצה לצאת לח"ל והיא אינה רוצה, אין כופין אותה לצאת. היא רוצה לצאת והוא אינו רוצה, כופין אותה שלא לצאת. תנן נותן לה ממעות ארץ ישראל: הדא אמרה שמטבע ארץ ישראל יפה מכל הארצות. הדא מסייעא למאן דאמר, כתובת אשה מדברי תורה. ודלא כרבן שמעון בן גמליאל דתני, כתובת אשה מדברי תורה. רבן שמעון בן גמליאל אומר, אין כתובת אשה אלא מדברי סופרים

הדרן עלך פרק שני דייני גזילות וסליקא לה מסכתא דכתובות

